

Diagnoza problemów uzależnień od środków psychoaktywnych na terenie Koszalina

Wrocław 2019

Spis treści

Metodologia	5
Badanie ilościowe – dorośli	7
Charakterystyka badanej próby	7
Wyniki badania	10
Podsumowanie.....	49
Alkohol.....	49
Narkotyki	50
Papierosy	50
Źródła informacji na temat konsekwencji spożywania substancji psychoaktywnych i pomoc w problemach z nałogami	51
Badanie ilościowe z młodzieżą szkolną.....	52
Próba badawcza.....	52
Charakterystyka badanych.....	54
Wyniki badania	64
Spożywanie alkoholu	64
Narkotyki i inne substancje psychoaktywne.....	95
Palenie tytoniu	119
Podsumowanie.....	131
Alkohol.....	131
Narkotyki i inne substancje psychoaktywne.....	135
Papierosy	137
Badanie ilościowe z udziałem nauczycieli.....	139
Próba badawcza.....	139
Wyniki badania	141
Spędzanie czasu wolnego.....	141
Stosowanie używek.....	146
Agresja i przemoc w szkole.....	164
Programy profilaktyczne	169
Podsumowanie.....	173
Rekomendacje.....	178
SPIS WYKRESÓW	181
SPIS TABEL	189

WSTĘP

Na zlecenie Gminy Miasta Koszalin Instytut Badawczy IPC przeprowadził na przełomie maja i czerwca 2019 roku badania ilościowe z dorosłymi mieszkańcami miasta, nauczycielami oraz dziećmi w szkołach. Niniejszy raport został podzielony na 3 części, przedstawiające wyniki poszczególnych badań.

Metodologia

Badania zostały zrealizowane metodami ilościowymi, które charakteryzują się:

- naciskiem na wyjaśnienie rzeczywistości i jej ilościowy opis
- ustaleniem częstotliwości występowania danych faktów, zjawisk czy opinii w danej zbiorowości
- wykorzystywaniem dużych prób badanych (dobieranych w sposób losowy lub kwotowy), które stanowią reprezentację całej badanej populacji
- użyciem wystandaryzowanych narzędzi badawczych (kwestionariuszy, ankiet itp.), które pozwalają na uzyskanie porównywalnych między sobą wyników z podobnym wpływem bodźców zewnętrznych
- ukierunkowaniem na rozstrzygnięcia, konkretne odpowiedzi na postawione pytania badawcze

Badanie z dorosłymi mieszkańcami Koszalina zostało przeprowadzone metodą **CATI** (*Computer Assited Telephone Interview*) – przy pomocy wywiadu telefonicznego wspomaganego komputerowo, który jest jedną z metod ilościowego zbierania danych. Wywiad prowadzony jest przez telefon, ankieter zapisuje odpowiedzi w komputerze za pomocą specjalnie przygotowanego skryptu, który pozwala na zautomatyzowanie badania m.in. poprzez losową kolejność odpowiedzi przy poszczególnych pytaniach. Respondenci dobierani są poprzez losowe tworzenie numerów telefonów, a próba konstruowana w taki sposób, by odzwierciedlała całą badaną populację.

Badania z dziećmi i nauczycielami zostały przeprowadzone za pomocą **ankiety audytoryjnej** – ankiety zostały rozdane w szkołach. Ankieta audytoryjna to jedno z narzędzi stosowanych w badaniach społecznych.

Ankieta audytoryjna polega na zebraniu respondentów w danej przestrzeni (może to być klasa szkolna) i rozdaniu im kwestionariuszy. Ankiety te są wypełniane samodzielnie przez uczestników badania, w jednym czasie i jednym miejscu, przez co zapewniona jest wysoka standaryzacja (powtarzalność) warunków przeprowadzenia badania. Rolą ankietera w tych warunkach jest poinformowanie badanych co do celu przeprowadzanego badania i sposobu wypełniania kwestionariusza. Pytania w ankiecie są pytaniami zamkniętymi o takiej samej

treści dla każdego uczestnika. Osoby badane mają zapewnioną anonimowość. Dzięki zapewnieniu braku możliwości zidentyfikowania poszczególnych respondentów, uczestnicy są mniej skłonni do podawania nieprawdziwych odpowiedzi, stawiających ich w lepszym świetle, co w naukach społecznych nazywane jest lękiem przed oceną. Zebrane w ten sposób dane są poddane analizie statystycznej.

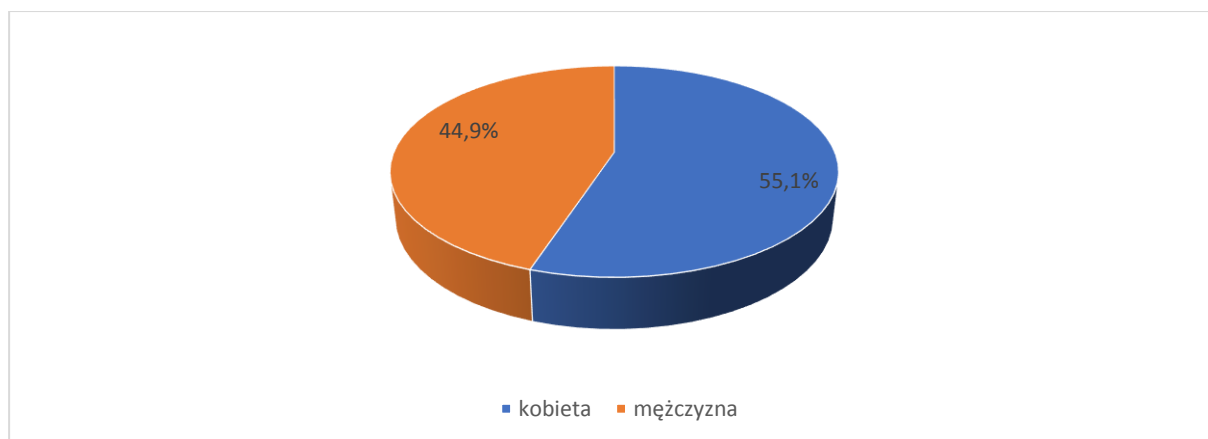
Z uwagi na to, że w niektórych pozycjach kwestionariusza respondenci mogli zaznaczać więcej niż jedną odpowiedź (pytania wielokrotnego wyboru), niektóre sumy kategorii wyników są większe niż 100%.

Badanie ilościowe – dorośli

Charakterystyka badanej próby

Większość badanej próby stanowiły kobiety, a blisko 45% badanych respondentów stanowili mężczyźni.

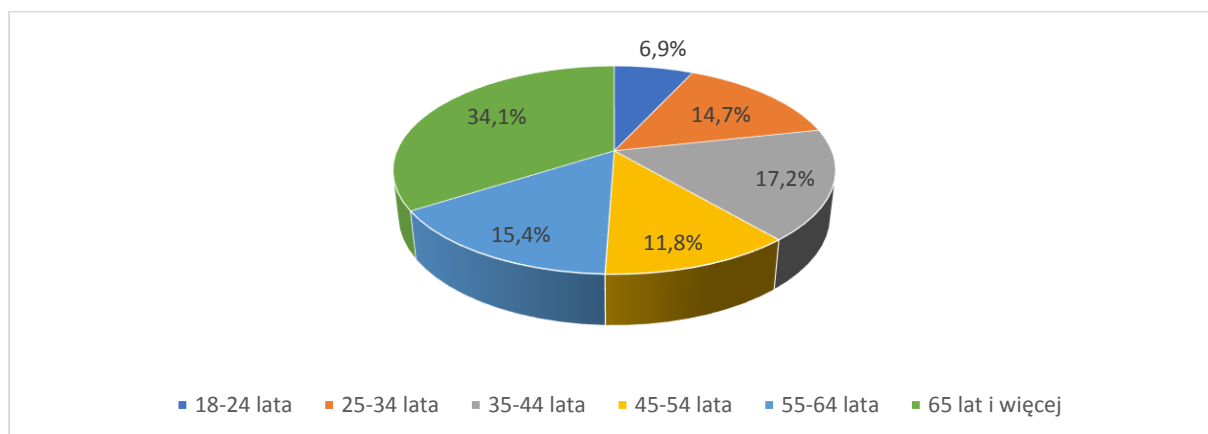
Wykres 1. Płeć respondentów – 2019

Źródło: *Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408*

Wśród badanych najliczniejszą kategorię wiekową stanowiły osoby w wieku 65 lat i więcej (34,1%) oraz osoby w przedziale wiekowym 35-44 lata (17,2%). Najmniej licznymi kategoriami wiekowymi były osoby w wieku 18-24 lat (6,9%) oraz w wieku 45-54 lat (11,8%).

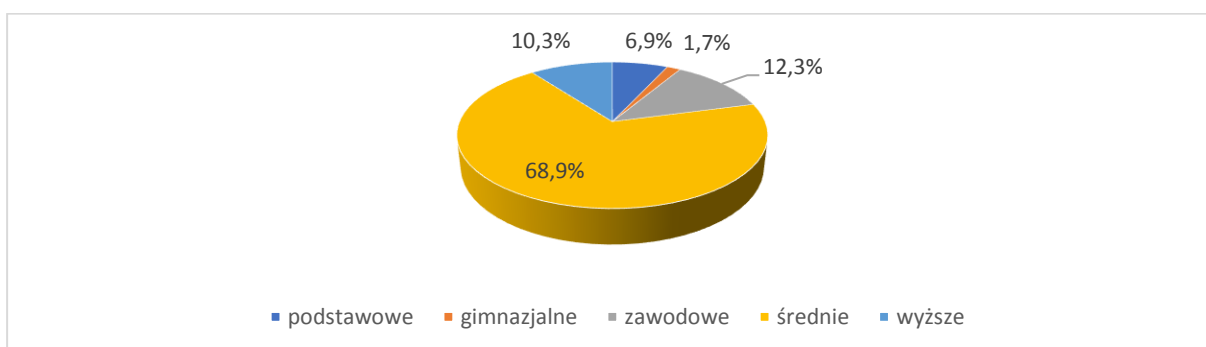
Wykres 2. Wiek respondentów – 2019

Źródło: *Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408*

Wśród badanych dominowały osoby posiadające wykształcenie średnie (68,9%). Najmniej respondentów posiadało wykształcenie gimnazjalne (1,7%) oraz podstawowe (10,3%).

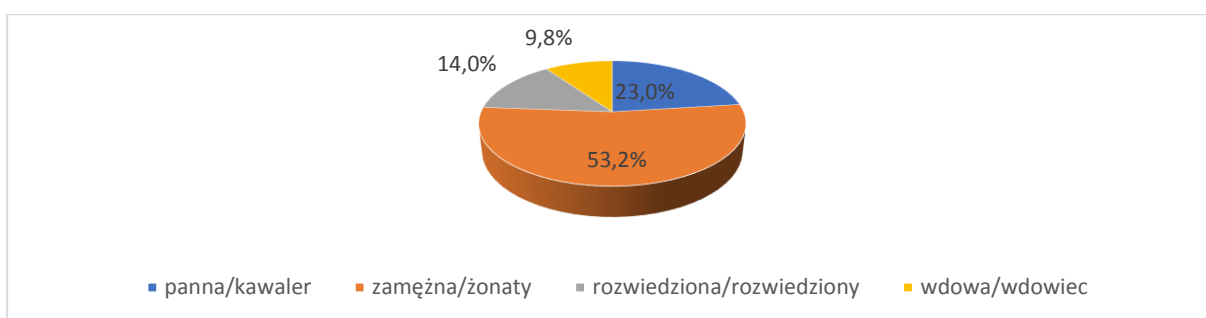
Wykres 3. Wykształcenie respondentów – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Najwięcej badanych zadeklarowało, że jest w związku małżeńskim (53,2%), blisko co czwarty respondent był stanu wolnego (kawaler lub panna), 14,0% osób się rozwiódło, a co dziesiąty badany był wdowcem/wdową (9,8%).

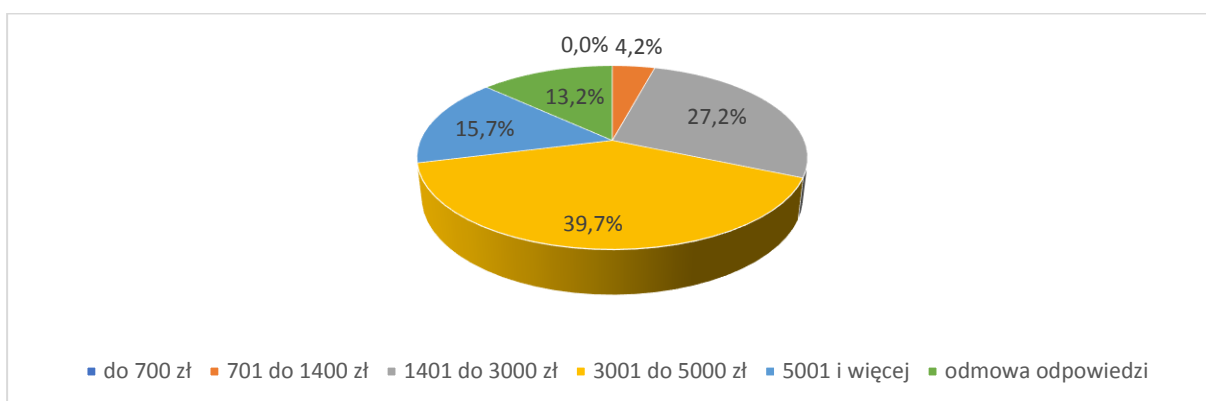
Wykres 4. Stan cywilny respondentów – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Najczęściej łączny dochód netto w gospodarstwie domowym deklarowany przez respondentów to 3001 do 5000 zł (39,7%) lub 1401 – 3000 zł (27,2%). Najmniej osób wskazało na łączny dochód netto w gospodarstwie domowym na poziomie od 701 do 1400 zł. Nikt nie wskazał dochodu do 700 zł netto w gospodarstwie domowym.

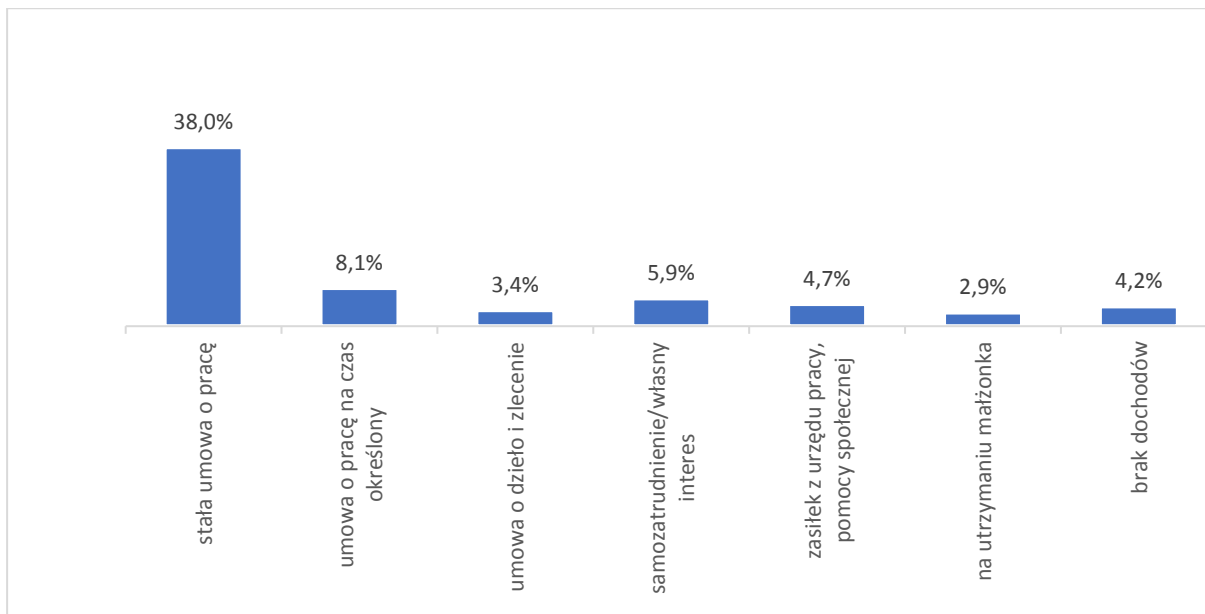
Wykres 5. Łączny dochód w gospodarstwie domowym (netto) respondentów – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Blisko 40% respondentów w momencie badania było zatrudnionych w oparciu o stałą umowę o pracę. Prawie co 10 badany to osoba pracująca na umowie o pracę na czas określony. Najmniej badanych (2,9%) znajduje się na utrzymaniu małżonka.

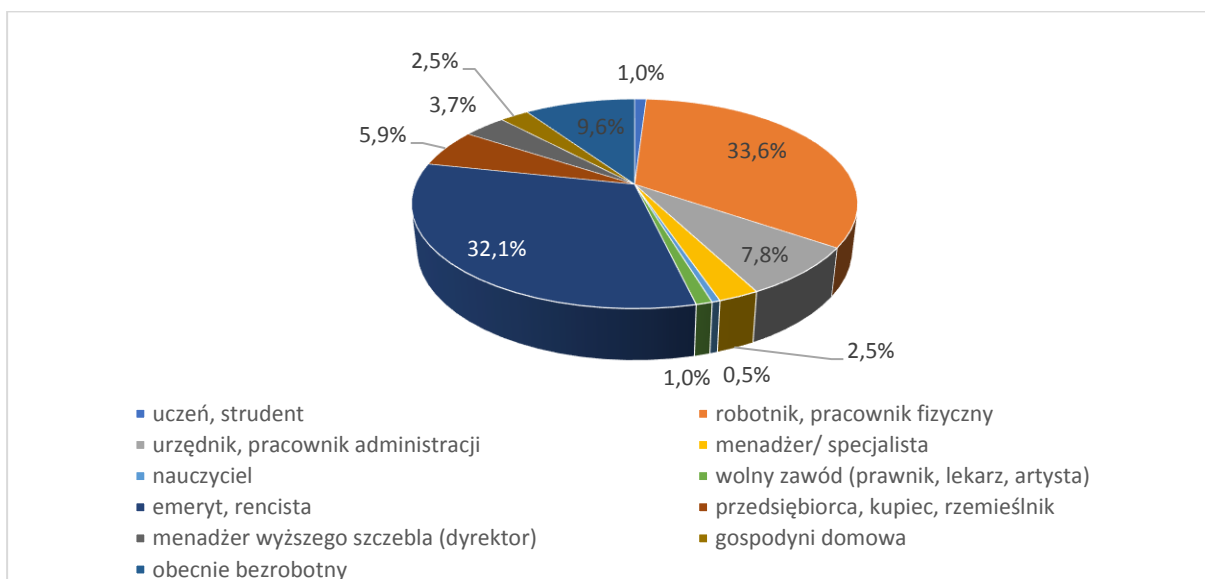
Wykres 6. Sytuacja ekonomiczna respondentów – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Najliczniejszą grupę zawodową wśród respondentów stanowili robotnicy/pracownicy fizyczni (33,6%) oraz emeryci i renciści (32,1%). Najmniej liczne grupy zawodowe stanowili nauczyciele (0,5%) oraz uczniowie i studenci (1,0%).

Wykres 7. Grupa zawodowa respondentów – 2019

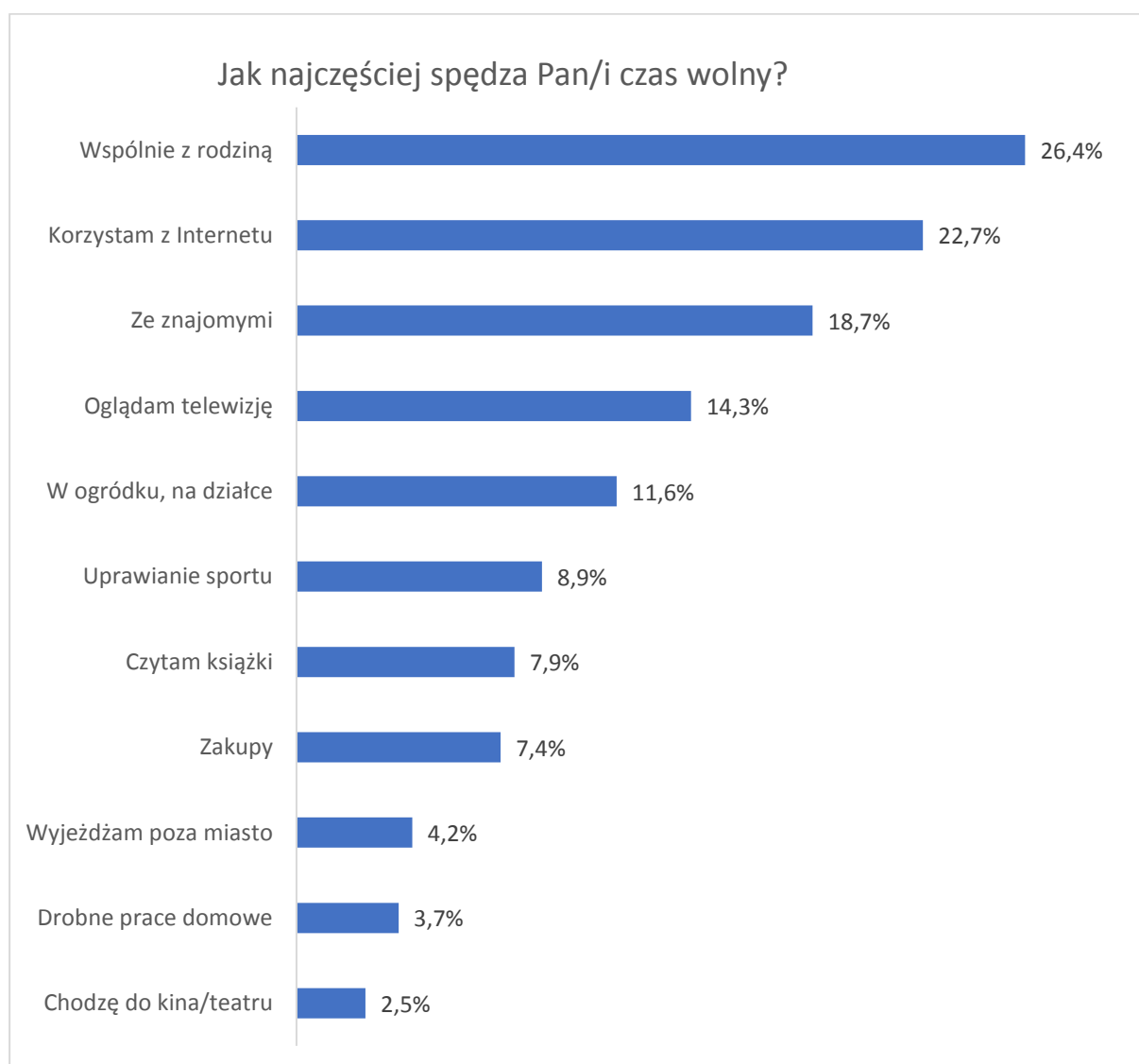

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Wyniki badania

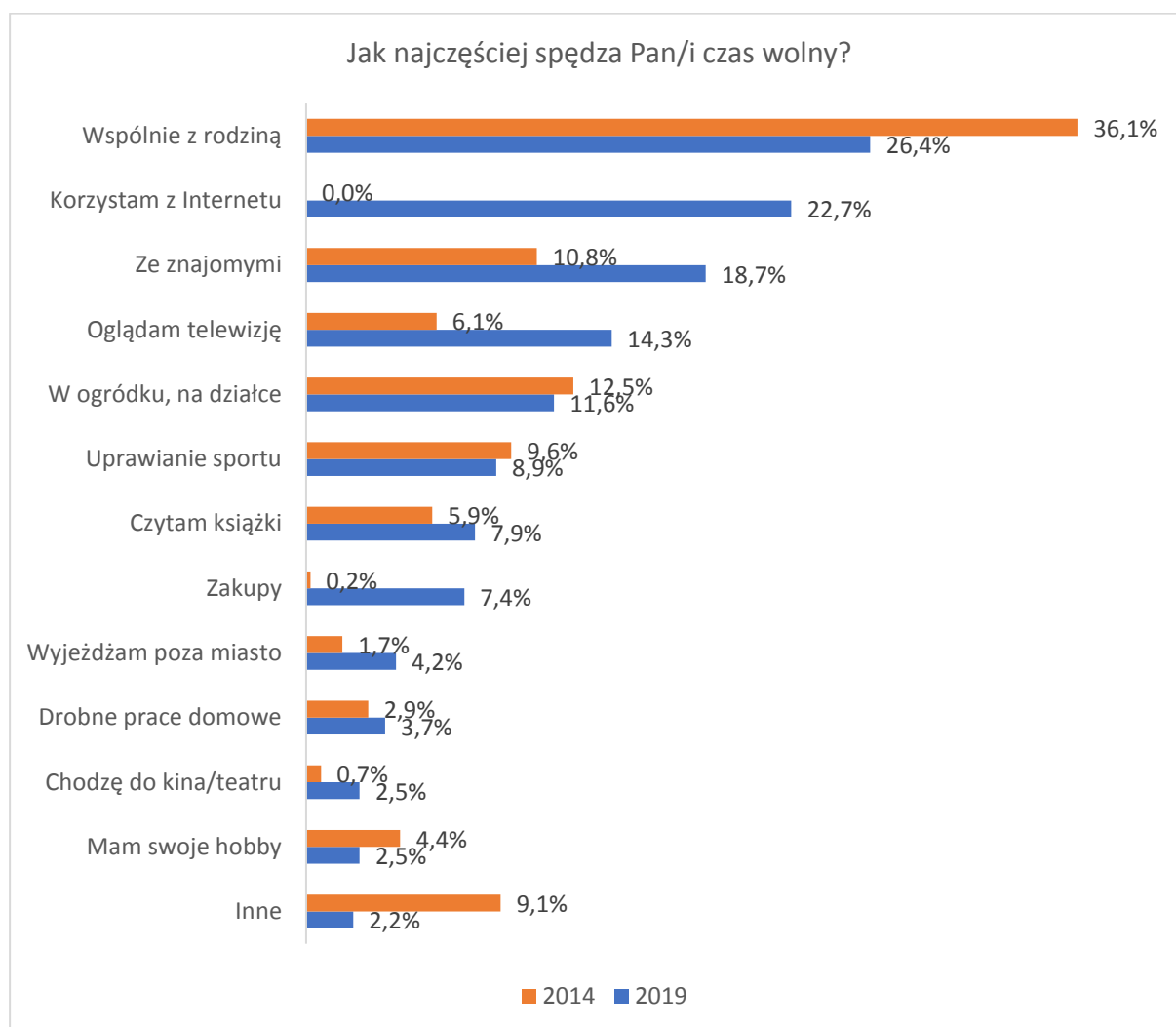
Badani najczęściej deklarują spędzanie czasu wolnego poprzez spędzanie go wspólnie z rodziną (26,4%), korzystanie z Internetu (22,7%) lub spędzanie czasu ze znajomymi (18,7%). Najrzadziej swój wolny czas respondenci przeznaczają na chodzenie do kina/teatru (2,5%), drobne prace domowe (3,7%) oraz wyjazdy poza miasto (4,2%). W 2014 roku respondenci również deklarowali najczęściej spędzanie wolnego czasu z rodziną (36,1%). Drugim najpopularniejszym sposobem spędzania wolnego czasu było spędzanie go w ogródku, na działce (12,5%). Badani dużo częściej niż w 2014 roku deklarowali, że spędzają czas oglądając telewizję (14,3% w porównaniu do 6,1%), spotykając się ze znajomymi (18,7% w porównaniu do 10,8%) lub robiąc zakupy (7,4% w porównaniu do 0,2%).

Wykres 8. Spędzanie wolnego czasu przez respondentów – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Wykres 9. Spędzanie wolnego czasu przez respondentów – porównanie roku 2014 i 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, 2019, N=408

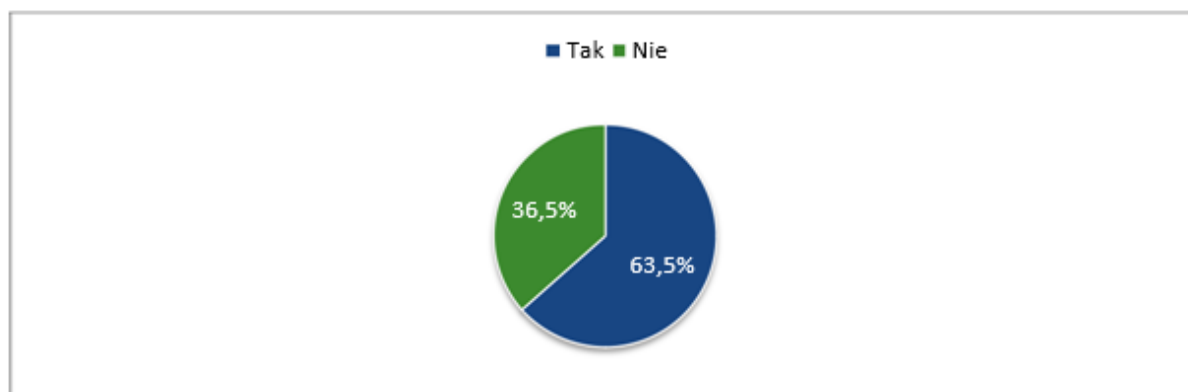
Osoby najmłodsze (w wieku 18-24 lat) najczęściej spędzają swój wolny czas korzystając z Internetu (60,7%), osoby w wieku 25-34 lat oraz w wieku 35-44 lat – ze znajomymi (odpowiednio 38,3% i 27,1%). Osoby w wieku 45-54 lat podobnie jak najmłodsi respondenci najczęściej spędzają wolny czas na korzystaniu z Internetu (39,6%). Respondenci w wieku 55-64 lat oraz ci, mający 65 lat lub więcej najczęściej poświęcają swój wolny czas na spędzanie go z rodziną (odpowiednio 36,5% oraz 26,3%). Zmianie, w stosunku do wyników badań z 2014 roku, uległ najczęstszy sposób spędzania wolnego czasu wśród wszystkich kategorii wiekowych, z wyjątkiem osób w wieku 25-34 lat, którzy nadal najchętniej spędzają czas wolny ze znajomymi. Osoby najmłodsze w poprzedniej fali badań deklarowały najczęściej spędzanie czasu z przyjaciółmi/znajomymi (52,5%), osoby w wieku 35-44 lat – z rodziną (45,5%). Osoby w wieku 45-54 lat (40,0%), 55-64 lat (35,4%) oraz najstarsze (29,9%) również deklarowały najczęściej spędzanie go z rodziną.

Tabela 1. Spędzanie wolnego czasu w podziale na wiek respondentów – 2019

Jak najczęściej spędza Pan/i czas wolny?						
	18-24 lata	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej
Wspólnie z rodziną	21,4%	13,3%	27,1%	31,3%	36,5%	26,3%
Ze znajomymi	35,7%	38,3%	27,1%	16,7%	12,7%	5,8%
Mam swoje hobby	3,6%	1,7%	5,7%	0,0%	0,0%	2,9%
Drobne prace domowe	0,0%	5,0%	7,1%	0,0%	4,8%	2,9%
W ogródku, na działce	0,0%	1,7%	11,4%	6,3%	12,7%	19,7%
Uprawianie sportu	14,3%	13,3%	11,4%	12,5%	9,5%	2,9%
Chodzę do kina/teatru	7,1%	5,0%	2,9%	4,2%	1,6%	0,0%
Oglądam telewizję	7,1%	15,0%	11,4%	8,3%	14,3%	19,0%
Czytam książki	7,1%	5,0%	4,3%	14,6%	17,5%	4,4%
Wyjeżdżam poza miasto	7,1%	5,0%	7,1%	4,2%	0,0%	3,6%
Zakupy	7,1%	8,3%	7,1%	8,3%	9,5%	5,8%
Korzystam z Internetu	60,7%	30,0%	21,4%	39,6%	14,3%	10,2%
Inne	0,0%	0,0%	1,4%	2,1%	1,6%	4,4%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Blisko 2 na 3 badanych deklaruje spożywanie napojów alkoholowych (choćby okazjonalne) (61,3%). Prawie 40% respondentów zaznaczyło odpowiedź świadczącą o tym, że nie spożywają napojów alkoholowych w ogóle. W 2014 roku 63,5% badanych deklarowało spożywanie napojów alkoholowych.

Wykres 10. Spożywanie napojów alkoholowych przez respondentów – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=408

Wykres 11. Spożywanie napojów alkoholowych przez respondentów – 2019

Źródło: *Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408*

Najczęściej sięganie po napoje alkoholowe deklarowały osoby w wieku 18-24 lat (85,7%) oraz w wieku 25-34 lat (78,3%). Najrzadziej taką deklarację składały osoby w wieku 65 lat i więcej (38,1%). Mężczyźni częściej niż kobiety odpowiadali twierdząco na pytanie, czy zdarza im się spożywać napoje alkoholowe (73,2% w porównaniu do 51,6%). Nastąpił wzrost liczby osób w większości poszczególnych kategorii wiekowych, które deklarują spożywanie alkoholu. Porównując rok 2014 i rok 2019 możemy zauważyć:

- wzrost z 75,0% do 85,7% dla osób w wieku 18-24 lat
- wzrost z 71,1% do 78,3% dla osób w wieku 25-34 lat
- spadek z 69,7% do 68,6% dla osób w wieku 35-44 lat
- wzrost z 75,0% do 77,1% dla osób w wieku 45-54 lat
- wzrost z 58,5% do 65,1% dla osób w wieku 55-64 lat
- spadek z 40,3% do 38,1% dla osób w wieku 65 lat i więcej

W dekompozycji na płeć przedstawia się to następująco:

- wzrost z 50,7% do 51,6% dla kobiet
- spadek z 78,3% do 73,2% dla mężczyzn

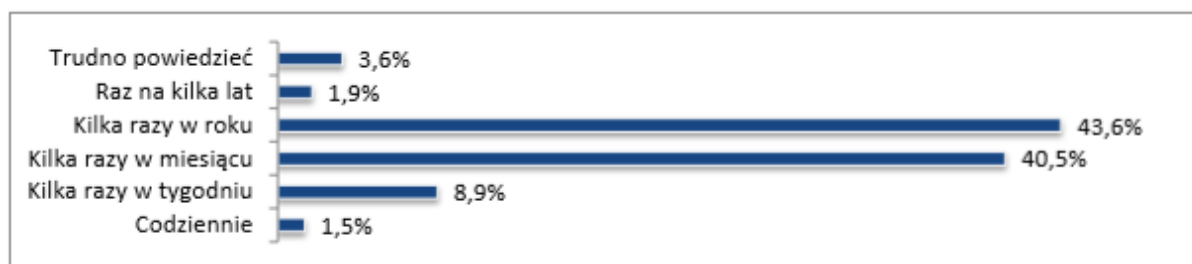
W 2014 roku dekompozycja tego pytania na wiek pokazała, że do spożywania alkoholu przyznawali się zarówno młodszy, jak i starsi badani. Najmniejszy udział procentowy z grupy osób, która pije alkohol, mieli najstarsi mieszkańcy Koszalina – 40,3% badanych z tej grupy zadeklarowało spożywanie napojów alkoholowych. Dla porównania taką deklarację złożyło po 75% 18-24-latków oraz 45-54-latków. W badanej grupie piło ponad 78% mężczyzn i ponad połowa kobiet.

Tabela 2. Spożywanie napojów alkoholowych w dekompozycji na wiek i płeć respondentów – 2019

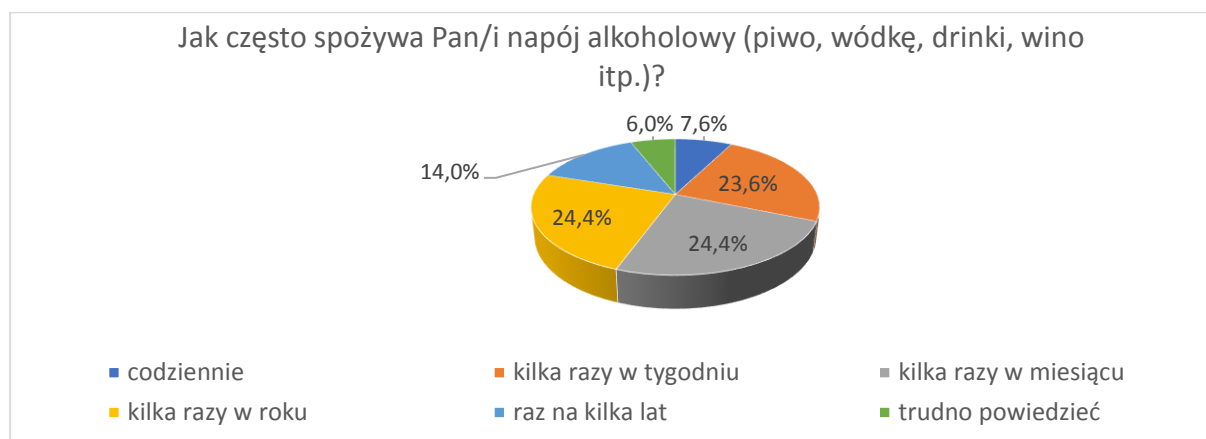
Czy zdarza się Panu/Pani spożywać napoje alkoholowe?								
	18-24 lata	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej	kobieta	mężczyzna
Tak	85,7%	78,3%	68,6%	77,1%	65,1%	38,1%	51,6%	73,2%
Nie	14,3%	21,7%	31,4%	22,9%	34,9%	61,9%	48,4%	26,8%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Co czwarty badany wskazuje na spożywanie napojów alkoholowych kilka razy w miesiącu lub kilka razy w roku (24,4%). Nieco mniejsza grupa wskazuje na spożywanie alkoholu kilka razy w tygodniu (23,6%). Najrzadziej wybieranym wariantem była odpowiedź „codziennie” (7,6%). Poprzednie badanie w 2014 wykazało zmniejszoną, w stosunku do 2019 roku, częstotliwość spożywania alkoholu. Codzienne spożywanie deklarowało 1,5% badanych, kilka razy w miesiącu – 40,5%, zaś kilka razy w roku 43,6%.

Wykres 12. Częstotliwość spożywania napojów alkoholowych przez respondentów – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=149

Wykres 13. Częstotliwość spożywania napojów alkoholowych przez respondentów – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

Największą częstotliwość spożywania napojów alkoholowych deklarują osoby w wieku 35-44 lat, blisko co piąty respondent w tym wieku deklaruje, że po alkohol sięga codziennie, a co trzeci, że sięga po napoje alkoholowe kilka razy w tygodniu. Najrzadziej po alkohol sięgają osoby w wieku 65 lat i więcej – co czwarty badany w tym wieku sięga

po napoje tego typu raz na kilka lat, co trzeci – kilka razy w roku. Mężczyźni najczęściej sięgają po alkohol kilka razy w tygodniu – 28,4%, kobiety – kilka razy w roku – 29,3%. W 2014 roku przynajmniej połowa respondentów w wieku 18-24 oraz 25-34 lat deklarowała spożywanie alkoholu przynajmniej kilka razy w tygodniu (odpowiednio 50,0% oraz 55,9%). Najczęściej codzienne spożywanie alkoholu deklarowały osoby w wieku 55-64 lat (6,3%). Kobiety spożywały alkohol rzadziej od mężczyzn (odpowiednio 57,7% oraz 36,5%¹).

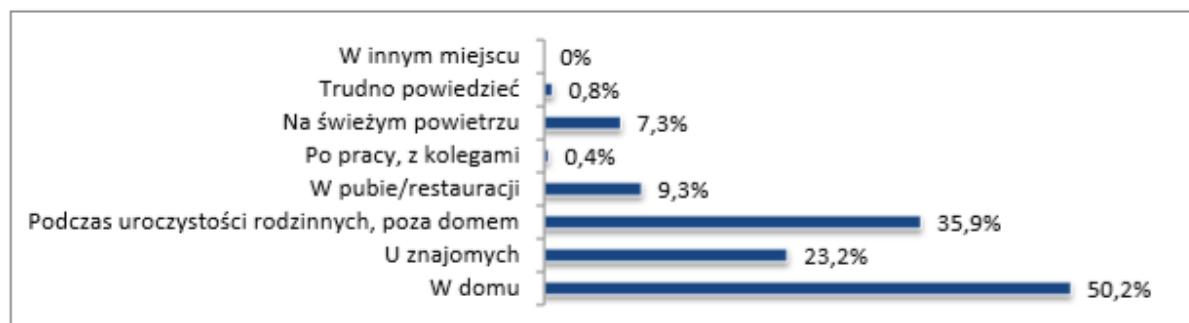
Tabela 3. Częstotliwość spożywania napojów alkoholowych w dekompozycji na wiek i płeć respondentów - 2019

Jak często spożywa Pan/i napój alkoholowy (piwo, wódkę, drinki, wino itp.)?								
	18-24 lata	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej	kobieta	mężczyzna
Codziennie	4,2%	2,1%	18,8%	8,1%	4,9%	5,7%	5,2%	9,7%
Kilka razy w tygodniu	33,3%	25,5%	33,3%	18,9%	26,8%	9,4%	18,1%	28,4%
Kilka razy w miesiącu	20,8%	36,2%	16,7%	37,8%	22,0%	15,1%	23,3%	25,4%
Kilka razy w roku	25,0%	17,0%	22,9%	21,6%	19,5%	37,7%	29,3%	20,1%
Raz na kilka lat	8,3%	12,8%	2,1%	10,8%	17,1%	28,3%	16,4%	11,9%
Trudno powiedzieć	8,3%	6,4%	6,3%	2,7%	9,8%	3,8%	7,8%	4,5%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Prawie połowa badanych deklaruje najczęstsze spożywanie alkoholu w domu (49,6%), blisko co trzeci (30,8%) – podczas uroczystości rodzinnych. Najrzadziej badani spożywają alkohol na świeżym powietrzu (2,8%). W 2014 roku nieco więcej osób deklaroowało spożywanie napojów alkoholowych w domu (50,2%) oraz podczas uroczystości rodzinnych poza domem (35,9%), najmniej popularne było spożywanie alkoholu po pracy, z kolegami (0,4%).

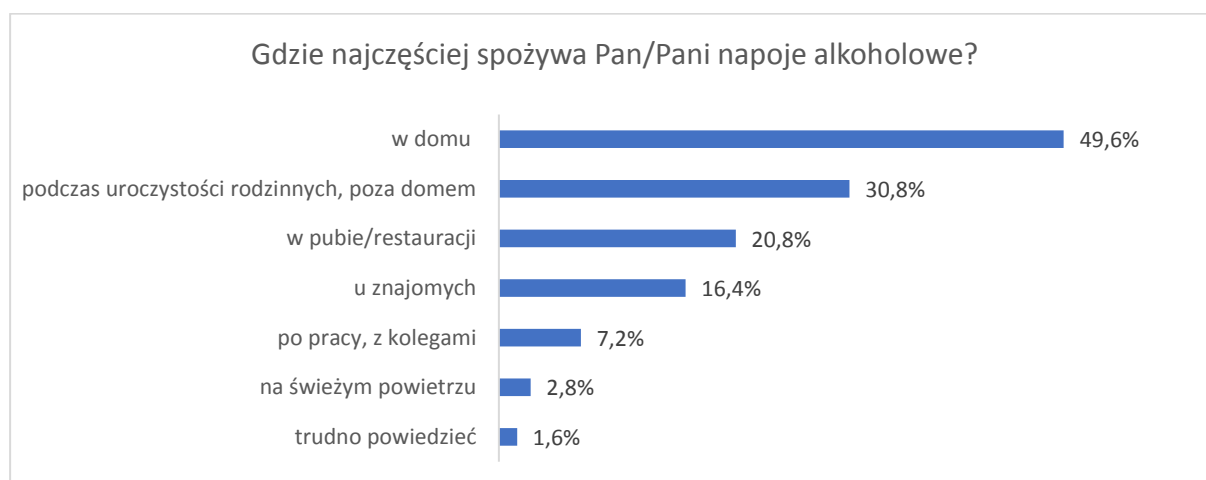
Wykres 14. Miejsca, w których respondenci najczęściej spożywają napoje alkoholowe – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=149

¹ Suma odpowiedzi „raz na kilka lat” oraz „kilka razy w roku”.

Wykres 15. Miejsca, w których respondenci najczęściej spożywają napoje alkoholowe – 2019

*możliwość wybrania maksymalnie dwóch odpowiedzi

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

Respondenci we wszystkich kategoriach wiekowych najczęściej wskazywali na spożywanie alkoholu w domu (42,6%-62,5%). Drugim najczęstszym miejscem spożywania napoi alkoholowych przez prawie wszystkie kategorie wiekowe (z wyjątkiem osób w wieku 35-44 lat) są uroczystości rodzinne odbywające się poza domem (25,5%-43,4%). Osoby w wieku 35-44 lat jako drugie najczęstsze miejsce konsumpcji alkoholu wskazały pub/restaurację (27,1%). Zarówno mężczyźni jak i kobiety również najczęściej spożywają alkohol w domu lub na uroczystościach rodzinnych poza domem. Również w 2014 roku respondenci we wszystkich kategoriach wiekowych najczęściej wskazywali na to, że alkohol spożywają głównie w domu (30,0%-61,3%). Kobiety wskazywały w równym stopniu, że spożywają alkohol w domu oraz podczas uroczystości rodzinnych, poza domem (45,9%). Mężczyźni wskazywali na spożywanie alkoholu w domu częściej niż kobiety (53,4%).

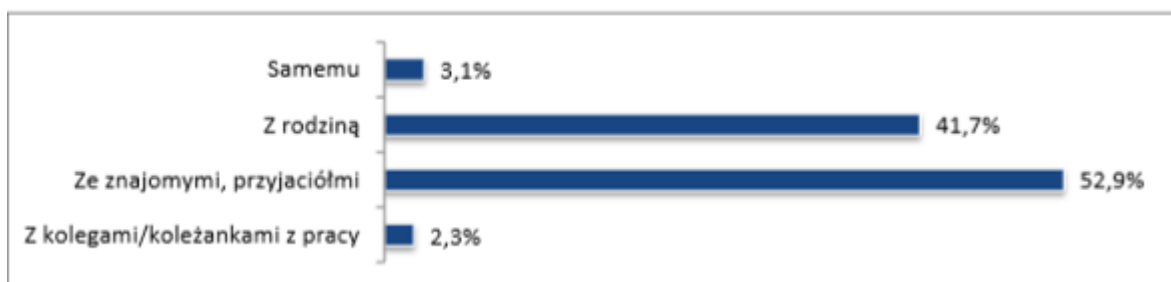
Tabela 4. Miejsca, w których respondenci najczęściej spożywają napoje alkoholowe w dekompozycji na wiek i płeć respondentów – 2019

Gdzie najczęściej spożywa Pan/Pani napoje alkoholowe?								
	18-24 lata	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej	kobieta	mężczyzna
W domu	62,5%	42,6%	54,2%	48,6%	46,3%	49,1%	42,2%	56,0%
U znajomych	20,8%	19,1%	25,0%	16,2%	12,2%	7,5%	17,2%	15,7%
Podczas uroczystości rodzinnych, poza domem	29,2%	25,5%	20,8%	35,1%	29,3%	43,4%	31,0%	30,6%
W pubie/restauracji	25,0%	14,9%	27,1%	24,3%	19,5%	17,0%	19,8%	21,6%
Po pracy, z kolegami	8,3%	14,9%	10,4%	5,4%	4,9%	0,0%	8,6%	6,0%
Na świeżym powietrzu	8,3%	6,4%	4,2%	0,0%	0,0%	0,0%	1,7%	3,7%
Trudno powiedzieć	4,2%	2,1%	0,0%	0,0%	0,0%	3,8%	3,4%	0,0%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

Połowa badanych deklaruje, że alkohol najczęściej spożywają w towarzystwie rodziny. Blisko co czwarty respondent konsumuje napoje alkoholowe w towarzystwie znajomych, a prawie co piąty – sam. W 2014 roku badani deklarowali, że najczęściej spożywają alkohol w towarzystwie przyjaciół lub znajomych (52,9%), najrzadziej – że spożywają napoje alkoholowe sami (3,1%) lub w towarzystwie kolegów/koleżanek z pracy (2,3%).

Wykres 16. Osoby, z którymi respondenci najczęściej spożywają alkohol – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=149

Wykres 17. Osoby, z którymi respondenci najczęściej spożywają alkohol – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

Respondenci we wszystkich kategoriach wiekowych (z wyjątkiem osób najmłodszych) wskazali, że to w towarzystwie rodziny najczęściej spożywają napoje alkoholowe (42,6%-66,0%). Również mężczyźni oraz kobiety zaznaczały najczęściej tę odpowiedź. Badani w wieku 18-24 lat wskazali, że najczęściej konsumują alkohol sami. Większość osób w wieku 18-44 lat w 2014 roku deklarowało, że najczęściej spożywają alkohol w towarzystwie przyjaciół lub znajomych (60,9-83,3%), zaś osoby w wieku 45 lat i więcej – najczęściej w towarzystwie rodziny (54,2%-67,7%). Kobiety nieznacznie częściej deklarowały sięganie po alkohol w towarzystwie znajomych niż rodziny (48,6% w porównaniu do 47,7%), zaś mężczyźni najczęściej spożywali go w towarzystwie przyjaciół (56,1%).

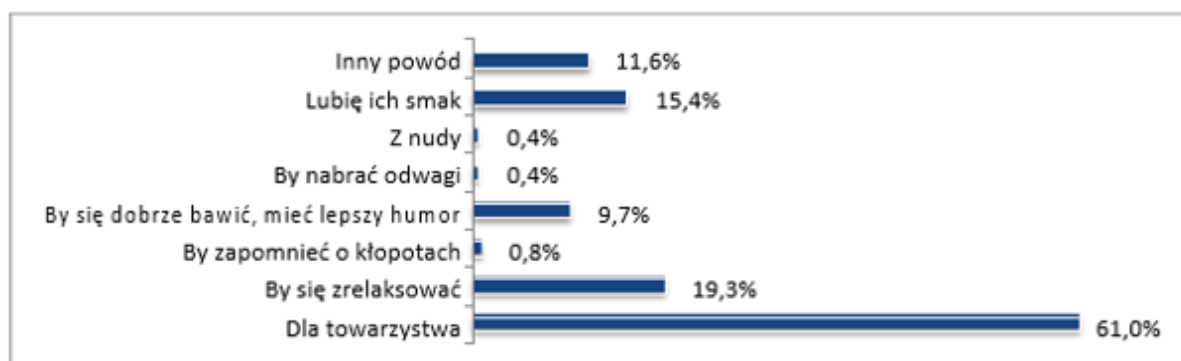
Tabela 5. Osoby, z którymi respondenci najczęściej spożywają alkohol w dekompozycji na wiek i płeć respondentów - 2019

Z kim najczęściej Pan/Pani pije alkohol?								
	18-24 lata	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej	kobieta	mężczyzna
Z kolegami/koleżankami z pracy	8,3%	14,9%	10,4%	10,8%	7,3%	0,0%	10,3%	6,7%
Ze znajomymi, przyjaciółmi	29,2%	25,5%	29,2%	24,3%	22,0%	13,2%	23,3%	23,1%
Z rodziną	29,2%	42,6%	45,8%	48,6%	56,1%	66,0%	54,3%	46,3%
Samemu	33,3%	17,0%	14,6%	16,2%	14,6%	20,8%	12,1%	23,9%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

Napoje alkoholowe są przez respondentów spożywane najczęściej w celu uczczenia jakiejś uroczystości/ wydarzenia (29,2%) lub w celu relaksu (22,8%). Najrzadziej badani spożywają alkohol by zaspokoić pragnienie (1,6%), nabrać odwagi (2,0%) lub robią to ze względów zdrowotnych (4,0%). Badani, którzy odpowiadali na to samo pytanie w 2014 roku najczęściej deklarowali, że spożywają alkohol dla towarzystwa (61,0%) lub po to, by się zrelaksować (19,3%). Najrzadziej wskazywanymi wówczas powodami były nuda lub potrzeba nabrania odwagi (0,4%).

Wykres 18. Powody, dla których respondenci najczęściej spożywają napoje alkoholowe - 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=149

Wykres 19. Powody, dla których respondenci najczęściej spożywają napoje alkoholowe – 2019

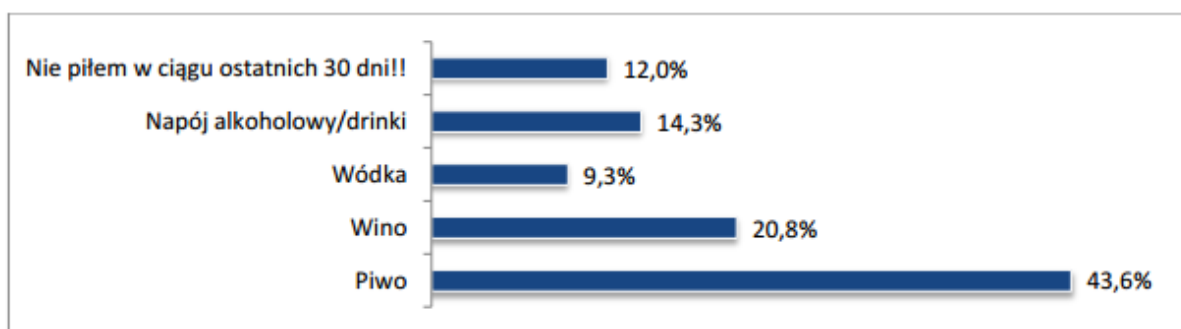

*możliwość wybrania maksymalnie dwóch odpowiedzi

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

Najczęściej spożywanym przez respondentów, w ciągu 30 dni przed badaniem, alkoholem było piwo – spożywał je co 3 badany. Blisko co trzeci wskazał również, że przez ostatnie 30 dni nie spożywał napojów alkoholowych. Najrzadziej respondenci sięgali w tym czasie po wódkę (6,8%). W 2014 roku również najpopularniejszym napojem alkoholowym było piwo (43,6%), zaś najmniej popularnym – wódka (9,3%). Co dziesiąty badany (12%) wskazał, że przez ostatnich 30 dni przed badaniem nie spożywał żadnego alkoholu.

Wykres 20. Spożywanie konkretnych rodzajów alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni - 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=149

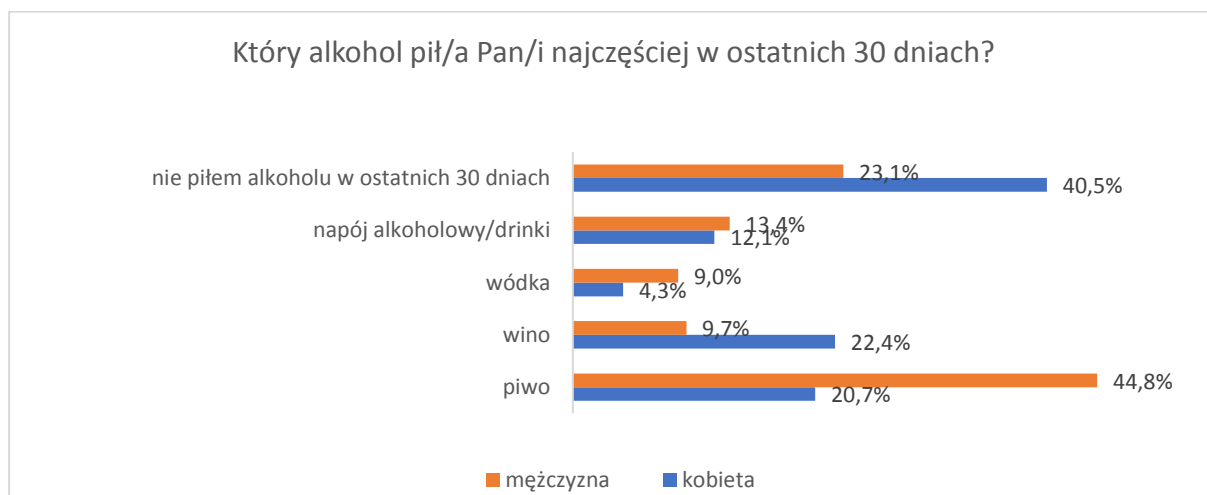
Wykres 21. Spożywanie konkretnych rodzajów alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

Mężczyźni najczęściej w ciągu 30 dni przed badaniem sięgali po piwo, kobiety najczęściej deklarowały, że w tym przedziale czasu nie sięgały po napoje alkoholowe w ogóle (40,5%). Kobiety, jeśli deklarowały spożywanie któregoś rodzaju alkoholu najczęściej było to wino (22,4%). Podobnie wyniki kształtowały się w 2014 roku – mężczyźni najczęściej deklarowali spożywanie piwa (58,8%), zaś kobiety – wina (36,9%). Wówczas 13,5% kobiet i 10,8% mężczyzn deklarowało, że przez ostatnie 30 dni nie spożywało żadnego napoju alkoholowego.

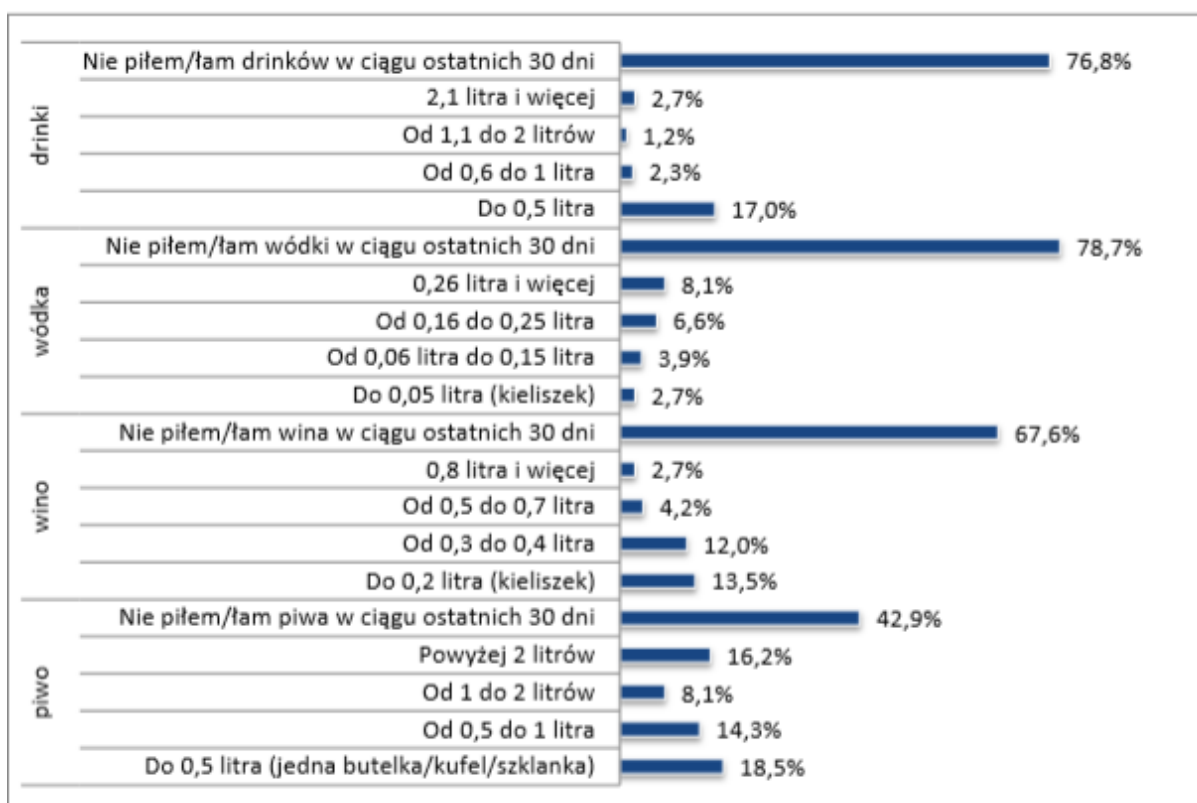
Wykres 22. Spożywanie konkretnych rodzajów alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni w dekompozycji na płeć respondentów – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

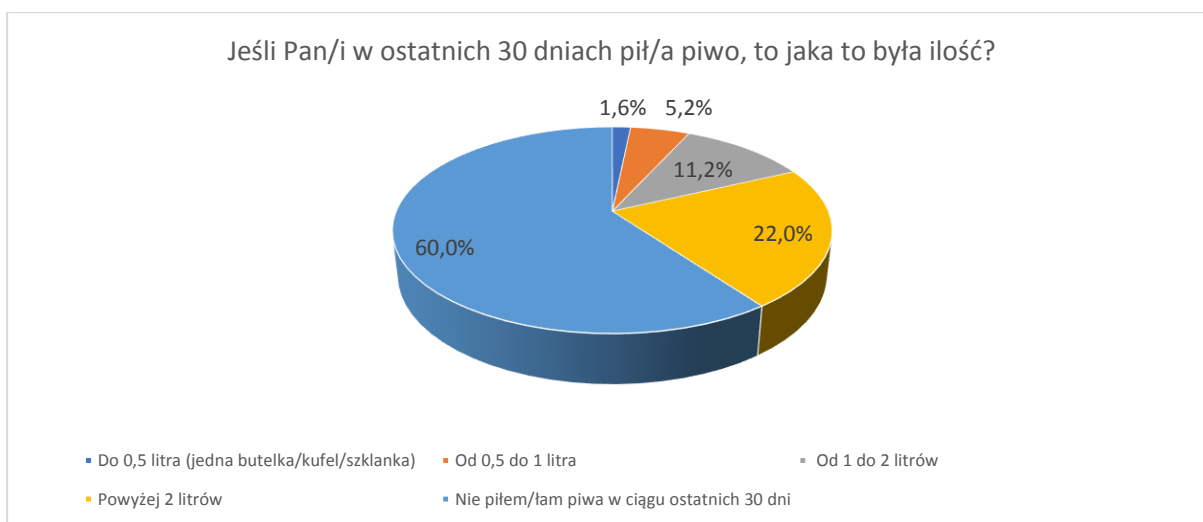
Wśród badanych 60% przyznało, że nie spożywało piwa w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem. Jeśli respondenci deklarowali spożywanie piwa w ciągu ostatniego miesiąca przed badaniem zazwyczaj była to ilość powyżej 2 litrów (22,0%). W 2014 roku 42,9% badanych zadeklarowało, że w ciągu 30 dni nie spożywało piwa. Najczęściej deklarowaną wówczas ilością wypijanego piwa był kufel/szklanka - do 0,5 litra (18,5%).

Wykres 23. Spożywanie poszczególnych rodzajów alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=149

Wykres 24. Spożywanie piwa w ciągu ostatnich 30 dni – 2019

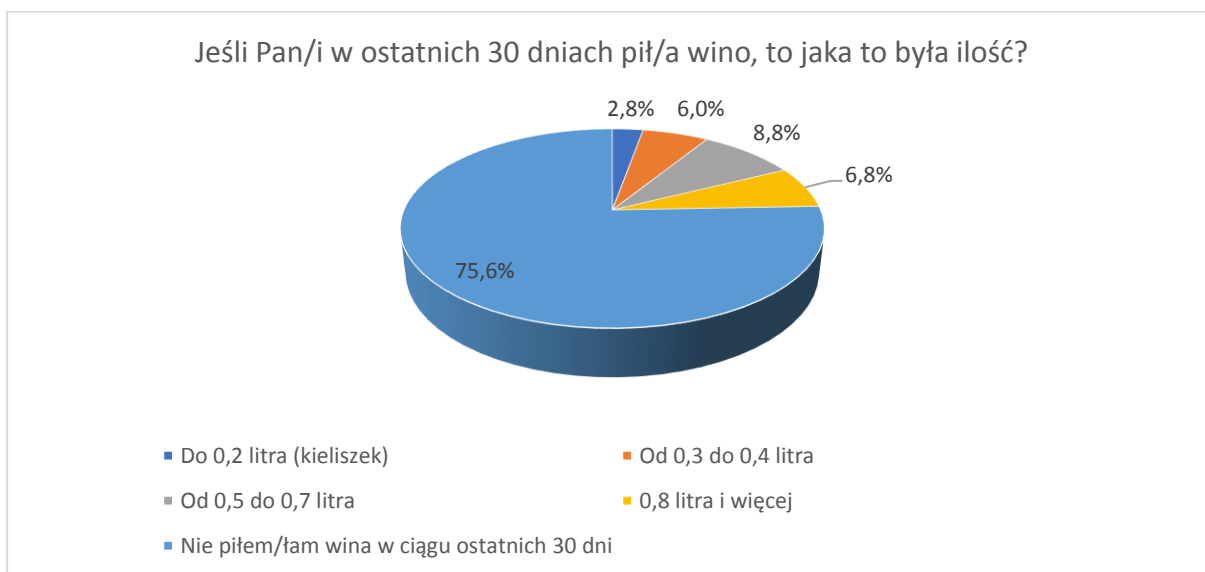

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

Trzy czwarte badanych przyznało, że nie spożywało wina w ostatnich 30 dniach. Najczęściej deklarowaną przez respondentów ilością spożywanego wina, w ciągu ostatniego miesiąca przed badaniem, było od 0,5 do 0,7 litra. Dwóch na trzech respondentów w 2014 roku przyznało, że nie spożywało wina w ciągu ostatnich 30 dni (67,6%). Wśród badanych,

którzy zadeklarowali, że spożywali ten rodzaj alkoholu najpopularniejszą ilością był jeden kieliszek – do 0,2 litra (13,5%).

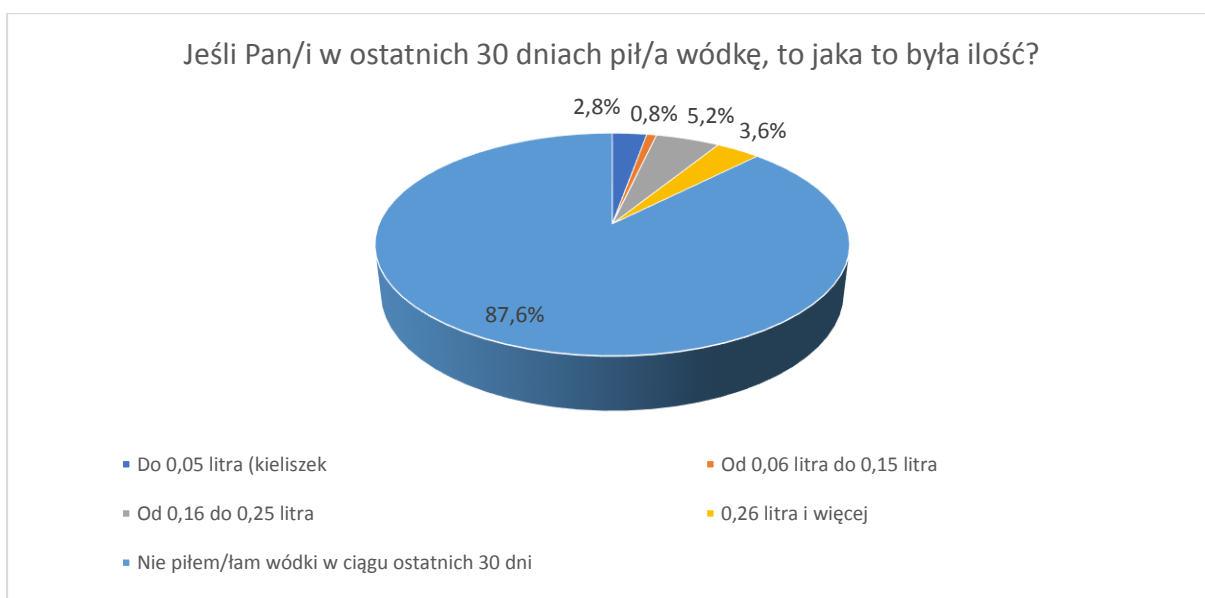
Wykres 25. Spożywanie wina w ciągu ostatnich 30 dni – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

Prawie 90% badanych przyznało, że w przeciągu miesiąca przed badaniem nie spożywało wódki. Respondenci, którzy deklarowali spożywanie wódki w ostatnich 30 dniach najczęściej deklarowali, że była to ilość na poziomie od 0,16 do 0,25 litra. W 2014 roku 78,7% badanych zadeklarowało, że nie spożywali wódki w ostatnich 30 dniach. Spośród tych, którzy spożywali ten rodzaj trunku najczęściej wskazywaną ilością było 0,26 litra i więcej (8,1%).

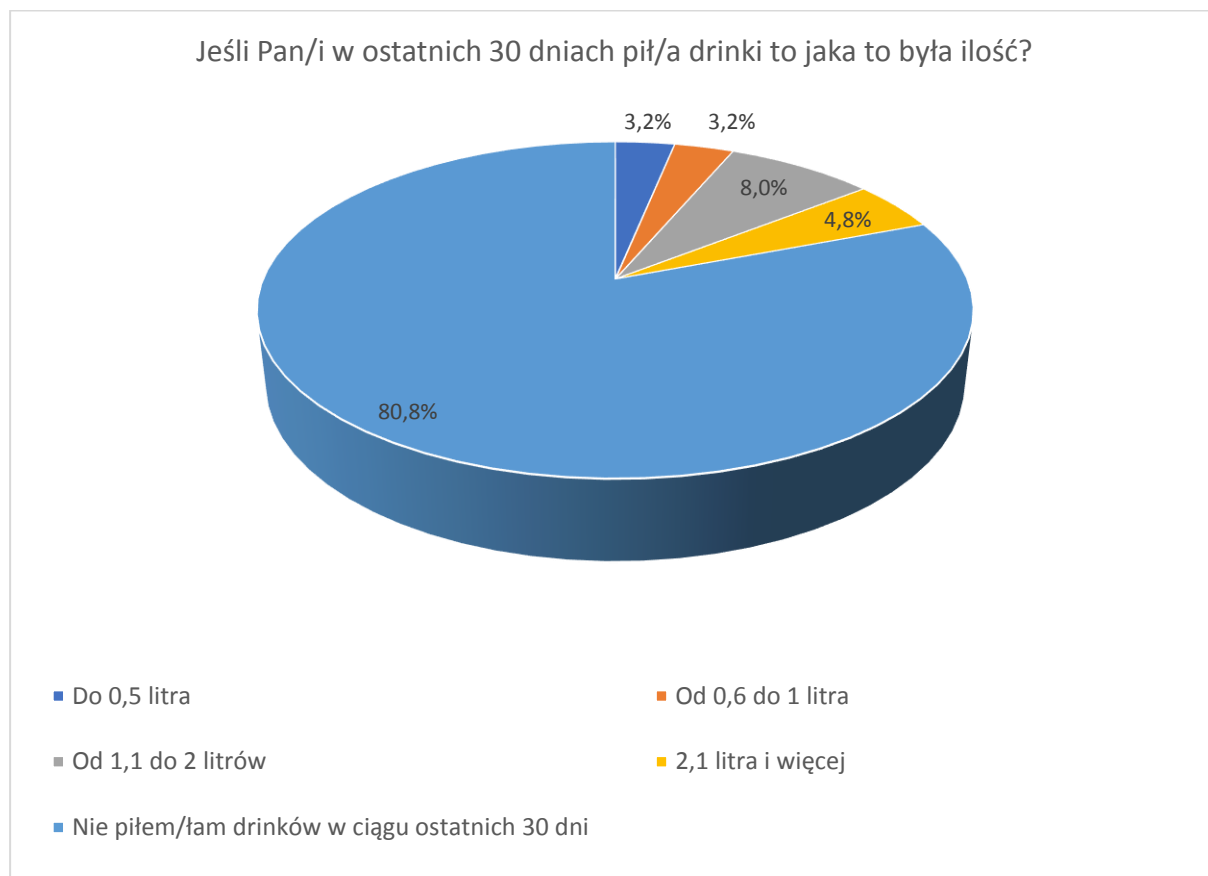
Wykres 26. Spożywanie wódki w ciągu ostatnich 30 dni – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

Nieco ponad 80% respondentów zadeklarowało, że przez ostatnich 30 dni nie spożywało drinków. Osoby, które spożywały ten rodzaj alkoholu najczęściej deklarowały, że było to od 1,1 do 2 litrów. W 2014 roku 76,8% badanych wskazało, że nie spożywało drinków przez ostatnie 30 dni. Osoby, które spożywały alkohol tego rodzaju przez ostatnie 30 dni przed badaniem w 2014 roku najczęściej deklarowały, że była to ilość do 0,5 litra (17,0%).

Wykres 27. Spożywanie drinków w ciągu ostatnich 30 dni – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

Mężczyźni częściej deklarowali spożywanie największej ilości alkoholu w przypadku prawie wszystkich napojów alkoholowych (z wyjątkiem wina) w porównaniu do kobiet. W przypadku każdego rodzaju alkoholu przynajmniej 68% kobiet deklarowało, że nie spożywało go przez ostatnie 30 dni przed badaniem. Porównując wyniki z badania przeprowadzanego w 2014 roku można stwierdzić brak znaczących zmian – mężczyźni spożywają więcej wszystkich rodzajów alkoholu od kobiet (z wyjątkiem wina – 38,7% kobiet w porównaniu do 27,7% mężczyzn).

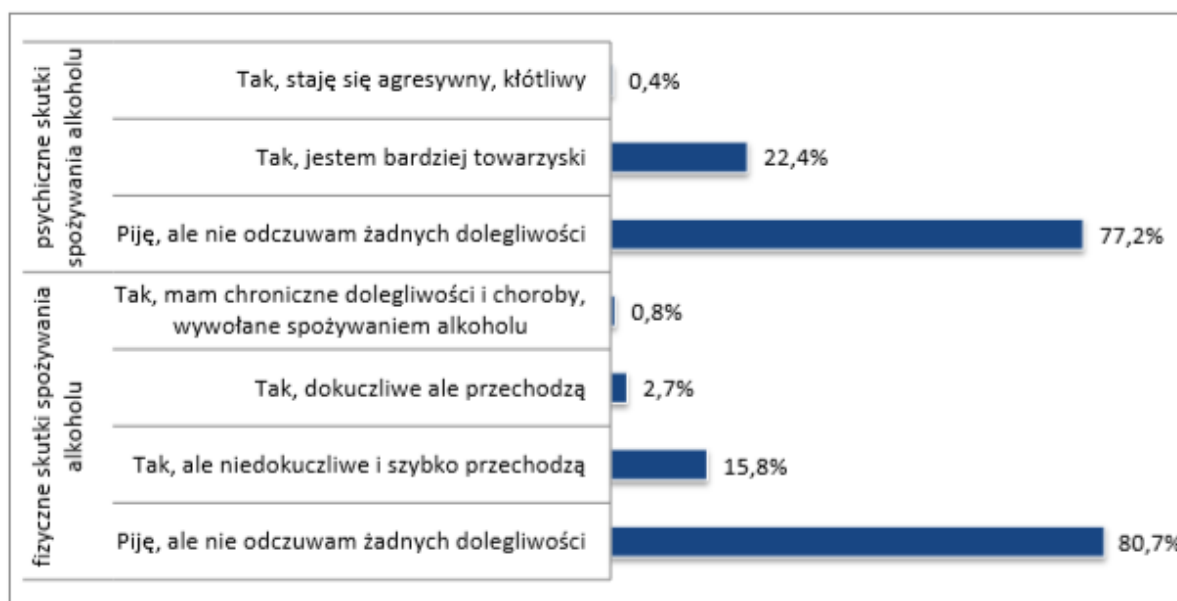
Tabela 6. Spożywanie poszczególnych rodzajów alkoholu w dekompozycji na płeć respondentów – 2019

Jeśli Pan/i w ostatnich 30 dniach pił/a ... to jaka to była ilość?			
Piwo		kobieta	mężczyzna
	Do 0,5 litra (jedna butelka/kufel/szklanka)	0,0%	3,0%
	Od 0,5 do 1 litra	3,4%	6,7%
	Od 1 do 2 litrów	6,9%	14,9%
	Powyżej 2 litrów	14,7%	28,4%
	Nie piłem/łam piwa w ciągu ostatnich 30 dni	75,0%	47,0%
wino	Do 0,2 litra (kieliszek)	3,4%	2,2%
	Od 0,3 do 0,4 litra	10,3%	2,2%
	Od 0,5 do 0,7 litra	11,2%	6,7%
	0,8 litra i więcej	6,9%	6,7%
	Nie piłem/łam wina w ciągu ostatnich 30 dni	68,1%	82,1%
wódka	Do 0,05 litra (kieliszek)	5,2%	0,7%
	Od 0,06 litra do 0,15 litra	1,7%	0,0%
	Od 0,16 do 0,25 litra	3,4%	6,7%
	0,26 litra i więcej	1,7%	5,2%
	Nie piłem/łam wódki w ciągu ostatnich 30 dni	87,9%	87,3%
drinki	Do 0,5 litra	6,0%	0,7%
	Od 0,6 do 1 litra	4,3%	2,2%
	Od 1,1 do 2 litrów	6,9%	9,0%
	2,1 litra i więcej	3,4%	6,0%
	Nie piłem/łam drinków w ciągu ostatnich 30 dni	79,3%	82,1%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

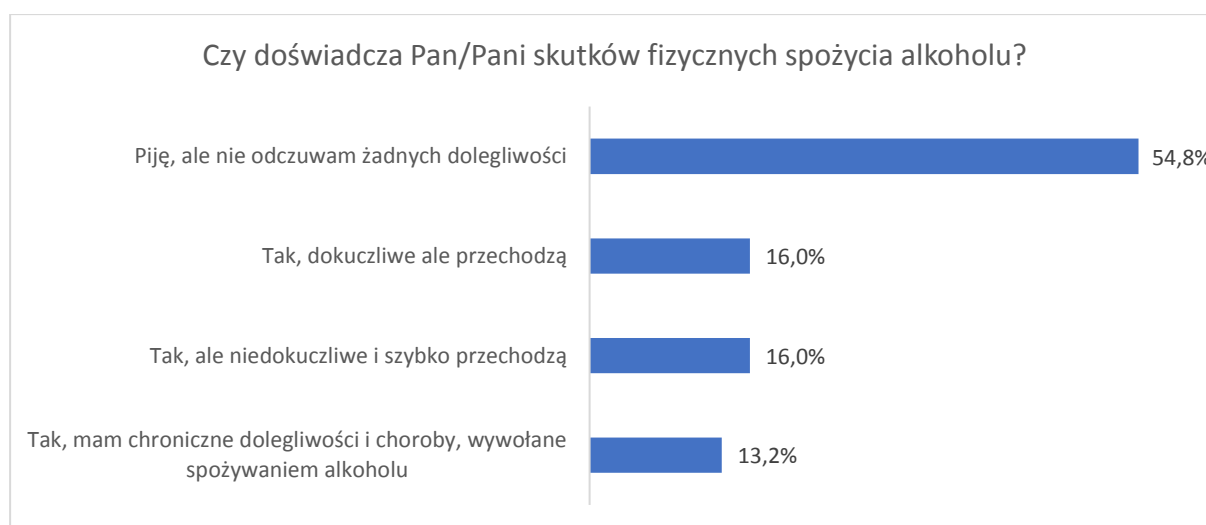
Ponad połowa respondentów zadeklarowała, że spożywanie alkoholu nie powoduje u nich żadnych dolegliwości. Na chroniczne dolegliwości i choroby spowodowane spożywaniem alkoholu wskazało nieco ponad 13% badanych. W 2014 roku 80,7% badanych deklaroowało, że piją alkohol, jednak nie odczuwają z tego typu żadnych dolegliwości, 0,8% respondentów odczuwało chroniczne dolegliwości i choroby wywołane spożywaniem alkoholu.

Wykres 28. Odczuwane skutki fizyczne i psychiczne spożycia alkoholu - 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=149

Wykres 29. Odczuwane skutki fizyczne spożycia alkoholu – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

Blisko 70% respondentów zadeklarowało, że pomimo spożywania alkoholu nie odczuwają żadnych skutków psychicznych. Nieco ponad co dziesiąty badany wskazał na to, że staje się bardziej towarzyski, nieco rzadziej – że alkohol wywołuje u niego agresję i że staje się bardziej kłótniwy. W 2014 roku 77,2% badanych deklarowało, że pomimo spożywania alkoholu nie odczuwają żadnych dolegliwości psychicznych, jednocześnie co piąty badany (22,4%) wskazał, że alkohol sprawia, że staje się on bardziej towarzyski.

Wykres 30. Odczuwane skutki psychiczne spożycia alkoholu - 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

Kobiety częściej deklarowały, że spożywanie alkoholu nie wywołuje u nich żadnych dolegliwości (64,7% w porównaniu do 46,3% oraz 72,4% w porównaniu do 66,4%). Mężczyźni, jeśli wskazywali na występowanie jakichś dolegliwości fizycznych deklarowali, że są dokuczliwe, ale przechodzą. W 2014 roku kobiety częściej niż mężczyźni deklarowały, że nie odczuwają żadnych skutków fizycznych (86,5% w porównaniu do 76,4%) ani psychicznych (85,6% w porównaniu 70,9%) spożywania alkoholu.

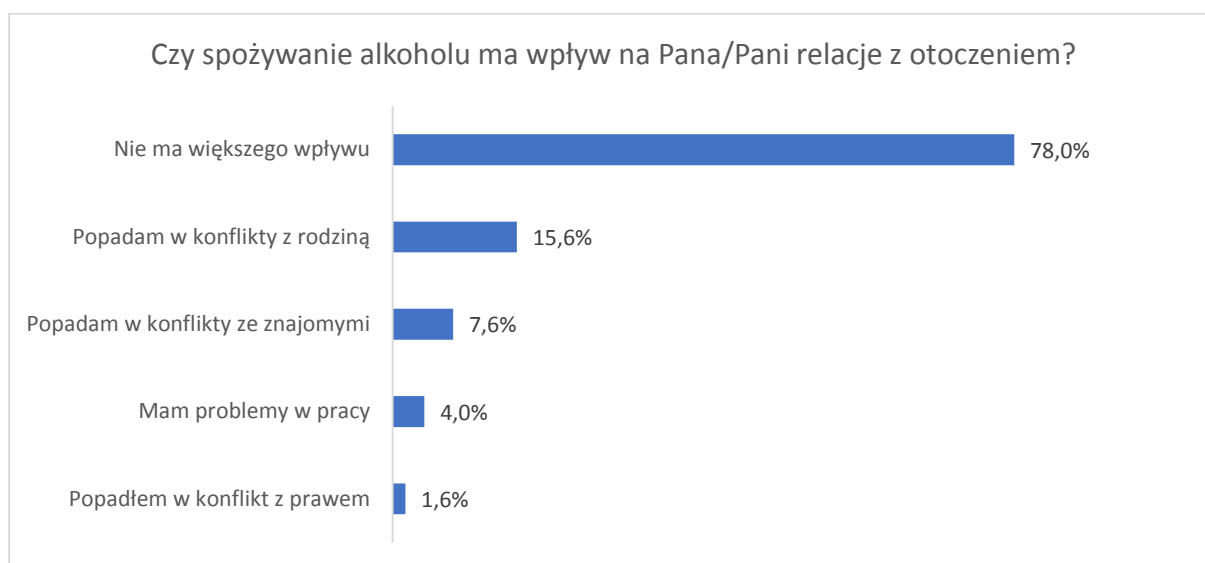
Tabela 7. Odczuwane skutki fizyczne i psychiczne spożycia alkoholu w dekompozycji na płeć respondentów – 2019

		kobieta	mężczyzna
fizyczne skutki	Piję, ale nie odczuwam żadnych dolegliwości	64,7%	46,3%
	Tak, ale niedokuczliwe i szybko przechodzą	13,8%	17,9%
	Tak, dokuczliwe, ale przechodzą	12,1%	19,4%
	Tak, mam chroniczne dolegliwości i choroby, wywołane spożywaniem alkoholu	9,5%	16,4%
psychiczne skutki	Piję, ale nie odczuwam żadnych dolegliwości	72,4%	66,4%
	Tak, jestem bardziej towarzyski	12,9%	11,9%
	Tak, staję się agresywny, kłótlivy	8,6%	10,4%
	Tak, nie kontroluję się, używam przemocy	0,0%	3,0%
	Tak, staję się smutny, załamany	8,6%	9,0%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

Ponad ¾ badanych wskazało, że spożywanie alkoholu nie ma większego wpływu na ich relacje z otoczeniem. Sytuacje konfliktowe, których istnienie najczęściej wskazywali badani, którzy przyznali, że alkohol wpływa na ich relacje z otoczeniem, dotyczyły popadania w konflikt z rodziną (15,6%), najrzadziej – popadania w konflikt z prawem (1,6%).

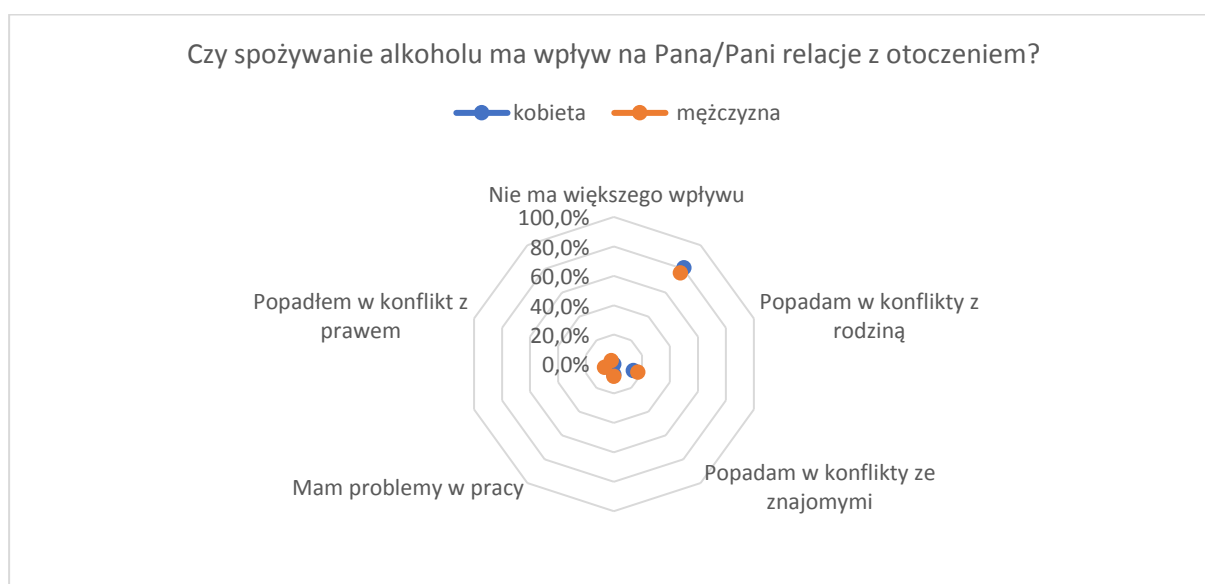
Wykres 31. Wpływ spożywania alkoholu na relacje respondentów z otoczeniem - 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

Nie została zauważona istotna zależność pomiędzy wpływem spożywaniem alkoholu na relacje z otoczeniem ze względu na płeć.

Wykres 32. Wpływ spożywania alkoholu na relacje z otoczeniem w dekompozycji na płeć respondentów – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

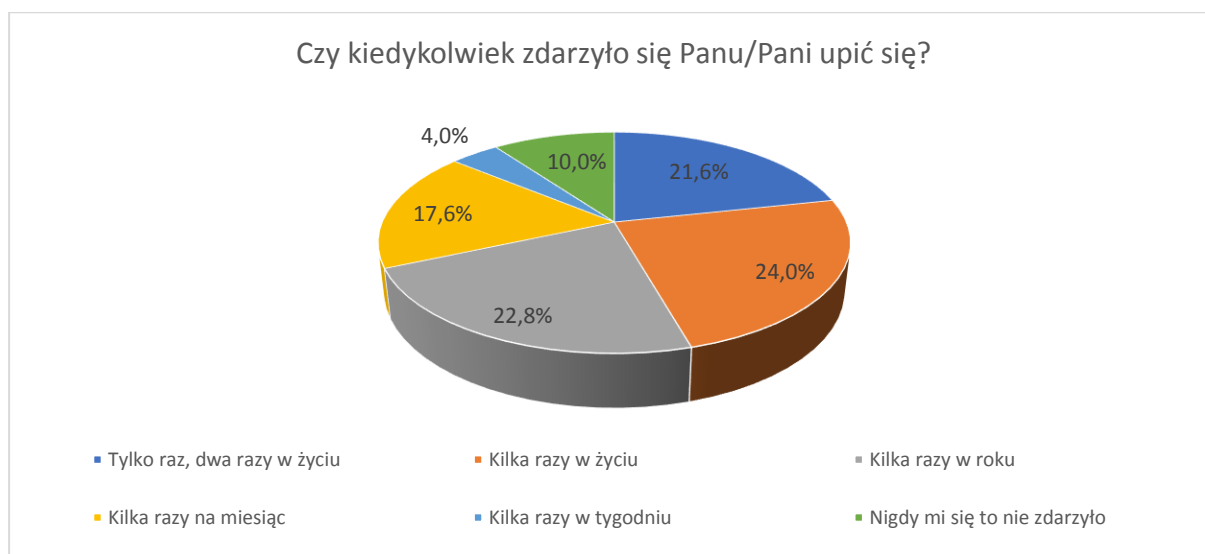
Co dziesiąty badany zadeklarował, że nigdy nie zdarzyło mu się upić alkoholem, co czwarty respondent przyznał, że taka sytuacja zdarzyła mu się kilka razy w życiu. Najmniejsza ilość badanych zaznaczyła odpowiedź świadczącą o tym, że upicie zdarza im się kilka razy w tygodniu. W 2014 roku co trzeci respondent zadeklarował, że nigdy nie zdarzyło mu się upić.

Wykres 33. Częstotliwość „upicia się” i urwania się filmu” wśród respondentów – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=149

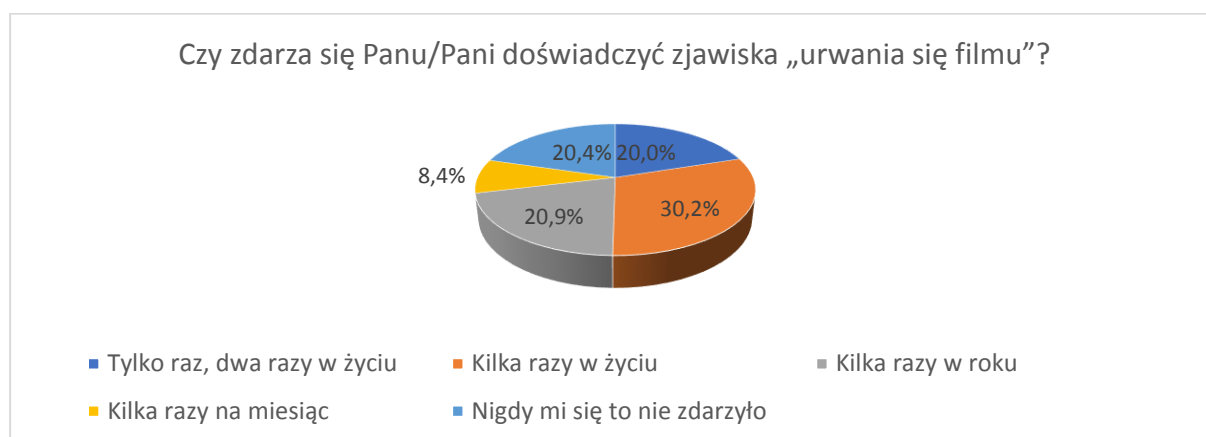
Wykres 34. Częstotliwość „upicia się” alkoholem wśród respondentów - 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

Co piąty badany nie doświadczył zjawiska „urwania się filmu”. Najczęściej osoby, które tego doświadczyły miały z nim styczność kilka razy w życiu (30,2%) lub kilka razy w roku (20,9%). Najmniej badanych przyznało, że zjawisko takie ma w ich przypadku miejsce kilka razy na miesiąc (8,4%). W 2014 roku dwóch na trzech badanych zadeklarowało, że nigdy „nie urwał im się film” po alkoholu, blisko 20% - że taka sytuacja zdarzyła im się kilka razy w życiu.

Wykres 35. Częstotliwość zjawiska „urwania się filmu” wśród respondentów – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

Kobiety najczęściej deklarują, że upicie się zdarzyło im się kilka razy w życiu, zaś mężczyźni – że zdarza im się to kilka razy w roku (23,1%). Blisko 13% kobiet oraz prawie 8% mężczyzn zadeklarowało, że taka sytuacja nie zdarzyła im się nigdy do tej pory. Zjawiska „urwania się filmu” mężczyźni najczęściej doświadczają kilka razy w życiu (33,9%), kobiety – raz, dwa razy w życiu (29,7%). Co piąty mężczyzna i co piąta kobieta przyznali, że nie doświadczyli nigdy takiej sytuacji. W 2014 roku kobiety w przypadku upijania się i zjawiska „urwania się filmu” kobiety wykazywały znacznie mniejszą częstotliwość od mężczyzn. 23,1% mężczyzn przyznawało, że doświadczyło „urwania się filmu” kilka razy w życiu, podczas gdy na taką częstotliwość wskazało 11,9% kobiet.

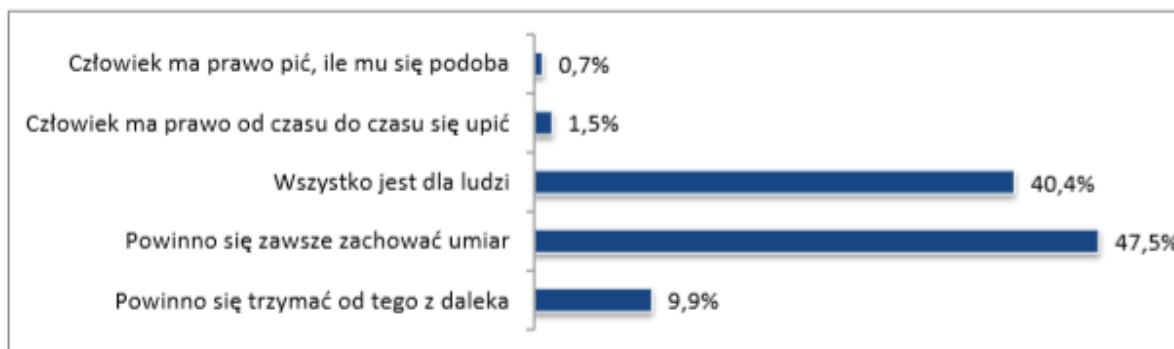
Tabela 8. Częstotliwość zjawiska „urwania się filmu” w dekompozycji na płeć respondentów – 2019

		kobieta	mężczyzna
Upicie się	Tylko raz, dwa razy w życiu	20,7%	22,4%
	Kilka razy w życiu	28,4%	20,1%
	Kilka razy w roku	22,4%	23,1%
	Kilka razy na miesiąc	14,7%	20,1%
	Kilka razy w tygodniu	0,9%	6,7%
	Nigdy mi się to nie zdarzyło	12,9%	7,5%
„Urwanie się filmu”	Tylko raz, dwa razy w życiu	29,7%	12,1%
	Kilka razy w życiu	25,7%	33,9%
	Kilka razy w roku	16,8%	24,2%
	Kilka razy na miesiąc	6,9%	9,7%
	Nigdy mi się to nie zdarzyło	20,8%	20,2%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=250

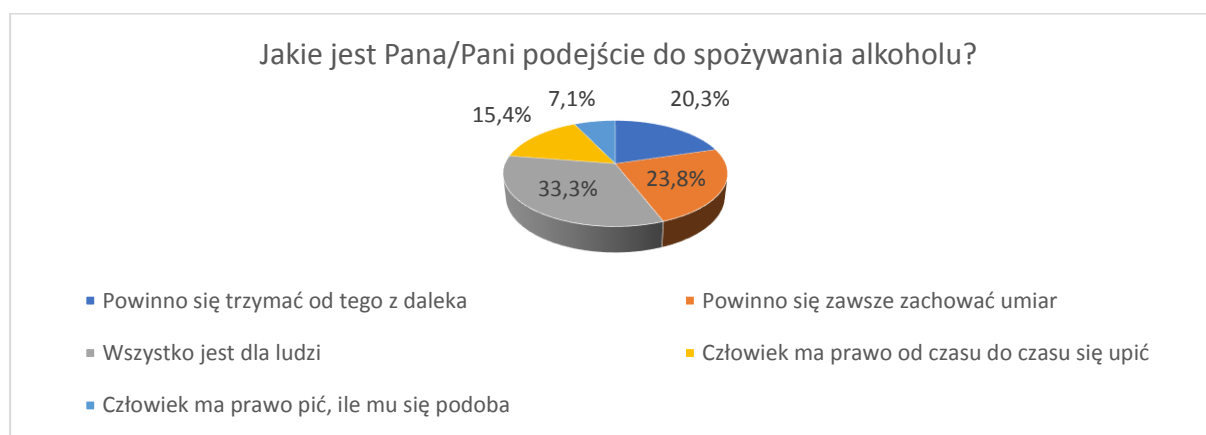
Badani najczęściej zgadzali się ze stwierdzeniem, że wszystko (także alkohol) jest dla ludzi (33,3%), Blisko co czwarty badany uważa, że powinno się zawsze zachować umiar (23,8%). Najrzadziej zaznaczana odpowiedź mówiła o tym, że człowiek ma prawo pić, ile mu się podoba (7,1%). W 2014 roku najpopularniejszym stwierdzeniem było to mówiące o tym, że zawsze powinno się zachować umiar (47,5%) oraz, że wszystko jest dla ludzi (40,4%), najmniej popularnym – człowiek ma prawo pić, ile mu się podoba (0,7%).

Wykres 36. Podejście do spożywania alkoholu – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=408

Wykres 37. Podejście do spożywania alkoholu – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Respondenci we wszystkich kategoriach wiekowych oraz bez względu na płeć najczęściej zgadzali się ze stwierdzeniem, że wszystko jest dla ludzi. Osoby najstarsze najczęściej ze wszystkich uważały, że powinno się trzymać od tego daleka (25,9%), zaś osoby w wieku 25-34 lat, że człowiek ma prawo pić, ile mu się podoba (13,3%). W 2014 roku respondenci we wszystkich kategoriach wiekowych (z wyjątkiem osób w wieku 35-44 lat) najczęściej zgadzali się ze stwierdzeniem, że we wszystkim powinno się zawsze zachować umiar (42,9%-57,5%). Osoby w wieku 35-44 lat najczęściej zgadzały się ze stwierdzeniem, że wszystko jest dla ludzi (47,0%). Kobiety najczęściej zgadzały się również z opinią, że powinno się zawsze zachować umiar (54,3%), zaś mężczyźni – że wszystko jest dla ludzi (45,0%).

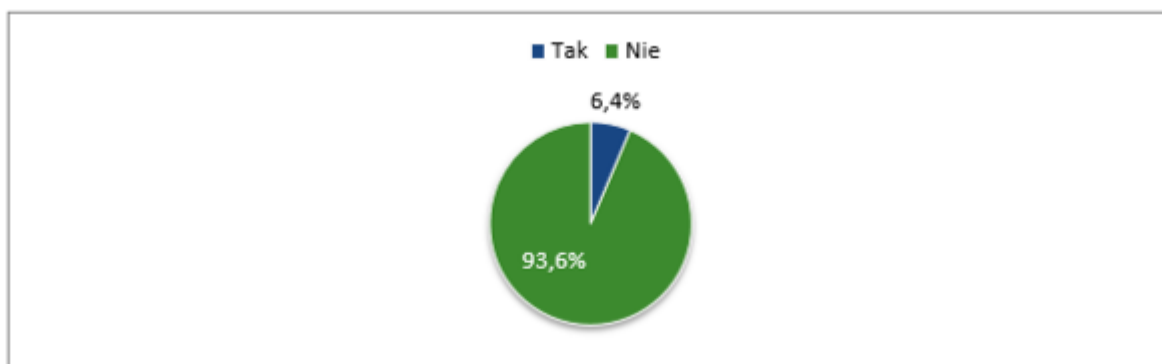
Tabela 9. Podejście do spożywania alkoholu w dekompozycji na wiek i płeć respondentów – 2019

Jakie jest Pana/Pani podejście do spożywania alkoholu?								
	18-24 lata	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej	kobieta	mężczyzna
Powinno się trzymać od tego z daleka	25,0%	20,0%	20,0%	12,5%	12,7%	25,9%	18,7%	22,4%
Powinno się zawsze zachować umiar	14,3%	18,3%	21,4%	25,0%	25,4%	28,1%	24,9%	22,4%
Wszystko jest dla ludzi	39,3%	36,7%	25,7%	41,7%	41,3%	28,1%	32,9%	33,9%
Człowiek ma prawo od czasu do czasu się upić	17,9%	11,7%	22,9%	16,7%	15,9%	12,2%	16,4%	14,2%
Człowiek ma prawo pić, ile mu się podoba	3,6%	13,3%	10,0%	4,2%	4,8%	5,8%	7,1%	7,1%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Prawie 90% badanych nie sięgnęło nigdy w swoim życiu po środki odurzające lub narkotyki. W 2014 roku odsetek osób, które deklarowały, że nigdy nie sięgnęły po środki odurzające/narkotyki wynosił 93,6%.

Wykres 38. Sięganie po środki odurzające/narkotyki – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=408

Wykres 39. Sięganie po środki odurzające/narkotyki – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Co piąty mężczyzna kiedykolwiek sięgnął po środki odurzające, w przypadku kobiet dotyczyło to blisko co 10 kobiety. Najczęściej sięganie po takie używki deklarowali

najmłodszy badani (42,9%) oraz osoby w wieku 35-44 lat (28,6%), najrzadziej – osoby w wieku 45-54 lat (2,1%). W 2014 roku wśród osób, które kiedykolwiek spróbowały tego typu substancji dominowali mężczyźni – 10,1% w stosunku do 3,2% kobiet. Deklaracja spożywania substancji psychoaktywnych była odwrotnie proporcjonalna do wieku – im młodszy respondent, tym częściej deklarował, że kiedykolwiek zdarzyło mu się sięgnąć po narkotyki/środki odurzające.

Tabela 10. Sięganie po środki odurzające/narkotyki w dekompozycji na płeć i wiek respondentów – 2019

	Czy kiedykolwiek zdarzyło się Panu/Pani sięgnąć po środki odurzające/narkotyki?							
	kobieta	mężczyzna	18-24 lata	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej
Tak	8,0%	19,7%	42,9%	13,3%	28,6%	2,1%	9,5%	5,0%
Nie	92,0%	80,3%	57,1%	86,7%	71,4%	97,9%	90,5%	95,0%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

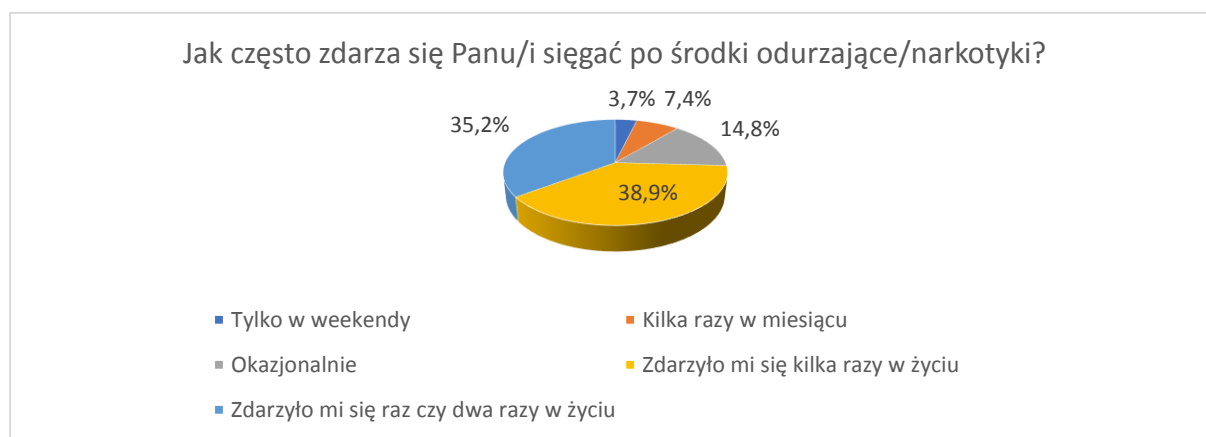
Badani, którzy sięgali po środki odurzające lub narkotyki najczęściej robili to kilka razy w życiu (38,9%) lub zdarzyło im się to raz czy dwa razy w życiu (35,2%). Respondenci najrzadziej zaznaczali odpowiedź „tylko w weekendy” (3,7%). W 2014 roku 42,3% badanych deklarowało, że sięgnęło po te substancje raz czy dwa razy w życiu, 34,6% kilka razy w życiu, a 23,1% badanych wskazało, że zażywa te środki okazjonalnie.

Wykres 40. Częstotliwość sięgania po środki odurzające/narkotyki – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=26

Wykres 41. Częstotliwość sięgania po środki odurzające/narkotyki – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=54

Kobiety deklarują używanie narkotyków lub innych środków odurzających okazjonalnie lub rzadziej, a wśród mężczyzn blisko 17% przyznaje, że korzysta z takich środków kilka razy w miesiącu lub częściej. Najmłodszy badani deklarują korzystanie z takich używek tylko w weekendy (16,7%), zaś osoby w wieku 35-44 lat i w wieku 55-64 lat, że używają ich kilka razy w miesiącu (odpowiednio 15,0% i 16,7%).

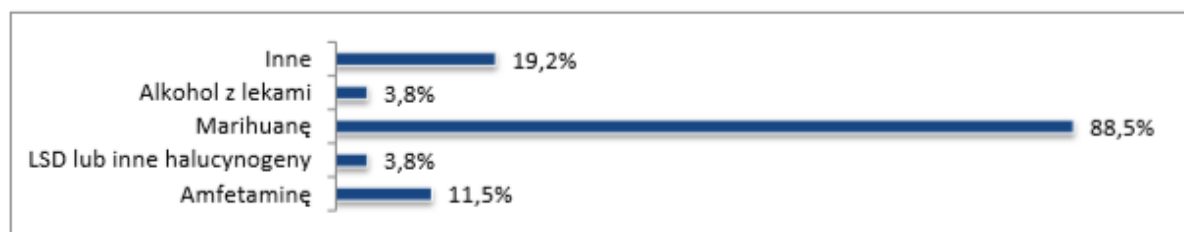
Tabela 11. Spożywanie poszczególnych narkotyków przez respondentów – 2019

	Jak często zdarza się Panu/i sięgać po środki odurzające/narkotyki?							65 lat i więcej
	Kobieta	Mężczyzna	18-24 lata	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	
Tylko w weekendy	0,0%	5,6%	16,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kilka razy w miesiącu	0,0%	11,1%	0,0%	0,0%	15,0%	0,0%	16,7%	0,0%
Okazjonalnie	22,2%	11,1%	33,3%	25,0%	10,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Zdarzyło mi się kilka razy w życiu	44,4%	36,1%	25,0%	50,0%	35,0%	0,0%	33,3%	71,4%
Zdarzyło mi się raz czy dwa razy w życiu	33,3%	36,1%	25,0%	25,0%	40,0%	100,0%	50,0%	28,6%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=53

Najczęściej używanym przez badanych narkotykiem była marihuana – dwóch na trzech respondentów, którzy zadeklarowali używanie narkotyków sięgnęło po nią przynajmniej raz w życiu. Co czwarty respondent w celu odurzenia korzystał z mieszanki alkoholu z lekami, z dopalaczy, LSD lub innych substancji halucynogennych. Najrzadziej przyjmowanymi substancjami był Crack (1,9%), kokaina (1,9%), Relewin (1,9%)² oraz heroina (1,9%). W 2014 roku wśród podanych narkotyków największą popularnością cieszyła się marihuana, której zażywanie zadeklarowało ponad 88% badanych. 11,5% badanych wskazało na amfetaminę.

Wykres 42. Używanie konkretnych rodzajów narkotyków przez respondentów – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=26

² W celu sprawdzenia czy wyniki przeprowadzonego badania są wiarygodne zastosowano mechanizm sprawdzający. W ankiecie proszono respondentów o odpowiedź na pytanie o przyjmowanie nieistniejącego narkotyku o nazwie relewin. Użycie tego środka psychoaktywnego deklaruje tylko wśród dorosłych 1,9% badanych. Oznacza to, że zjawiska, które ujawniają pytania zawarte w kwestionariuszu mają potwierdzenie w rzeczywistości.

Wykres 43. Używanie konkretnych rodzajów narkotyków przez respondentów – 2019

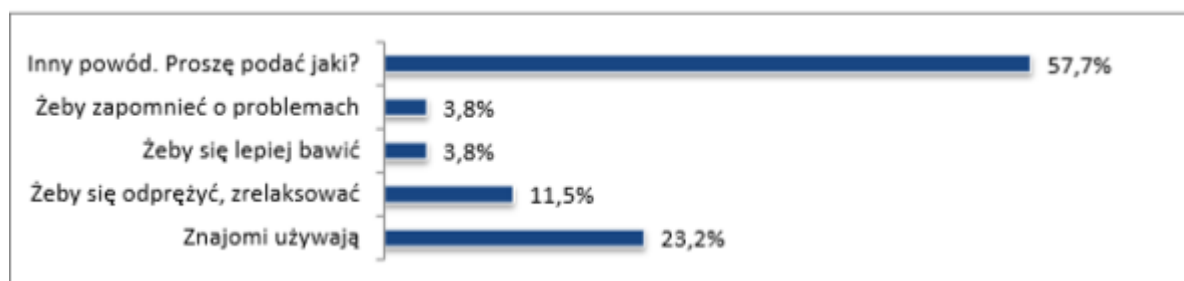

**możliwość wybrania więcej niż jednej odpowiedzi*

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=54

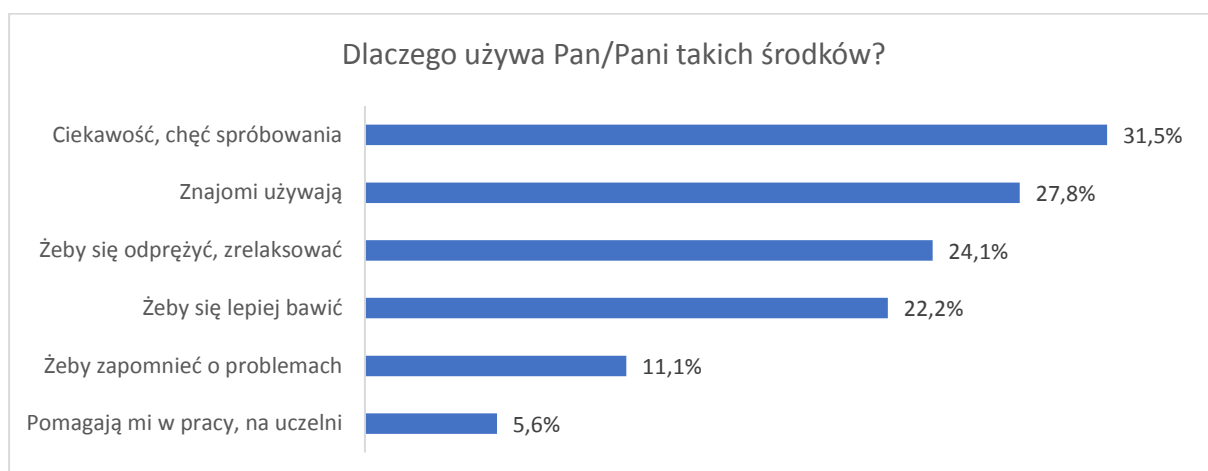
Blisko co trzeci respondent przyznał, że powodem zażywania przez niego środków odurzających była ciekawość, chęć spróbowania (31,5%). Częstym powodem sięgania po takie używki był również fakt używania ich przez znajomych (27,8%) oraz chęć odprężenia, relaksu (24,1%). Najrzadziej badani korzystają z tego typu substancji w celu pomocy sobie w pracy lub na uczelni (5,6%). W 2014 roku 23,2% badanych wskazało, że sięgnęli po środki odurzające/narkotyki dlatego, że ich znajomi je zażywają. Ponad 11% sięgało po nie w celu odprężenia, relaksu.

Wykres 44. Powody spożywania środków odurzających/narkotyków – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=26

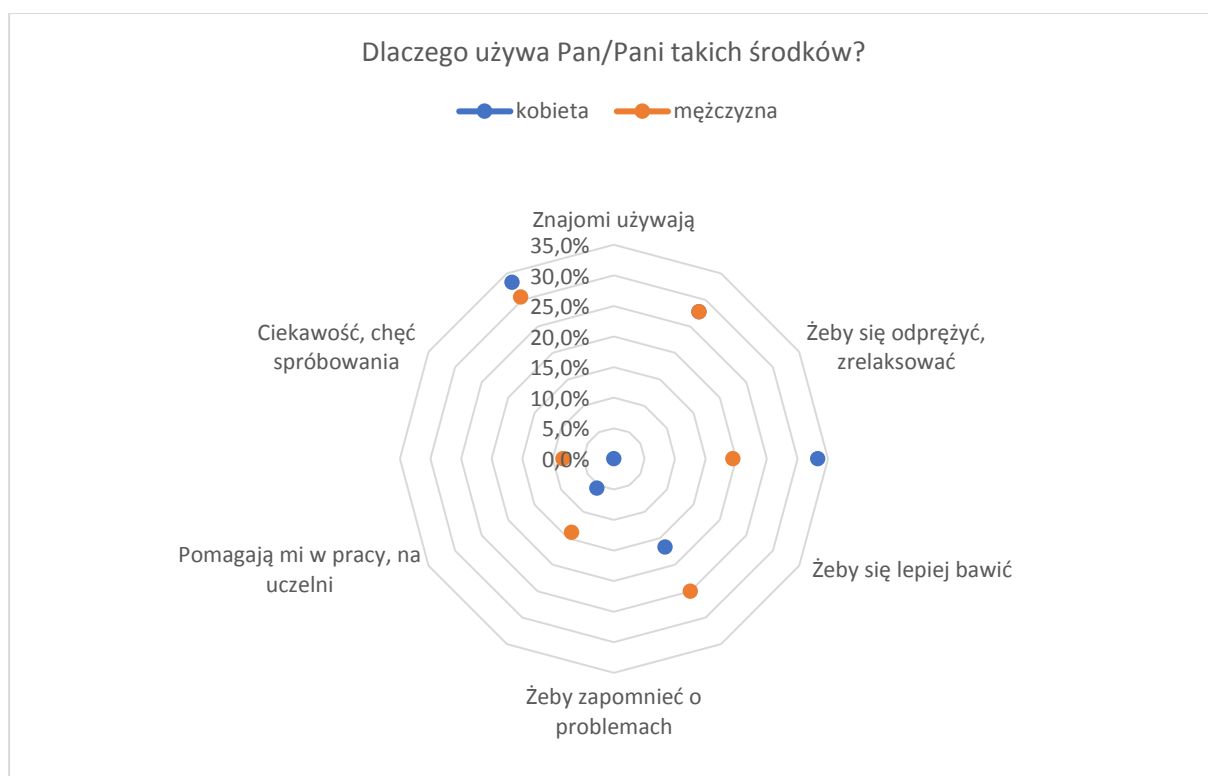
Wykres 45. Powody spożywania środków odurzających/narkotyków – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=54

Kobiety używają częściej narkotyków i środków odurzających, by się lepiej bawić oraz ze względu na to, że znajomi również ich używają, zaś mężczyźni – również ze względów na znajomych, ale również, by móc się odprężyć, zrelaksować. W 2014 roku kobiety sięgały po narkotyki, ponieważ używali ich znajomi oraz z innych powodów, nie wskazanych w kafeterii odpowiedzi. Tylko mężczyźni podawali takie powody zażywania środków odurzających jak chęć relaksu, odprężenia oraz w celu lepszej zabawy.

Wykres 46. Powody spożywania środków odurzających/narkotyków w dekompozycji na płeć respondentów – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=54

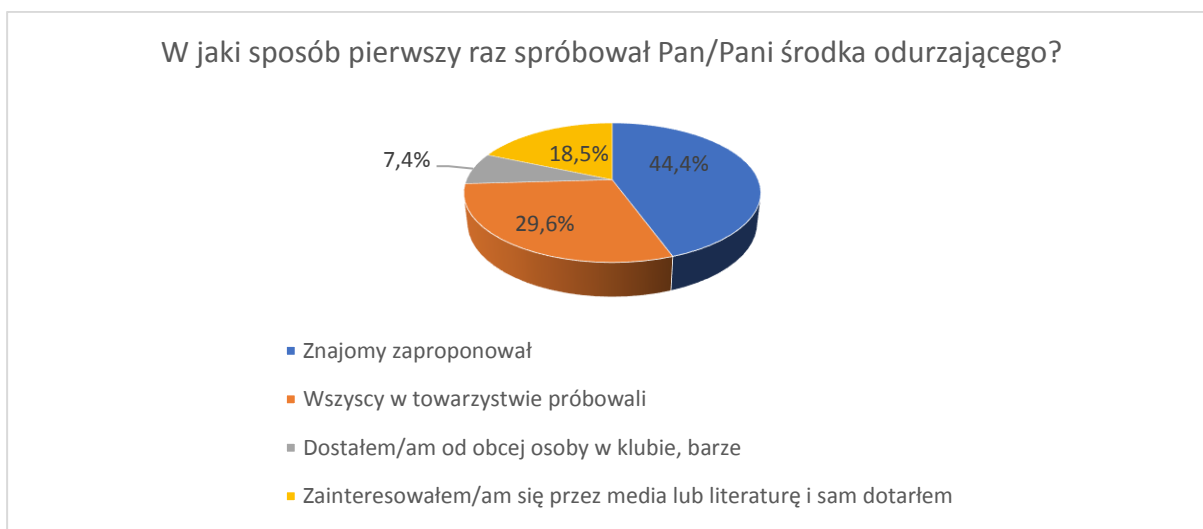
Rozpoczęcie używania narkotyków zazwyczaj odbywało się poprzez propozycję ze strony znajomego (44,4%) lub poprzez fakt, że wszyscy w towarzystwie respondenta próbowali takiej substancji (29,6%). Najrzadziej inicjacja używania narkotyków miała miejsce poprzez otrzymanie środka od obcej osoby w barze lub klubie (7,4%). Przy okazji poprzedniej fali badań w 2014 roku wśród osób, które zadeklarowały, że kiedykolwiek zażyły środki odurzające/narkotyki, ponad połowa wskazała, że sięgnęła po nie za namową znajomego. Jedna czwarta odpowiedziała, że uległa presji otoczenia, odpowiadając, że wszyscy w towarzystwie próbowali.

Wykres 47. Okoliczności pierwszego kontaktu ze środkami odurzającymi/narkotykami – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=26

Wykres 48. Okoliczności pierwszego kontaktu ze środkami odurzającymi/narkotykami – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=54

Co trzeci respondent, który korzystał chociaż raz w życiu z substancji odurzających deklaruje, że nie odczuwa żadnych dolegliwości w związku z tym faktem. Blisko 28% przyznaje, że odczuwa dokuczliwe dolegliwości, które jednak przechodzą. Jednakowa liczba osób, które korzystają lub korzystały z substancji odurzających przyznają, że albo lepiej funkcjonują albo mają chroniczne dolegliwości wywołane faktem korzystania z tego typu substancji (7,4%). W 2014 roku 61,6% osób wskazało, że nie odczuwa żadnych

dolegliwości wynikających z używania substancji odurzających, a 15,4% respondentów zadeklarowało, że odczuwa dokuczliwe skutki używania substancji tego typu, które im przechodzą.

Wykres 49. Odczuwane skutki fizyczne i psychiczne spożycia środków odurzających – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=26

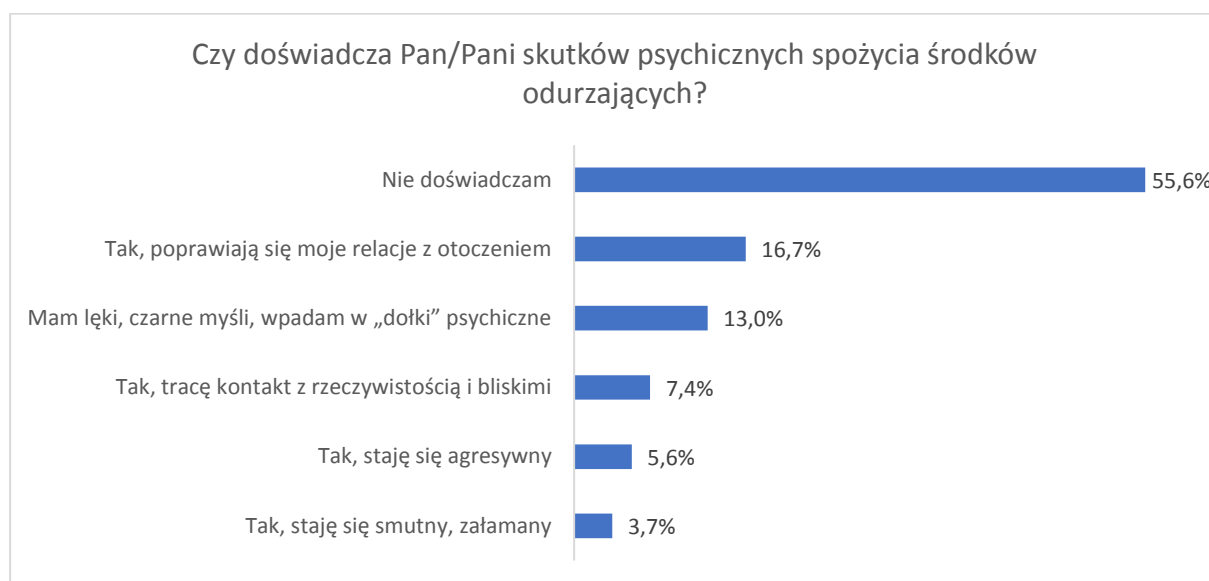
Wykres 50. Odczuwane skutki fizyczne spożycia środków odurzających – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=54

Ponad połowa badanych, która zadeklarowała, że korzystała lub korzysta z substancji odurzających nie doświadcza skutków psychicznych związanych z używaniem tego typu substancji. Jeśli takie skutki są przez respondentów doświadczane najczęściej jest to poprawienie się jego relacji z otoczeniem (16,7%) lub pojawienie się lęków i „dołków” psychicznych (13,0%), najrzadziej – poczucie smutku i załamania (3,7%) lub pojawienie się agresji (5,6%).

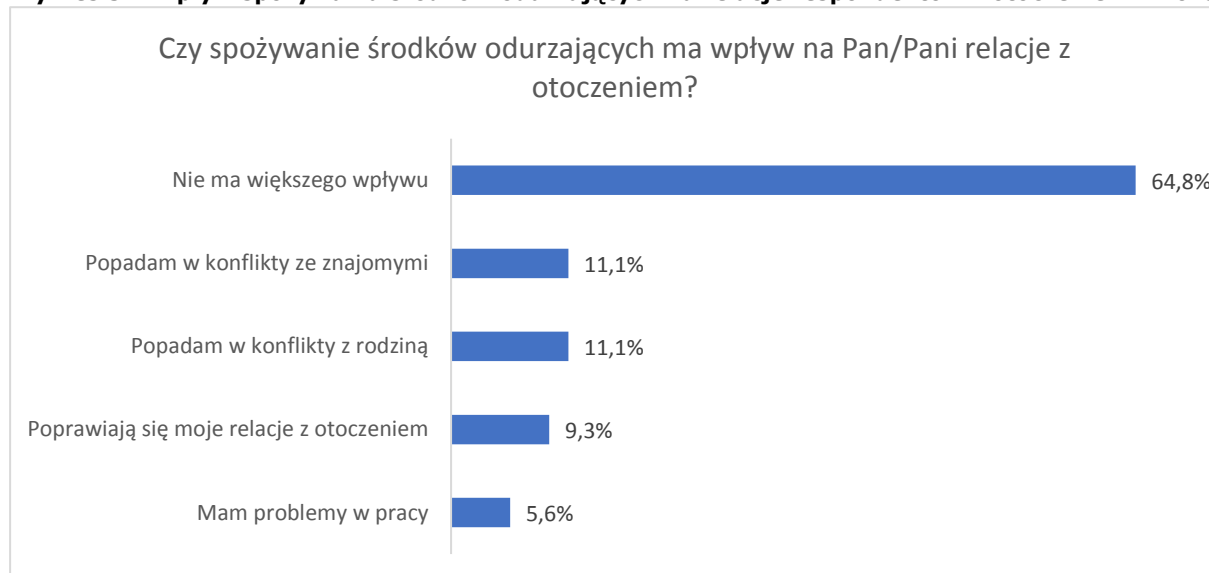
Wykres 51. Odczuwane skutki psychiczne spożycia środków odurzających – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=54

Prawie dwóch na trzech badanych deklaruje, że spożywanie przez nich środków odurzających nie ma większego wpływu na ich relacje z otoczeniem (64,8%). Jeśli pojawiają się jakieś zmiany, najczęściej dotyczą popadanie w konflikt z rodziną lub ze znajomymi (11,1%), najrzadziej – problemów w pracy (5,6%). W 2014 roku prawie 85% osób, które zażywały substancje psychoaktywne wskazało, że ich spożywanie nie miało wpływu na relacje z otoczeniem. Według 7,7% badanych wręcz poprawiały się ich relacje z otoczeniem.

Wykres 52. Wpływ spożywania środków odurzających na relacje respondentów z otoczeniem – 2019

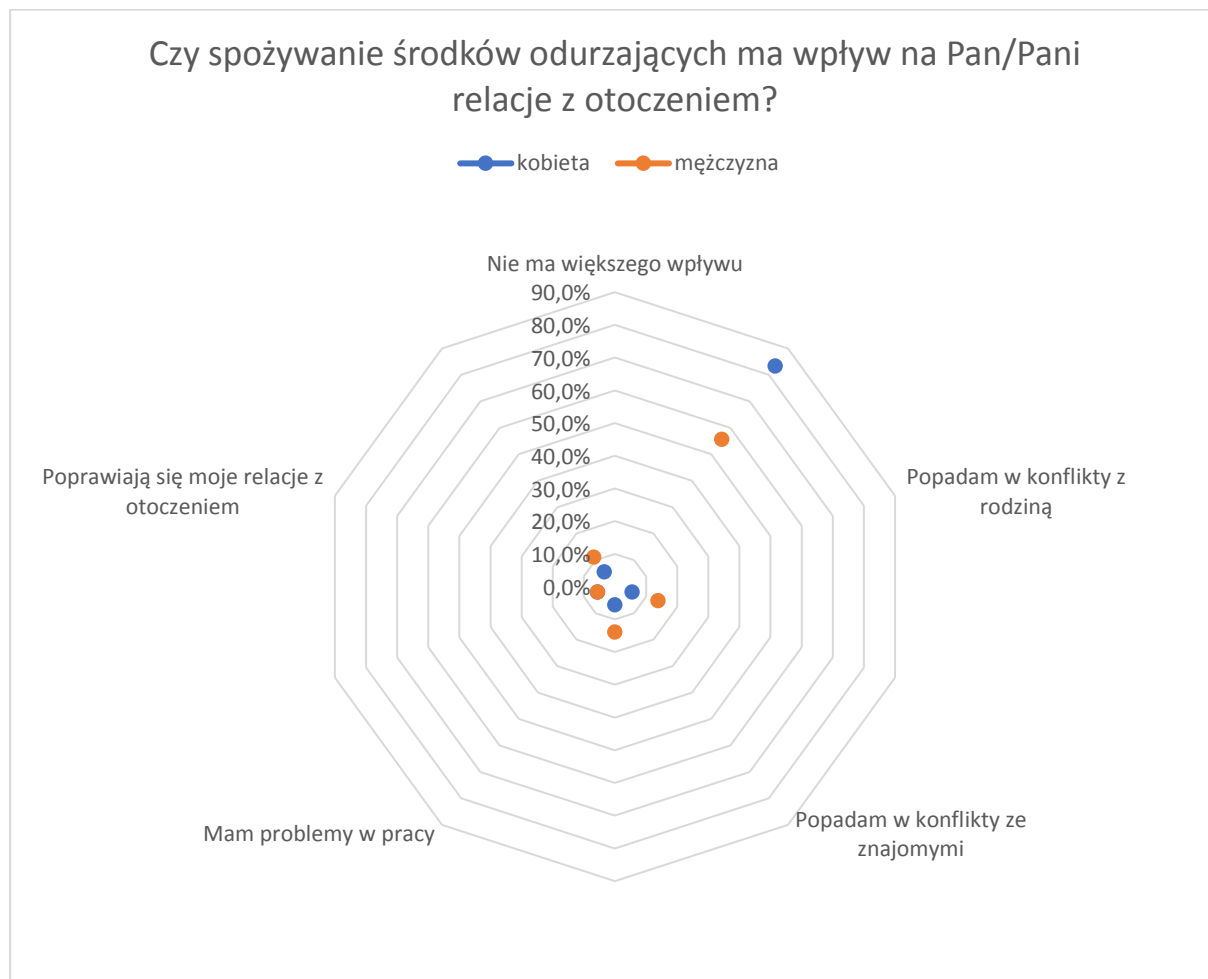

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=54

Kobiety, które używały lub używają środków odurzających częściej niż mężczyźni wskazywały na pojawiające się problemy związane z popadnięciem w konflikt z rodziną.

W 2014 roku na popadanie w konflikty z rodziną oraz na poprawę relacji z otoczeniem na skutek spożywania substancji psychoaktywnych wskazywali tylko mężczyźni. 100% kobiet – czyli 7, które zadeklarowało, że w ogóle zdarza im się zażywać narkotyki odpowiedziało, że nie ma to wpływu na ich relacje z otoczeniem.

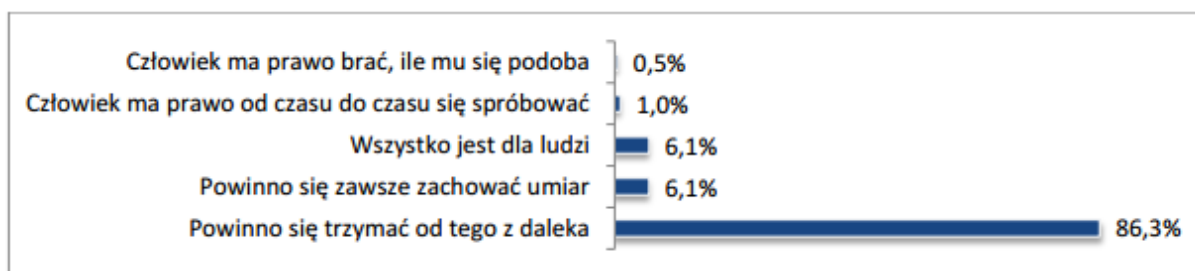
Wykres 53. Wpływ spożywania środków odurzających na relacje z otoczeniem w dekompozycji na płeć respondentów – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=54

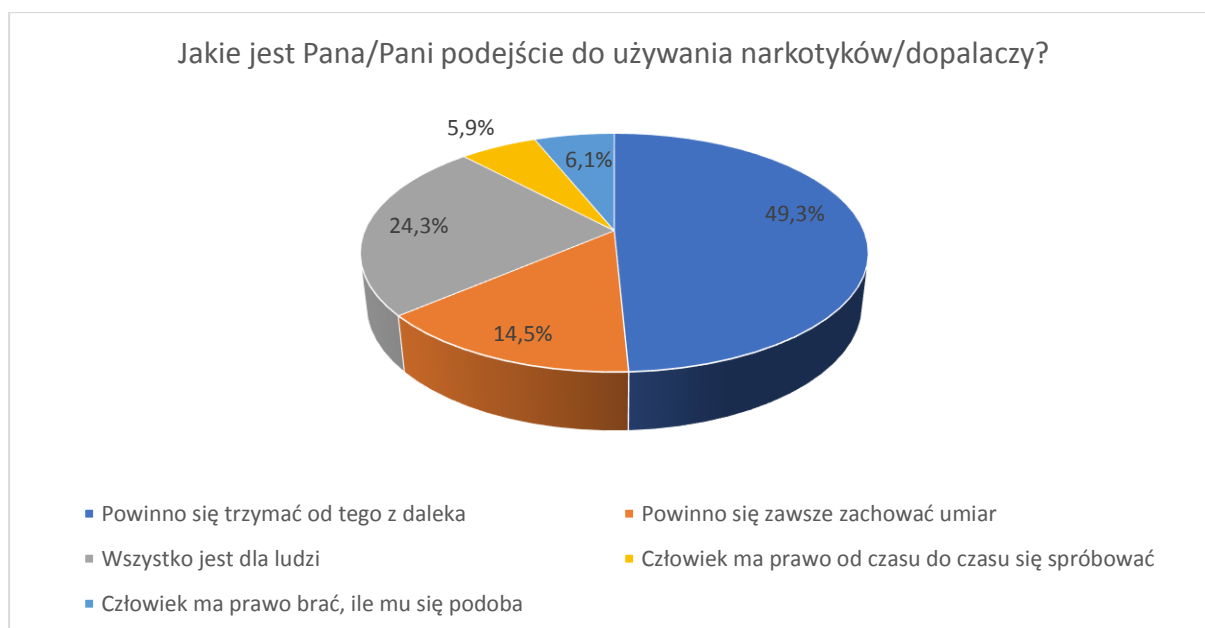
Respondenci najczęściej są zdania, że należy się trzymać z daleka od narkotyków i dopalaczy (49,3%), co czwarty z badanych uważa, że wszystko jest dla ludzi (24,3%). Najrzadziej wybieranym stwierdzeniem było to, że człowiek ma prawo od czasu do czasu spróbować (5,9%). W 2014 roku 86,3% badanych uznało, że należy trzymać się od tego z daleka. Po 6,1% badanych odpowiedziało, że zawsze powinno zachować się umiar oraz że wszystko jest dla ludzi.

Wykres 54. Podejście respondentów do spożywania narkotyków/dopalaczy – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=408

Wykres 55. Podejście respondentów do spożywania narkotyków/dopalaczy – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Kobiety częściej niż mężczyźni były zdania, że od narkotyków i dopalaczy powinno się trzymać z daleka (53,8% w porównaniu do 43,7%), zaś mężczyźni częściej niż kobiety wskazywali na to, że człowiek ma prawo brać, ile mu się podoba (7,7% w porównaniu do 5,9%). Również w poprzednim badaniu w 2014 roku odpowiedzi na to pytanie ze względu na płeć pokazały, że kobiety są bardziej restrykcyjne w podejściu do narkotyków i dopalaczy. Prawie 91% z nich uznało, że należy trzymać się od nich z daleka. Odpowiedzi mężczyzn były niższe o 10 pkt %. Dekompozycja pytania ze względu na wiek jasno pokazała, że młodszy mieszańcy Koszalina wykazują bardziej liberalną postawę od starszych mieszkańców – poziom restrykcyjności wzrasta z wiekiem respondentów. Aż 17,5% 18-24-latków było zdania, że wszystko jest dla ludzi.

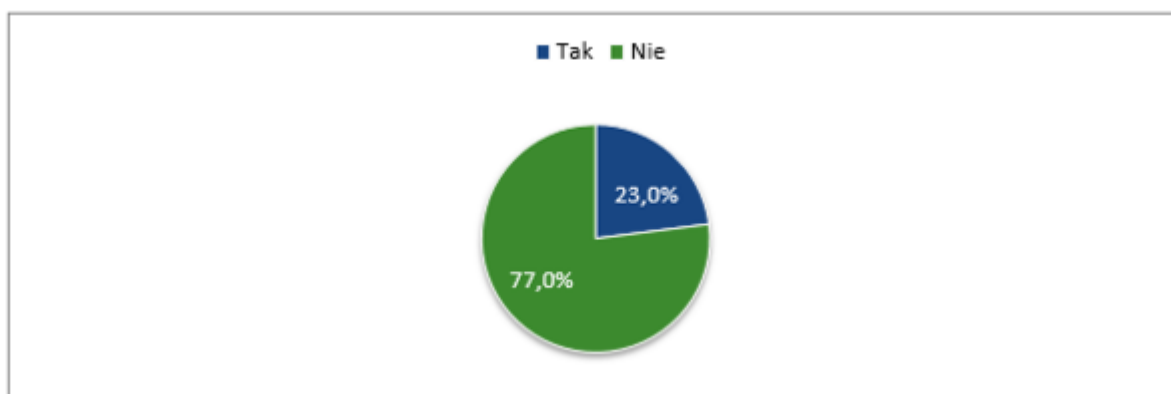
Tabela 12. Podejście respondentów do spożywania narkotyków/dopalaczy w dekompozycji na płeć i wiek respondentów - 2019

Jakie jest Pana/Pani podejście do używania narkotyków/dopalaczy?								
	kobieta	mężczyzna	18-24 lata	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej
Powinno się trzymać od tego z daleka	53,8%	43,7%	28,6%	31,7%	51,4%	54,2%	57,1%	54,7%
Powinno się zawsze zachować umiar	13,3%	15,8%	21,4%	18,3%	7,1%	16,7%	11,1%	15,8%
Wszystko jest dla ludzi	20,4%	29,0%	25,0%	30,0%	28,6%	25,0%	27,0%	18,0%
Człowiek ma prawo od czasu do czasu się spróbować	7,6%	3,8%	3,6%	5,0%	5,7%	4,2%	4,8%	7,9%
Człowiek ma prawo brać, ile mu się podoba	4,9%	7,7%	21,4%	15,0%	7,1%	0,0%	0,0%	3,6%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

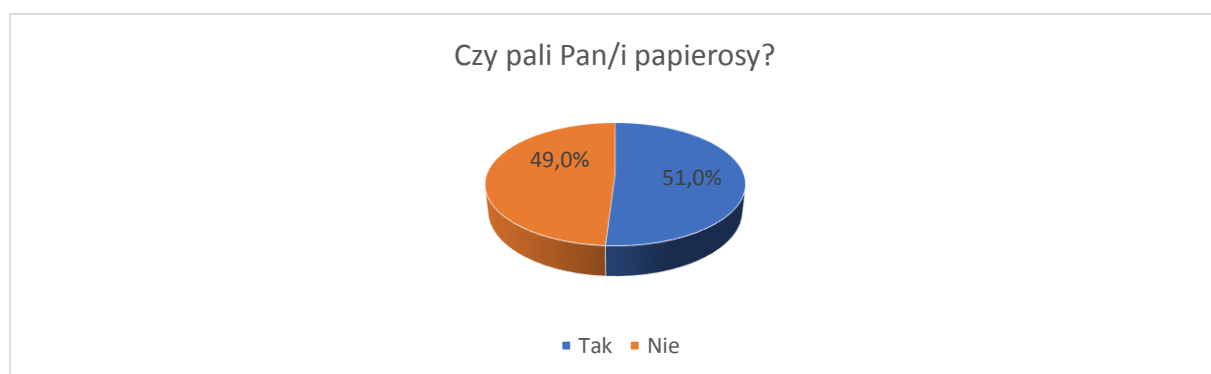
Nieco ponad połowa respondentów deklaruje, że pali papierosy. Różnica w liczbie osób, które zadeklarowały, że tego nie robią jest niewielka. Porównując wyniki do 2014 roku zauważalny jest wzrost osób palących papierosy (w 2014 roku 23% badanych zadeklarowało, że pali papierosy).

Wykres 56. Palenie papierosów wśród respondentów – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=408

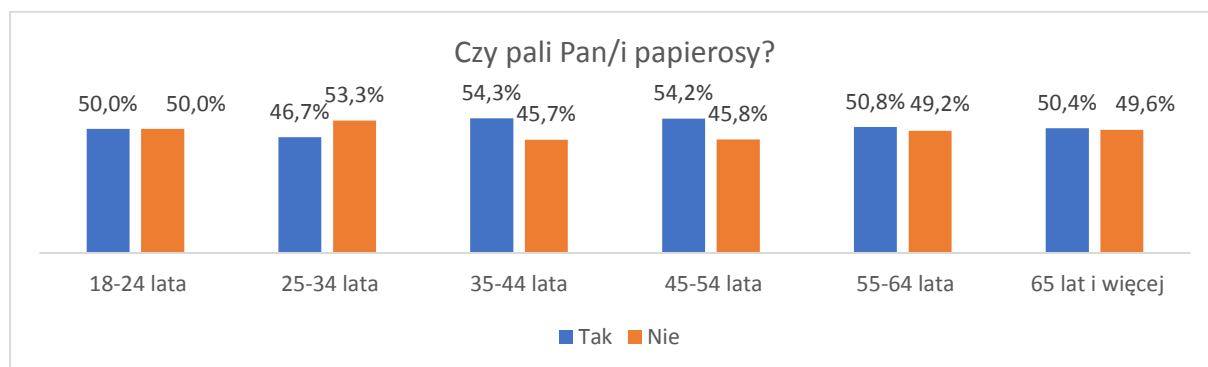
Wykres 57. Palenie papierosów wśród respondentów – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Respondenci, którzy najczęściej deklarowali palenie papierosów to osoby w wieku 35-44 lat (54,3%) oraz w wieku 45-54 lat (54,2%). Badani, którzy najrzadziej wskazują na korzystanie z tego typu używek to osoby w wieku 25-34 lat (46,7%) oraz w wieku 18-24 lat (50,0%). W poprzedniej fali badań podział pytania na wiek pokazał, że najwięcej osób deklarujących palenie papierosów to osoby w wieku 45-54 lata (33,3%) oraz w wieku 18-24 lat (27,5%), a najmniej osób deklarujących palenie papierosów to osoby w wieku 65 lat i więcej (9,1%).

Wykres 58. Palenie papierosów w dekompozycji na wiek respondentów - 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Blisko $\frac{3}{4}$ osób, które zadeklarowały, że palą papierosy palą je nałogowo. Nieco ponad co czwarty pali je okazjonalnie. Dla porównania – liczba osób, które w 2014 roku deklarowały, że palą nałogowo była mniejsza niż w 2019 roku. Odsetek osób wynosił wówczas 69,1%.

Wykres 59. Palenie nałogowe papierosów wśród respondentów 2014 rok N=94

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014

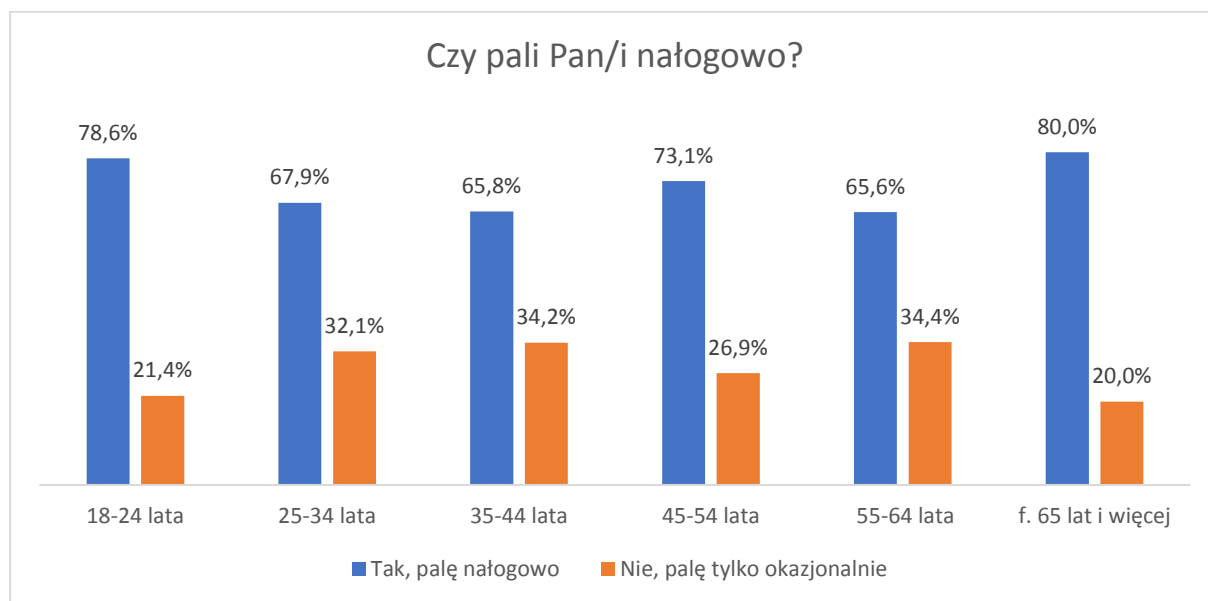
Wykres 60. Palenie nałogowe papierosów wśród respondentów – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Palenie nałogowe papierosów najczęściej deklarują osoby w wieku 65 lat i więcej (80,0%) oraz w wieku 18-24 lat (78,6%). Najrzadziej nałogowo papierosy palą osoby w wieku 55-64 lat (65,6%) oraz w wieku 35-44 lat (65,8%). Poprzednia fala badań pokazała, że wśród palaczy nałogowych największy odsetek stanowili palacze 55-64-letni – 84,2% badanych. Kolejną kategorią wiekową, która przyznawała się do nałogowego palenia tytoniu byli najmłodsi respondenci – 18-24-latkowie (72,7%). Najmniejszy odsetek nałogowych palaczy występował wśród najstarszych mieszkańców Koszalina (57,1%).

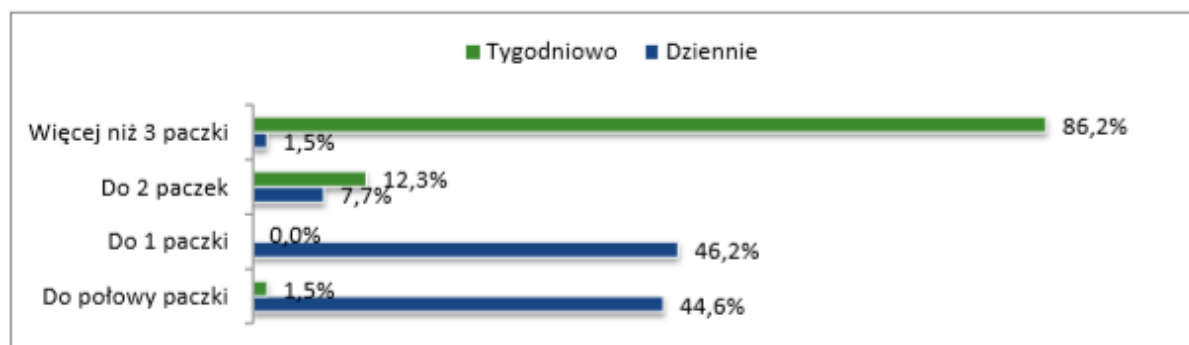
Wykres 61. Palenie nałogowe papierosów w dekompozycji na wiek – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=208

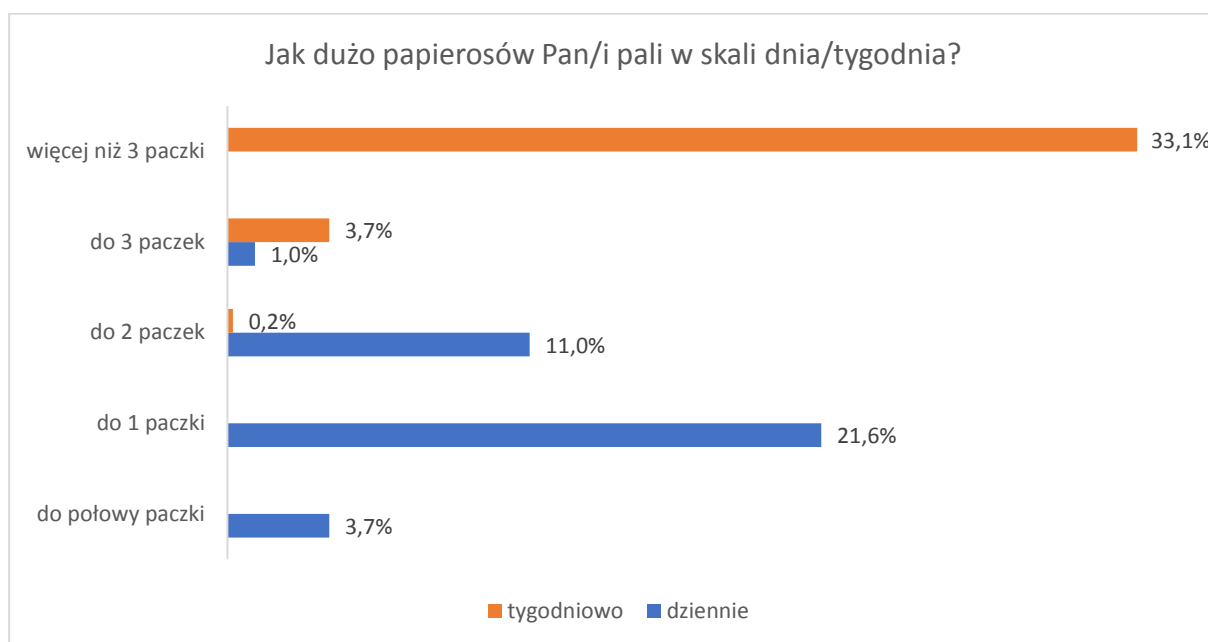
Najczęściej ilość wypalanych przez siebie papierosów respondenci określali w perspektywie paczek palonych na przestrzeni tygodnia – jedna trzecia z nich zadeklarowała, że są to więcej niż 3 paczki tygodniowo. Co piąty badany wypala do 1 paczki dziennie (21,6%). W 2014 roku blisko 90% (86,2%) mieszkańców Koszalina, którzy palili papierosy wskazywali, że wypalają więcej niż 3 paczki tygodniowo.

Wykres 62. Ilość wypalanych przez respondentów papierosów w skali dnia oraz tygodnia – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=94

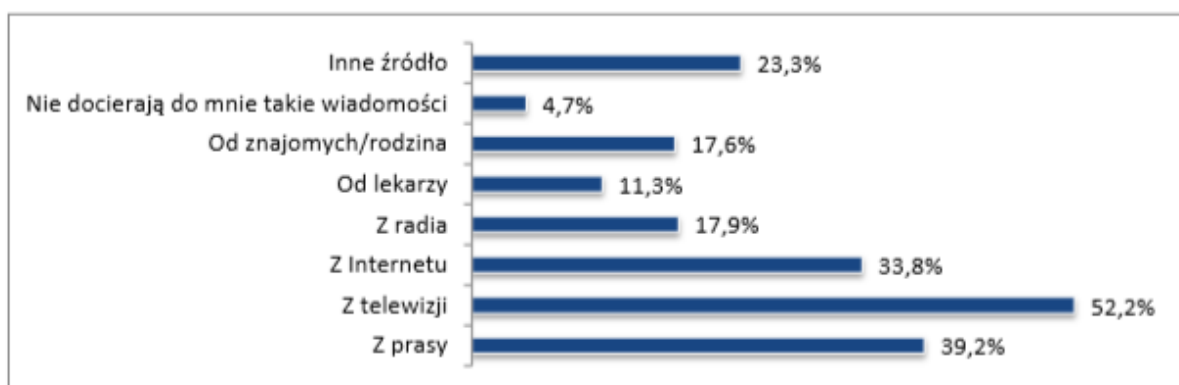
Wykres 63. Ilość wypalanych przez respondentów papierosów w skali dnia oraz tygodnia – 2019³

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=208

Badani, by dowiedzieć się na temat konsekwencji spożywania alkoholu, palenia papierosów lub używania narkotyków korzystają najczęściej z Internetu (34,3%) lub deklarują, że nie docierają do nich takie wiadomości (26,0%). Najrzadziej w tym celu sięgają po inne źródła (0,5%) lub korzystają z prasy (2,2%). W poprzedniej fali badania ponad połowa mieszkańców Koszalina wiedzę taką czerpała z telewizji (52,2%). Niespełna 40% wskazało na prasę, a podobny odsetek na Internet. Jedna czwarta badanych wskazała na inne źródło, z którego czerpią informacje na temat konsekwencji korzystania z różnego typu używek.

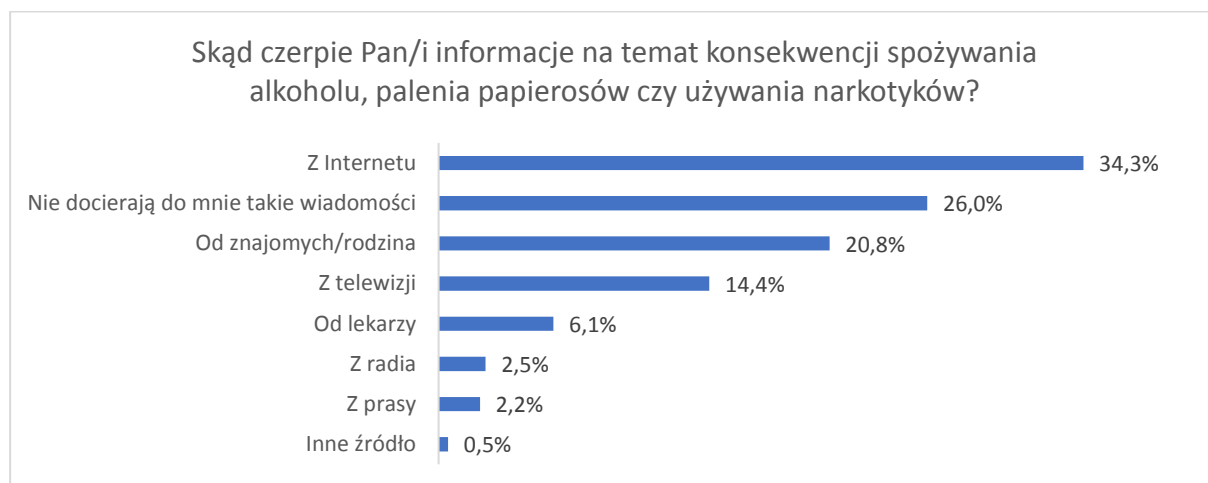
Wykres 64. Źródła informacji, z których respondenci korzystają by dowiedzieć się na temat konsekwencji spożywania alkoholu, palenia papierosów oraz używania narkotyków – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=408

³ W badaniach wykonywanych w 2019 roku zmianie uległ sposób zadania pytania.

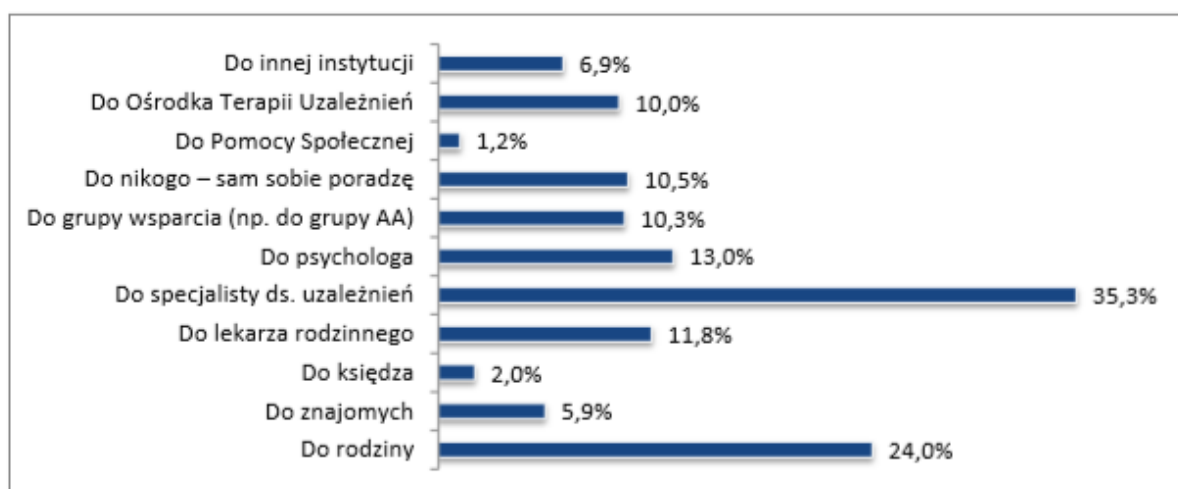
Wykres 65. Źródła informacji, z których respondenci korzystają by dowiedzieć się na temat konsekwencji spożywania alkoholu, palenia papierosów oraz używania narkotyków – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

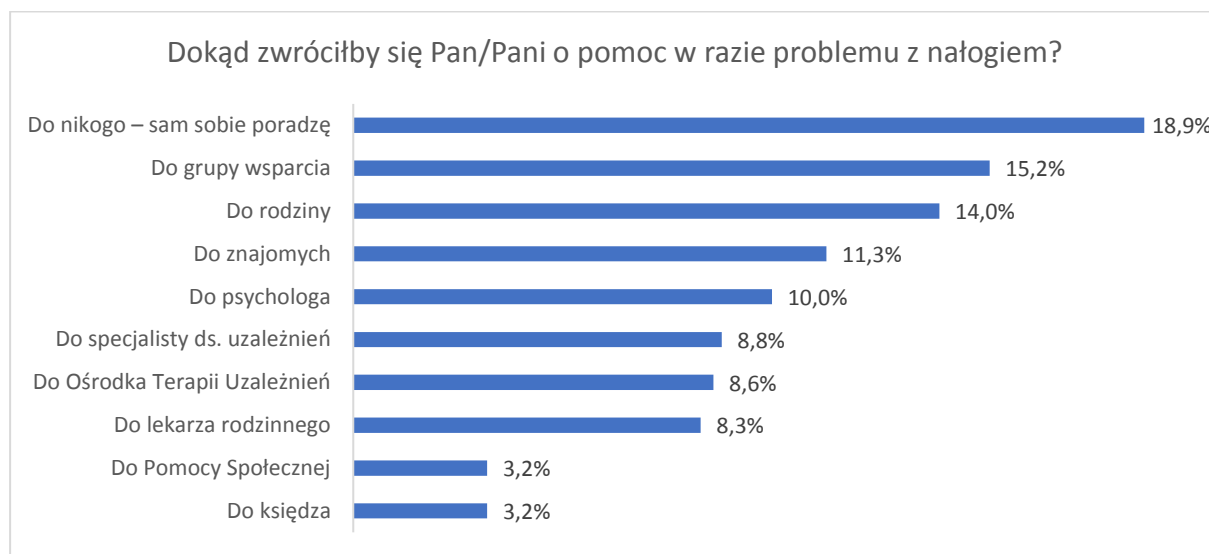
Respondenci, w razie problemu z nałogiem, najczęściej deklarują poradzenie sobie z nim we własnym zakresie (18,9%) lub że zwróciliby się z nim do grupy wsparcia (15,2%). Najmniej popularnymi rozwiązaniami w tym wypadku są zwrócenie się do księdza oraz do Pomocy Społecznej (3,2%). W poprzedniej fali badania, w 2014 roku, mieszkańcy Koszalina deklarowali, że gdyby problem z nałogiem dotyczył ich osoby zwróciliby się do specjalisty ds. uzależnień (35,3%), a jedna czwarta wskazała na rodzinę. 13% badanych zaufałoby psychologowi, a co około 10 badana osoba zgłosiłaby się do ośrodka terapii uzależnień, do grupy wsparcia czy do lekarza rodzinnego. Taki sam odsetek – 10,5% badanych sam poradziłby sobie z problemem.

Wykres 66. Osoba/instytucja, do której respondenci zwróciliby się o pomoc w razie problemu z nałogiem – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=408

Wykres 67. Osoba/instytucja, do której respondenci zwróciliby się o pomoc w razie problemu z nałogiem – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

W przypadku problemu z nałogiem kobiety najczęściej byłyby skłonne zwrócić się do rodziny (18,2%) lub poradzić sobie z nim same (17,3%), mężczyźni deklarowali najczęściej, że poradziłoby sobie z nim sami (20,8%) lub zwróciliby się do grupy wsparcia (18,0%). Osoby w wieku 18-24 lat oraz w wieku 65 lat i więcej najczęściej byłoby skłonni zwrócić się z tym problemem do rodziny (odpowiednio 25,0% i 20,9%), osoby w wieku 25-34 lat – do znajomych (15,0%), osoby w wieku 35-44 lat, 45-54 lat oraz 55-64 lat najczęściej poradziłyby sobie z nim same (odpowiednio 21,4%, 25,0% oraz 20,6%). W 2014 roku dekompozycja pytania na płeć pokazała, że kobiety nieco częściej w razie problemów z nałogiem zwróciłyby się do specjalisty ds. uzależnień (37,0% w porównaniu do 33,3%). Mężczyźni natomiast chętniej poprosiliby o pomoc kogoś z rodziny (25,9% w porównaniu do 22,4%). Również do rodziny chętniej zwróciliby się najmłodszy badani - 42,5% 18-24-latków oraz 32,5% 25-34-latków.

Tabela 13. Osoba/instytucja, do której respondenci zwróciliby się o pomoc w razie problemu z nałogiem w dekompozycji na płeć i wiek respondentów – 2019

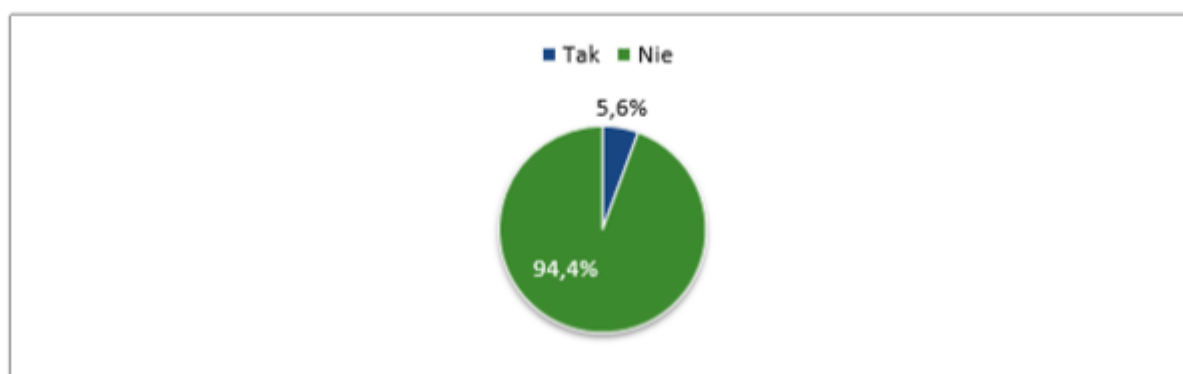
Dokąd zwróciłby się Pan/Pani o pomoc w razie problemu z nałogiem?								
	kobieta	mężczyzna	18-24 lata	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej
Do rodziny	18,2%	8,7%	25,0%	11,7%	4,3%	12,5%	7,9%	20,9%
Do znajomych	9,3%	13,7%	7,1%	15,0%	14,3%	8,3%	15,9%	7,9%
Do księdza	4,9%	1,1%	0,0%	5,0%	2,9%	4,2%	1,6%	3,6%
Do lekarza rodzinnego	8,4%	8,2%	7,1%	6,7%	5,7%	8,3%	11,1%	9,4%
Do specjalisty ds. uzależnień	8,4%	9,3%	10,7%	11,7%	20,0%	0,0%	9,5%	4,3%
Do psychologa	10,2%	9,8%	10,7%	8,3%	12,9%	16,7%	6,3%	8,6%

Dokąd zwróciłby się Pan/Pani o pomoc w razie problemu z nałogiem?								
	kobieta	mężczyzna	18-24 lata	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej
Do grupy wsparcia (np. do grupy AA)	12,9%	18,0%	14,3%	11,7%	14,3%	14,6%	15,9%	17,3%
Do nikogo – sam sobie poradzę	17,3%	20,8%	7,1%	13,3%	21,4%	25,0%	20,6%	19,4%
Do Pomocy Społecznej	2,7%	3,8%	0,0%	6,7%	5,7%	2,1%	3,2%	1,4%
Do Ośrodka Terapii Uzależnień	8,0%	9,3%	17,9%	10,0%	5,7%	8,3%	7,9%	7,9%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

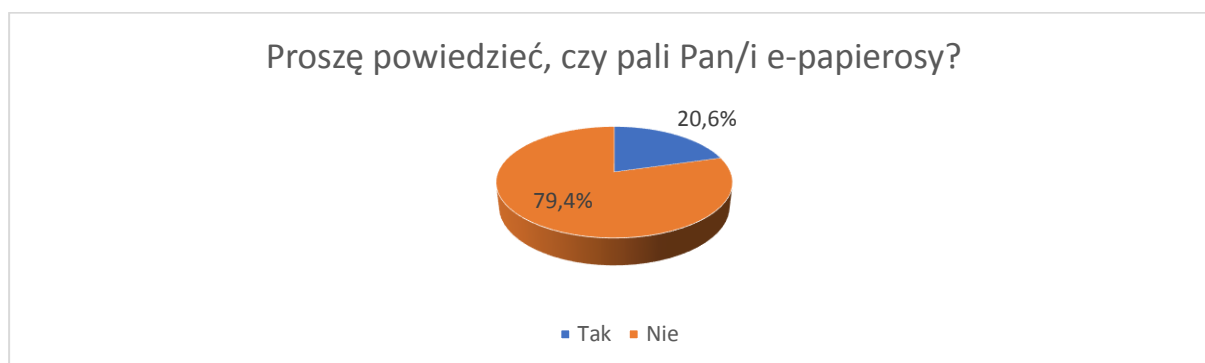
Blisko 80% badanych nie pali e-papierosów. Co 5 respondent zadeklarował, że sięga po papierosy tego typu. W 2014 roku 5,6% mieszkańców Koszalina deklarowało palenie e-papierosów.

Wykres 68. Palenie e-papierosów wśród respondentów – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=408

Wykres 69. Palenie e-papierosów wśród respondentów – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Zjawisko palenia e-papierosów w dekompozycji na płeć respondentów nie ujawnia istotnych różnic w używaniu e-papierosów a płcią badanych. Najczęściej sięgają po nie osoby najmłodsze – w wieku 18-24 lat (28,6%) oraz osoby w wieku 35-44 lat (27,1%), najrzadziej – osoby w wieku 65 lat i więcej (13,7%). W 2014 większy odsetek mężczyzn wskazał na palenie e-papierosów od kobiet (10,1% w porównaniu do 1,8%). Podział

palenia e-papierosów ze względu na wiek kształtował się podobnie jak w 2019 roku - widać było trend wzrostowy w młodszych grupach.

Tabela 14. Palenie e-papierosów w dekompozycji na płeć i wiek respondentów – 2019

Proszę powiedzieć, czy pali Pan/i e-papierosy?								
	kobieta	mężczyzna	18-24 lata	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej
Tak	20,9%	20,2%	28,6%	23,3%	27,1%	20,8%	22,2%	13,7%
Nie	79,1%	79,8%	71,4%	76,7%	72,9%	79,2%	77,8%	86,3%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Prawie 2 na 3 badanych sądzi, że e-papierosy są szkodliwe dla zdrowia. Blisko 40% respondentów uważa, że nie szkodzą one zdrowiu. W 2014 roku ponad 88% badanych uznawało e-papierosy za szkodliwe. Uwidacznia się tendencja malejąca dla takiej opinii.

Tabela 15. Palenie e-papierosów i papierosów wśród respondentów – 2014

	Proszę powiedzieć, czy pali Pan/i e-papierosy?		Ogółem
	Tak	Nie	
Proszę powiedzieć, czy pali Pan/i papierosy?	16	78	94
Tak	7	307	314
Nie	23	385	408
Ogółem			

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=408

Wykres 70. Opinia o szkodliwości/nieszkodliwości e-papierów dla zdrowia – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=408

Podsumowanie

Alkohol

- 38,7% dorosłych respondentów nigdy nie piło alkoholu.
- Znacząco więcej kobiet niż mężczyzn deklaruje swoją abstynencję.
- Najmniej osób pijących jest w wieku 65 lat i więcej.
- Największe spożycie alkoholu występuje w grupie wiekowej 18-24 lata oraz w grupie wiekowej 25-34 lata.
- Ponad 24% respondentów spożywa alkohol kilka razy w tygodniu lub kilka razy w miesiącu.
- Najczęściej po alkohol sięgają osoby w wieku 35-44 lat oraz mężczyźni.
- Osoby, które deklarują, że piją alkohol, najczęściej spożywają go w domu oraz podczas uroczystości rodzinnych poza domem.
- Alkohol najczęściej spożywany jest w gronie rodzinnym lub ze znajomymi i przyjaciółmi.
- Wzrosła ilość osób, które spożywają alkohol w samotności – 18,4%.
- Alkohol jest najczęściej spożywany dla uczczenia jakiejś okazji lub dla zrelaksowania się.
- Najczęściej spożywanym alkoholem wśród respondentów jest piwo i wino, a najmniej preferowanym alkoholem jest wódka.
- Mężczyźni znacznie częściej niż kobiety piją piwo. Kobiety preferują natomiast wino.
- Najrzadziej wybieranym alkoholem przez mężczyzn jest wino, natomiast przez kobiety – wódka.
- Większość osób (54,8%) deklaruje, że nie odczuwa żadnych dolegliwości fizycznych po spożyciu alkoholu. 16,0% osób deklaruje, że problemy te są dokuczliwe, ale szybko przechodzą.
- Większość osób badanych (69,2%) deklaruje, że nie odczuwa żadnych dolegliwości psychicznych związanych ze spożywaniem alkoholu. 1,6% badanych staje się agresywna lub używa przemocy po spożyciu alkoholu.
- 78% osób deklaruje, że nie ma problemów w relacjach z otoczeniem po wypiciu alkoholu.
- Co 10 badany deklaruje, że nigdy się nie upił. Tylko raz czy dwa razy doświadczyło tego 26,1% osób.
- Kobiety upijają się znacznie rzadziej niż mężczyźni.
- 20,4% osób nie doświadczyło nigdy zjawiska tzw. „urwania filmu”.
- Co trzeci badany uważa, że w kontekście picia alkoholu wszystko jest dla ludzi.

- Kobiety zdecydowanie częściej są zdania, że powinno zachować się umiar w piciu alkoholu. Postawa mężczyzn nieco częściej przyjmuje deklarację „wszystko jest dla ludzi”.

Narkotyki

- 86,8% badanych osób nie przyjmuje narkotyków.
- Narkotyki częściej przyjmowane są przez mężczyzn niż przez kobiety.
- Deklaracja spożywania substancji psychoaktywnych jest najwyższa wśród najmłodszych respondentów – w wieku 18-24 lat – 42,9%.
- Po narkotyki badany zdarzyło się sięgnąć kilka razy w życiu – 38,9%.
- Najczęściej przyjmowanym narkotykiem jest marihuana. Ponadto co czwarty badany w celu odurzenia sięgał po mieszankę alkoholu z lekami, LSD lub dopalacze.
- Badani sięgają po narkotyki z ciekawości, chęci spróbowania oraz dlatego, że znajomi je zażywają.
- Kobiety sięgają po narkotyki dlatego, że używają ich znajomi oraz by się lepiej bawić, mężczyźni – ze względu na znajomych, ale również by się odprężyć.
- Większość respondentów spróbowała narkotyków dlatego, że zaproponował je ktoś ze znajomych.
- 35,2% badanych deklaruje, że nie odczuwa żadnych dolegliwości fizycznych spowodowanych przyjęciem narkotyków. 27,8% deklaruje, że odczuwa dokuczliwe skutki fizyczne, które przechodzą.
- Ponad połowa badanych osób zażywających narkotyki deklaruje, że nie doświadcza żadnych skutków psychicznych przyjmowania narkotyków. 16,7% osób deklaruje, że poprawiają się ich relacje z otoczeniem.
- 64,5% badanych deklaruje, że zażywanie narkotyków nie ma większego wpływu na relację z osobami z otoczenia. Po 11,1% osób zażywających narkotyki popada w konflikt z rodziną oraz ze znajomymi.
- 49,3% respondentów uważa, że przyjmowanie narkotyków jest złe i należy się od nich trzymać z daleka. Narkotyki uważa za złe więcej kobiet niż mężczyzn. Wraz z wiekiem osoby badane częściej uważają, że od narkotyków należy trzymać się z dala.

Papierosy

- 51% respondentów przyznaje, że pali papierosy.
- Najczęściej palą papierosy 35-44-latkowie.
- Papierosy palą zarówno mężczyźni, jak i kobiety.

- Nałogowi palacze stanowią 72,6% osób, które deklarują palenie tytoniu.
- Wśród palących najczęściej osób wypala więcej niż trzy paczki tygodniowo (33,3%)
- 20,6% respondentów pali e-papierosy.
- Podział palenia e-papierosów ze względu na wiek kształtuje się zupełnie inaczej niż w grupie deklarującej palenie klasycznych papierosów. Widać trend wzrostowy w młodszych grupach.
- Ponad 61% badanych uznało, że e-papierosy są szkodliwe.

Źródła informacji na temat konsekwencji spożywania substancji psychoaktywnych i pomoc w problemach z nałogami

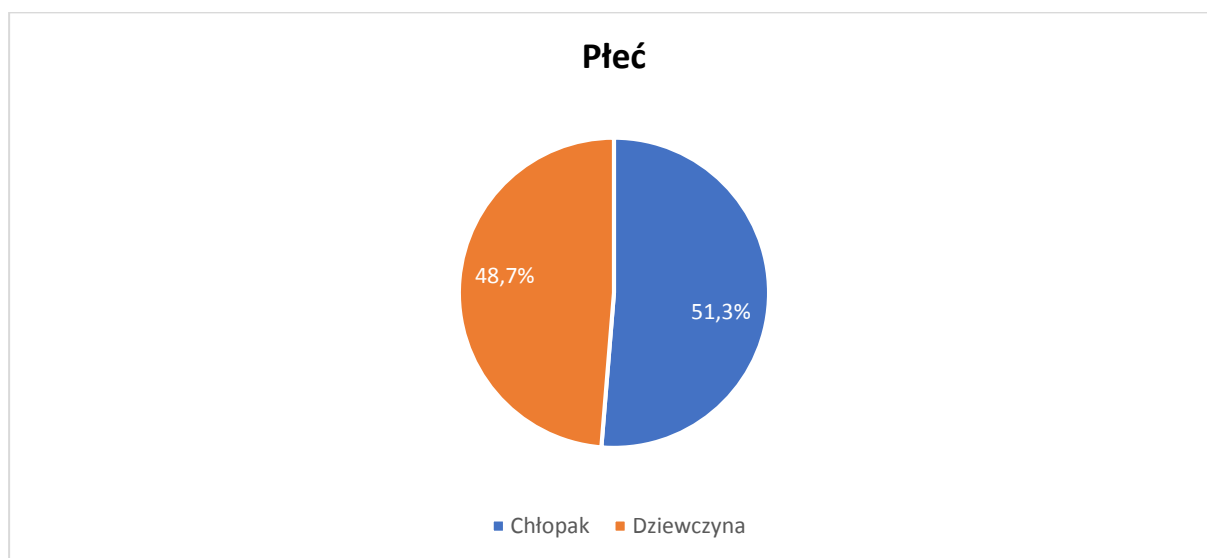
- Co trzeci badany o konsekwencjach spożywania substancji psychoaktywnych dowiaduje się z Internetu, najmniej respondentów czerpie takie informacje z prasy.
- Osoby badane w pierwszej kolejności poszukiwałyby pomocy w walce ze swoim nałogiem w rodzinie lub próbowałyby rozwiązać problem samemu.
- Kobiety nieco częściej w razie problemów z nałogiem zwróciłyby się do rodziny. Mężczyźni natomiast najchętniej rozwiązaliby problem sami lub przystąpili do grupy wsparcia.
- Najmniej osób poszukiwałoby takiej pomocy w Pomocy Społecznej i u księdza.

Badanie ilościowe z młodzieżą szkolną

Próba badawcza

W badaniu udział wzięło 963 uczniów koszalińskich szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych/ponadpodstawowych. Chłopcy stanowili 51,3% próby, dziewczęta zaś 48,7%.

Wykres 71. Struktura próby w rozkładzie na płeć [uczniowie]

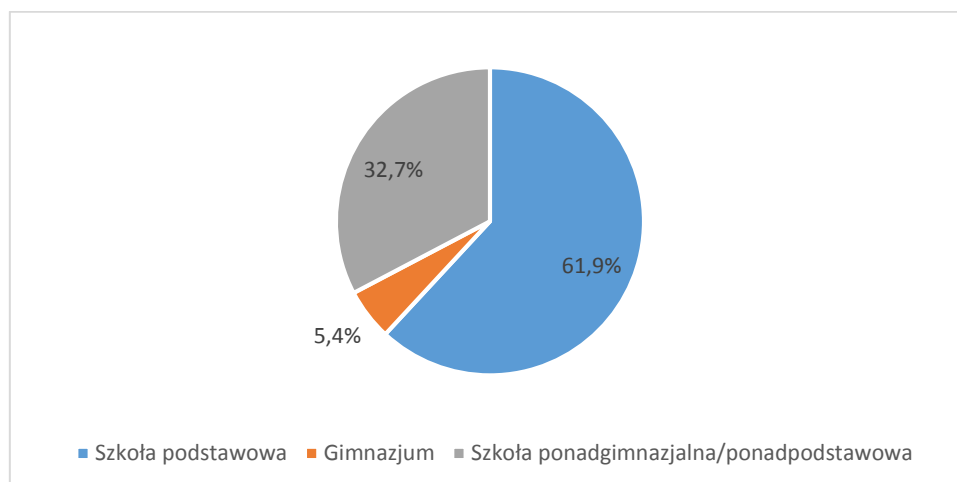

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Uczniowie uczęszczający do szkół podstawowych stanowili 61,9% ogółu badanych, uczniowie gimnazjum to 5,4% próby badawczej⁴, podczas gdy 32,7% badanych reprezentowało szkoły ponadgimnazjalne / ponadpodstawowe.

⁴ W wyniku reformy systemu oświaty z 2017 roku gimnazja zostały zlikwidowane z dniem 1 września 2019. W związku z tzw. wygaszaniem gimnazjów w momencie przeprowadzania badań w gimnazjach był tylko jeden rocznik.

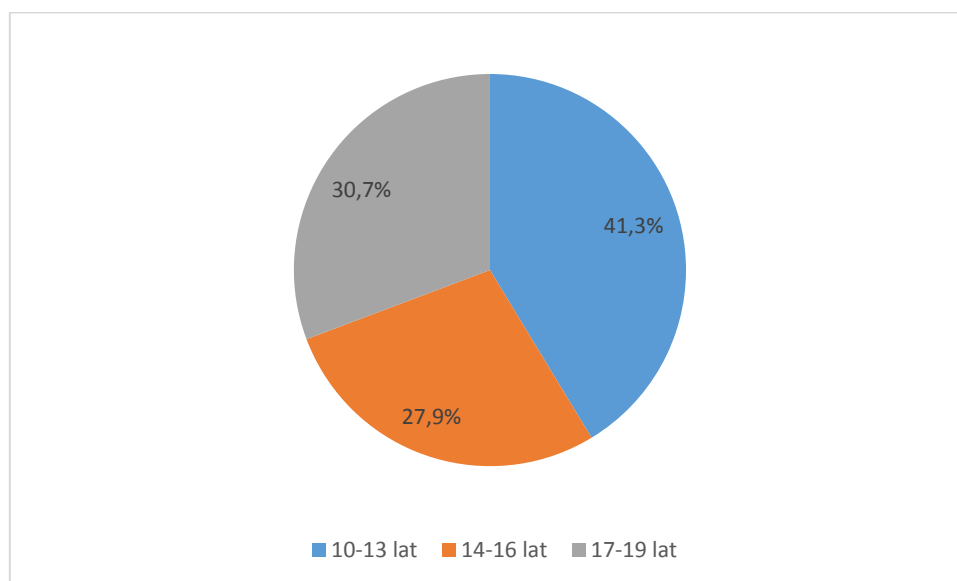
Wykres 72. Struktura próby w rozkładzie na rodzaj szkoły [uczniowie]

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Największą liczbę przebadanych stanowili uczniowie pomiędzy 10. a 13. rokiem życia (41,3%). Drugą najliczniejszą grupą była młodzież w wieku 17-19 lat (30,7%), a odsetek respondentów w wieku 14-16 lat wyniósł 27,9%.

Wykres 73. Struktura próby w rozkładzie na wiek [uczniowie]

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Zdecydowana większość badanych – 75,2% stanowili uczniowie będący mieszkańcami Koszalina. Niespełna jedna czwarta (24,8%) przebadanych uczniów mieszka poza Koszalinem.

Wykres 74. Struktura próby w rozkładzie na miejsce zamieszkania [uczniowie]

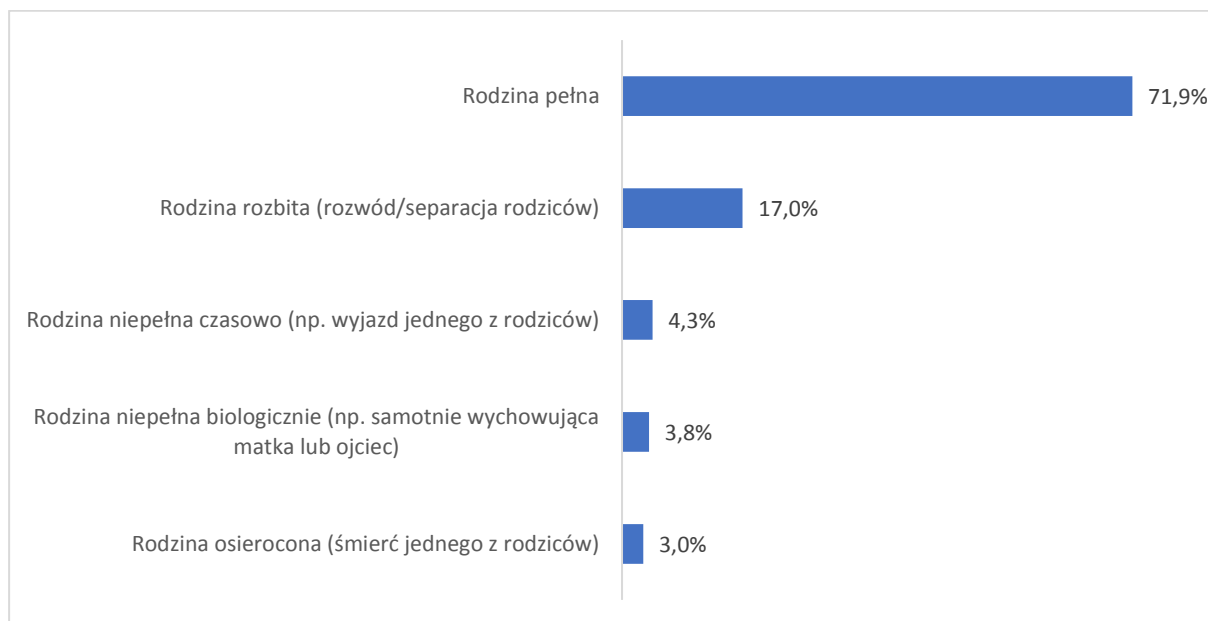

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Charakterystyka badanych

Większość badanych uczniów wychowuje się w rodzinach pełnych (71,9%), a 17% respondentów to młodzież z rodzin rozbitych (w skutek rozwodu lub separacji rodziców). Zdecydowanie mniej liczne, bo stanowiące od 3,0% do 4,3% próby, to grupy uczniów, których rodzina jest niepełna (czasowo, biologicznie lub w skutek śmierci jednego z rodziców).

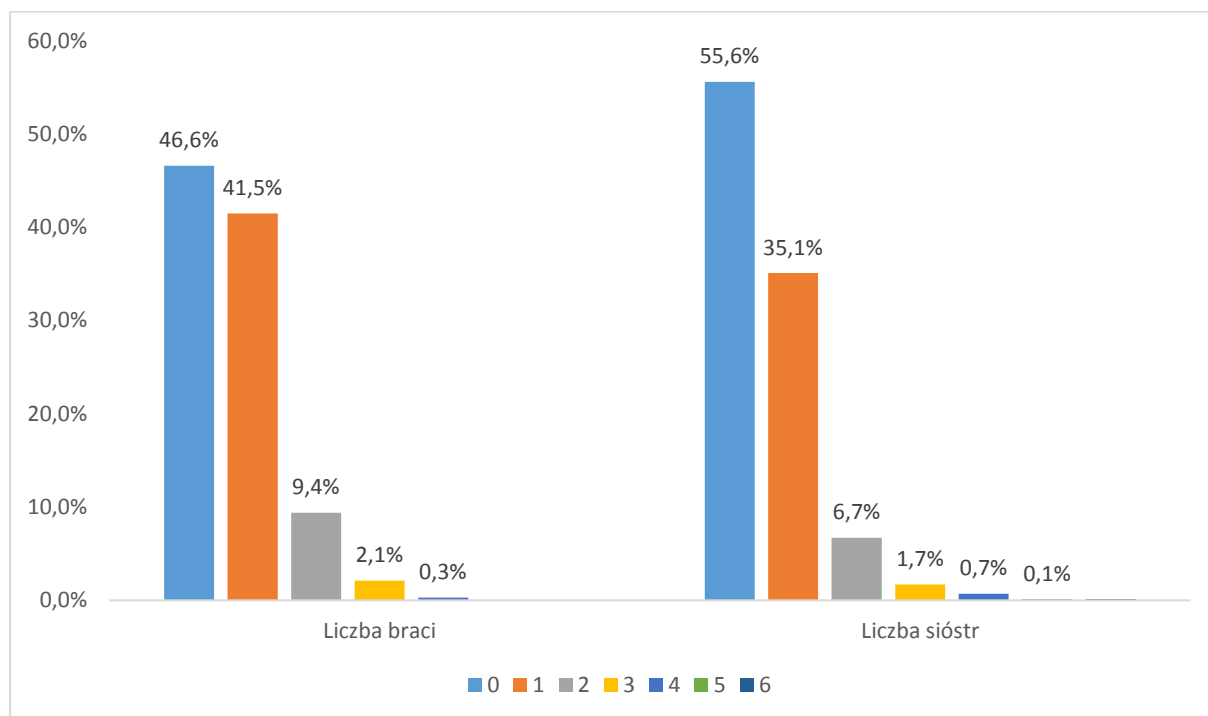
Wykres 75. Struktura rodziny [uczniowie]

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Prawie połowa badanych deklarowała, że nie posiada brata, a ponad połowa nie ma siostry. Pozostali uczniowie posiadają najczęściej jednego brata i/lub siostrę, a im liczniejsze rodzeństwo tym mniejszy udział w próbie grupy badanych wskazujących daną (większą) liczbę rodzeństwa.

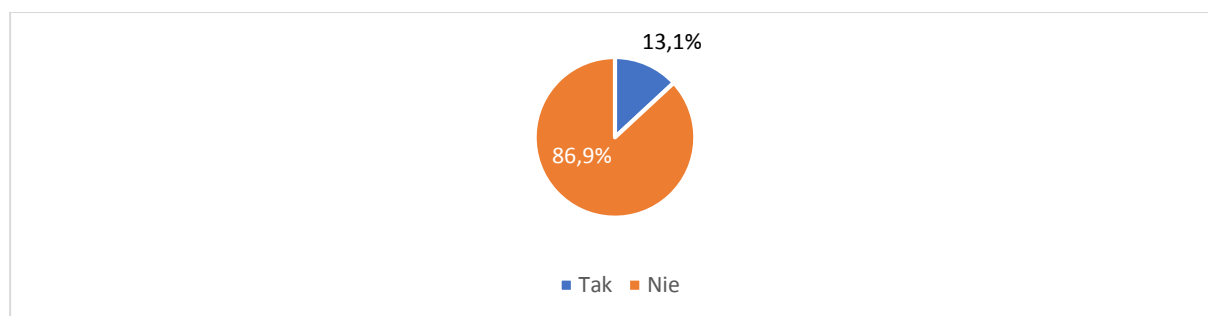
Wykres 76. Posiadanie rodzeństwa [uczniowie]

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Jedynie 13,1% badanych uczniów deklaruje, że mieszka z dziadkami lub innymi członkami dalszej rodziny.

Wykres 77. Zamieszkiwanie z dziadkami/innymi członkami dalszej rodziny [uczniowie]

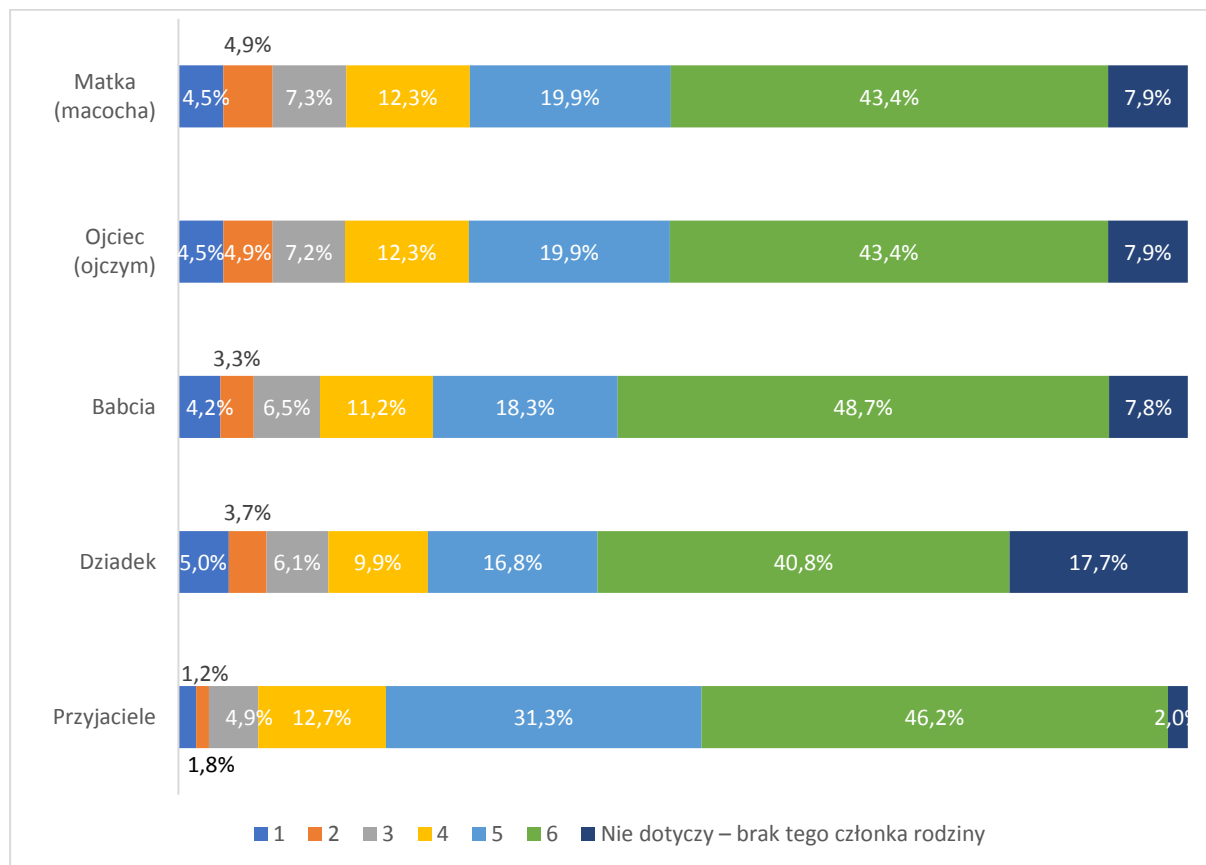

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Najlepszy kontakt respondenci mają z przyjaciółmi oraz matką (macochą) – połowa badanych (odpowiednio 54,7% i 53,5%) ocenia tę zażyłość na 6 w skali sześciostopniowej. Niespełna co 20 uczeń (4,5%) ocenia te relacje bardzo negatywnie wskazując ocenę 1. Najwyższy odsetek wskazań ocen najniższych (1 i 2), odnotowano w przypadku kontaktów

z ojcem (ojczymem) oraz matką (macochą) – w sumie po 9,3% badanych uznało je za niezadowolające.

Wykres 78. Poziom zadowolenia z kontaktów respondenta z poszczególnymi osobami w rodzinie [uczniowie]

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Szczegółowe oceny relacji łączących uczniów z poszczególnymi osobami zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 16. Poziom zadowolenia z kontaktów respondenta z poszczególnymi osobami w rodzinie [uczniowie]

	Przyjaciele	Dziadek	Babcia	Ojciec (ojczym)	Matka (macocha)
Nie dotyczy / Brak tego członka rodziny	2,0%	17,7%	7,8%	7,9%	7,9%
1	1,8%	5,0%	4,2%	4,5%	4,5%
2	1,2%	3,7%	3,3%	4,9%	4,9%
3	4,9%	6,1%	6,5%	7,2%	7,3%
4	12,7%	9,9%	11,2%	12,3%	12,3%
5	31,3%	16,8%	18,3%	19,9%	19,9%
6	46,2%	40,8%	48,7%	43,4%	43,4%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Jak wspomniano, najlepiej oceniane są kontakty z matką (macochą) oraz przyjaciółmi – średnia ocena w obu przypadkach wyniosła 5,13. Najniższy poziom oceny zadowolenia respondentów odnotowano w przypadku relacji z ojcem (ojczymem) – 4,83.

Tabela 17. Średni poziom oceny zadowolenia z kontaktów z poszczególnymi osobami [uczniowie]

Średnia ocena	
Matka (macocha)	5,13
Ojciec (ojczym)	4,83
Babcia	4,98
Dziadek	4,85
Przyjaciele	5,13

Źródło: *Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963*

Poziom zadowolenia z kontaktu z osobami bliskimi (rodzice, dziadkowie), jest wyższy w przypadku chłopców. Dziewczęta natomiast, pozytywniej oceniły swoje relacje z przyjaciółmi.

Tabela 18. Średni poziom oceny zadowolenia respondenta z kontaktu z poszczególnymi osobami. Podział na płeć [uczniowie]

Średnia ocena		
	Chłopak	Dziewczyna
Matka (macocha)	5,17	5,09
Ojciec (ojczym)	4,95	4,70
Babcia	5,09	4,86
Dziadek	4,95	4,74
Przyjaciele	5,08	5,18

Źródło: *Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963*

Z danych przedstawionych w tabeli 19 wynika, że średnia ocen kontaktów uczniów z członkami rodziny maleje wraz z podejmowaniem kolejnych stopni kształcenia – za wyjątkiem relacji z matką (macochą). Średni poziom oceny zadowolenia z relacji z przyjaciółmi jest wyższy wśród uczniów gimnazjum i szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych, niż wśród uczniów szkół podstawowych.

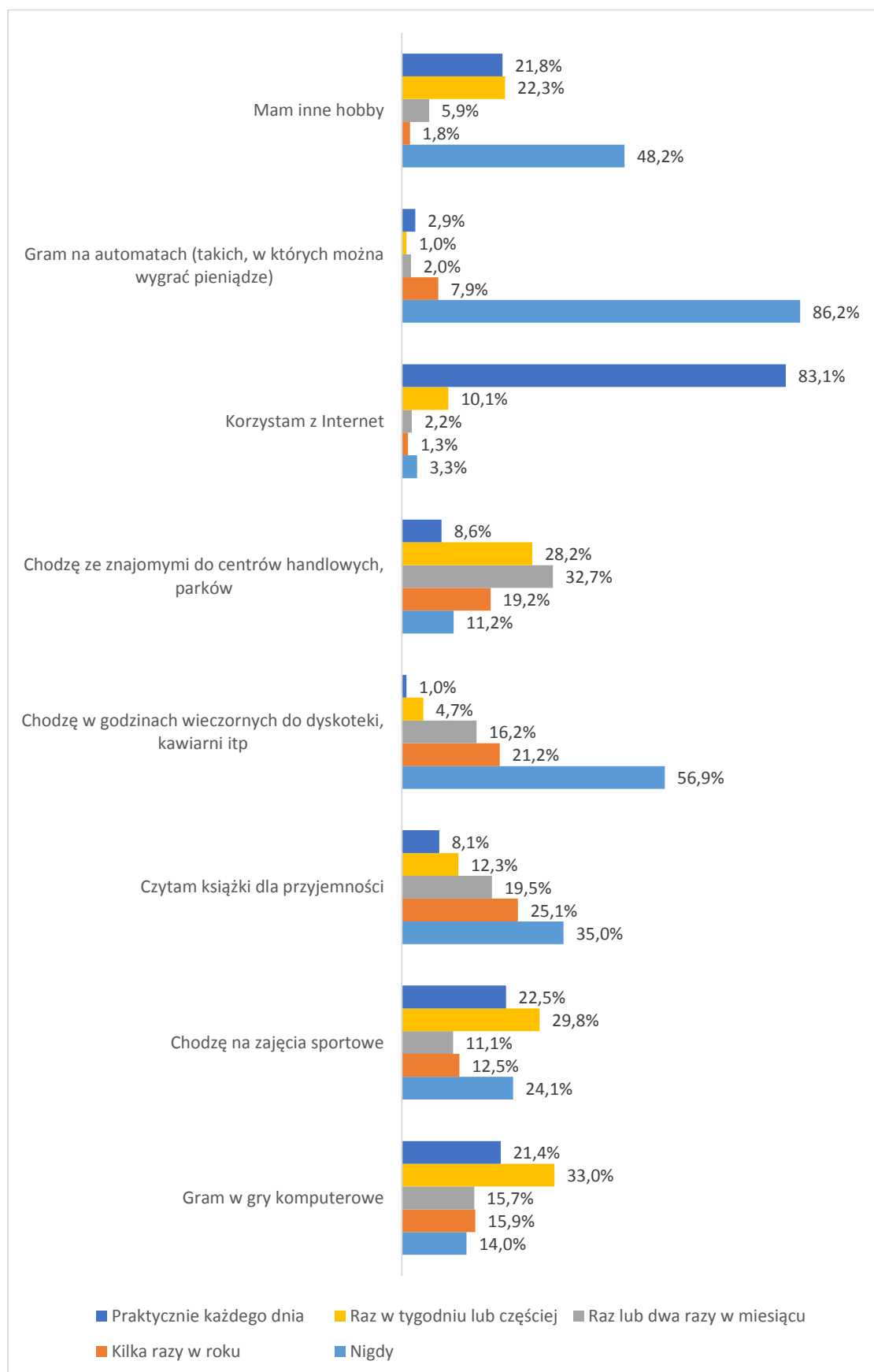
Tabela 19. Średni poziom oceny zadowolenia respondenta z kontaktu z poszczególnymi osobami. Rodzaj szkoły [uczniowie]

	Średnia ocena		
	Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła ponadgimnazjalna / ponadpodstawowa
Matka (macocha)	5,26	4,86	4,94
Ojciec (ojczym)	5,01	4,71	4,48
Babcia	5,14	4,76	4,70
Dziadek	5,01	4,60	4,55
Przyjaciele	5,08	5,35	5,19

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Zdecydowana większość badanych uczniów spędza swój czas wolny na korzystaniu z Internetu, a 83,1% z nich z tej formy spędzania czasu korzysta praktycznie codziennie. W dalszej kolejności uczestnicy badania deklarują udział w zajęciach sportowych oraz granie w gry komputerowe. Ponad połowa respondentów spędza w ten sposób czas przynajmniej raz w tygodniu. Co trzeci respondent (32,7%) odwiedza wraz ze znajomymi centra handlowe i/lub parki raz lub dwa razy w miesiącu. 43,1% badanych wskazało, że w czasie wolnym chodzi na dyskoteki / do kawiarni w godzinach wieczornych, ale jedynie co piąta osoba jest tam raz w miesiącu lub częściej. Co piąty uczeń w ramach wolnego czasu czyta książki (dla przyjemności) przynajmniej raz w tygodniu. Najmniej respondentów (13,8%) wskazało na grę na automatach (takich, w których można wygrać pieniądze) jako na formę spędzania wolnego.

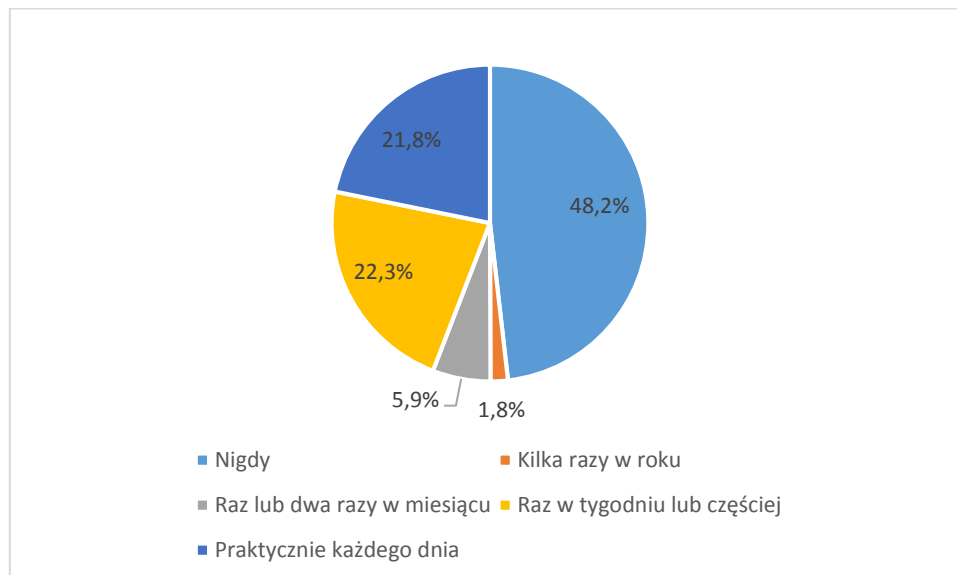
Wykres 79. Formy spędzania czasu przez młodzież [uczniowie]

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Ponad połowa badanych zadeklarowała, że swój czas wolny poświęca także na realizację swojego hobby (przy czym 21,8% z tych osób robi to praktycznie codziennie). Jako hobby najczęściej wskazywano m.in. sport, muzykę, sztukę, taniec.

Wykres 80. Częstotliwość realizacji hobby [uczniowie]

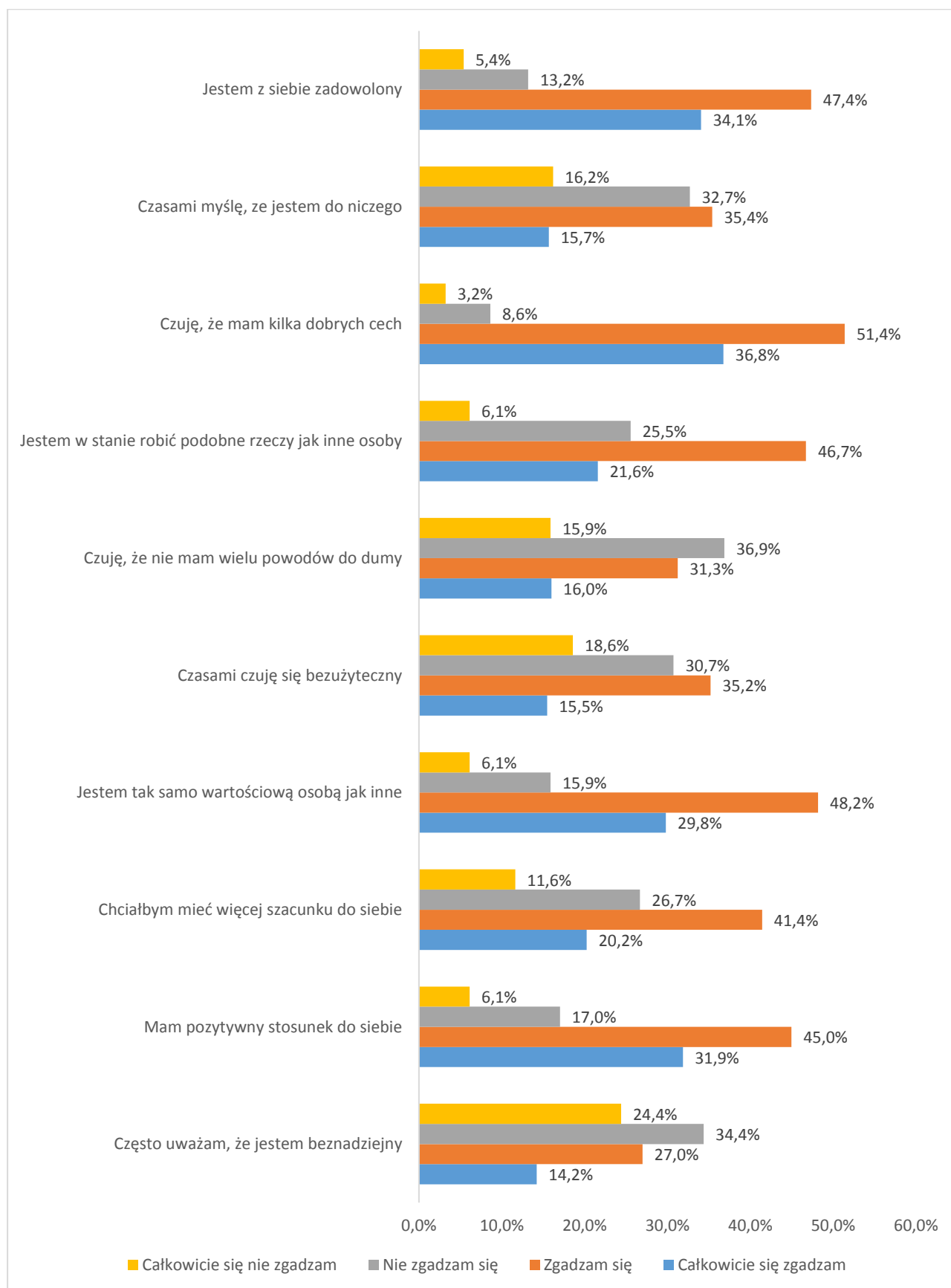
Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=464

Niżej zaprezentowane dane pozwalają stwierdzić, że uczniowie mają na ogół pozytywny obraz własnej osoby – ponad 2/3 badanych zgodziła się z pozytywnymi stwierdzeniami tj.:

- *Jestem z siebie zadowolony* (w sumie 81,4%)
- *Czuję, że mam kilka dobrych cech* (w sumie 88,2%)
- *Jestem w stanie zrobić podobne rzeczy jak inne osoby* (w sumie 68,3%)
- *Jestem tak samo wartościową osobą jak inne* (w sumie 78,0%)
- *Mam pozytywny stosunek do siebie* (w sumie 76,8%).

W odniesieniu do stwierdzeń negatywnych, najwięcej osób zgodziło się z tym, że często uważają się za osoby beznadziejne (w sumie 58,8%), czują, że nie mają wielu powodów do dumy (w sumie 52,8%). Uczniowie czasami uważają się za bezużytecznych (w sumie 49,3%) oraz czasami myślą, że są do niczego (w sumie 48,9%).

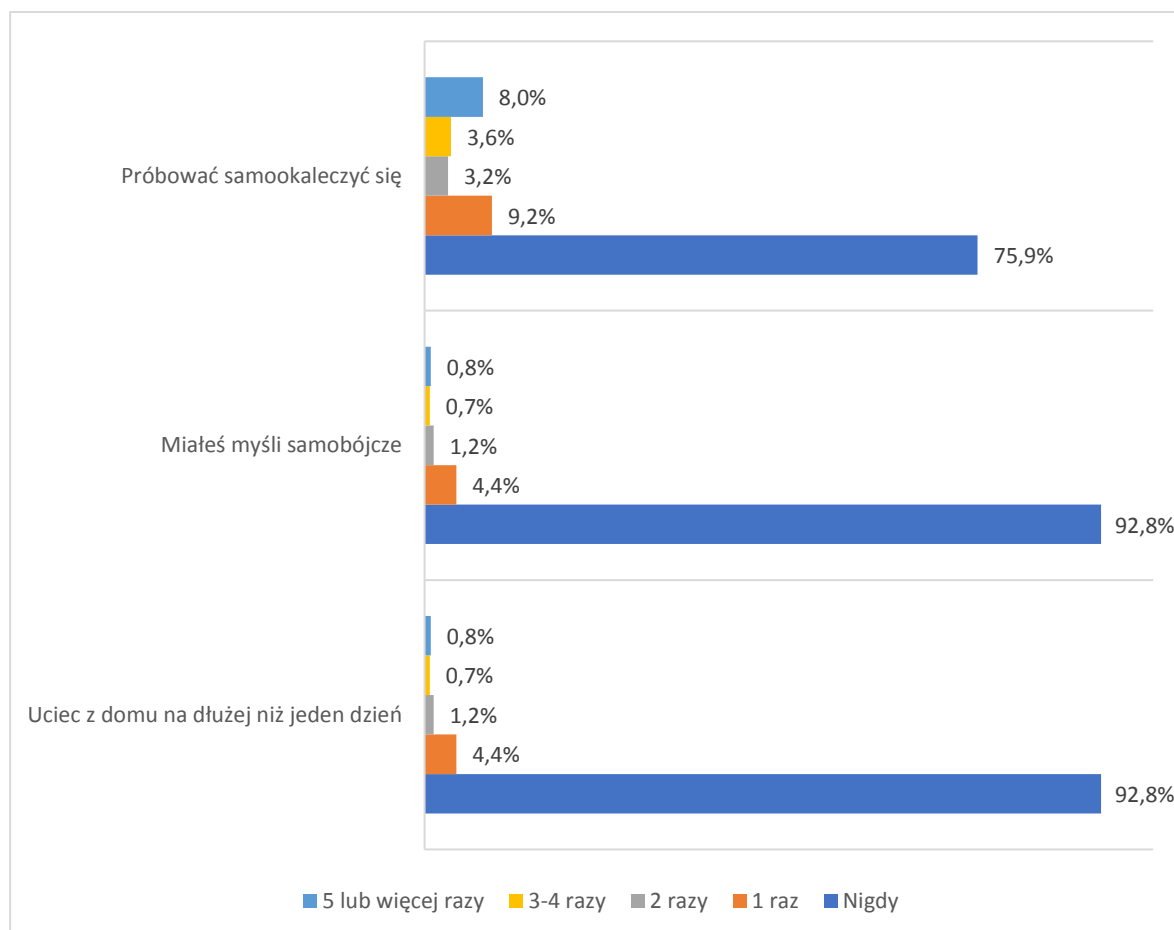
Wykres 81. Obraz własnej osoby [uczniowie]

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

O ile większość badanych nie ma za sobą negatywnych przeżyć, to 7,1% uczniów miało myśli samobójcze, zaś 8% badanych co najmniej 5 razy próbowało samookaleczyć się. Zaledwie 0,8% respondentów uciekło z domu 5 razy lub więcej, podczas gdy nigdy nie zdarzyło się to ponad 92,8% badanych.

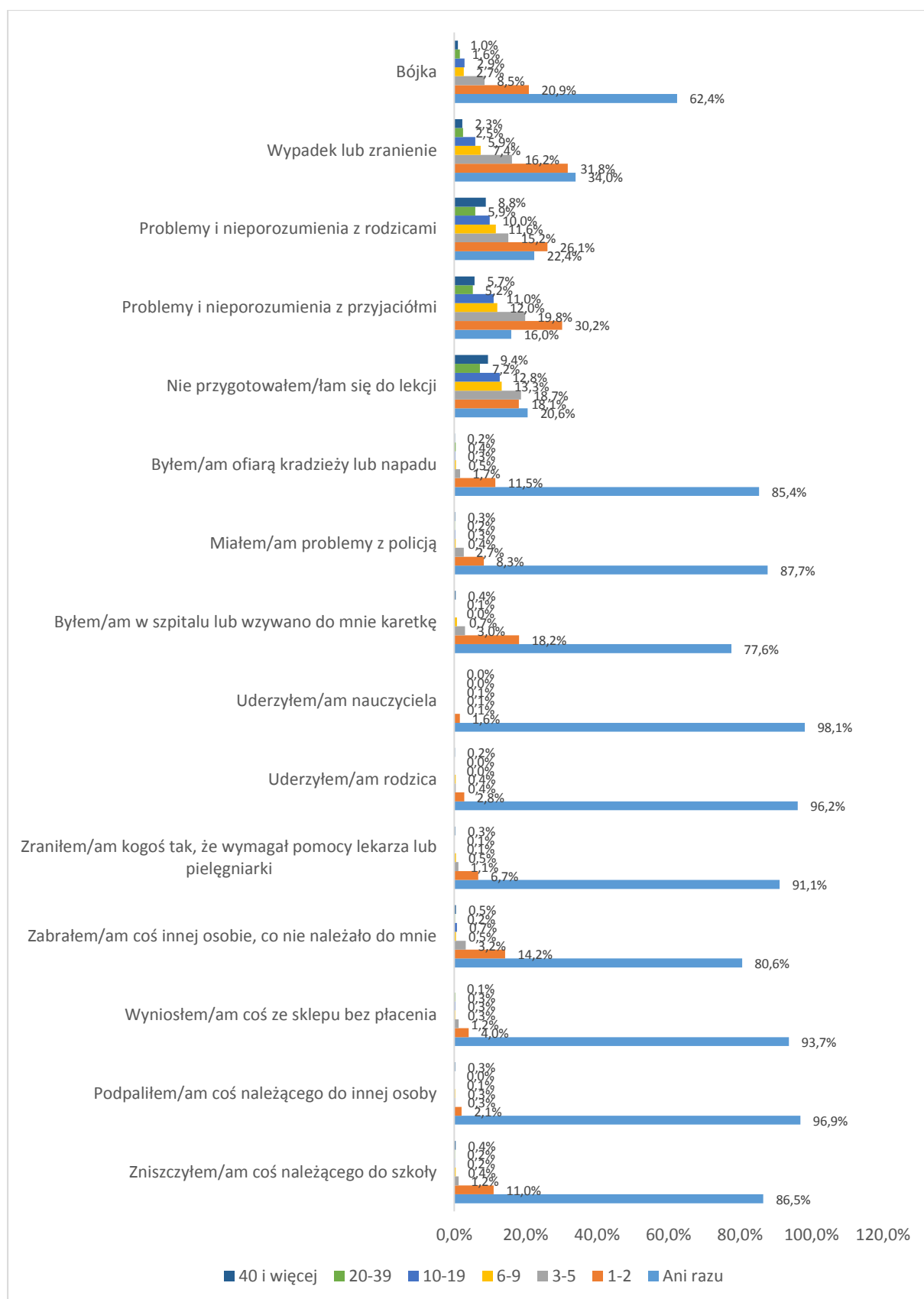
Wykres 82. Problemy młodzieży uczestniczącej w badaniu [uczniowie]

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Przyglądając się nieco bardziej szczegółowo rodzajom problemów z jakimi spotyka się młodzież szkolna, dochodzimy do pozytywnych wniosków. Niemal 2/3 badanych lub więcej stwierdziło, że nigdy nie brało udziału w takich wydarzeniach jak bójka czy akty wandalizmu (zniszczenie lub podpalenie). Osoby te również nigdy niczego nie ukradły oraz nie miały problemów z policją. Tym samym niewielu badanych dopuściło się aktów przemocy (zarówno wobec członków rodziny jak i innych osób), kradzieży czy zniszczeń mienia (w tym wandalizmu i podpalen). Negatywne sytuacje, które w życiu młodzieży szkolnej miały miejsce najczęściej, to problemy i nieporozumienia z rodzicami lub przyjaciółmi oraz brak przygotowania do zajęć lekcyjnych. Sytuacje te charakteryzuje niska szkodliwość.

Wykres 83. Negatywne zdarzenia w życiu młodzieży w okresie 12 miesięcy przed badaniem [uczniowie]

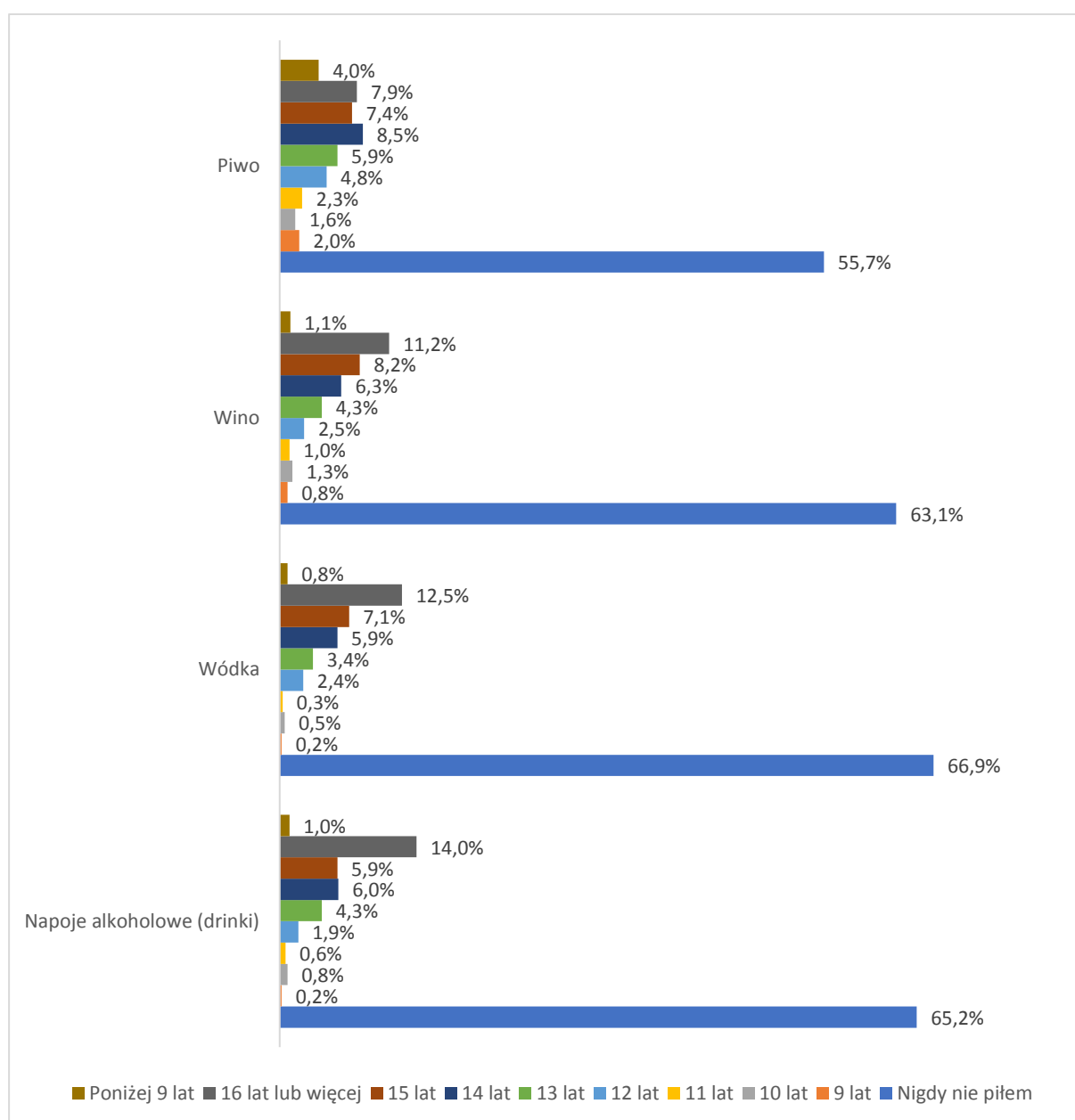
Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Wyniki badania

Spożywanie alkoholu

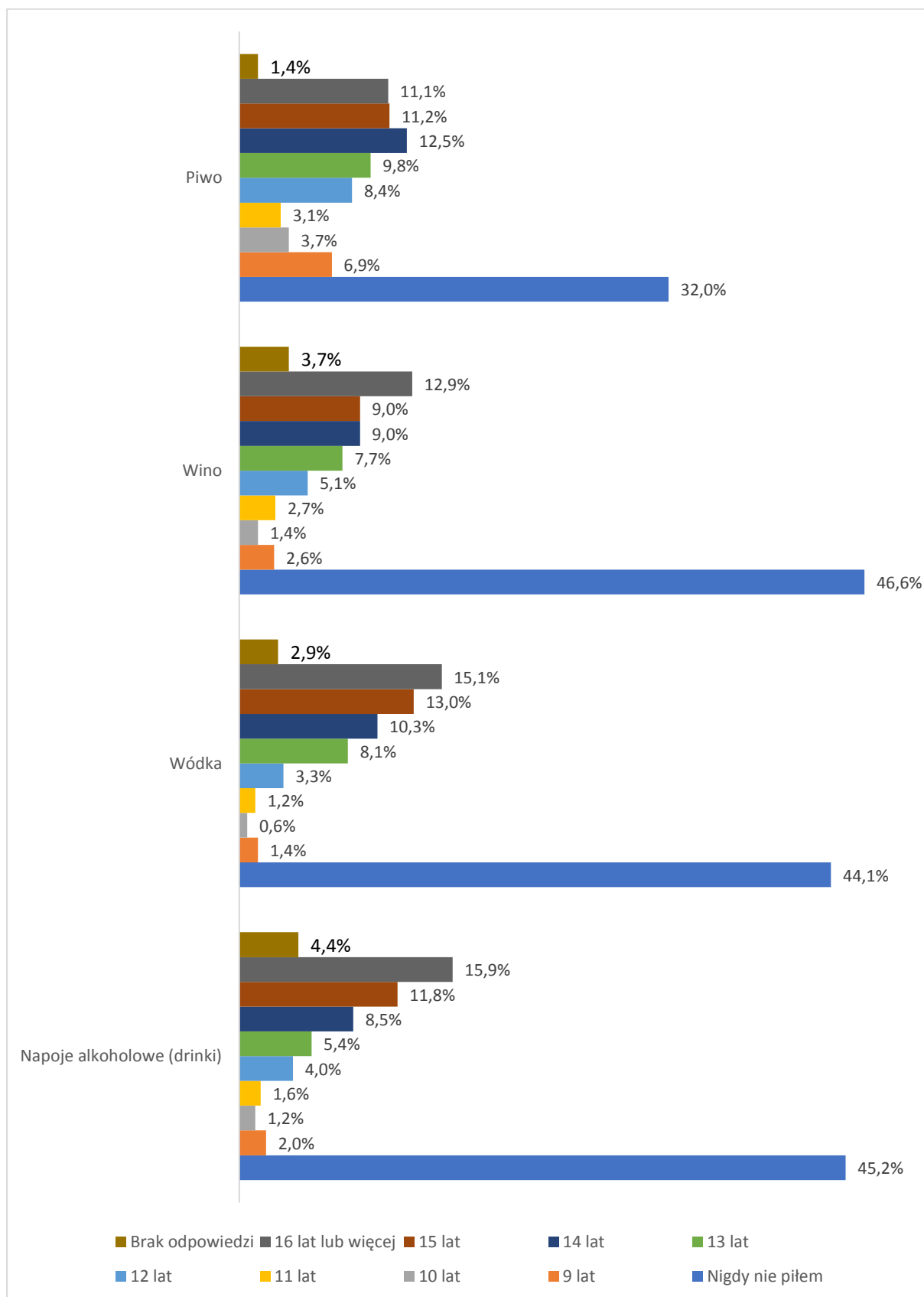
Co najmniej ponad połowa uczniów (55,7%) uczniów zadeklarowała, że nigdy nie piła żadnego z niżej wymienionych rodzajów alkoholu, przy czym największy odsetek takich odpowiedzi odnotowano w odniesieniu do napojów alkoholowych oraz wódki. Alkoholem, którego uczniowie spróbowali najwcześniej jest piwo – 4,0% badanych piło je pierwszy raz poniżej 9 roku życia, a 2,0% w wieku 9 lat. Z danych wynika również, że niezależnie od rodzaju trunku, pierwszy kontakt z nim miał miejsce najczęściej w wieku 16 i więcej lat lub więcej (za wyjątkiem piwa, którego najwięcej badanych próbuje w wieku 14 lat).

Wykres 84. Wiek inicjacji picia poszczególnych alkoholi [uczniowie] -2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Wykres 85. Wiek inicjacji picia poszczególnych alkoholi [uczniowie] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

W porównaniu do 2014, w 2019 nastąpił wzrost uczniów, którzy zadeklarowali, że nigdy nie pili żadnego ze wskazanych alkoholi. Wiek inicjacji poszczególnych alkoholi nie uległ zmianom. Zarówno w badaniach z 2014, jak i w 2019 wykazano, że alkoholem, którego uczniowie spróbowali najwcześniej jest piwo.⁵

Tabela 20. Wiek inicjacji picia poszczególnych alkoholi. Podział na płeć [uczniowie]

2019	Napoje alkoholowe			
	(drinki)	Wódka	Wino	Piwo
Nigdy nie piłem	65,2%	66,9%	63,1%	55,7%
9 lat	0,2%	0,2%	0,8%	2,0%
10 lat	0,8%	0,5%	1,3%	1,6%
11 lat	0,6%	0,3%	1,0%	2,3%
12 lat	1,9%	2,4%	2,5%	4,8%
13 lat	4,3%	3,4%	4,3%	5,9%
14 lat	6,0%	5,9%	6,3%	8,5%
15 lat	5,9%	7,1%	8,2%	7,4%
16 lat lub więcej	14,0%	12,5%	11,2%	7,9%
Poniżej 9 lat	1,0%	0,8%	1,1%	4,0%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Tabela 21. Wiek inicjacji picia poszczególnych alkoholi. Podział na płeć [uczniowie]

2014	Napoje alkoholowe			
	(drinki)	Wódka	Wino	Piwo
Brak odpowiedzi	4,4%	2,9%	3,7%	1,4%
Nigdy nie piłem	45,2%	44,1%	46,6%	32,0%
9 lat	2,0%	1,4%	2,6%	6,9%
10 lat	1,2%	0,6%	1,4%	3,7%
11 lat	1,6%	1,2%	2,7%	3,1%
12 lat	4,0%	3,3%	5,1%	8,4%
13 lat	5,4%	8,1%	7,7%	9,8%
14 lat	8,5%	10,3%	9,0%	12,5%
15 lat	11,8%	13,0%	9,0%	11,2%
16 lat lub więcej	15,9%	15,1%	12,9%	11,1%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

Analizując wiek inicjacji picia alkoholi zauważalnym jest, że chłopcy częściej niż dziewczęta swój pierwszy kontakt z piwem i winem mieli będąc w wieku 10 lat i niżej.

⁵ W kafeterii do badania z 2019 dodano odpowiedź „poniżej 9 lat”.

Dziewczęta śmieiej niż chłopcy sięgały po wódkę dopiero w wieku co najmniej 16 lat, a po inne napoje alkoholowe mając lat 15. W porównaniu do 2014, zmniejszył się odsetek osób najmłodszych (9 lat) mających swój pierwszy kontakt z alkoholem.

Tabela 22. Wiek inicjacji picia poszczególnych alkoholi. Podział na płeć [uczniowie]

		Chłopak		Dziewczyna	
		2014	2019	2014	2019
Piwo	9 lat	7,7%	2,6%	6,0%	2,0%
	10 lat	4,7%	2,6%	2,7%	1,6%
	11 lat	4,0%	2,0%	2,3%	2,3%
	12 lat	9,8%	2,8%	7,0%	4,8%
	13 lat	10,8%	5,7%	8,8%	5,9%
	14 lat	10,8%	7,5%	14,2%	8,5%
	15 lat	9,1%	6,5%	13,2%	7,4%
	16 lat lub więcej	10,1%	6,9	12,3%	7,9%
	Nigdy nie piłem	31,6%	55,3%	32,3%	55,7%
	Brak odpowiedzi	1,4%	-	1,2%	-
	Poniżej 9 lat	-	5,3%	-	4,0%
Wino	9 lat	3,0%	1,0%	2,3%	0,6%
	10 lat	2,3%	1,0%	0,6%	1,7%
	11 lat	3,5%	1,4%	2,1%	0,6%
	12 lat	6,1%	3,0%	3,9%	1,9%
	13 lat	8,0%	4,3%	6,6%	4,3%
	14 lat	9,1%	5,7%	9,3%	7,0%
	15 lat	6,8%	5,9%	10,5%	10,7%
	16 lat lub więcej	10,5%	9,7%	15,4%	12,8%
	Nigdy nie piłem	46,4%	66,2%	46,5%	59,9%
	Brak odpowiedzi	4,2%	-	2,9%	-
	Poniżej 9 lat	-	1,8%	-	1,1%
Wódka	9 lat	1,9%	0,2%	0,8%	0,2%
	10 lat	1,2%	0,8%	0,2%	0,2%
	11 lat	1,4%	0,6%	1,0%	0,0%
	12 lat	4,9%	2,6%	2,1%	2,1%
	13 lat	8,9%	3,4%	7,4%	3,4%
	14 lat	10,8%	5,1%	9,9%	6,8%
	15 lat	9,1%	7,9%	16,3%	6,2%
	16 lat lub więcej	13,8%	11,7%	16,3%	13,2%
	Nigdy nie piłem	44,3%	66,2%	44,0%	67,6%
	Brak odpowiedzi	3,7%	-	2,1%	-
	Poniżej 9 lat	-	1,4%	-	0,2%
	9 lat	2,1%	0,2%	1,9%	0,2%

		Chłopak		Dziewczyna	
		2014	2019	2014	2019
Napoje alkoholowe (drinki)	10 lat	1,6%	1,2%	0,8%	0,4%
	11 lat	2,1%	0,6%	1,2%	0,6%
	12 lat	5,2%	2,4%	2,9%	1,3%
	13 lat	6,3%	4,0%	4,5%	4,5%
	14 lat	6,8%	6,3%	10,3%	5,8%
	15 lat	8,9%	4,9%	14,0%	7,0%
	16 lat lub więcej	15,5%	10,9%	16,5%	17,3%
	Nigdy nie piłem	45,9%	67,6%	45,1%	62,7%
	Brak odpowiedzi	5,6%	-	2,9%	-
	Poniżej 9 lat	-	1,8%	-	0,2%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019 (N=963), 2014 (N=930)

Odsetek badanych deklarujących, że do momentu uczestnictwa w badaniu nigdy nie próbowali alkoholu (niezależnie od rodzaju), najwyższy był wśród uczniów szkół podstawowych (78,9%) – spadek w porównaniu do 2014 (z 84,0%). Uczniom szkół podstawowych najczęściej zdarzało się pić pierwsze piwo w wieku 9 lat (2,3%) i poniżej 9 lat (3,4%). 42,4% uczniów gimnazjum piło wino w wieku 14 lub 15 lat (po 21,2%). Najwyższy odsetek uczniów szkół podstawowych piło piwo pierwszy raz (po 3,7%) w wieku 13 i 14 lat. Uczniowie tych szkół nieznacznie sięgnęli po wódkę. Pierwsze spożycie wódki ma za sobą większość badanych uczniów szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych, z których ponad co trzeci zrobił to mając 16 lat lub więcej.

Tabela 23. Wiek inicjacji picia poszczególnych alkoholi. Rodzaj szkoły [uczniowie] - 2019

		Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła ponadpodstawowa/ponadgimnazjalna
Piwo	Poniżej 9 lat	3,4%	3,8%	5,4%
	9 lat	2,3%	0,0%	1,6%
	10 lat	1,3%	1,9%	1,9%
	11 lat	2,9%	0,0%	1,6%
	12 lat	3,0%	7,7%	7,6%
	13 lat	3,7%	5,8%	10,2%
	14 lat	3,7%	11,5%	17,1%
	15 lat	0,8%	13,5%	18,7%
	16 lat lub więcej	0,0%	1,9%	23,8%
	Nigdy nie piłem	78,9%	53,8%	12,1%
Wino	Poniżej 9 lat	0,8%	0,0%	1,9%
	9 lat	1,0%	1,9%	0,8%

		Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła ponadpodstawowa/ponadgimnazjalna
	10 lat	1,0%	0,0%	1,3%
	11 lat	1,3%	0,0%	1,0%
	12 lat	1,7%	0,0%	2,5%
	13 lat	4,5%	5,8%	4,3%
	14 lat	1,8%	21,2%	6,3%
	15 lat	1,2%	21,2%	8,2%
	16 lat lub więcej	0,2%	1,9%	11,2%
	Nigdy nie piłem	86,4%	48,1%	21,6%
Wódka	Poniżej 9 lat	0,5%	0,0%	1,6%
	9 lat	0,3%	0,0%	0,0%
	10 lat	0,3%	0,0%	1,0%
	11 lat	0,3%	0,0%	0,3%
	12 lat	1,7%	1,9%	3,8%
	13 lat	2,3%	5,8%	5,1%
	14 lat	2,9%	7,7%	11,4%
	15 lat	0,8%	13,5%	17,8%
	16 lat lub więcej	0,0%	3,8%	37,5%
	Nigdy nie piłem	90,8%	67,3%	21,6%
Napoje alkoholowe (drinki)	Poniżej 9 lat	1,0%	0,0%	1,3%
	9 lat	0,2%	0,0%	0,3%
	10 lat	1,0%	0,0%	0,6%
	11 lat	0,7%	0,0%	0,6%
	12 lat	1,5%	1,9%	2,5%
	13 lat	3,7%	7,7%	4,8%
	14 lat	3,0%	5,8%	11,7%
	15 lat	0,8%	13,5%	14,3%
	16 lat lub więcej	0,2%	5,8%	41,6%
	Nigdy nie piłem	87,9%	65,4%	22,2%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Tabela 24. Wiek inicjacji picia poszczególnych alkoholi. Rodzaj szkoły [uczniowie] - 2014

		Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła ponadgimnazjalna
Piwo	9 lat	6,4%	9,0%	5,6%
	10 lat	2,1%	4,5%	3,4%
	11 lat	3,2%	5,8%	1,4%
	12 lat	2,1%	10,9%	8,0%
	13 lat	0,0%	7,4%	12,9%
	14 lat	1,1%	7,4%	17,9%
	15 lat	0,0%	5,5%	17,1%

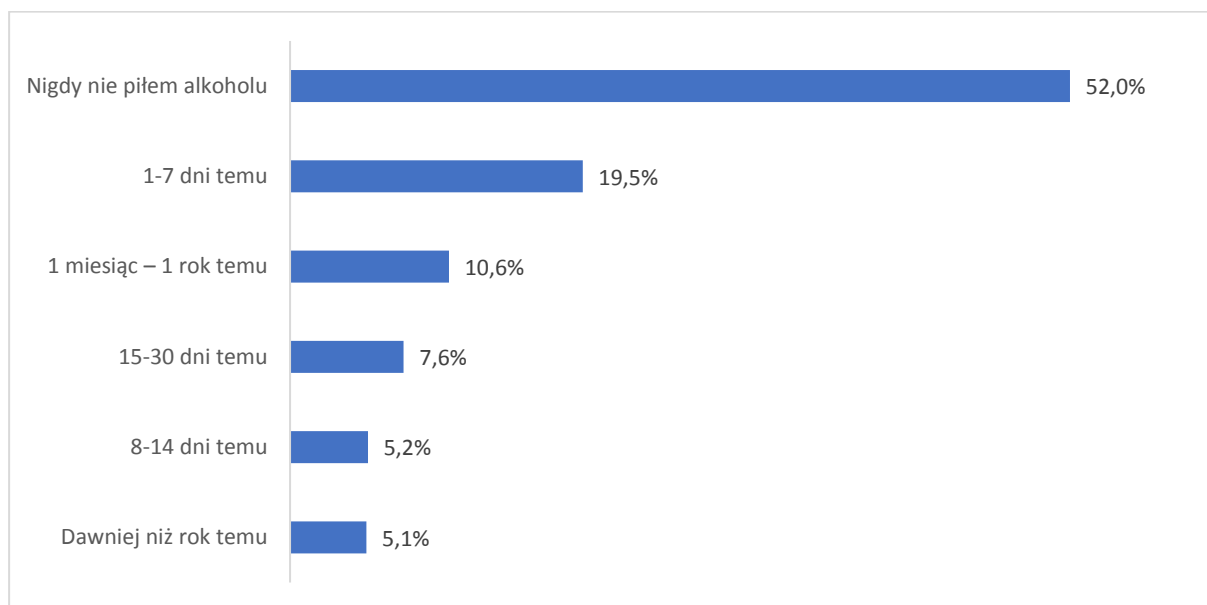
		Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła ponadgimnazjalna
	16 lat lub więcej	0,0%	1,6%	19,3%
	Nigdy nie piłem	84,0%	46,3%	13,1%
	Brak odpowiedzi	1,1%	1,6%	1,4%
Wino	9 lat	1,1%	2,6%	3,0%
	10 lat	1,1%	2,6%	0,8%
	11 lat	2,1%	4,2%	2,0%
	12 lat	2,1%	8,0%	3,6%
	13 lat	0,0%	7,1%	8,5%
	14 lat	0,0%	4,8%	13,5%
	15 lat	0,0%	3,2%	13,9%
	16 lat lub więcej	1,1%	0,6%	23,3%
	Nigdy nie piłem	91,5%	63,3%	27,2%
	Brak odpowiedzi	1,1%	3,5%	4,2%
Wódka	9 lat	2,1%	1,3%	1,2%
	10 lat	0,0%	1,0%	0,6%
	11 lat	0,0%	2,3%	0,8%
	12 lat	3,2%	3,5%	3,4%
	13 lat	0,0%	6,4%	10,7%
	14 lat	0,0%	8,7%	13,5%
	15 lat	0,0%	6,1%	19,3%
	16 lat lub więcej	0,0%	0,6%	27,0%
	Nigdy nie piłem	93,6%	67,8%	19,9%
	Brak odpowiedzi	1,1%	2,3%	3,6%
Napoje alkoholowe (drinki)	9 lat	2,1%	2,6%	1,6%
	10 lat	1,1%	1,9%	0,8%
	11 lat	1,1%	2,3%	1,4%
	12 lat	2,1%	4,8%	3,8%
	13 lat	0,0%	4,8%	6,8%
	14 lat	0,0%	5,8%	12,1%
	15 lat	0,0%	4,8%	17,7%
	16 lat lub więcej	0,0%	0,6%	28,6%
	Nigdy nie piłem	91,5%	67,8%	22,5%
	Brak odpowiedzi	2,1%	4,5%	4,8%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

Zapytani o to, kiedy ostatni raz pili alkohol, badani najczęściej odpowiadali (nie uwzględniając osób, które do momentu uczestnictwa w badaniu nie piły w ogóle), że miało to miejsce 1-7 dni przed przeprowadzeniem badania (19,5%). Co dziesiąty respondent spożywał alkohol w okresie od 1 miesiąca do 1 roku (10,6%), a 7,6% 15-30 dni wcześniej.

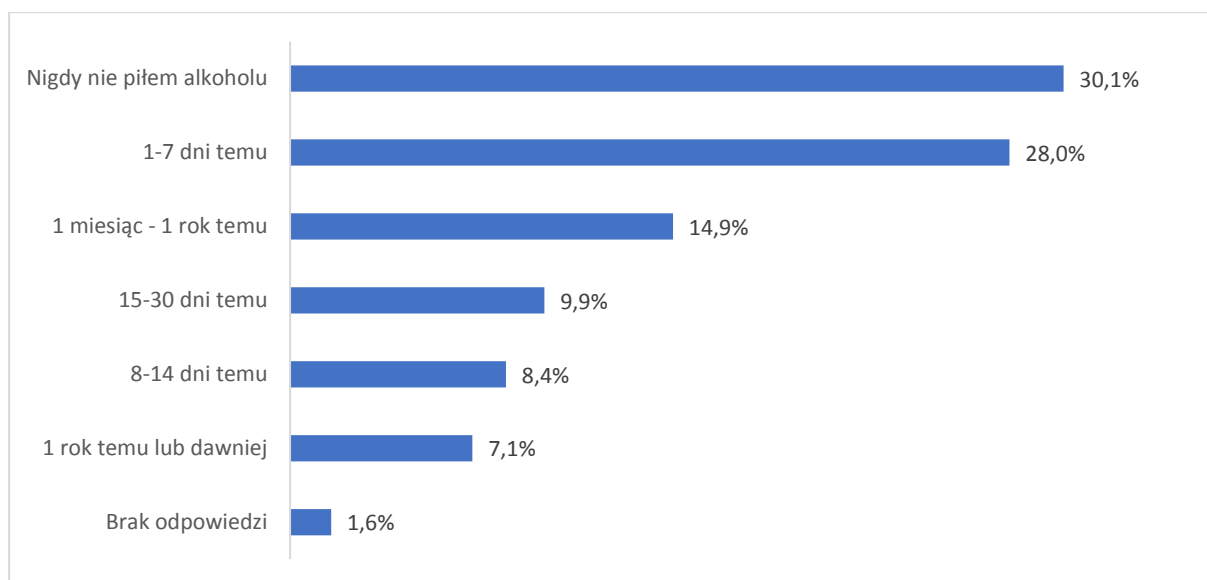
Najmniejsza grupa respondentów (5,1%) zadeklarowała, że alkohol ostatni raz piła dawniej niż rok temu. W porównaniu z badaniem z 2014 stwierdzić należy, że zmniejszył się odsetek osób spożywających alkohol (wzrost liczby deklaracji „nigdy nie piłem alkoholu” o 21,9 p. p.).

Wykres 86. Okres ostatniego spożycia alkoholu [uczniowie] - 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Wykres 87. Okres ostatniego spożycia alkoholu [uczniowie] - 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

Biorąc pod uwagę dane z 2014 roku należy zauważyć, że zwiększył się odsetek chłopców i dziewcząt, które zadeklarowały, że nigdy nie piły alkoholu. Co piąty chłopiec spożywał

alkohol do 7 dni przed badaniem. Jednak to dziewczęta częściej wskazywały na spożywanie alkoholu w okresie 8-14 dni oraz 15-30 dni od badania.

Tabela 25. Okres ostatniego spożycia alkoholu. Podział na płeć [uczniowie] – 2019

2019	Chłopcy	Dziewczęta
1 – 7 dni temu	20,2%	18,8%
8 – 14 dni temu	3,4%	7,0%
15 - 30 dni temu	7,3%	7,9%
1 miesiąc – 1 rok temu	11,5%	9,6%
1 rok temu lub dawniej	5,7%	4,5%
Nigdy nie piłem	51,8%	52,2%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Tabela 26. Okres ostatniego spożycia alkoholu. Podział na płeć [uczniowie] - 2014

2014	Chłopcy	Dziewczęta
1 – 7 dni temu	27,2%	29,2%
8 – 14 dni temu	9,4%	7,4%
15 - 30 dni temu	7,5%	11,9%
1 miesiąc – 1 rok temu	15,9%	14,2%
1 rok temu lub dawniej	9,4%	4,9%
Nigdy nie piłem	28,6%	31,1%
Brak odpowiedzi	2,1%	1,2%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

Zgodnie z niżej zaprezentowanymi danymi uczniowie szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych zdecydowanie częściej niż uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów, spożywali alkohol w okresie do 30 dni przed wzięciem udziału w badaniu ankietowym. Trzy czwarte uczniów (75,0%) szkół podstawowych oraz 42,3% uczniów gimnazjów deklaruje, że nigdy nie piło alkoholu, podczas gdy jedynie 10,2% badanych ze szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych wskazało taką odpowiedź.

Tabela 27. Okres ostatniego spożycia alkoholu. Rodzaj szkoły [uczniowie] – 2019

2019	Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła ponadpodstawowa/ ponadgimnazjalna
1 – 7 dni temu	3,9%	11,5%	50,5%
8 – 14 dni temu	1,7%	1,9%	12,4%
15 - 30 dni temu	4,7%	9,6%	12,7%
1 miesiąc – 1 rok temu	9,1%	32,7%	9,8%
1 rok temu lub dawniej	5,7%	1,9%	4,4%
Nigdy nie piłem	75,0%	42,3%	10,2%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

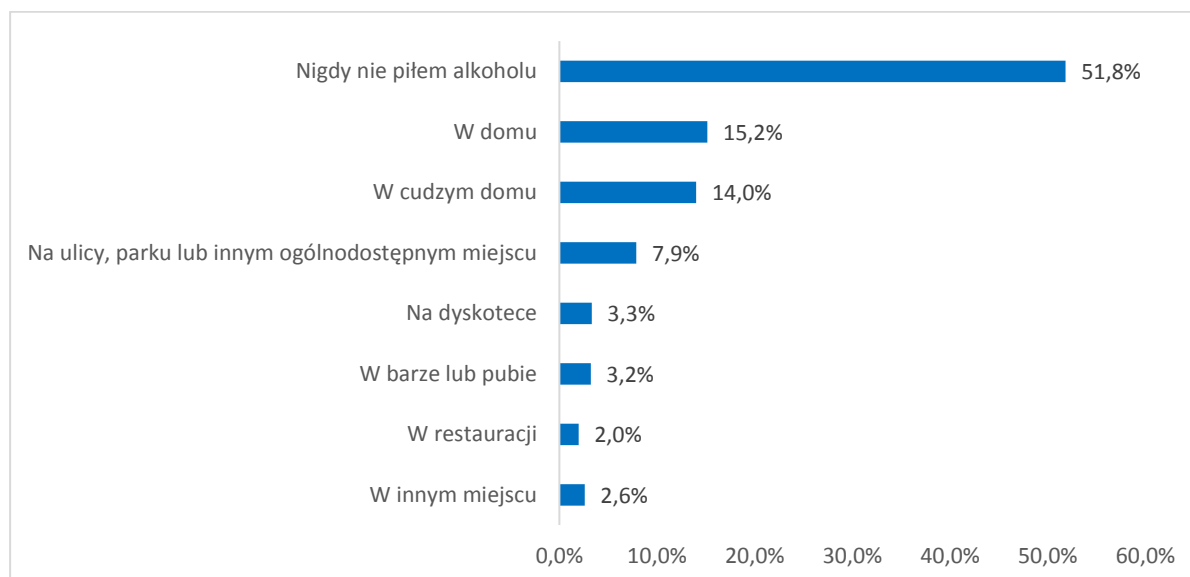
Tabela 28. Okres ostatniego spożycia alkoholu. Rodzaj szkoły [uczniowie] - 2014

2014	Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła ponadgimnazjalna
1 – 7 dni temu	3,2%	13,5%	42,3%
8 – 14 dni temu	1,1%	1,9%	13,7%
15 - 30 dni temu	2,1%	8,7%	12,1%
1 miesiąc – 1 rok temu	2,1%	20,3%	13,9%
1 rok temu lub dawniej	6,4%	8,7%	6,2%
Nigdy nie piłem	80,9%	45,3%	10,5%
Brak odpowiedzi	4,3%	1,6%	1,2%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

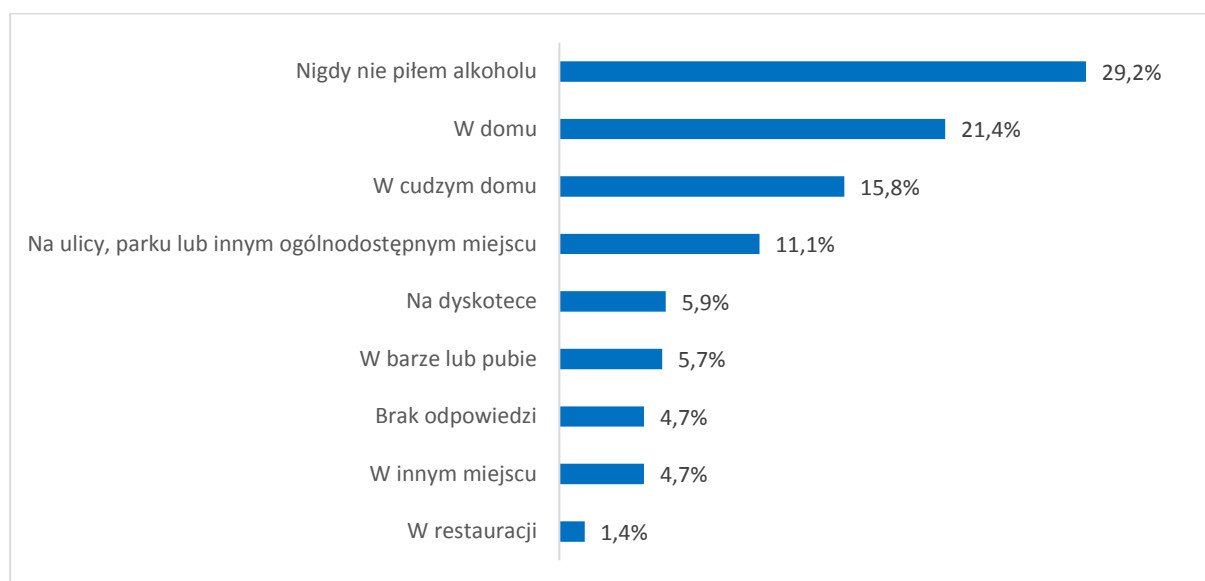
Podobnie jak w 2014, tak i w 2019 badani ostatni raz alkohol spożywali w swoim (15,2%) oraz w cudzym domu (14,0%). Niemal 8% badanych spożywało alkohol w ogólnodostępnym miejscu takim jak np. ulica czy park, natomiast odsetek wskazań innych miejsc nie przekroczył 4%. Uczniowie, którzy ostatni raz spożywali alkohol w miejscach inne niż te wymienione w kwestionariuszu ankiety, wskazywali na takie miejsca, jak internat, działka, orlik. Ze względu na wyższy niż w 2014 odsetek osób deklarujących, że nigdy nie spożywało alkoholu, zmniejszył się udział odsetek osób wskazań dla poszczególnych lokalizacji.

Wykres 88. Miejsce ostatniego spożycia alkoholu [uczniowie] – 2019

Źródło: *Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963*

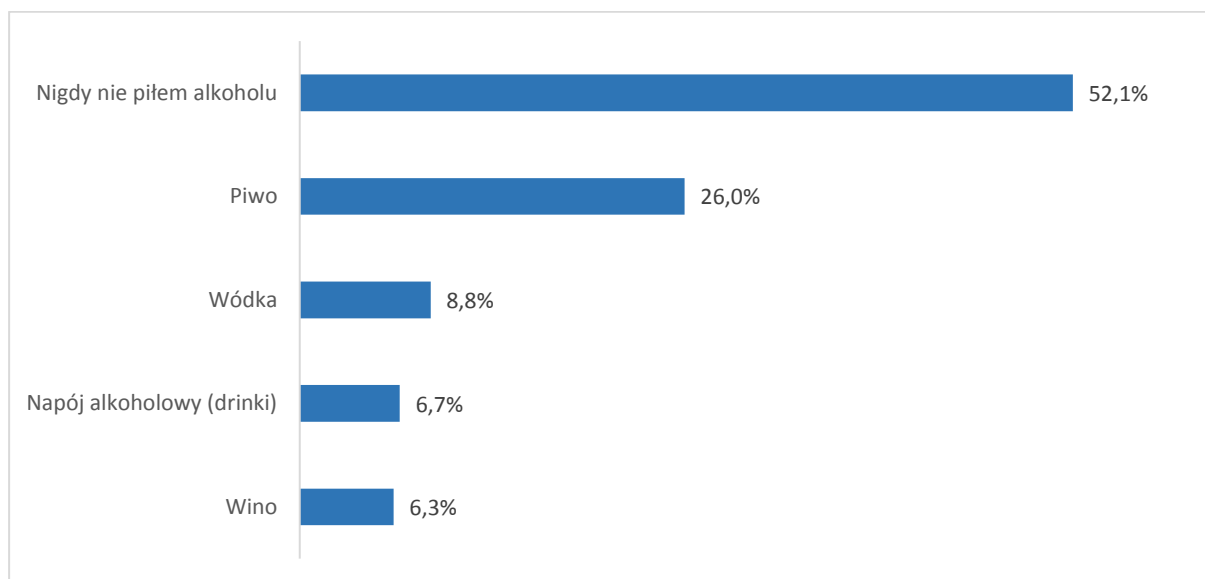
Wykres 89. Miejsce ostatniego spożycia alkoholu [uczniowie] - 2014

Źródło: *Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930*

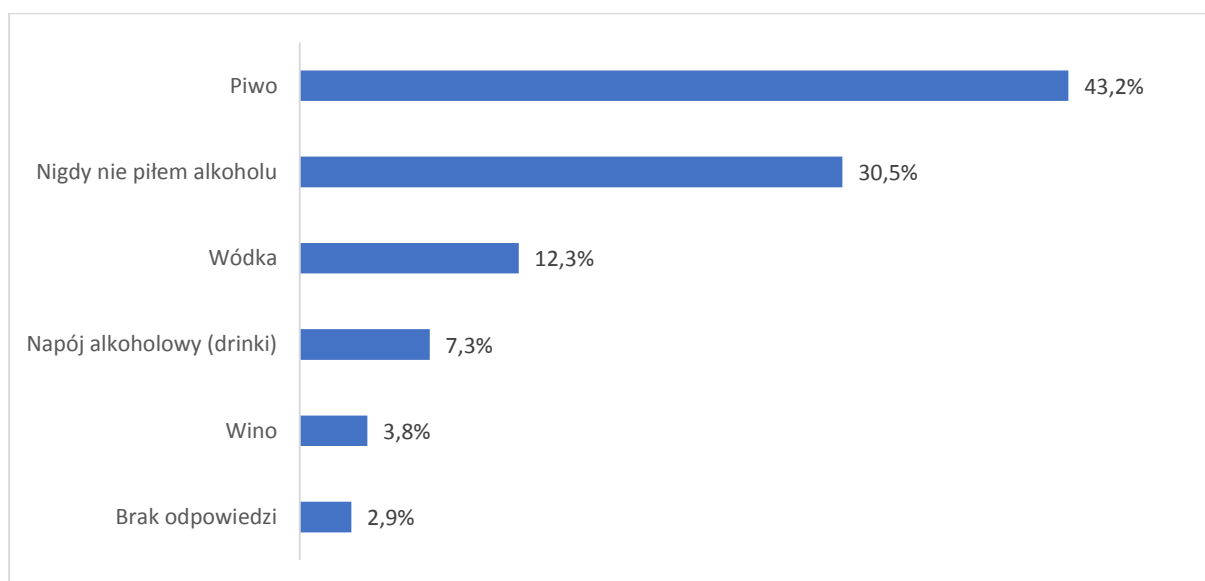
Badani uczniowie zapytani o rodzaj alkoholu, który pili najczęściej, wskazali piwo (26,0%) – spadek z 43,2% w 2014. Wódkę, inne napoje alkoholowe oraz wino, jako najczęściej spożywane alkohole, wskazało odpowiednio 8,8%, 6,7% i 6,3% badanych. Podział na płeć pozwala zauważyć, że chłopcy częściej sięgają po piwo oraz wódkę, podczas gdy dziewczęta chętniej spożywają napoje alkoholowe (drinki) i wino. Ponad połowa badanych zadeklarowała, że nie spożywała alkoholu (51,8%), podczas gdy w 2014 na taką odpowiedź wskazało 29,2% uczniów.

Wykres 90. Najczęściej spożywany alkohol [uczniowie] - 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Wykres 91. Najczęściej spożywany alkohol [uczniowie] - 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

Tabela 29. Najczęściej spożywany alkohol. Podział na płeć [uczniowie] – 2019

2019	Chłopcy	Dziewczęta
Piwo	28,9%	22,8%
Wino	4,7%	8,1%
Wódka	9,1%	8,5%
Napoje alkoholowe (drinki)	5,5%	8,1%
Nigdy nie piłem	51,8%	52,5%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Tabela 30. Najczęściej spożywany alkohol. Podział na płeć [uczniowie] - 2014

2014	Chłopcy	Dziewczęta
Piwo	43,1%	43,6%
Wino	3,5%	3,9%
Wódka	12,4%	11,9%
Napoje alkoholowe (drinki)	8,7%	6,4%
Nigdy nie piłem	28,6%	31,9%
Brak odpowiedzi	3,7%	2,3%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

Po piwo najczęściej sięgali uczniowie szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych, a najrzadziej dzieci i młodzież ze szkół podstawowych. Wino najczęściej spożywają uczniowie gimnazjum. W odniesieniu do wódki oraz drinków sytuacja wygląda podobnie jak ze spożyciem piwa – rośnie wraz z poziomem edukacji. Taki rozkład odpowiedzi ma oczywiście związek z piciem alkoholu w ogóle, co zadeklarowało więcej starszych uczniów.

Tabela 31. Najczęściej spożywany alkohol. Podział na rodzaj szkoły [uczniowie] – 2019

2019	Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła Ponadpodstawowa/ ponadgimnazjalna
Piwo	15,1%	25,0%	46,7%
Wino	3,9%	17,3%	9,2%
Wódka	2,0%	5,8%	22,2%
Napoje alkoholowe (drinki)	3,9%	9,6%	11,7%
Nigdy nie piłem	75,2%	42,3%	10,2%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Tabela 32. Najczęściej spożywany alkohol. Podział na rodzaj szkoły [uczniowie] - 2014

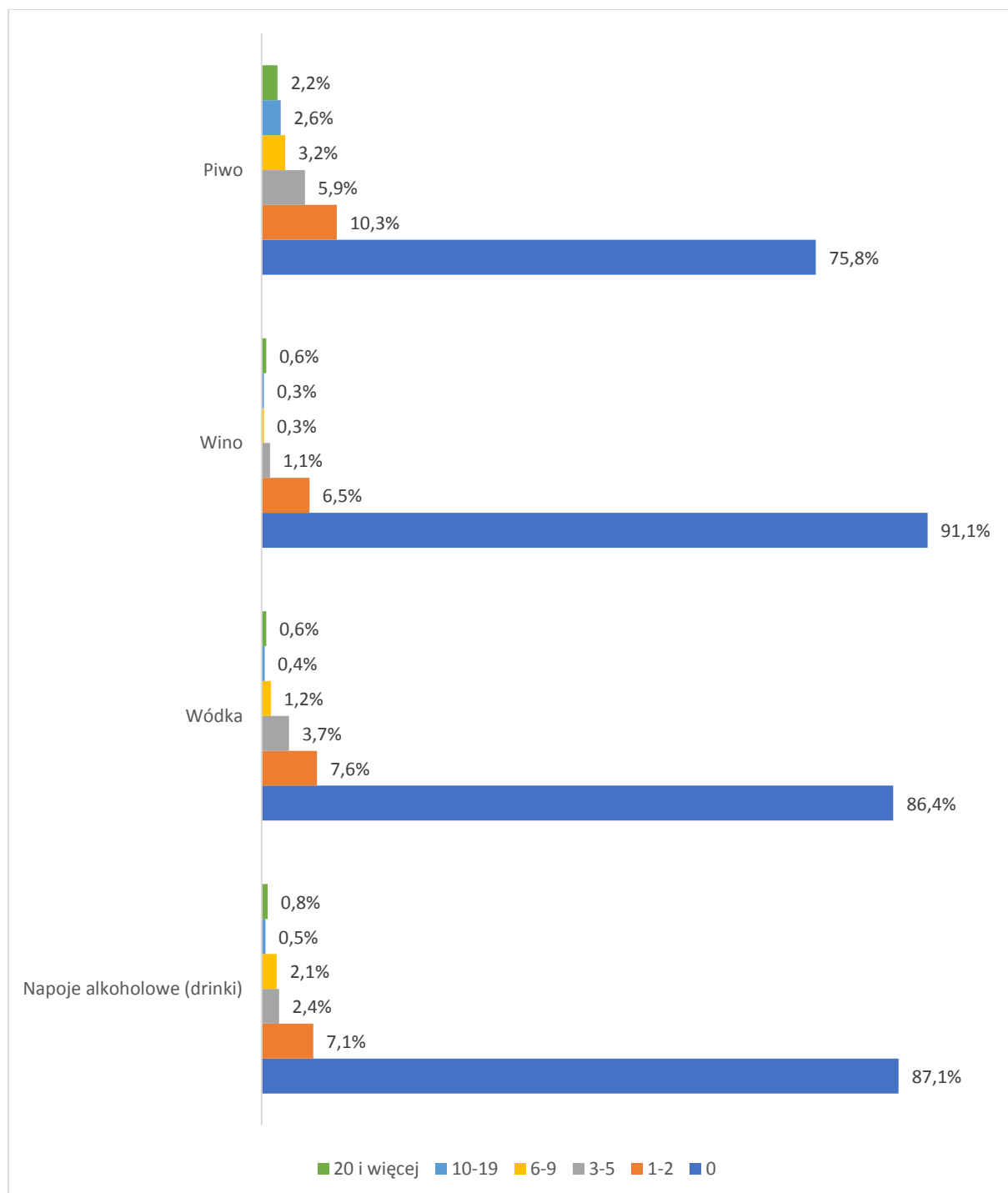
2014	Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła ponadgimnazjalna
Piwo	7,4%	37,3%	54,1%
Wino	2,1%	3,5%	4,2%
Wódka	1,1%	4,2%	19,3%
Napoje alkoholowe (drinki)	3,2%	5,1%	9,5%
Nigdy nie piłem	83,0%	46,3%	10,3%
Brak odpowiedzi	3,2%	3,5%	2,6%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

W 2014 roku prawie 2/3 badanych nie kupowało alkoholu na własne potrzeby w okresie 30 dni przed wzięciem udziału w badaniu. Wynik ten związany był z wysokim odsetkiem

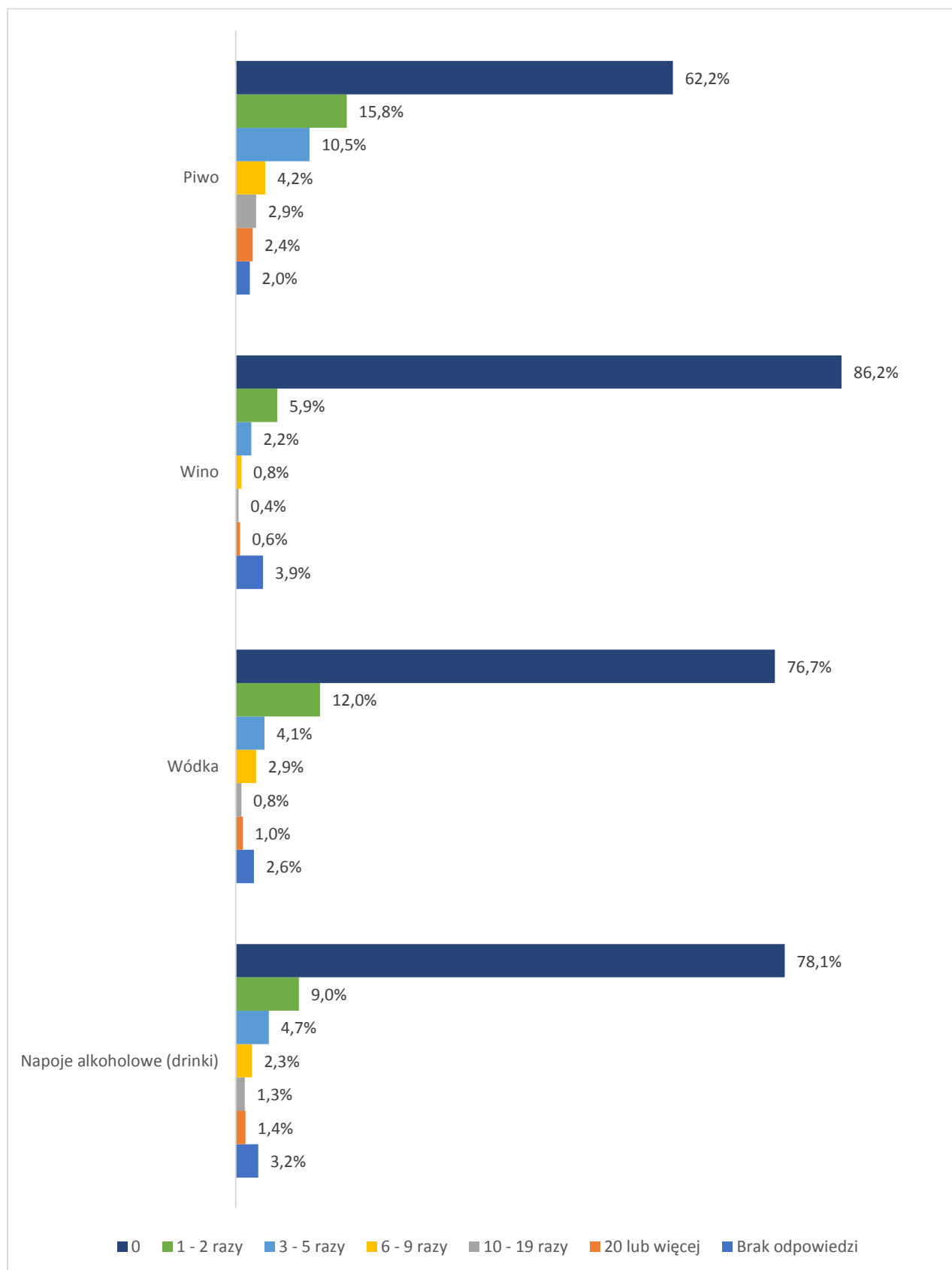
odpowiedzi, według których respondenci w ogóle nie piją alkoholu. W 2019 roku zauważalny jest wzrost odsetka wskazań tej odpowiedzi wśród wszystkich rodzajów alkoholi, a największy w przypadku piwa - o 13,6 p. p.

Wykres 92. Ilość zakupów alkoholu na własne potrzeby w ciągu 30 dni przed badaniem [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Wykres 93. Ilość zakupów alkoholu na własne potrzeby w ciągu 30 dni przed badaniem [uczniowie] - 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

Różnice pomiędzy częstotliwością nabywania alkoholu przez chłopców i dziewczęta nie były znaczne. W 2014 roku w okresie 30 dni przed udziałem w badaniu piwa w ogóle nie kupiło 63,5% chłopców oraz 60,9% dziewcząt, a w 2019 – 76,9% chłopców i 74,6% dziewcząt. Najwyższy odsetek chłopców, którzy nie kupowali danego alkoholu 30 dni przed badaniem, odnotowano w przypadku wina, dziewczęta natomiast najrzadziej (w ciągu 30 dni przed badaniem) kupowały wódkę oraz wino. W porównaniu do 2014 roku, widoczny jest wzrost odsetka dzieci, które nie zakupiły wódki w ciągu 30 dni przed badaniem.

Tabela 33. Ilość zakupów alkoholu na własne potrzeby w ciągu 30 dni przed badaniem. Podział na płeć [uczniowie] – 2019

2019	Ilość zakupów	Chłopak	Dziewczyna
Piwo	0	76,9%	74,6%
	1 - 2 razy	8,5%	12,2%
	3 - 5 razy	5,9%	6,0%
	6 - 9 razy	2,8%	3,6%
	10 - 19 razy	3,2%	1,9%
	20 i więcej	2,6%	1,7%
Wino	0	94,7%	87,2%
	1 - 2 razy	3,4%	9,8%
	3 - 5 razy	1,0%	1,3%
	6 - 9 razy	0,2%	0,4%
	10 - 19 razy	0,0%	0,6%
	20 i więcej	0,6%	0,6%
Wódka	0	85,8%	87,0%
	1 - 2 razy	8,3%	6,8%
	3 - 5 razy	3,0%	4,5%
	6 - 9 razy	1,8%	0,6%
	10 - 19 razy	0,4%	0,4%
	20 i więcej	0,6%	0,6%
Napoje alkoholowe (drinki)	0	87,9%	86,4%
	1 - 2 razy	6,5%	7,7%
	3 - 5 razy	2,6%	2,1%
	6 - 9 razy	1,6%	2,6%
	10 - 19 razy	0,8%	0,2%
	20 i więcej	0,6%	1,1%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

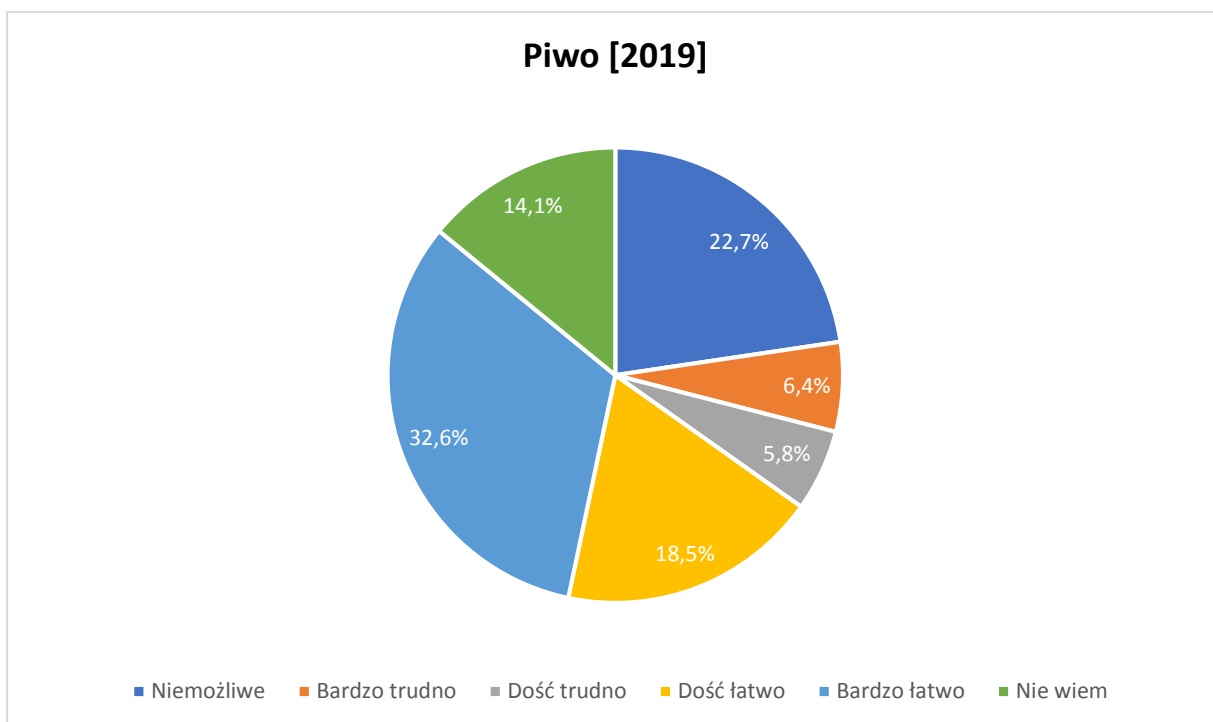
Tabela 34. Ilość zakupów alkoholu na własne potrzeby w ciągu 30 dni przed badaniem. Podział na płeć [uczniowie] – 2014

2014	Ilość zakupów	Chłopak	Dziewczyna
Piwo	0	63,5%	60,9%
	1 - 2 razy	13,8%	17,1%
	3 - 5 razy	10,3%	10,9%
	6 - 9 razy	4,9%	3,7%
	10 - 19 razy	2,8%	3,1%
	20 i więcej	2,6%	2,3%
	Brak odpowiedzi	2,1%	2,1%
Wino	0	88,1%	84,8%
	1 - 2 razy	4,4%	7,0%
	3 - 5 razy	2,1%	2,3%
	6 - 9 razy	0,5%	1,0%
	10 - 19 razy	0,5%	0,4%
	20 i więcej	0,5%	0,8%
	Brak odpowiedzi	4,0%	3,7%
Wódka	0	77,8%	76,1%
	1 - 2 razy	9,6%	13,8%
	3 - 5 razy	4,4%	3,5%
	6 - 9 razy	3,5%	2,5%
	10 - 19 razy	0,7%	0,8%
	20 i więcej	0,9%	1,0%
	Brak odpowiedzi	3,0%	2,3%
Napoje alkoholowe (drinki)	0	80,6%	75,9%
	1 - 2 razy	8,2%	9,7%
	3 - 5 razy	3,3%	6,0%
	6 - 9 razy	1,9%	2,7%
	10 - 19 razy	1,4%	1,2%
	20 i więcej	1,2%	1,6%
	Brak odpowiedzi	3,5%	2,9%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

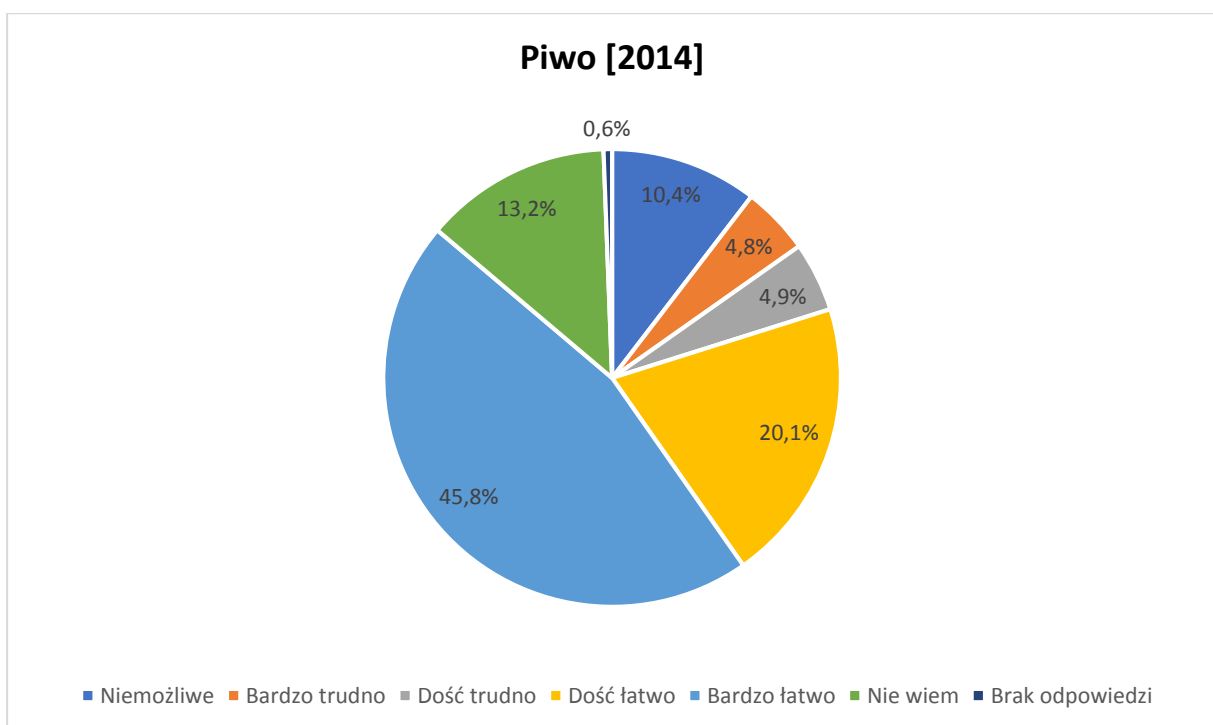
Z zakupem poszczególnych alkoholi związana jest ich dostępność. W 2014 roku, zdaniem ponad 1/3 badanych każdy z wymienionych rodzajów alkoholu było bardzo łatwo zdobyć, przy czym dotyczy to w szczególności piwa. W 2019 roku uczniowie deklarowali już mniejszą dostępność do tego trunku (spadek liczby wskazań odpowiedzi „bardzo łatwo” oraz wzrost odsetka wskazań odpowiedzi „niemożliwe”).

Wykres 94. Dostępność alkoholu. Piwo [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, N=963

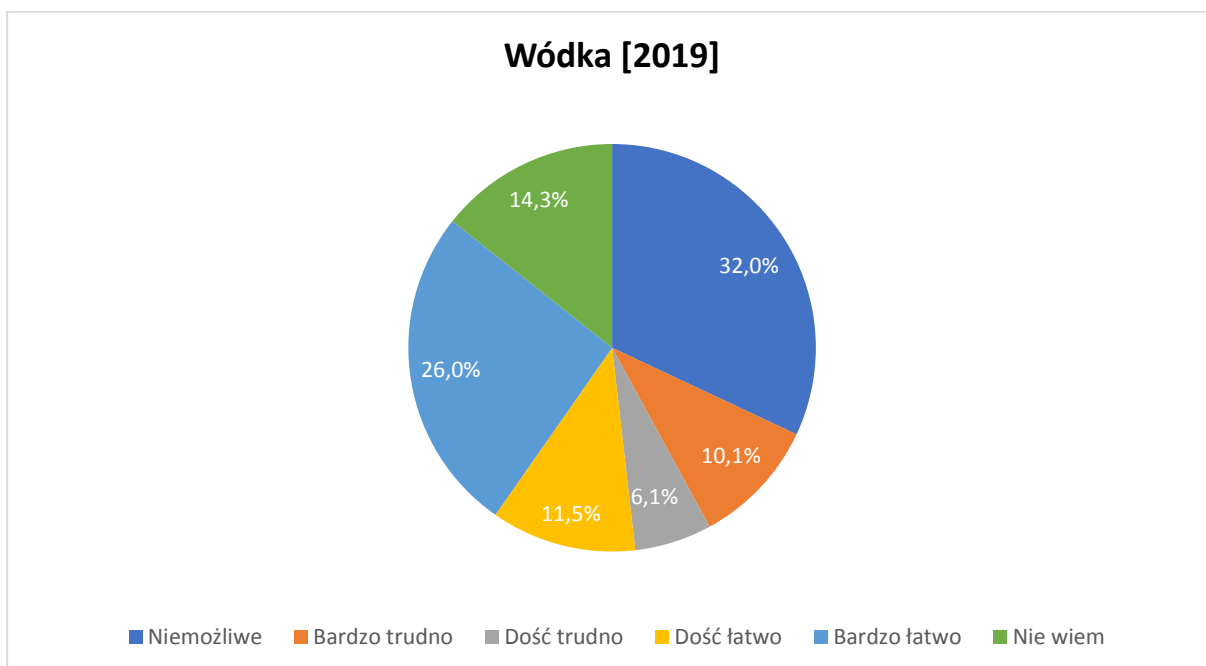
Wykres 95. Dostępność alkoholu. Piwo [uczniowie] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

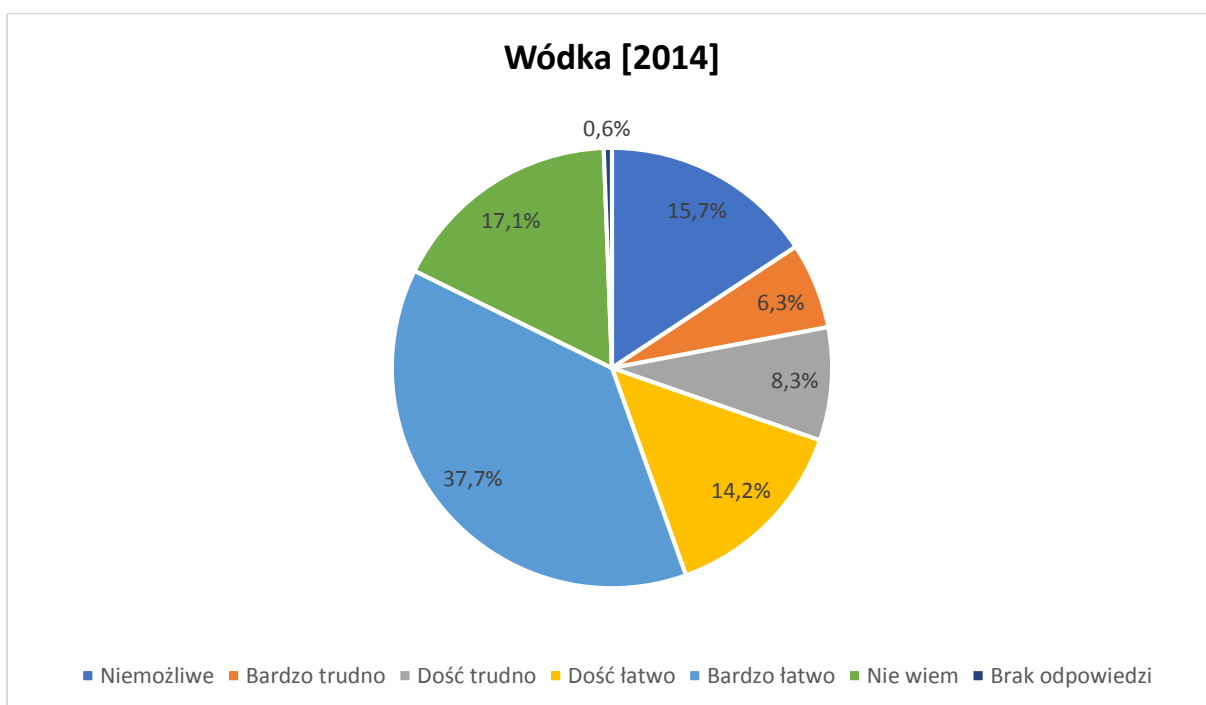
Nieco więcej trudu może uczniom przysporzyć nabycie wódki, ale również w tym przypadku odnotowano wzrost wskazań odpowiedzi „niemożliwe” (z 15,7% do 32,0%).

Wykres 96. Dostępność alkoholu. Wódka [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, N=963

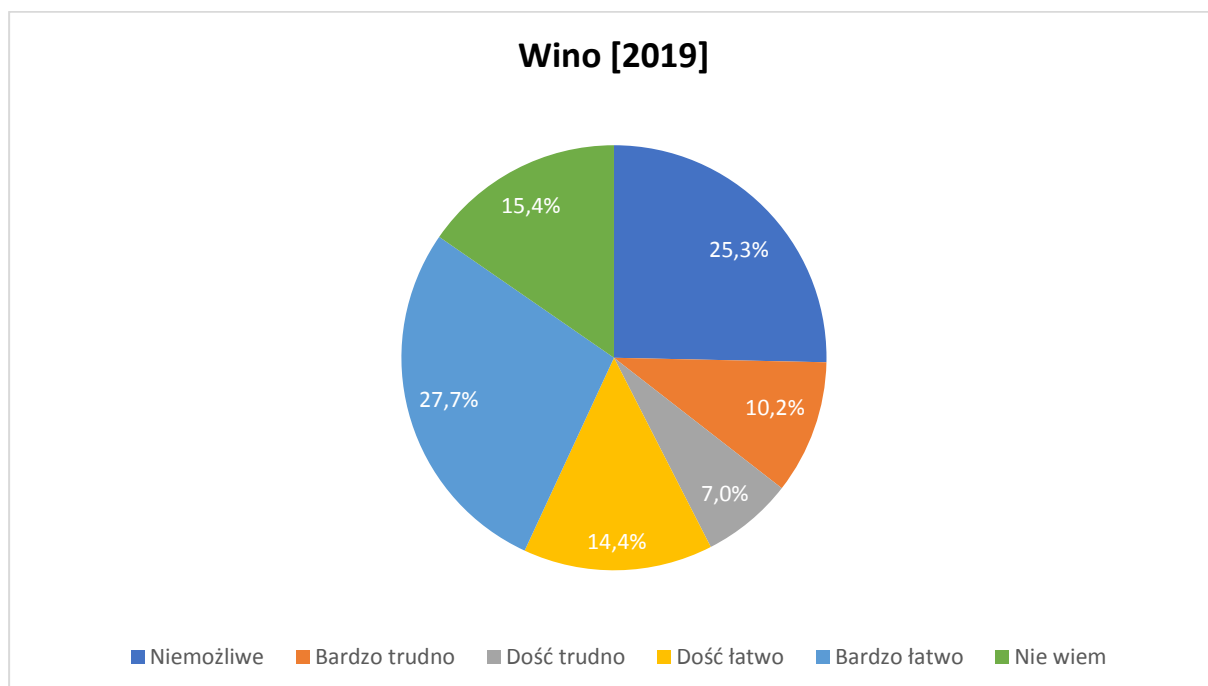
Wykres 97. Dostępność alkoholu. Wódka [uczniowie] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

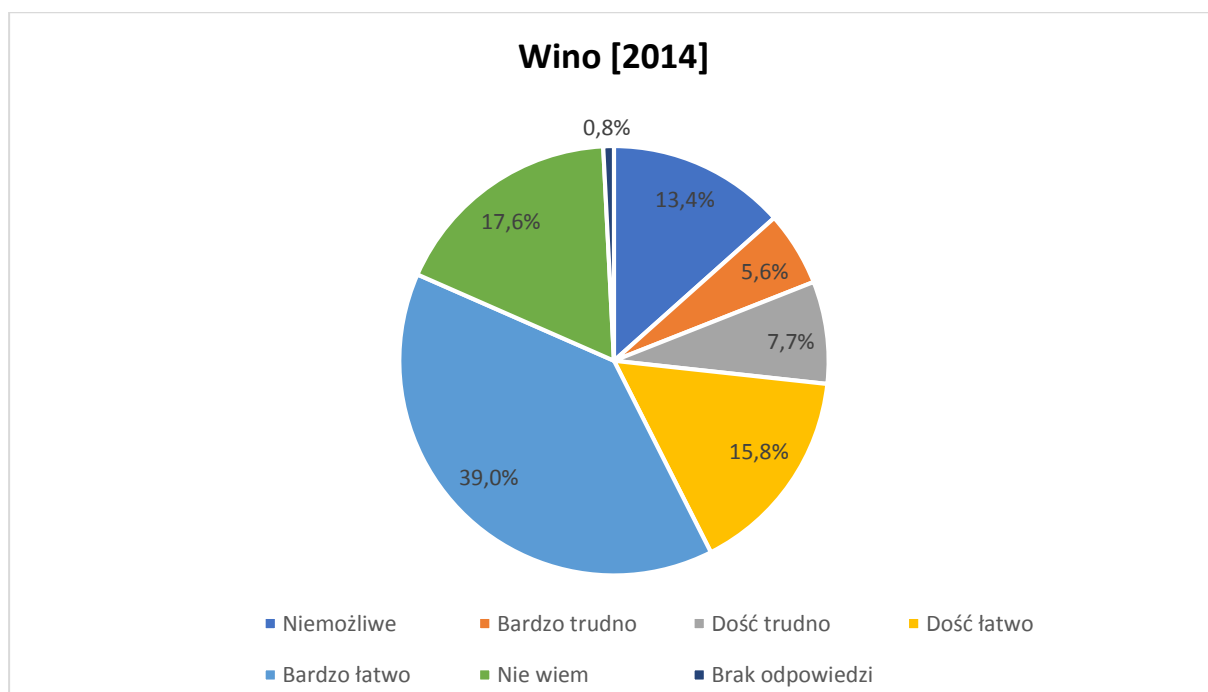
Również w przypadku wina uczniowie mają coraz większy problem z jego zdobyciem (odpowiedź „niemożliwe” - 25,3% w 2019 roku w porównaniu do 13,4% w 2014 roku).

Wykres 98. Dostępność alkoholu. Wino [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, N=963

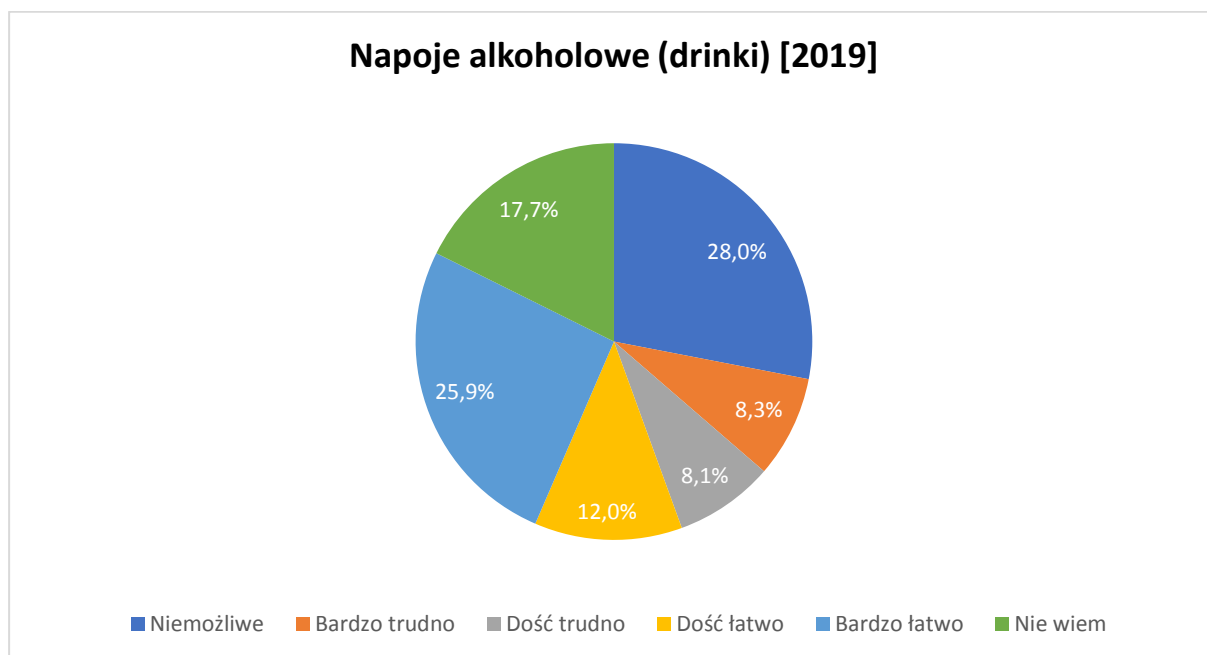
Wykres 99. Dostępność alkoholu. Wino [uczniowie] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

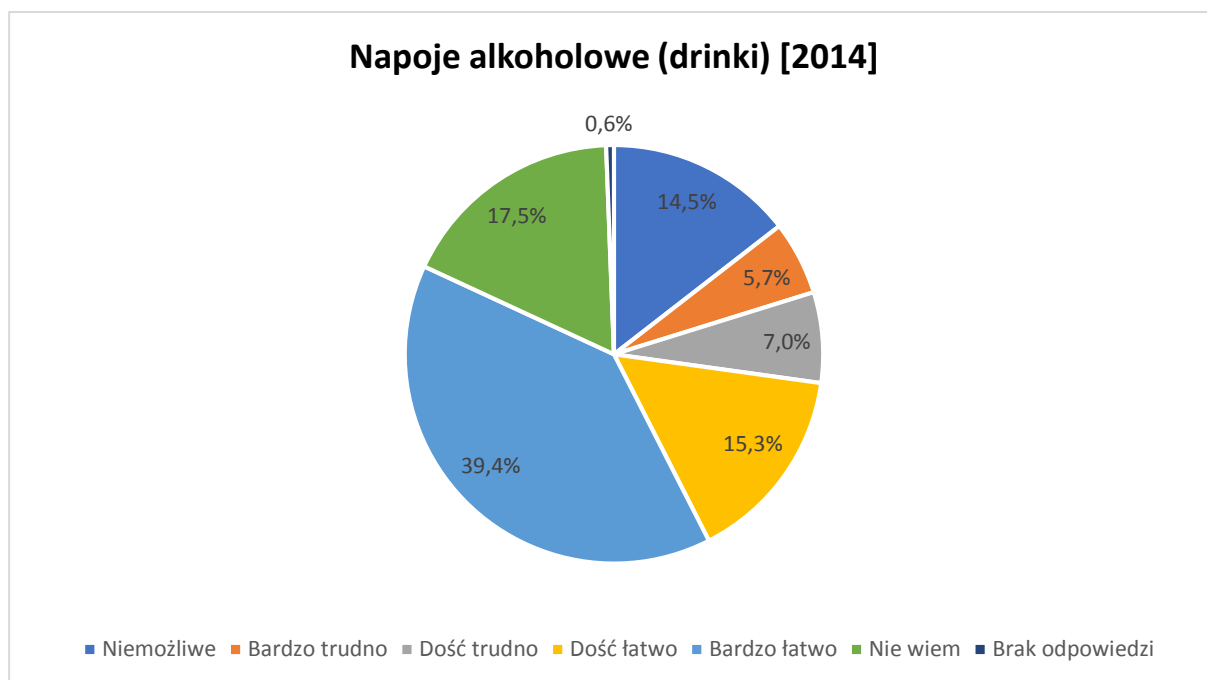
Wzrost odsetka odpowiedzi „niemożliwe” nastąpił również w przypadku napojów alkoholowych (14,5% w 2014 roku; 28,0% w 2019 roku).

Wykres 100. Dostępność alkoholu. Napoje alkoholowe (drinki) [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, N=963

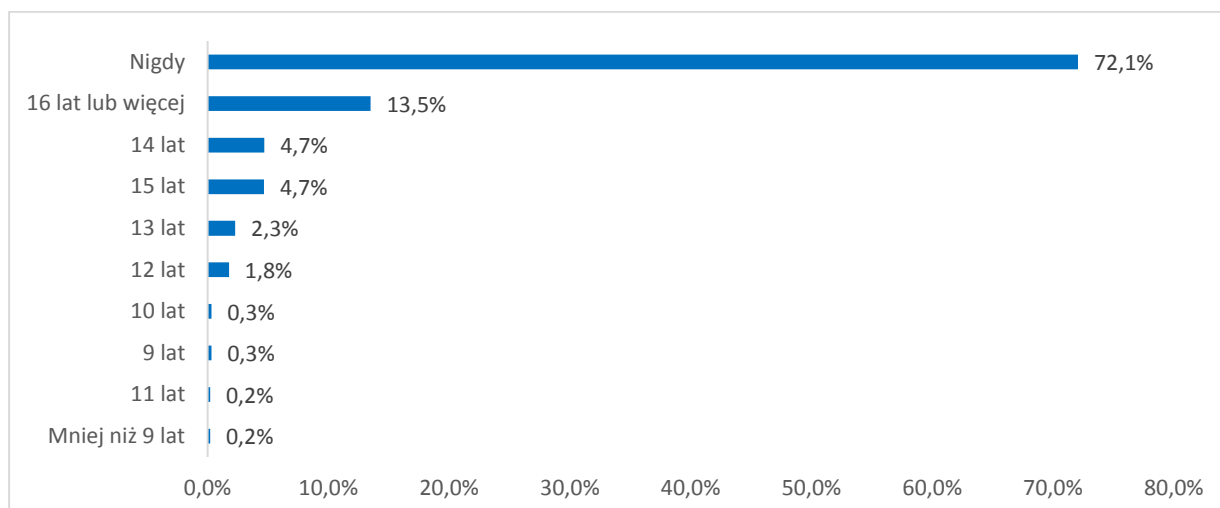
Wykres 101. Dostępność alkoholu. Napoje alkoholowe (drinki) [uczniowie] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

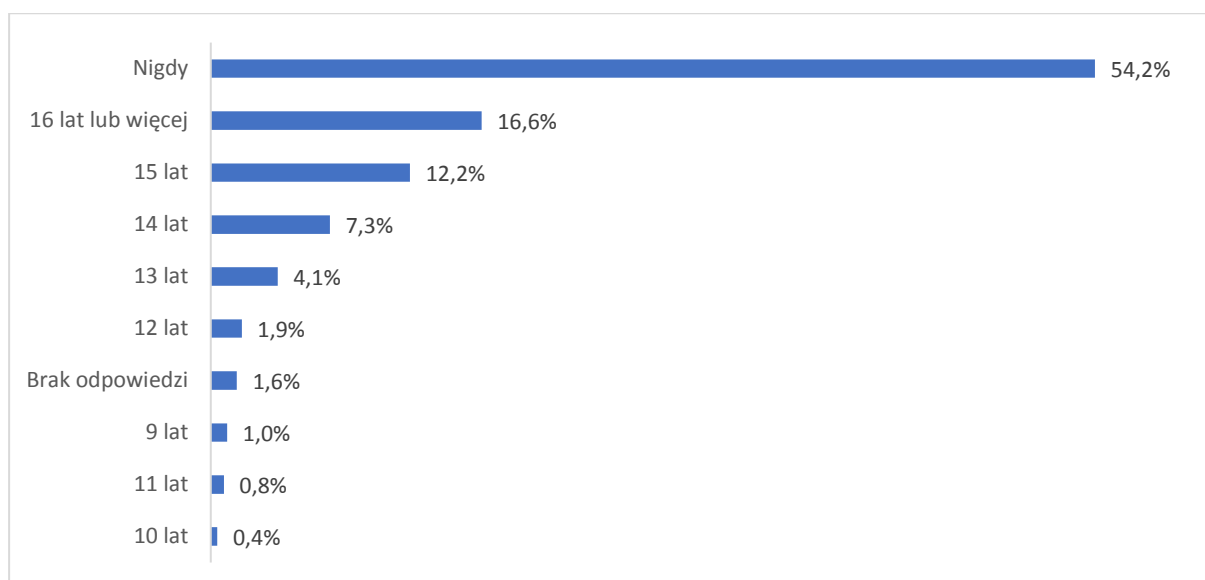
Więcej niż połowa badanych w 2014 roku i ponad jedna czwarta w 2019 roku nigdy się nie upiła. Biorąc jednak pod uwagę pozostałe odpowiedzi widać, że odsetek uczniów, którzy takie zdarzenie mają już za sobą, malał wraz z wiekiem (za wyjątkiem 9-latków w 2014 roku i 2019 r oraz 11-latków i 14-latków w 2019 roku). Najwięcej uczniów pierwszy raz upiło się mając 16 lat i więcej (w obu falach badania).

Wykres 102. Wiek w który uczeń upił się po raz pierwszy [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

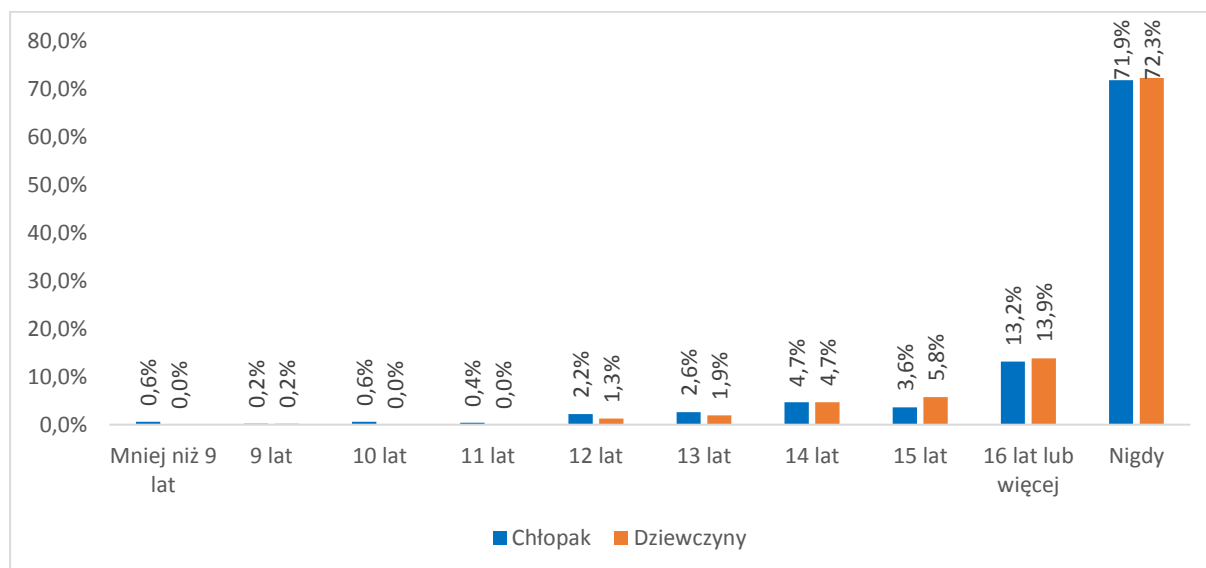
Wykres 103. Wiek w który uczeń upił się po raz pierwszy [uczniowie] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

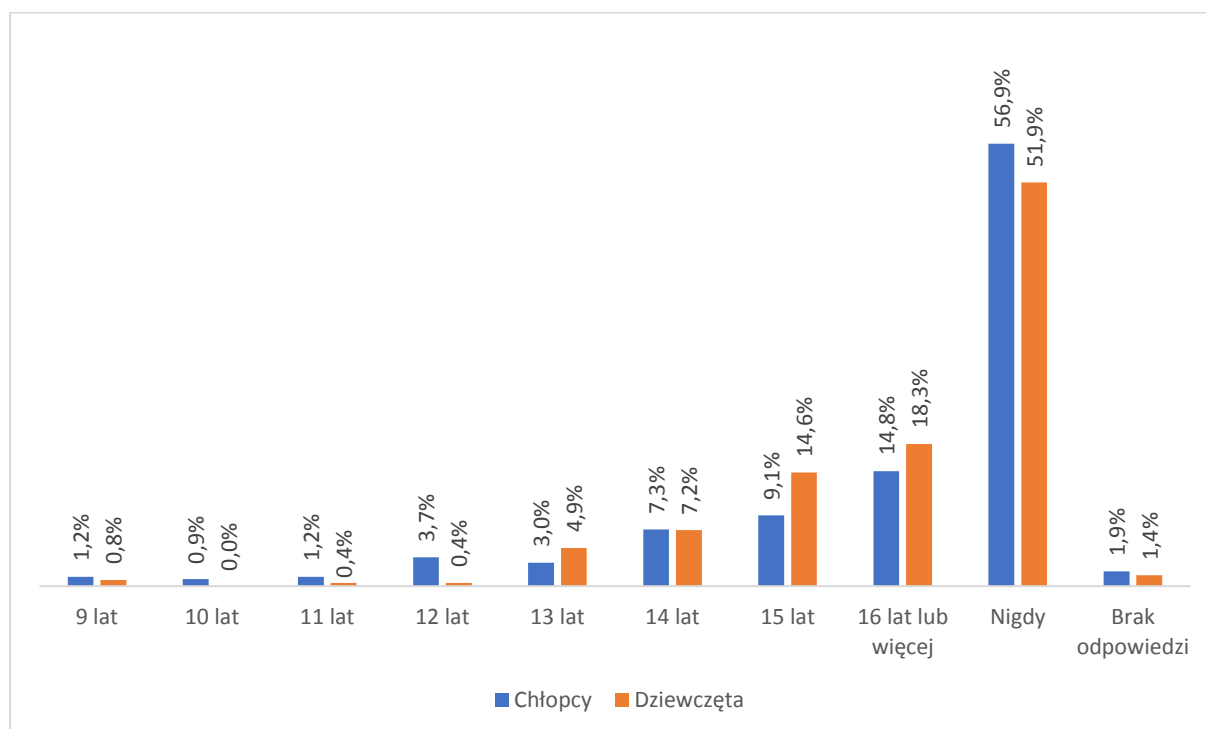
W 2014 roku chłopcy częściej niż dziewczęta, pierwszy raz upili się będąc w wieku 9-12 lat (przy czym – biorąc pod uwagę ten okres - najczęściej w wieku 12 lat). Dziewczęta natomiast, pierwsze upojenie alkoholem – częściej niż chłopcy – przeżyły mając co najmniej lat 15. W 2019 roku różnice pomiędzy płciami są znacznie mniejsze.

Wykres 104. Wiek w który uczeń upił się po raz pierwszy. Podział na płeć [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Wykres 105. Wiek w który uczeń upił się po raz pierwszy. Podział na płeć [uczniowie] – 2014

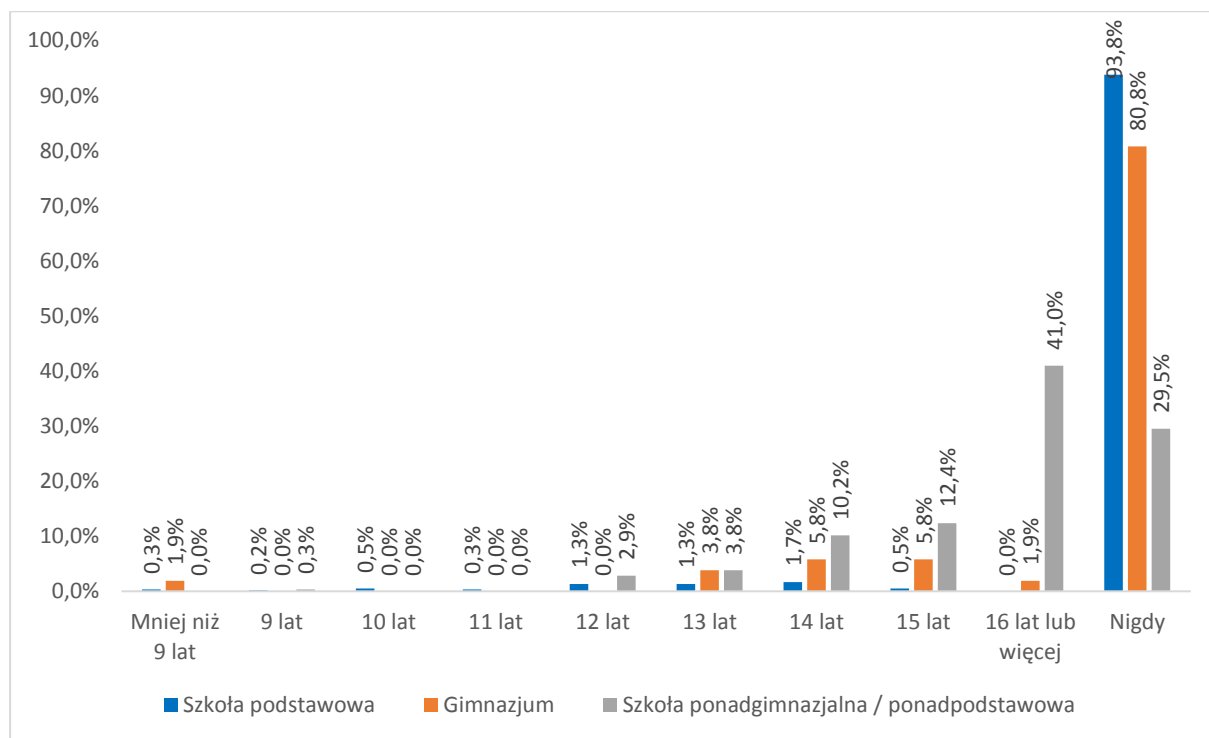

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

W 2014 roku ponad 90% badanych spośród uczniów szkół podstawowych nigdy się nie upiło. Takiej odpowiedzi udzieliło 3/4 gimnazjalistów oraz 1/3 młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych. Najmłodsi uczestnicy badania, pierwsze upojenie alkoholem przeżyli najczęściej w wieku 9 lat (2,1%), uczniowie gimnazjów mając lat 15 (7,4%), zaś najstarsi respondenci w wieku 16 lat i więcej (29%). W porównaniu do 2104 zwiększył się odsetek uczniów szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych, którzy upili się po raz pierwszy

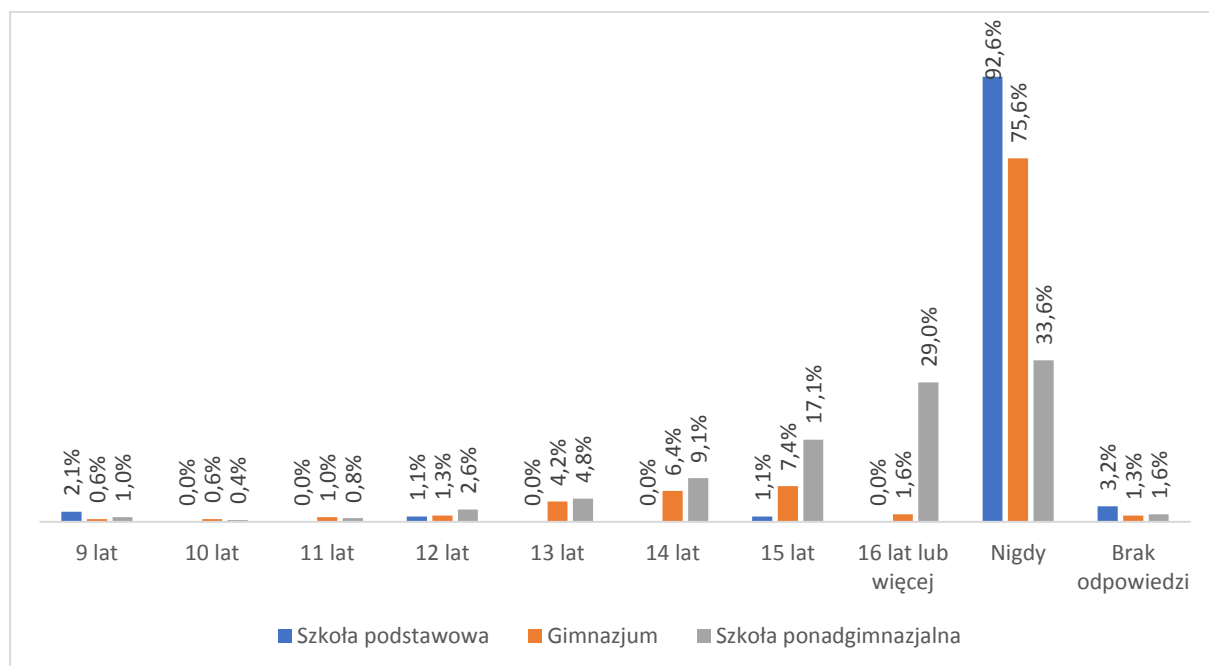
w wieku 16 lat lub więcej – o 12 p. p. Warto jednak zwrócić uwagę, że w porównaniu do 2014 zwiększył się odsetek uczniów szkół podstawowych oraz uczniów gimnazjów, które nigdy się nie upiły, natomiast wśród osób uczęszczających do szkół ponadgimnazjalnych / ponadpodstawowych nastąpił spadek takich deklaracji: z 33,6% w 2014 do 29,5% w 2019.

Wykres 106. Wiek w który uczeń upił się po raz pierwszy. Rodzaj szkoły [uczniowie] - 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

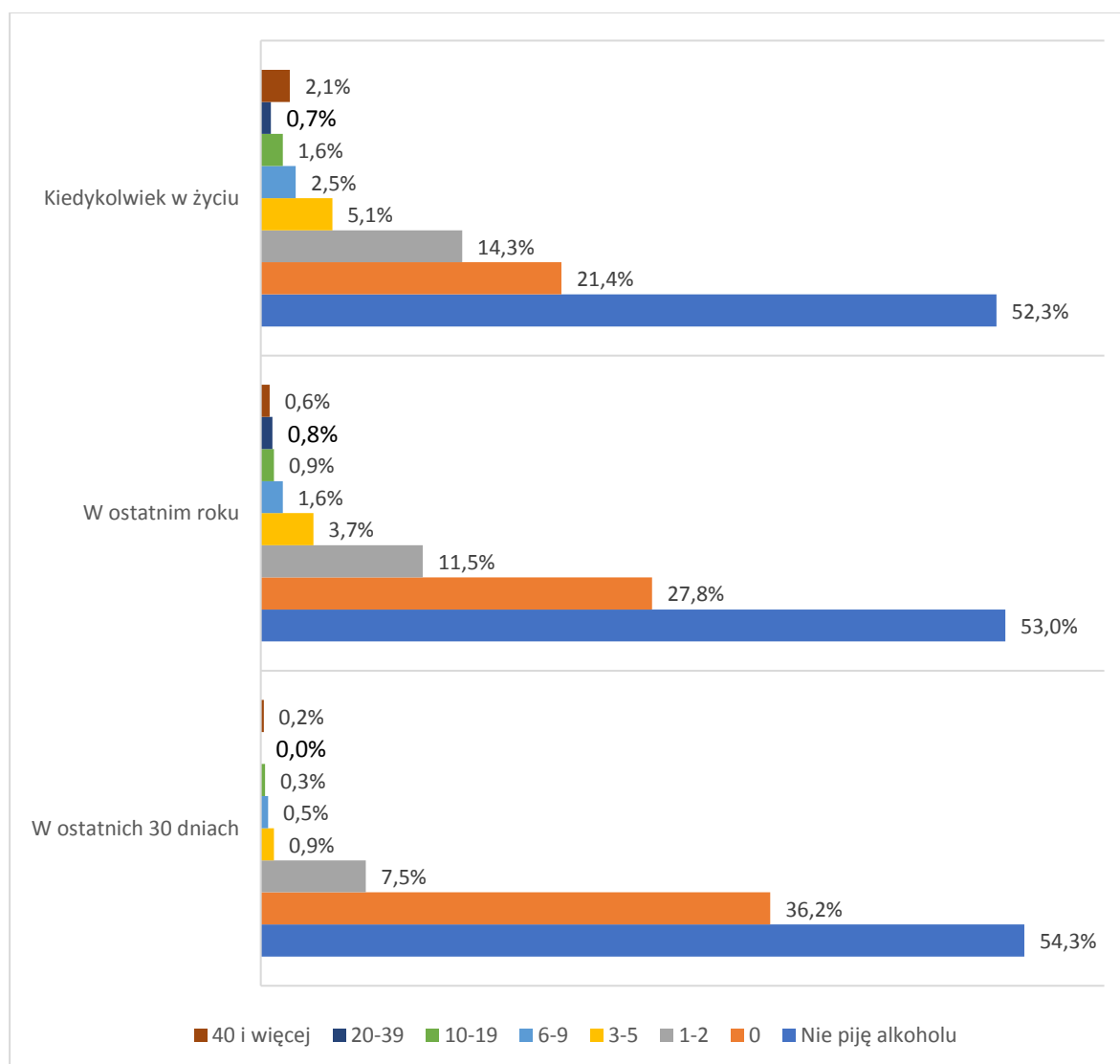
Wykres 107. Wiek w który uczeń upił się po raz pierwszy. Rodzaj szkoły [uczniowie] - 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

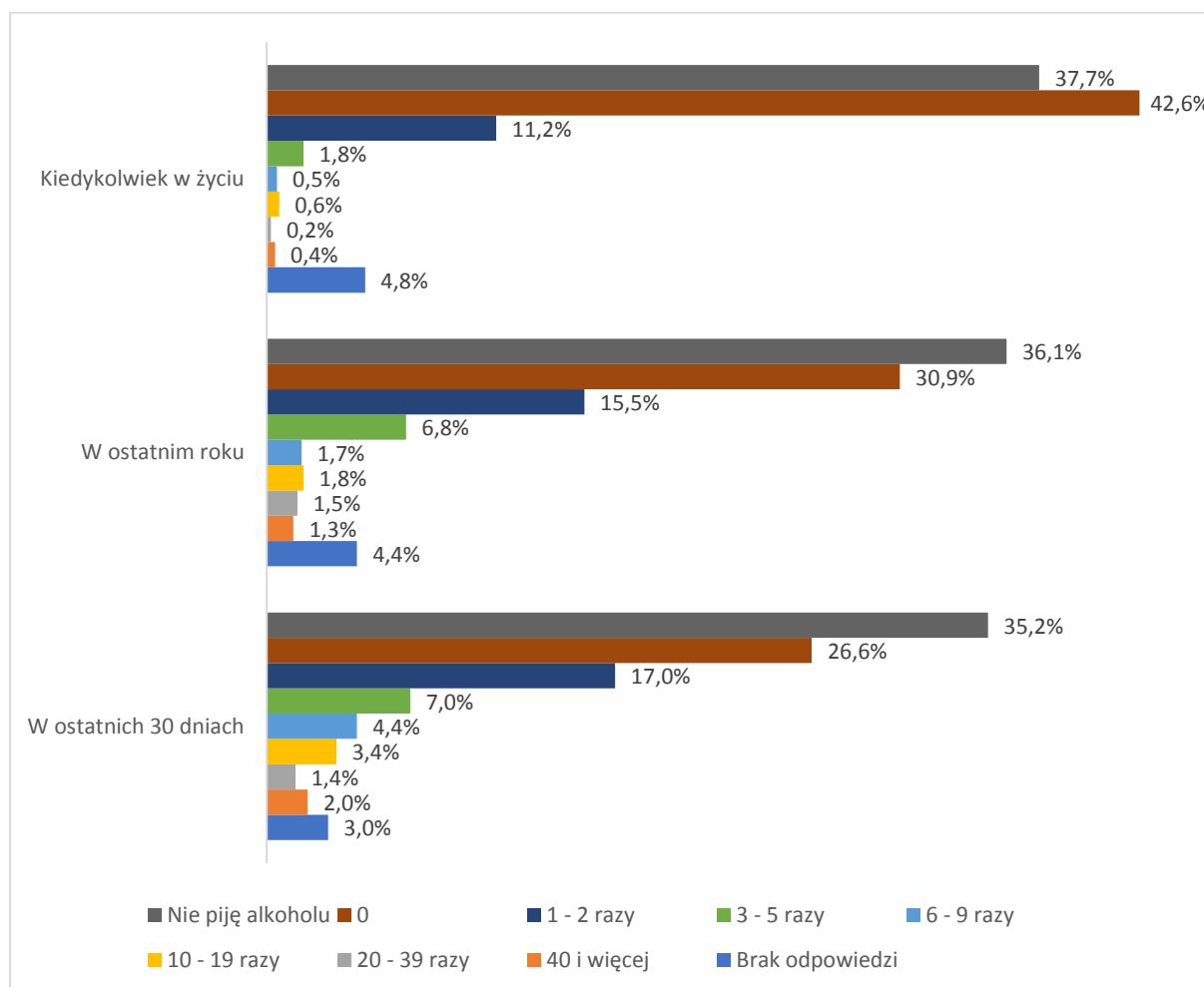
W 2014 roku co czwarty badany deklarował, że w ciągu ostatnich 30 dni (od daty badania) nie wystąpiły u niego objawy upojenia alkoholowego. Nieco więcej, bo 30,9% nie odnotowało takich objawów w ciągu ostatniego roku, a 42,6% badanych nie doświadczyło ich nigdy w życiu. W okresie do miesiąca przez udziałem w badaniu, u 17% respondentów objawy upojenia pojawiły się 1-2 razy (tę częstotliwość objawów upojenia w ciągu ostatniego roku wskazało 15,5% uczniów, zaś kiedykolwiek w życiu 11,2%). W 2019 roku w ciągu ostatnich 30 dni od dnia badania 7,5% uczniów zadeklarowało, że było w stanie upojenia alkoholowego 1-2 razy. W ostatnim roku w takim stanie było 1-2 razy 14,3% uczniów, 3-5 razy – 3,7% uczniów, a 6-9 razy – 1,6%. Co siódma (14,3%) osoba zadeklarowała wystąpienie objawów upojenia alkoholowego 1-2 razy w swoim życiu, natomiast co 20 (5,1%) 3-5 razy w życiu.

Wykres 108. Częstotliwość wstępowania objawów upojenia alkoholowego (trudności z poruszaniem się, trudności z mówieniem, niepamiętanie niektórych wydarzeń) u młodzieży [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Wykres 109. Częstotliwość występowania objawów upojenia alkoholowego (trudności z poruszaniem się, trudności z mówieniem, niepamiętanie niektórych wydarzeń) u młodzieży [uczniowie] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

W 2014 roku co czwarty chłopak i co czwarta dziewczyna uczestnicząca w badaniu nigdy w życiu nie odczuli objawów upojenia alkoholowego. Niemal 1/3 badanych, bez względu na płeć, nie miała takich objawów w przeciągu roku, a po ok. 40% uczniów i uczennic w ciągu 30 dni od uzupełnienia ankiety. W 2019 roku, w porównaniu z poprzednią falą badania, zwiększył się odsetek osób deklarujących niepicie alkoholu w ogóle (np. w przypadku odpowiedzi „kiedykolwiek w życiu” w 2014 roku tą odpowiedź wskazało 35,6% chłopców i 34,4% dziewczyn, a w 2019 roku już 52,2% chłopców i 52,5% dziewczyn), co może świadczyć o zmniejszaniu się przedwczesnej inicjacji alkoholowej.

Tabela 35. Częstość występowania objawów upojenia alkoholowego (trudności z poruszaniem się, trudności z mówieniem, niepamiętanie wydarzeń) u młodzieży. Podział na płeć [uczniowie] – 2019

2019		Chłopak	Dziewczyna
Kiedykolwiek w życiu	0	19,6%	23,2%
	1 - 2 razy	13,0%	15,8%
	3 - 5 razy	6,9%	3,2%
	6 - 9 razy	2,0%	3,0%
	10 - 19 razy	1,8%	1,3%
	20 - 39 razy	1,0%	0,4%
	40 i więcej	3,4%	0,6%
	Nie piję alkoholu	52,2%	52,5%
W ostatnim roku	0	25,9%	29,9%
	1 - 2 razy	11,7%	11,3%
	3 - 5 razy	4,5%	3,0%
	6 - 9 razy	0,8%	2,3%
	10 - 19 razy	1,6%	0,2%
	20 - 39 razy	1,4%	0,2%
	40 i więcej	1,0%	0,2%
	Nie piję alkoholu	53,0%	52,9%
W ostatnich 30 dniach	0	35,4%	37,1%
	1 - 2 razy	8,1%	6,8%
	3 - 5 razy	1,0%	0,9%
	6 - 9 razy	0,6%	0,4%
	10 - 19 razy	0,6%	0,0%
	20 - 39 razy	0%	0%
	40 i więcej	0,4%	0,0%
	Nie piję alkoholu	53,8%	54,8%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Tabela 36. Częstość występowania objawów upojenia alkoholowego (trudności z poruszaniem się, trudności z mówieniem, niepamiętanie wydarzeń) u młodzieży. Podział na płeć [uczniowie] – 2014

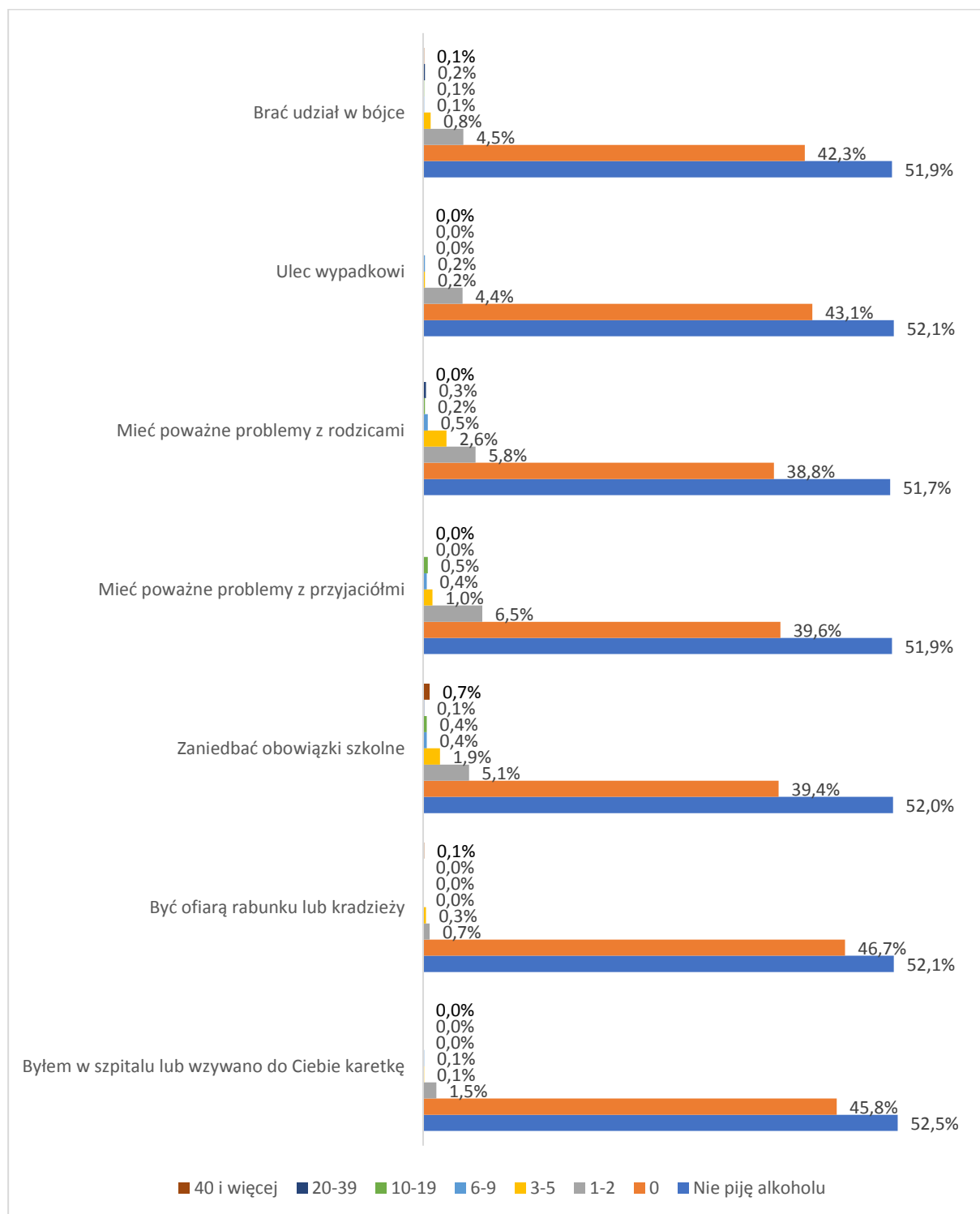
2014		Chłopak	Dziewczyna
Kiedykolwiek w życiu	0	26,9%	26,7%
	1 - 2 razy	15,7%	17,7%
	3 - 5 razy	7,3%	7,0%
	6 - 9 razy	4,2%	4,7%
	10 - 19 razy	3,0%	3,7%
	20 - 39 razy	1,9%	0,8%
	40 i więcej	1,9%	2,3%
	Nie piję alkoholu	35,6%	34,4%
	Brak odpowiedzi	3,5%	2,7%

2014		Chłopak	Dziewczyna
W ostatnim roku	0	29,7%	32,1%
	1 - 2 razy	15,0%	16,0%
	3 - 5 razy	8,0%	5,8%
	6 - 9 razy	1,6%	1,9%
	10 - 19 razy	0,9%	2,5%
	20 - 39 razy	1,2%	1,9%
	40 i więcej	1,6%	1,0%
	Nie piję alkoholu	37,7%	34,6%
	Brak odpowiedzi	4,2%	4,3%
W ostatnich 30 dniach	0	41,7%	43,8%
	1 - 2 razy	10,1%	11,9%
	3 - 5 razy	1,9%	1,9%
	6 - 9 razy	0,7%	0,4%
	10 - 19 razy	0,5%	0,8%
	20 - 39 razy	0,5%	0,0%
	40 i więcej	0,2%	0,6%
	Nie piję alkoholu	39,8%	35,8%
	Brak odpowiedzi	4,7%	4,7%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

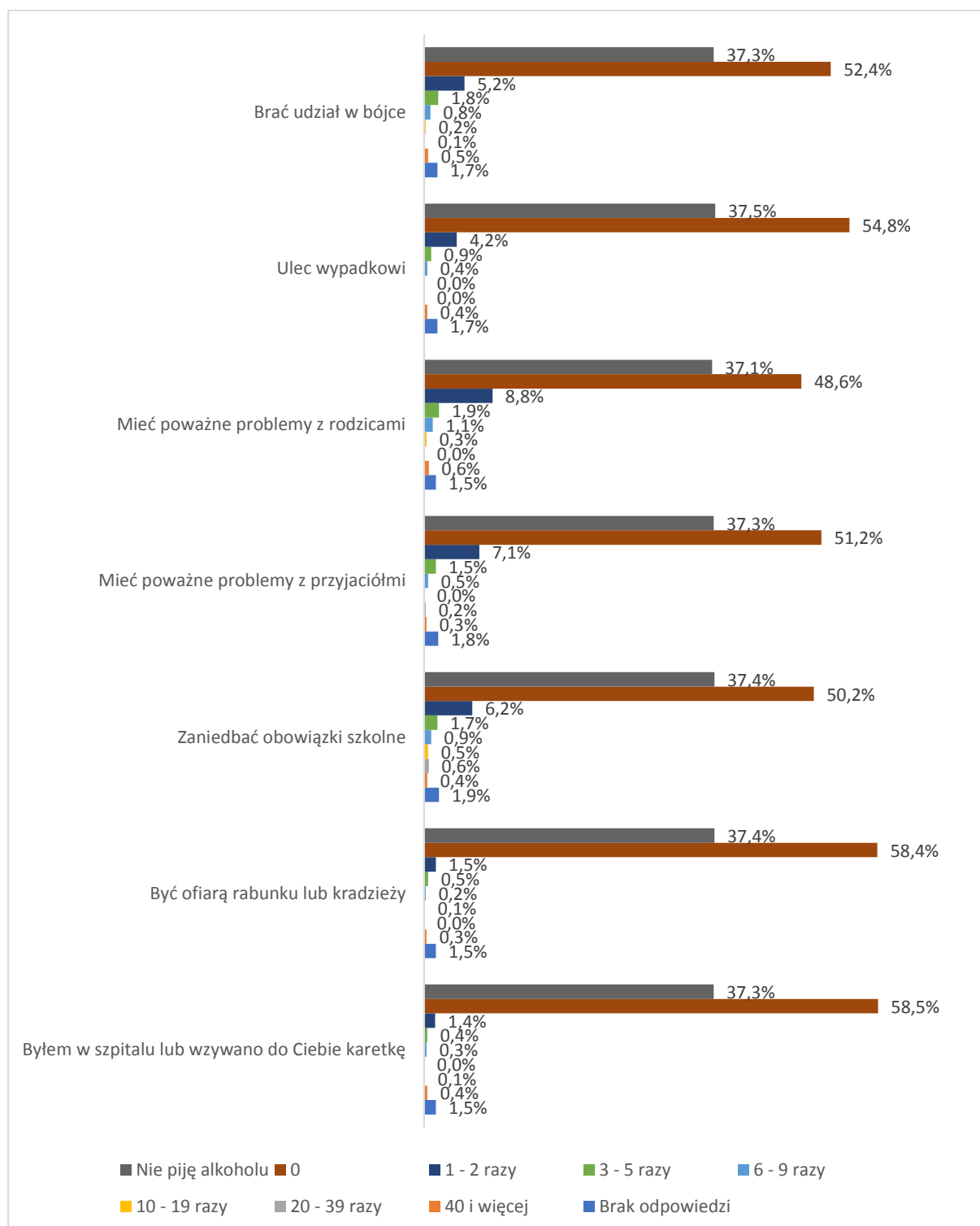
W 2014 roku ponad połowa młodzieży nie doświadczała negatywnych skutków picia alkoholu. Jeżeli już takie problemy się pojawiły to najwyżej 1-2 razy i najczęściej dotyczyły problemów z rodzicami (6,9%), z przyjaciółmi (5,8%) oraz zaniedbywania obowiązków szkolnych (6,2%). 40 i więcej razy problemy związane z piciem alkoholu dotyczą mniej niż 1% respondentów. W 2019 roku również zdecydowana większość nie doświadczała negatywnych skutków picia alkoholu, a jeżeli takie problemy występowały, to podobnie jak w 2014, dotyczyły one zazwyczaj problemów z rodzicami, problemów z przyjaciółmi oraz zaniedbywania obowiązków szkolnych. Warto też zauważyć, że wzrósł odsetek osób, które deklarują, że nie piją alkoholu (o ok. 15 p. p.)

Wykres 110. Doświadczania poszczególnych problemów związanych z piciem alkoholu [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Wykres 111. Doświadczenia poszczególnych problemów związanych z piciem alkoholu [uczniowie] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

Oceniając możliwość pojawienia się określonych konsekwencji spożycia alkoholu, uczniowie za najbardziej prawdopodobne uznali, że szkodzą sobie na zdrowiu. Ponadto za bardzo prawdopodobne uznali, że będą bardziej otwarci wobec innych osób, zapomną o problemach, poczują się szczęśliwi i zrelaksowani. Uczniowie, podobnie jak w 2014,

w najmniejszym stopniu obawiają się tego, że mogą mieć kłopoty z policją oraz że może być im trudno przestać pić.

Tabela 37. Ocena prawdopodobieństwa wystąpienia konsekwencji spożycia alkoholu [uczniowie] - 2019

2019	Bardzo mało prawdopodobne	Mało prawdopodobne	Nie wiem	Raczej prawdopodobne	Bardzo prawdopodobne
Czuję się chory	27,1%	10,6%	44,4%	9,4%	8,4%
Mam dużo zabawy z picia alkoholu	18,0%	10,4%	43,5%	15,8%	12,4%
Robię coś, czego będę żałował	18,0%	11,1%	41,6%	14,5%	14,7%
Czuję się bardziej otwarty wobec innych	10,1%	6,1%	40,9%	19,6%	23,3%
Mam kaca	21,5%	7,8%	38,9%	16,5%	15,3%
Nie jestem w stanie przestać pić	35,0%	11,1%	40,1%	6,0%	7,8%
Zapominam o swoich problemach	11,7%	10,9%	43,2%	17,0%	17,1%
Czuję się szczęśliwy	12,4%	8,3%	43,0%	18,5%	17,9%
Szkodzę sobie na zdrowiu	15,9%	9,3%	34,9%	13,1%	26,8%
Mam kłopoty z policją	38,7%	9,4%	34,7%	8,6%	8,5%
Czuję się zrelaksowany	11,5%	7,7%	44,1%	19,6%	17,0%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Tabela 38. Ocena prawdopodobieństwa wystąpienia konsekwencji spożycia alkoholu [uczniowie] - 2014

2014	Bardzo mało prawdopodobne	Mało prawdopodobne	Nie wiem	Raczej prawdopodobne	Bardzo prawdopodobne	BO
Czuję się chory	33,5%	15,8%	36,8%	4,9%	6,8%	2,2%
Mam dużo zabawy z picia alkoholu	19,6%	10,6%	39,5%	14,3%	13,9%	2,2%
Robię coś, czego będę żałował	23,5%	16,8%	33,5%	11,4%	12,5%	2,3%
Czuję się bardziej otwarty wobec innych	9,5%	5,5%	31,1%	26,3%	25,9%	1,7%
Mam kaca	22,4%	14,2%	30,9%	14,4%	15,8%	2,4%
Nie jestem w stanie przestać pić	43,8%	10,5%	31,5%	4,2%	7,6%	2,4%
Zapominam o swoich problemach	12,7%	10,8%	32,6%	20,9%	21,3%	1,8%
Czuję się szczęśliwy	11,6%	9,7%	37,3%	20,2%	18,5%	2,7%
Szkodzę sobie na zdrowiu	17,2%	12,8%	31,4%	14,7%	22,0%	1,8%
Mam kłopoty z policją	44,4%	11,1%	28,1%	6,6%	8,2%	1,7%
Czuję się zrelaksowany	10,2%	6,9%	36,9%	21,6%	22,3%	2,2%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

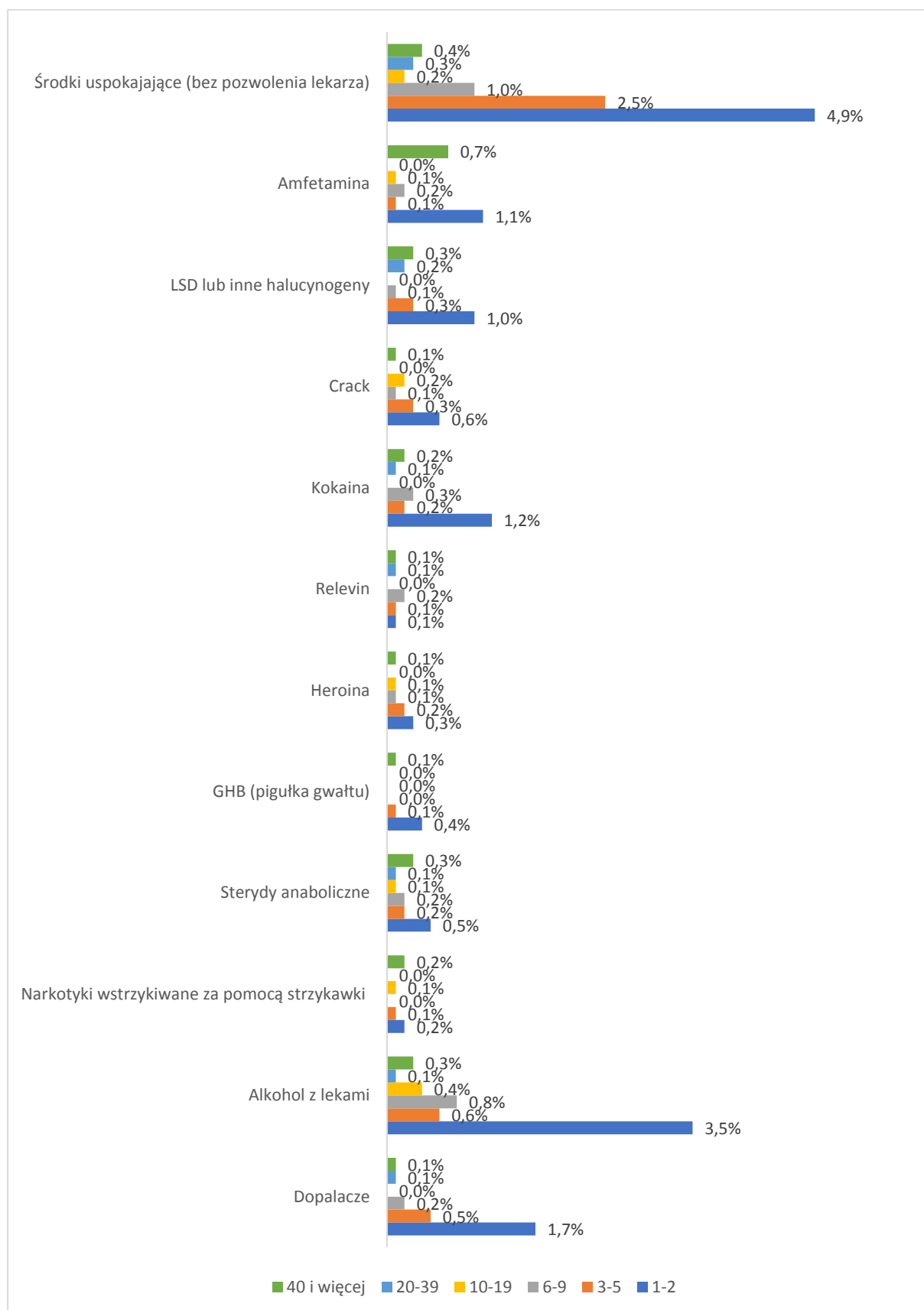
Narkotyki i inne substancje psychoaktywne

W celu sprawdzenia, czy wyniki przeprowadzonego badania są wiarygodne, zastosowano mechanizm sprawdzający. W ankiecie proszono respondentów o odpowiedź na pytanie o przyjmowanie nieistniejącego narkotyku o nazwie *relewin*. Użycie tego środka psychoaktywnego deklaruje tylko 0,6% badanych. Oznacza to, że zjawiska, które ujawniają pytania zawarte w kwestionariuszu mają potwierdzenie w rzeczywistości.

Na kolejnych wykresach przedstawiono częstotliwość zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych wśród młodzieży w 2014 i 2019 roku. W poprzedniej fali badania najczęściej wskazywano na środki uspokajające, które 5,3% badanych zażyło 1 lub 2 razy, niespełna 2% od 3 do 5 razy, a 1,6% respondentów 10-19 razy. Niespełna 5% badanych uczniów 1-2 razy mieszało alkohol z lekami, a 2% zrobiło to od 3 do 5 razy. Miały miejsce również przypadki zażywania amfetaminy (2,9% - 1 lub 2 razy) oraz LSD lub innych halucynogenów (2,2% - 1 lub razy).

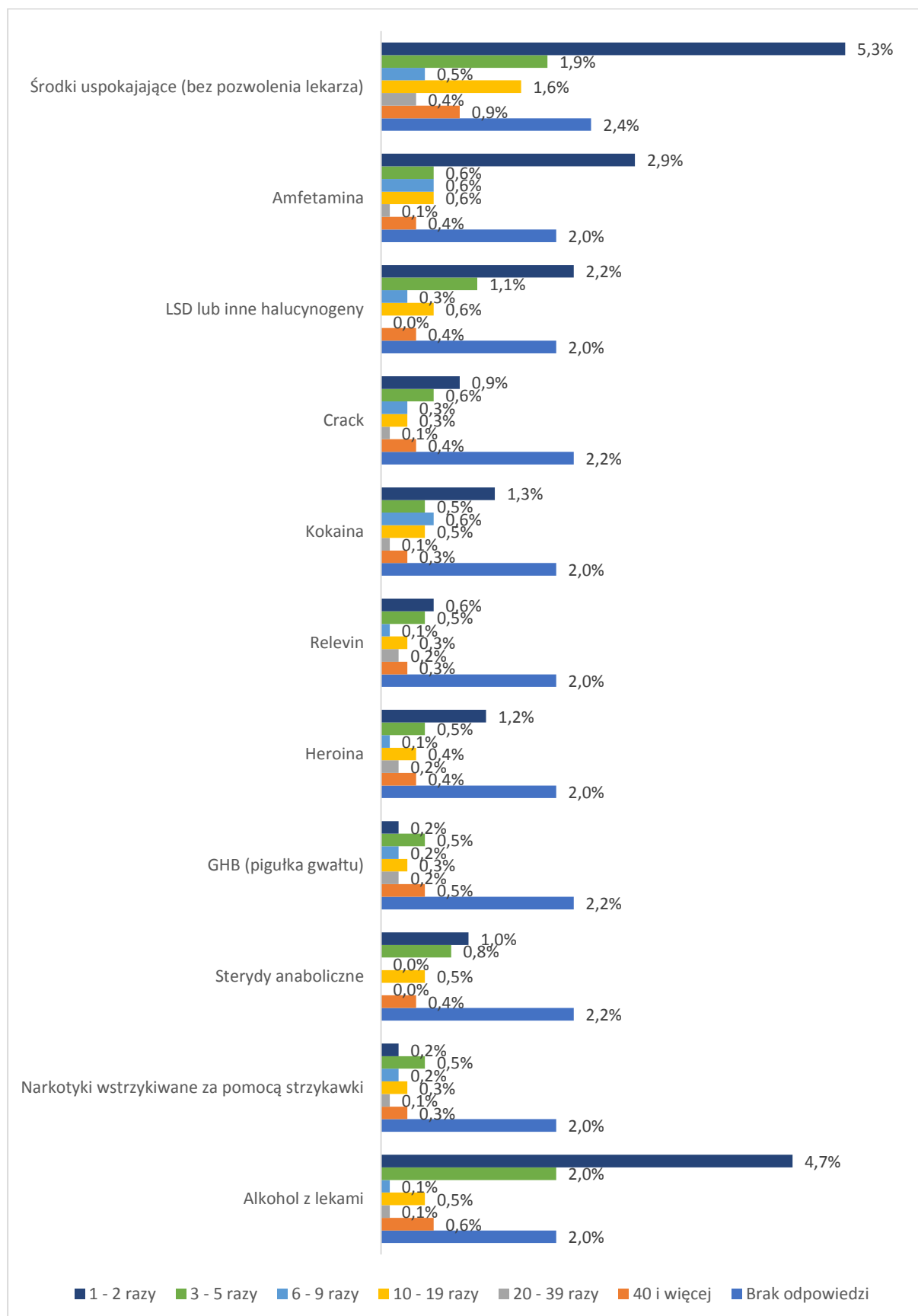
W 2019 roku również na pierwszym miejscu w kwestii częstości przyjmowania substancji psychoaktywnych pojawiły się środki uspokajające (4,9% - 1-2 razy; 2,5% - 3-5 razy; 1,0% - 6-9 razy; 0,2% - 10-19 razy; 0,3% - 20-39 razy i 0,4% - 40 razy i więcej).

Wykres 112. Częstotliwość zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych wśród młodzieży [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

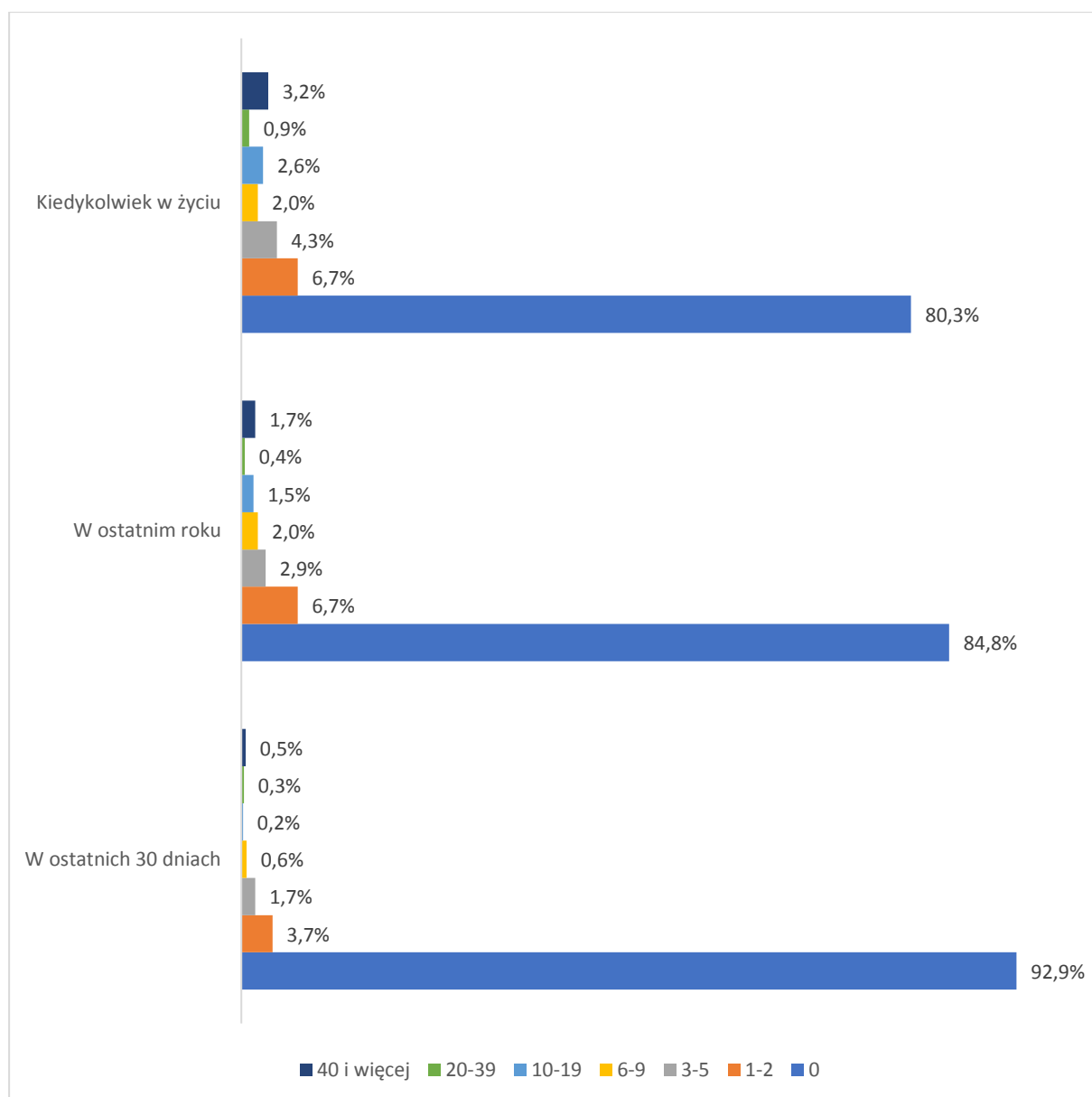
Wykres 113. Częstotliwość zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych wśród młodzieży [uczniowie] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

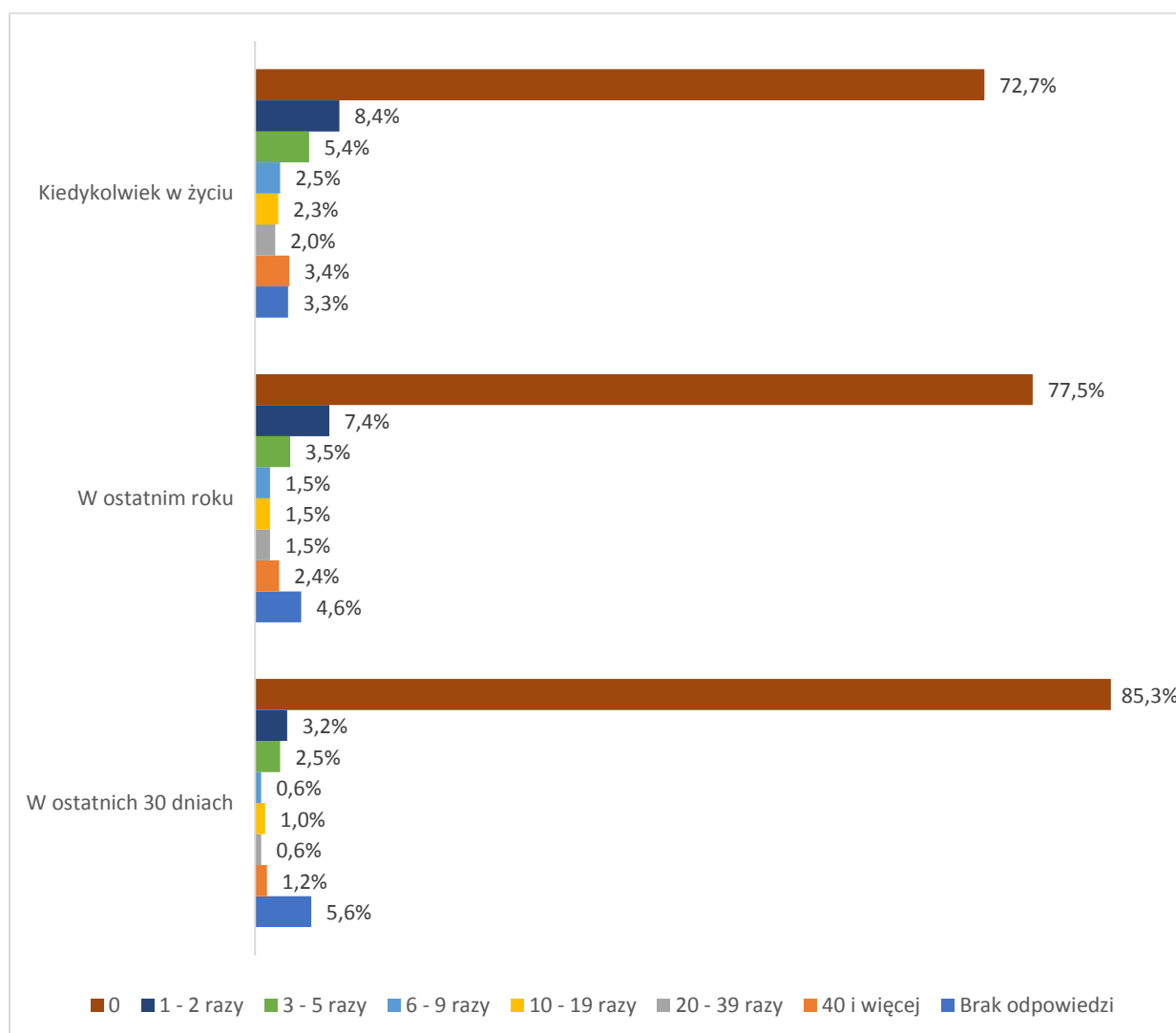
W 2014 roku zdecydowana większość respondentów deklarowała, że nigdy nie miała kontaktu z marihuaną i haszyszem. Badani którzy zażywali którąś z tych używek 1 lub 2 razy stanowili 3,2% i byli najliczniejszą grupą wśród tych którzy zażywali te narkotyki w ciągu ostatnich 30 dni. Odsetek tych osób był ponad dwa razy większy wśród respondentów palących marihuanę w ostatnim roku (7,4%) oraz kiedykolwiek w życiu (8,4%). Również w 2019 roku badani najczęściej deklarowali brak kontaktu z tymi substancjami – odsetek ten był nawet wyższy niż w 2014 roku i wahał się od 80,3% do 92,9% (w porównaniu w 2014 roku: od 72,7% do 85,3%).

Wykres 114. Liczba kontaktów z marihuaną lub haszyszem [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

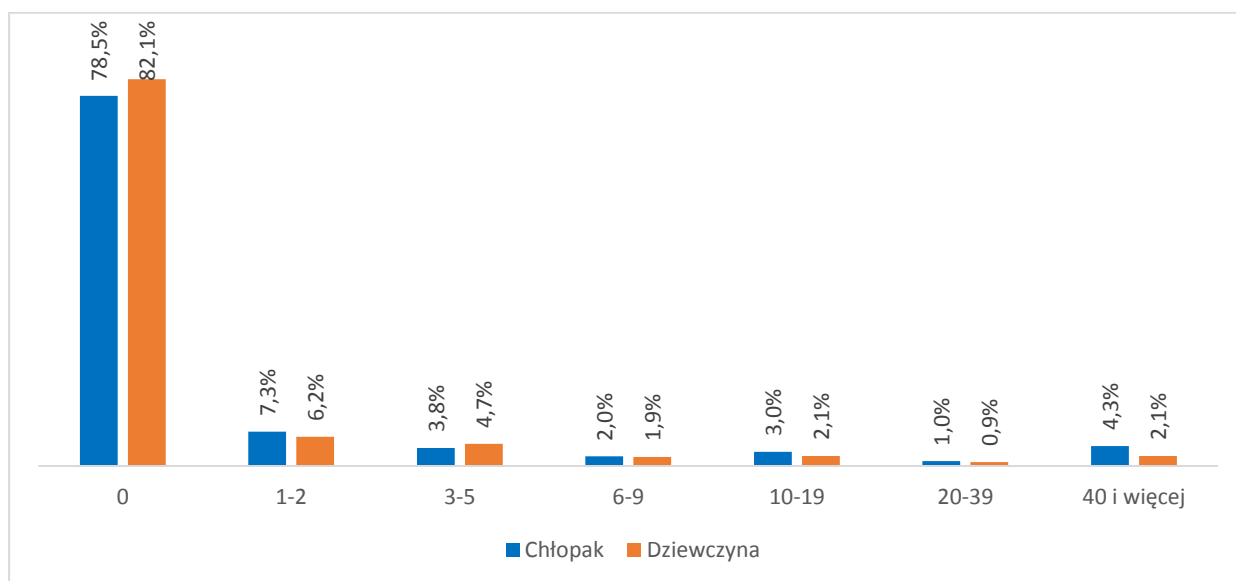
Wykres 115. Liczba kontaktów z marihuaną lub haszyszem [uczniowie] – 2014

Źródło: *Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930*

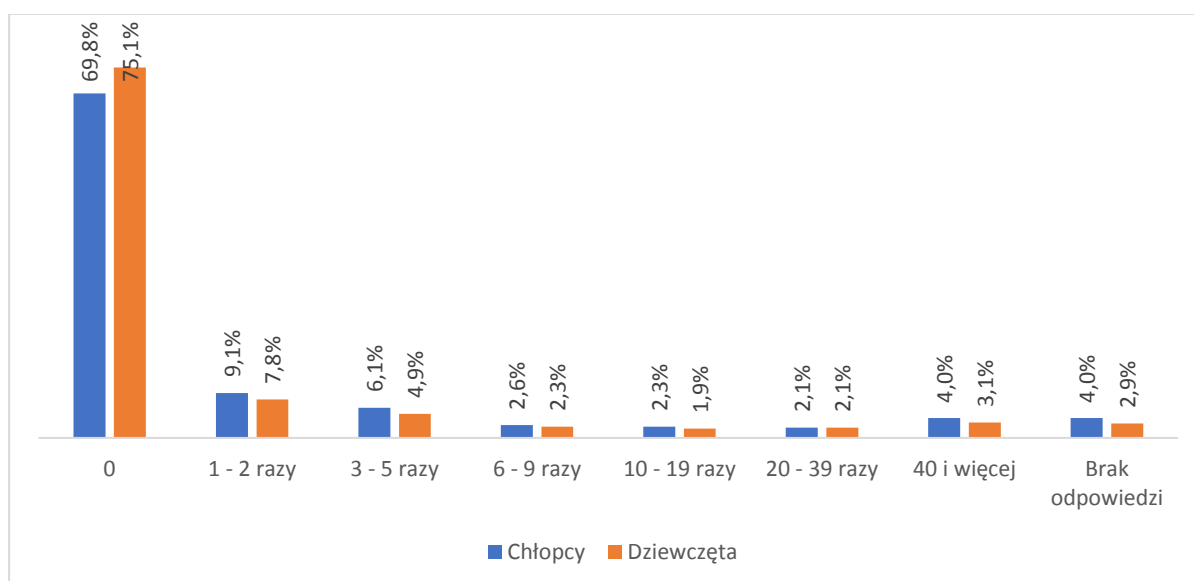
W 2014 roku ponad 2/3 badanych chłopców i dziewcząt nigdy nie miała kontaktu z marihuaną lub haszyszem. Narkotyków tych częściej próbowali chłopcy. Najwięcej, bo 9,1%, paliło 1 lub 2 razy, podczas gdy z taką częstotliwością używki te stosowało niespełna 8% dziewcząt. Używanie tych środków 40 razy i więcej zadeklarowało 4% chłopców i 3,1% dziewcząt. W porównaniu z 2014 rokiem, w roku 2019 zwiększył się odsetek chłopców i dziewcząt, którzy nigdy nie mieli kontaktu z marihuaną lub haszyszem (69,8% chłopców w 2014 roku i 78,5% w 2019 roku oraz 75,1% dziewcząt w 2014 roku i 82,1% w 2019 roku).

Wykres 116. Liczba kontaktów z marihuaną lub haszyszem kiedykolwiek w życiu. Podział na płeć [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

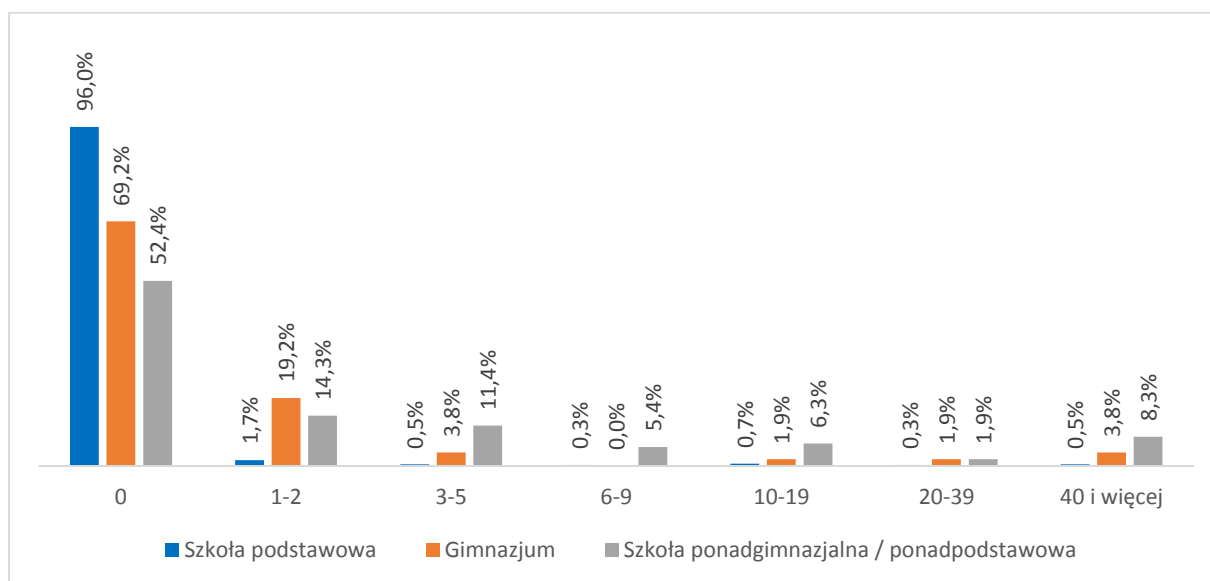
Wykres 117. Liczba kontaktów z marihuaną lub haszyszem kiedykolwiek w życiu. Podział na płeć [uczniowie] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

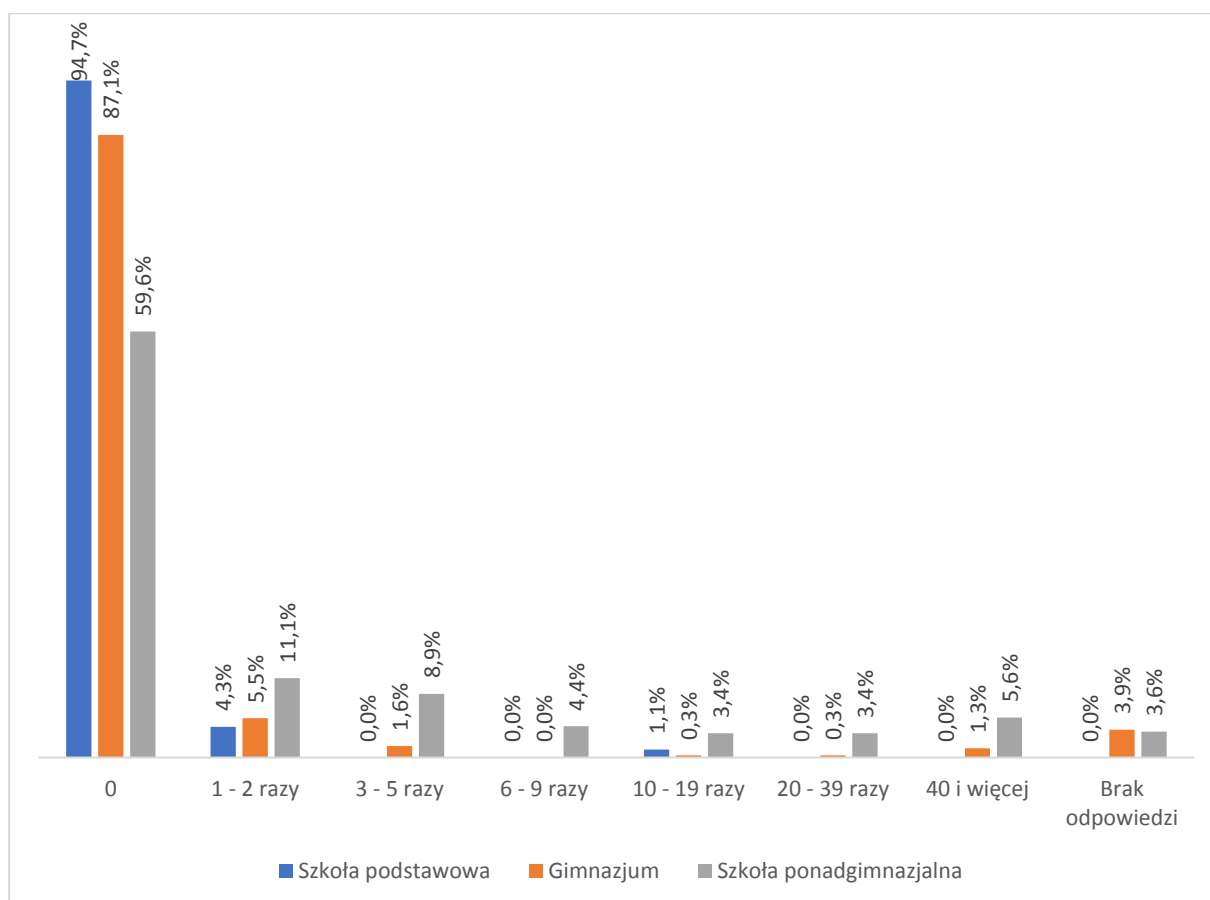
Najczęstszy kontakt z marihuaną lub haszyszem mieli uczniowie szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych (zarówno w 2014 jak i 2019 roku). Najrzadziej używki te stosowała młodzież ze szkół podstawowych. W 2019 – w porównaniu do 2014 – nastąpił spadek udziału uczniów gimnazjów oraz szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych, którzy nie mieli nigdy kontaktu z marihuaną lub haszyszem.

Wykres 118. Liczba kontaktów z marihuaną lub haszyszem kiedykolwiek w życiu. Rodzaj szkoły [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

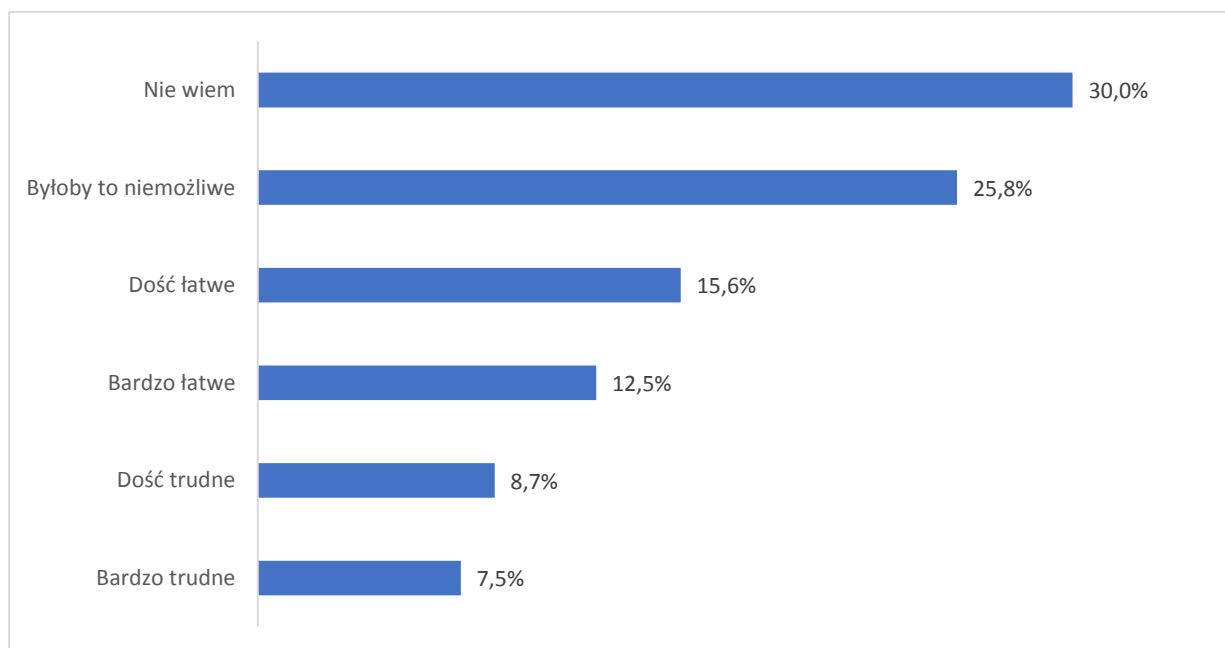
Wykres 119. Liczba kontaktów z marihuaną lub haszyszem kiedykolwiek w życiu. Rodzaj szkoły [uczniowie] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

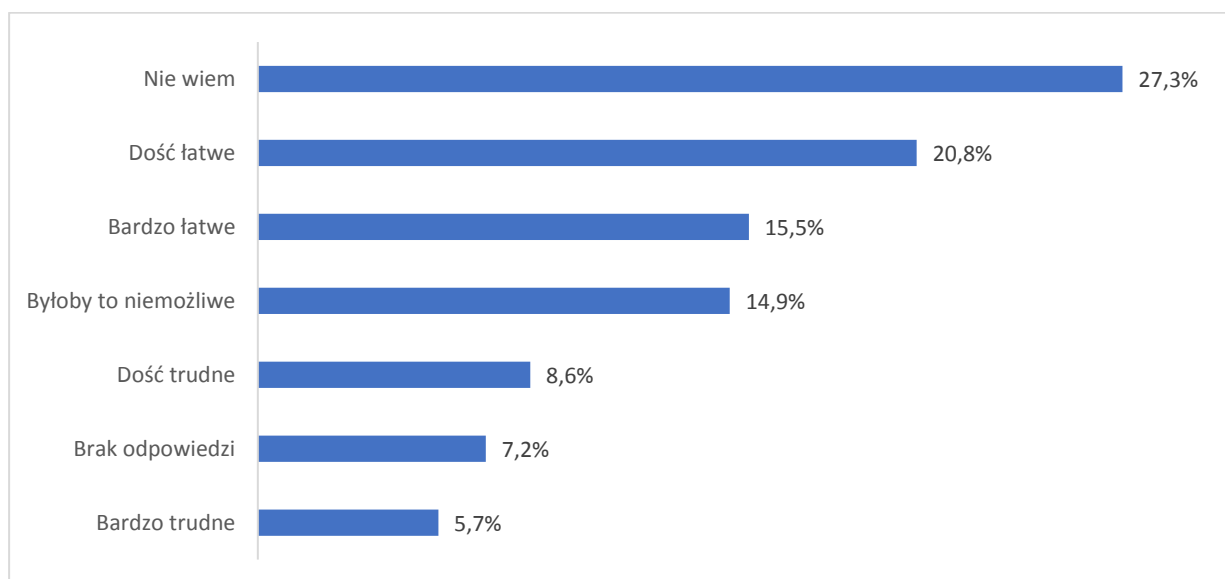
W 2014 roku ponad 1/3 badanych była zdania, że marihuanę lub haszysz jest łatwo lub bardzo łatwo zdobyć. Odmiennej zdania był niemal co czwarty badany, a niespełna 15% uważała, że byłoby to wręcz niemożliwe. W 2019 roku diametralnie wzrósł odsetek odpowiedzi „byłoby to niemożliwe” (z 14,9% do 25,8%). Na przestrzeni lat marihuana i haszysz są trudniejsze do zdobycia. Odsetek odpowiedzi „nie wiem” zwiększył się z 27,3% w 2014 do 30,0% w 2019.

Wykres 120. Postrzegana możliwość zdobycia marihuany lub haszyszu [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

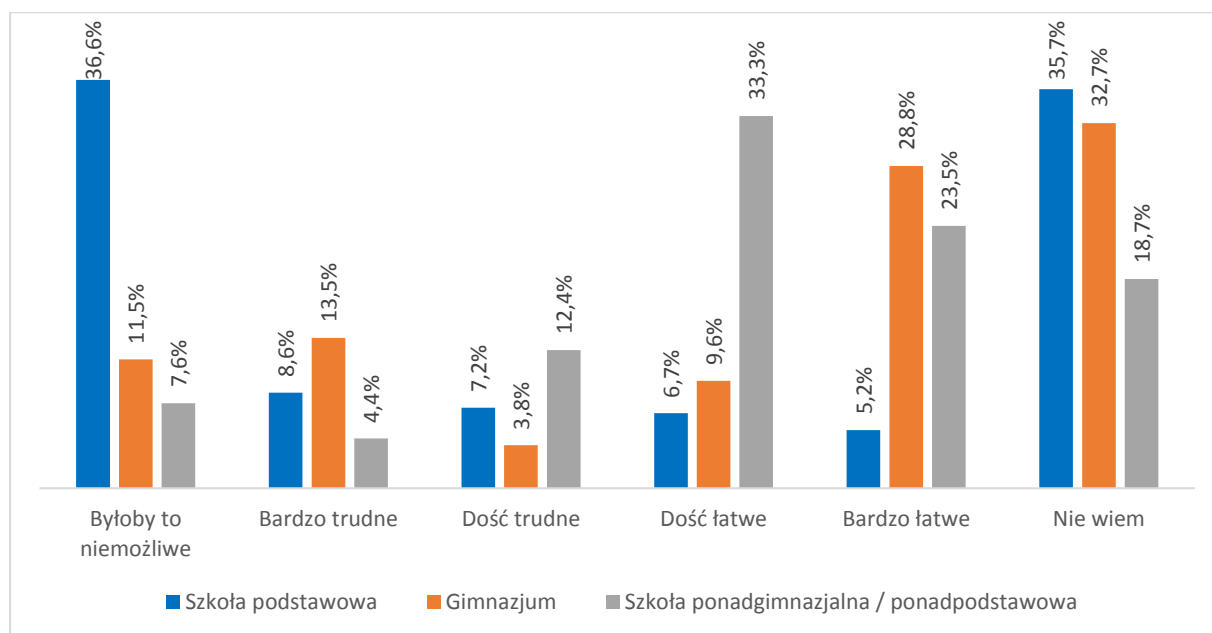
Wykres 121. Postrzegana możliwość zdobycia marihuany lub haszyszu [uczniowie] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

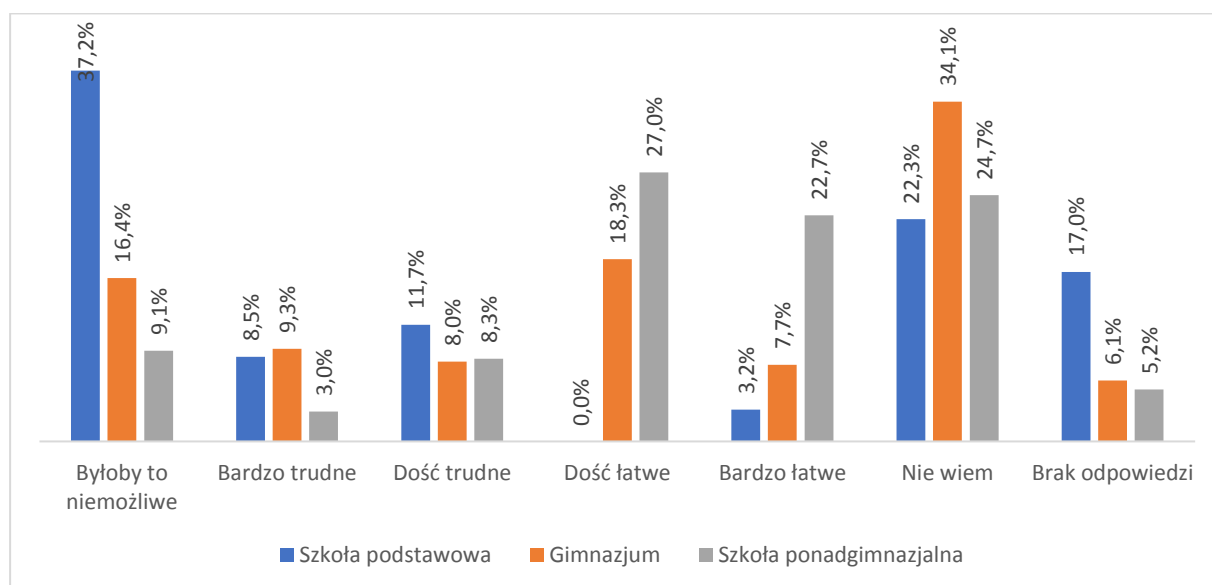
Z badania w 2014 roku wynika, że zdobycie marihuany lub haszyszu byłoby niemożliwe według 1/3 uczniów szkół podstawowych, 16,4% gimnazjalistów oraz 9,1% młodzieży szkół ponadgimnazjalnych. W 2019 roku zdobycie marihuany lub haszyszu byłoby niemożliwe dla 36,6% uczniów szkół podstawowych, 11,5% uczniów gimnazjów i 7,6% uczniów szkół ponadgimnazjalnych / ponadpodstawowych.

Wykres 122. Postrzegana możliwość zdobycia marihuany lub haszyszu. Rodzaj szkoły [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

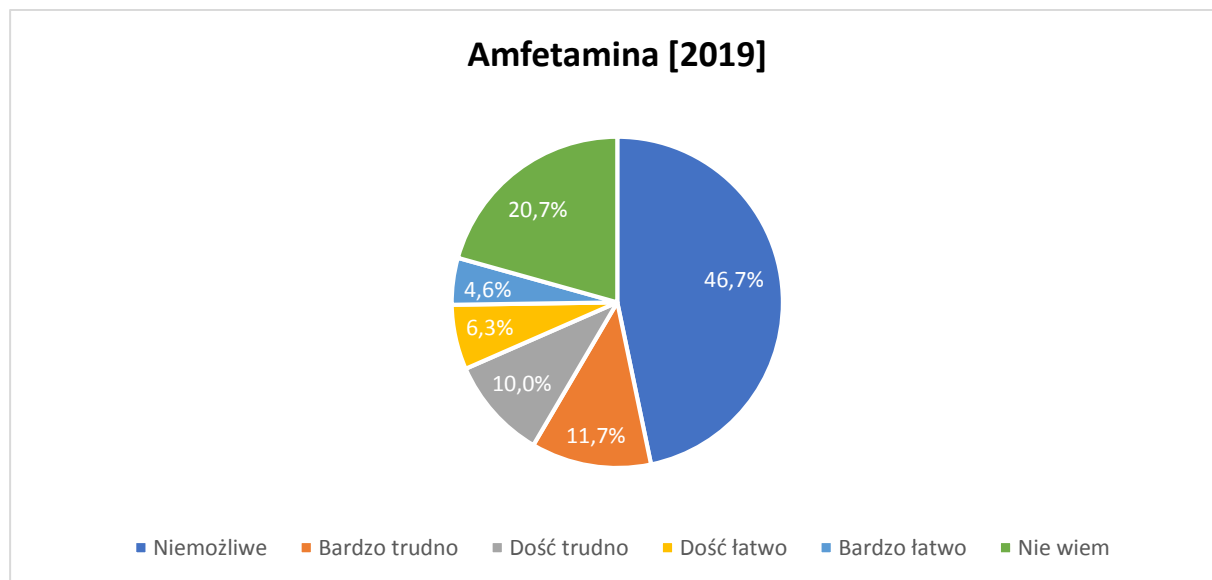
Wykres 123. Postrzegana możliwość zdobycia marihuany lub haszyszu. Rodzaj szkoły [uczniowie] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

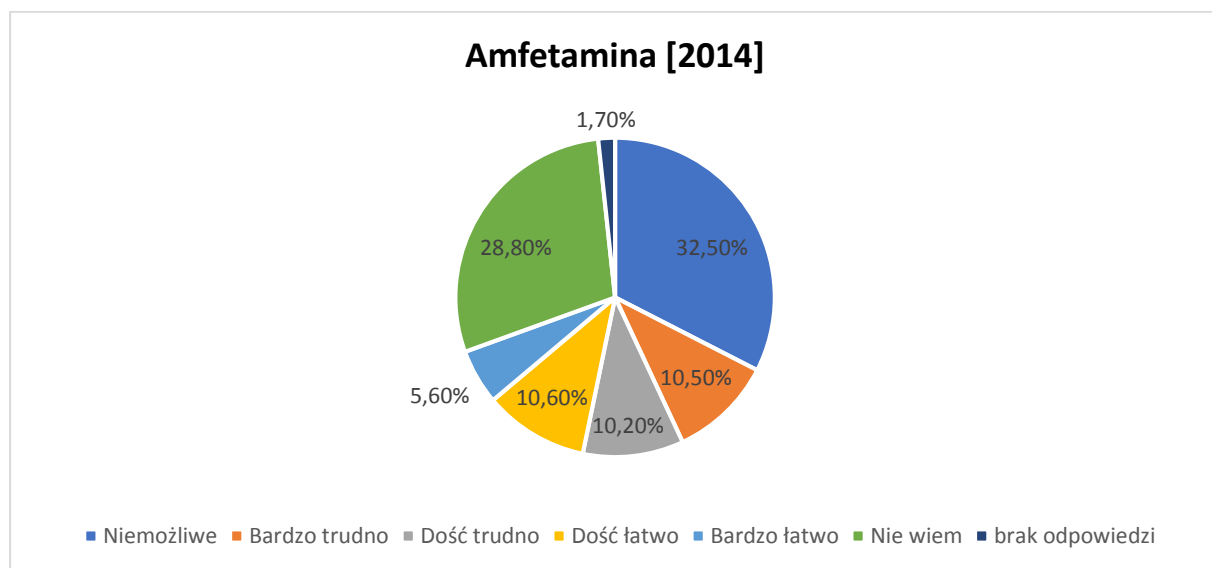
Podobne problemy mieli respondenci dokonując oceny dostępności środków takich jak amfetamina, ecstasy czy środki uspokajające. W każdym przypadku co najmniej co czwarty badany w 2014 roku nie udzielił jednoznacznej odpowiedzi.

Wykres 124. Postrzegana możliwość zdobycia amfetaminy [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Wykres 125. Postrzegana możliwość zdobycia amfetaminy [uczniowie] – 2014

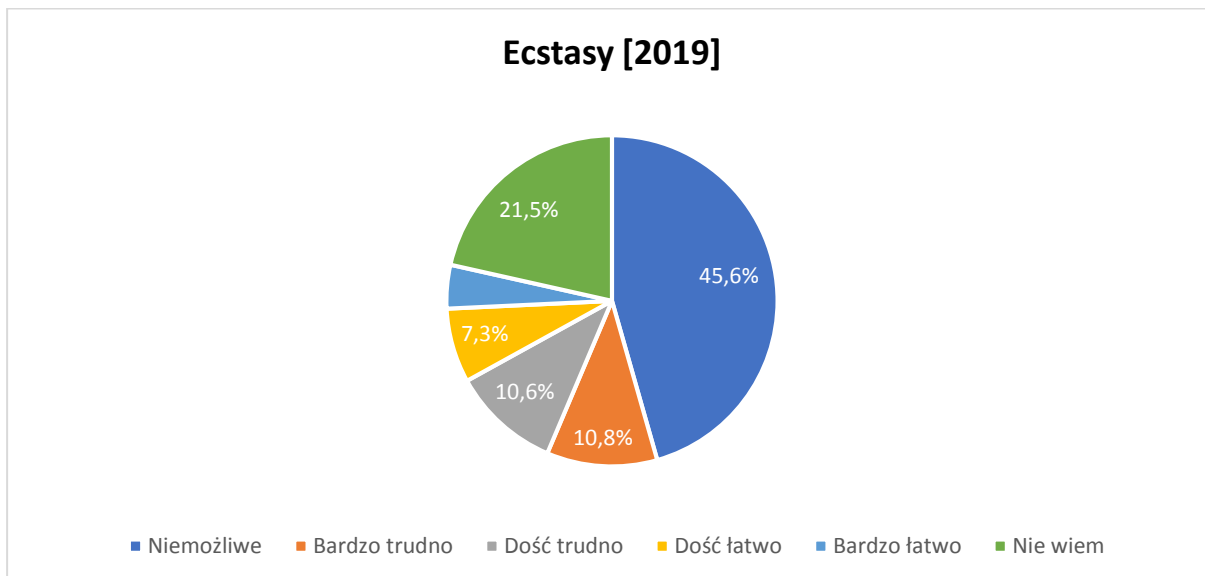

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

W 2014 roku około 1/5 badanych było zdania, że amfetaminę oraz ecstasy dostać jest trudno lub bardzo trudno, a co trzeci wyraził opinię zgodnie z którą jest to niemożliwe. W 2019 roku w stosunku do amfetaminy wzrósł odsetek wskazań odpowiedzi „niemożliwe”

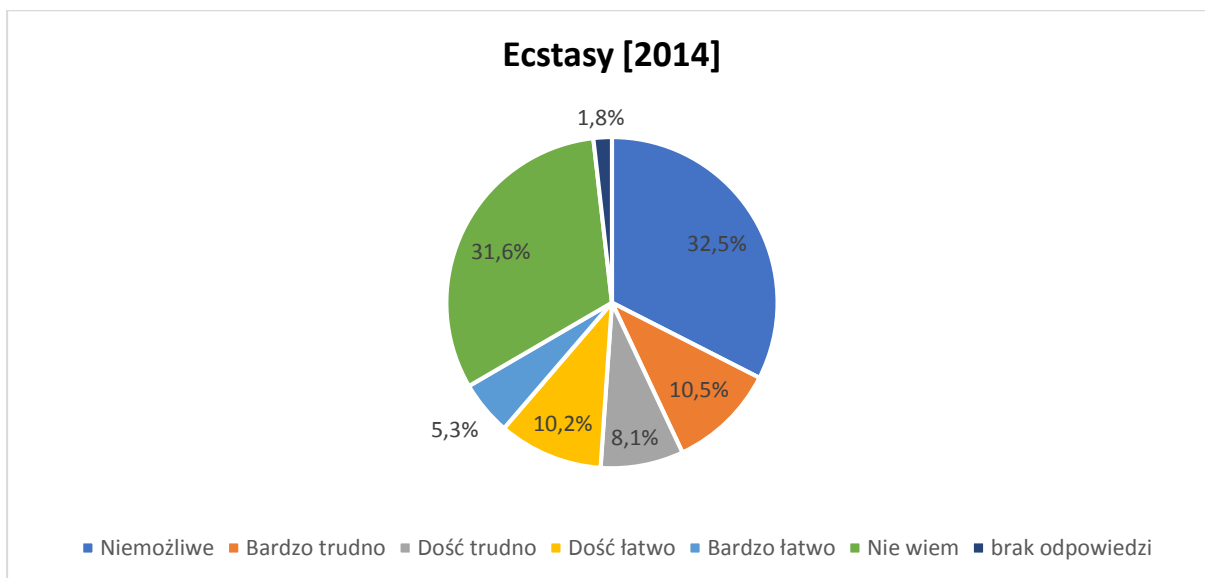
o 14,2 p. p., podobnie jak w przypadku ecstasy – jest ona postrzegana jako trudniejsza do zdobycia (wzrost odsetka wskazań odpowiedzi „niemożliwe” o 13,1 p. p.).

Wykres 126. Postrzegana możliwość zdobycia ecstasy [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Wykres 127. Postrzegana możliwość zdobycia ecstasy [uczniowie] – 2014

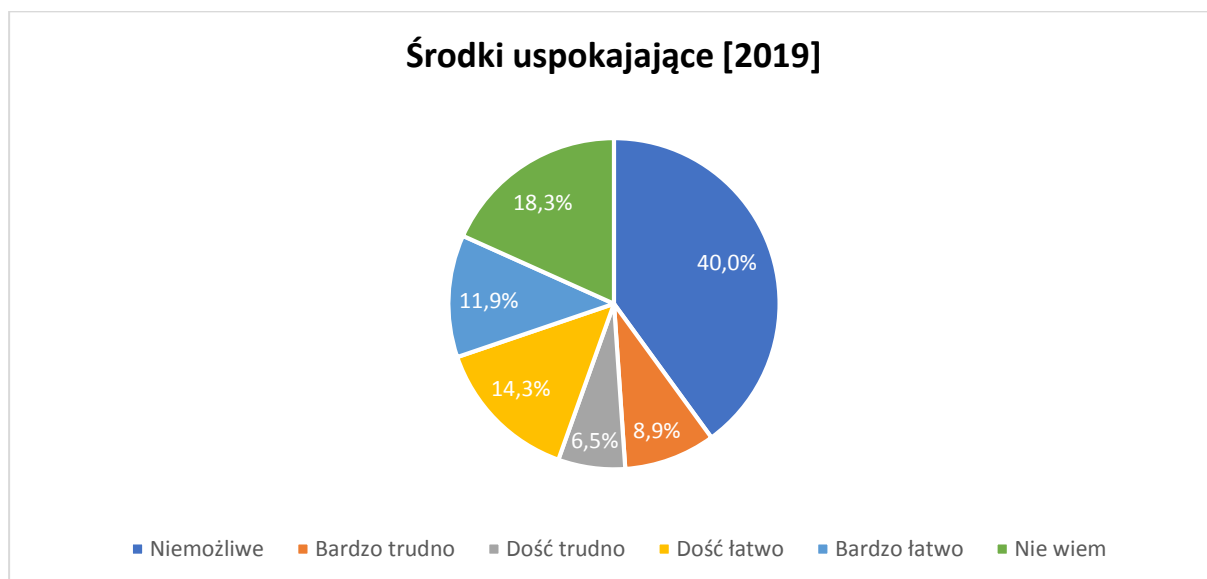

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

Odpowiedzi respondentów wskazują na większą dostępność środków uspokajających. Można je było zdobyć w łatwy sposób zdaniem 1/3 uczniów (2014). Za niemożliwe do zdobycia, środki te uznawał co czwarty badany, a w opinii 12,4% zdobyć je było łatwo.

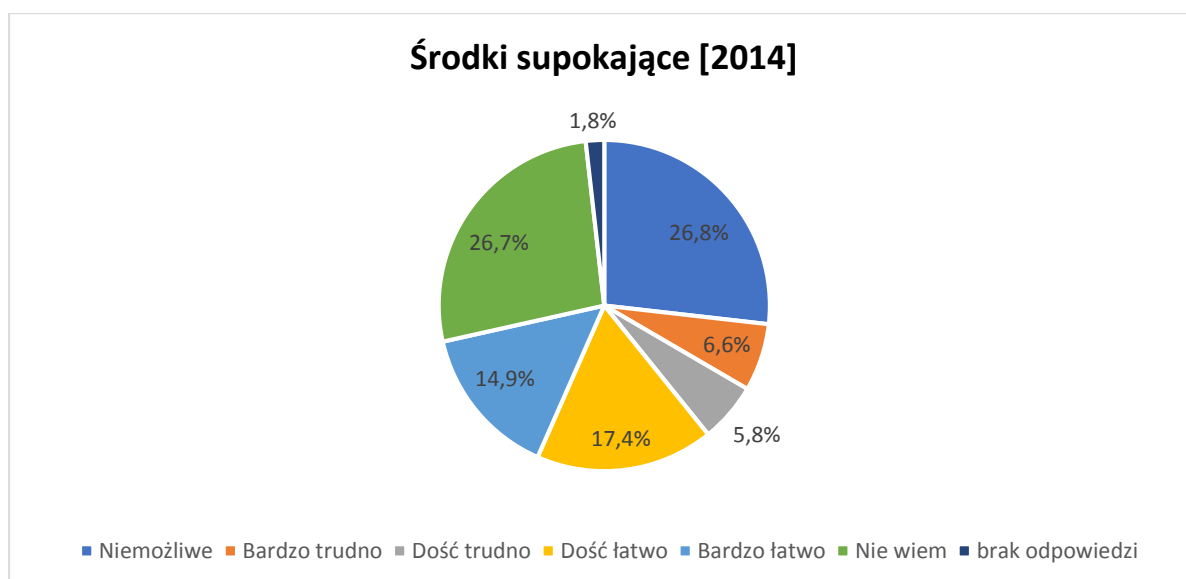
W 2019 roku również w przypadku tej substancji odnotowano wzrost deklaracji, że ich zdobycie jest niemożliwe (wzrost o 13,2 p. p.)

Wykres 128. Postrzegana możliwość zdobycia środków uspokajających [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

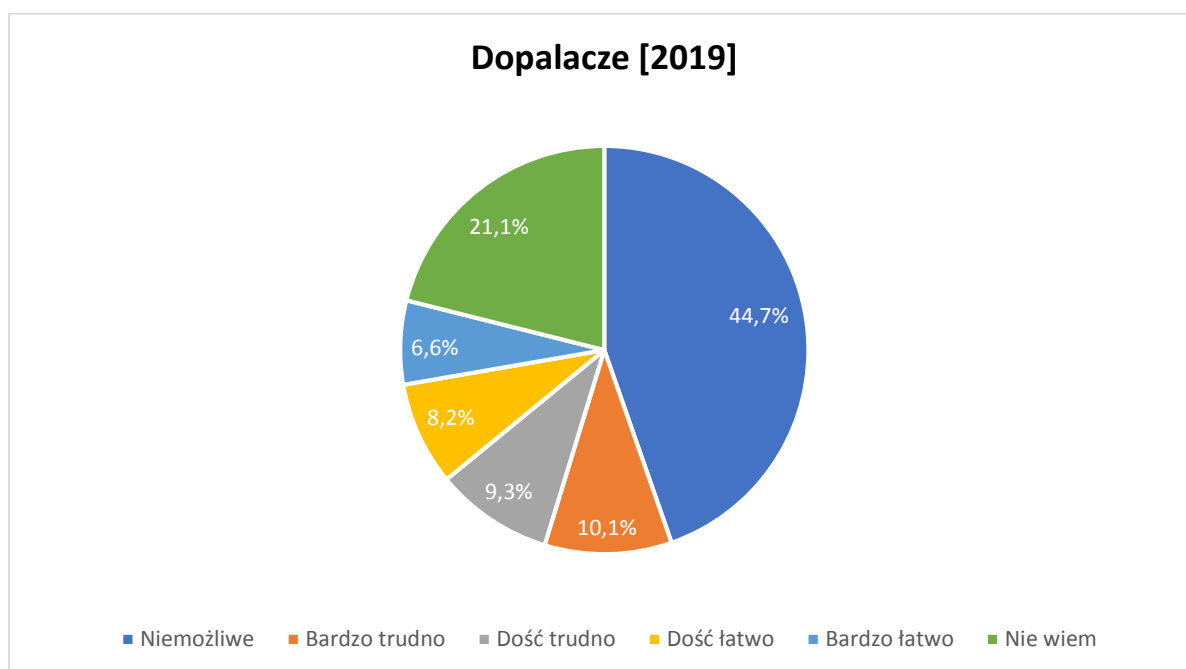
Wykres 129. Postrzegana możliwość zdobycia środków uspokajających [uczniowie] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

W 2019 ocenie poddano również możliwość zdobycia dopalaczy. Niemal połowa (44,7%) ankietowanych deklaruje, że zdobycie dopalaczy jest niemożliwe, a co dziesiąty uważa, że ich zdobycie jest bardzo trudne. Łatwość zdobycia dopalaczy deklaruje łącznie 14,8% ankietowanych (suma odpowiedzi bardzo łatwo i dość łatwo). Ponad jedna piąta uczniów nie wie, jaką ma możliwość zdobycia dopalaczy.

Wykres 130. Postrzegana możliwość zdobycia dopalaczy [uczniowie] – 2019

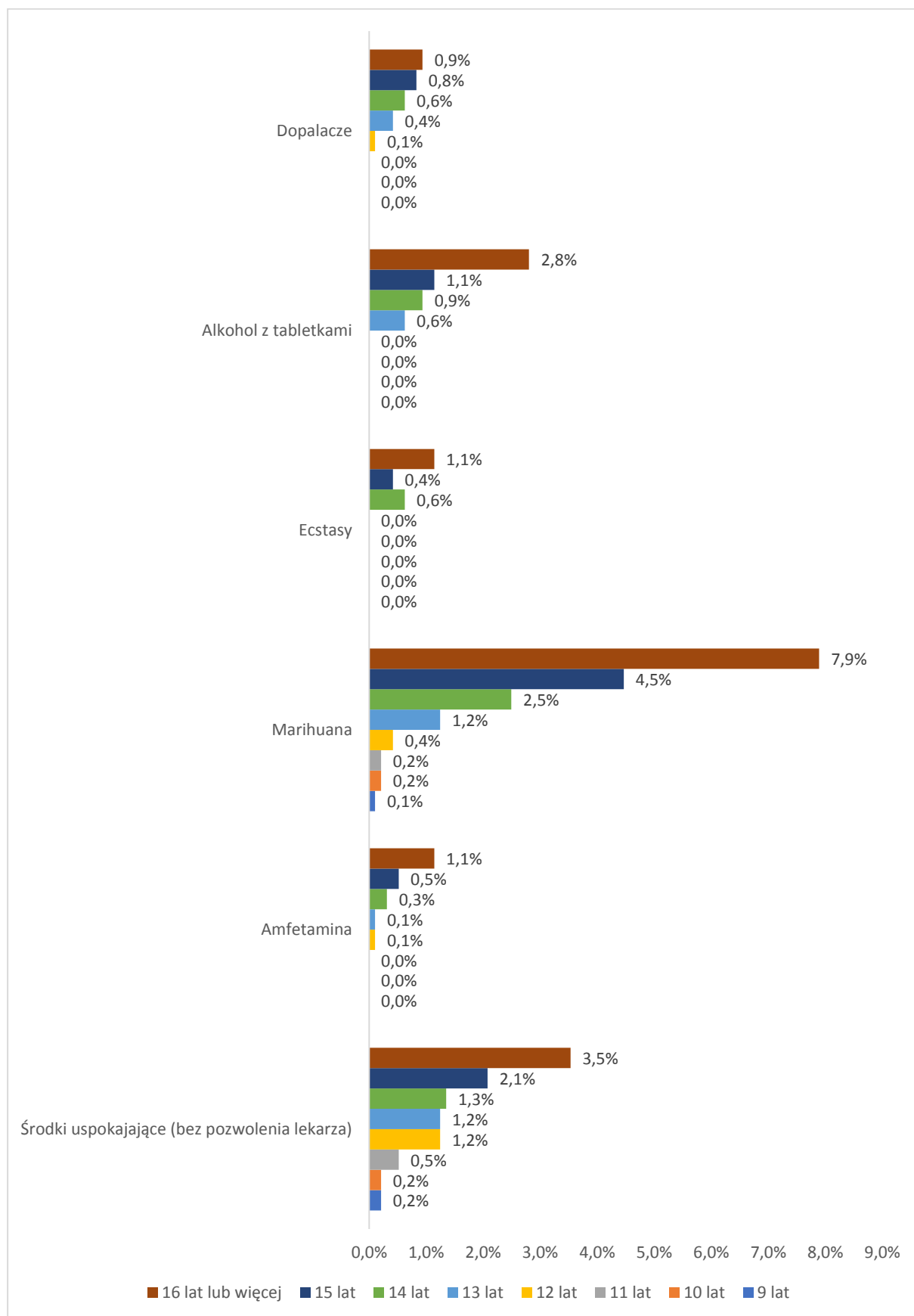

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, N=963

W związku z tym, że zdecydowana większość badanych zadeklarowała, że nigdy nie próbowała żadnego z niżej wymienionych środków, na poniższych wykresach zaprezentowano jedynie odpowiedzi osób, które do używania tych substancji się przyznają (w przeciwnym wypadku wykres byłby zupełnie nieczytelny).

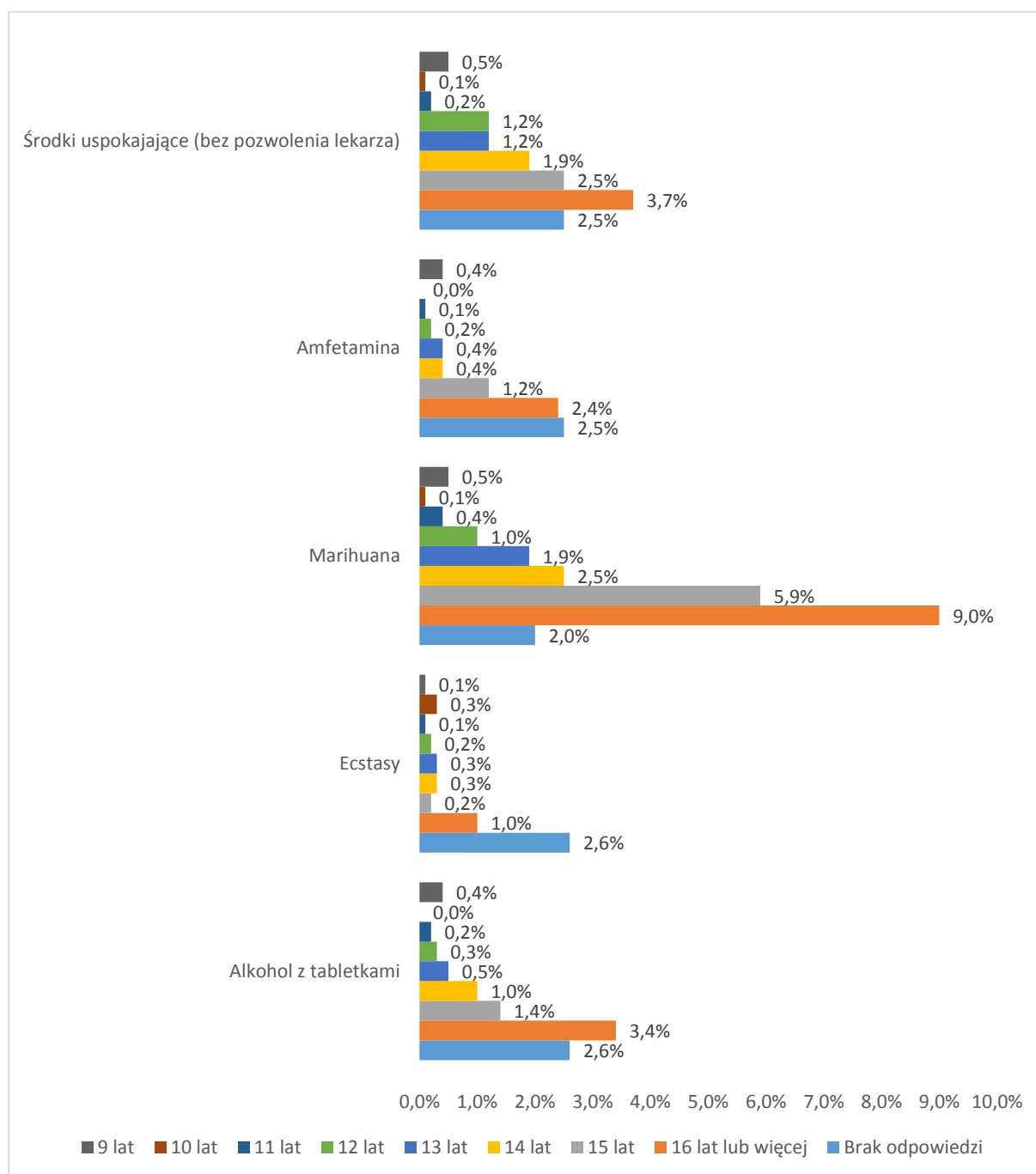
W 2014 roku badani uczniowie najliczniej próbowali narkotyków mając lat 16 i więcej, przy czym najczęściej była to marihuana (9%), w dalszej kolejności środki uspokajające (3,7%), alkohol wraz z tabletkami (3,4%), amfetamina (2,4%) oraz ecstasy (1%). Drugą, pod względem liczebności, grupą wiekową w której dochodziło do pierwszego kontaktu z narkotykami byli 15-latkowie, którzy również najczęściej próbowali marihuany. Wyraźnie widać, że im wcześniejszy wiek pierwszego kontaktu z narkotykami, tym mniejsza ilość wskazań, za wyjątkiem 9-latków. Kolejne pojawienie się informacji o tym, że młodzież w tym wieku częściej ma za sobą pierwszy kontakt z używkami niż koledzy w wieku 10-11 lat, potwierdza występowanie opisywanych zjawisk w rzeczywistości. W 2019 roku zaobserwowano podobną zależność – im starsi uczniowie, tym częściej deklarowali, że mieli kontakt z narkotykami.

Wykres 131. Wiek pierwszego spróbowania poszczególnych narkotyków [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019

Wykres 132. Wiek pierwszego spróbowania poszczególnych narkotyków [uczniowie] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014

Jak wspomniano wcześniej, większość badanych nigdy nie próbowała narkotyków. Rozpatrując pozostałe odpowiedzi z uwzględnieniem płci widać, że chłopcy częściej niż dziewczęta, doświadczali kontaktu z używkami będąc w wieku ok. 9-11 lat.

**Tabela 39. Wiek pierwszego spróbowania poszczególnych narkotyków. Podział na płeć. [uczniowie]
– 2019**

2019		Chłopak	Dziewczyna
Środki uspokajające (bez pozwolenia lekarza)	9 lat	0,4%	0,0%
	10 lat	0,2%	0,2%
	11 lat	0,8%	0,2%
	12 lat	1,0%	1,5%
	13 lat	1,0%	1,5%
	14 lat	1,6%	1,1%
	15 lat	1,6%	2,6%
	16 lat lub więcej	2,8%	4,3%
	Nigdy	90,5%	88,7%
Amfetamina	9 lat	0,0%	0,0%
	10 lat	0,0%	0,0%
	11 lat	0,0%	0,0%
	12 lat	0,2%	0,0%
	13 lat	0,0%	0,2%
	14 lat	0,2%	0,4%
	15 lat	0,6%	0,4%
	16 lat lub więcej	1,2%	1,1%
	Nigdy	97,8%	97,9%
Marihuana	9 lat	0,2%	0,0%
	10 lat	0,4%	0,0%
	11 lat	0,0%	0,4%
	12 lat	0,4%	0,4%
	13 lat	1,4%	1,1%
	14 lat	2,8%	2,1%
	15 lat	4,5%	4,5%
	16 lat lub więcej	8,9%	6,8%
	Nigdy	81,4%	84,6%
Ecstasy	9 lat	0,0%	0,0%
	10 lat	0,0%	0,0%
	11 lat	0,0%	0,0%
	12 lat	0,0%	0,0%
	13 lat	0,0%	0,0%
	14 lat	0,4%	0,9%
	15 lat	0,4%	0,4%
	16 lat lub więcej	1,2%	1,1%
	Nigdy	98,0%	97,7%
Alkohol tabletkami	9 lat	0,0%	0,0%
	10 lat	0,0%	0,0%
	11 lat	0,0%	0,0%
	12 lat	0,0%	0,0%

2019		Chłopak	Dziewczyna
	13 lat	0,2%	1,1%
	14 lat	1,0%	0,9%
	15 lat	0,8%	1,5%
	16 lat lub więcej	1,8%	3,8%
	Nigdy	96,2%	92,8%
Dopalacze	9 lat	0,0%	0,0%
	10 lat	0,0%	0,0%
	11 lat	0,0%	0,0%
	12 lat	0,0%	0,2%
	13 lat	0,2%	0,6%
	14 lat	1,0%	0,2%
	15 lat	1,2%	0,4%
	16 lat lub więcej	1,0%	0,9%
	Nigdy	96,6%	97,7%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, N=963

**Tabela 40. Wiek pierwszego spróbowania poszczególnych narkotyków. Podział na płeć. [uczniowie]
– 2014**

2014		Chłopak	Dziewczyna
Środki uspokajające (bez pozwolenia lekarza)	9 lat	0,9%	0,2%
	10 lat	0,2%	0,0%
	11 lat	0,5%	0,0%
	12 lat	0,5%	1,9%
	13 lat	1,6%	0,8%
	14 lat	1,2%	2,5%
	15 lat	1,2%	3,5%
	16 lat lub więcej	1,9%	4,9%
	Nigdy	88,8%	84,4%
	Brak odpowiedzi	3,3%	1,9%
Amfetamina	9 lat	0,7%	0,2%
	10 lat	0,0%	0,0%
	11 lat	0,2%	0,0%
	12 lat	0,2%	0,2%
	13 lat	0,7%	0,2%
	14 lat	0,5%	0,4%
	15 lat	1,9%	0,6%
	16 lat lub więcej	1,4%	3,3%
	Nigdy	91,1%	93,4%
	Brak odpowiedzi	3,3%	1,6%
Marihuana	9 lat	0,9%	0,2%
	10 lat	0,2%	0,0%

2014		Chłopak	Dziewczyna
	11 lat	0,7%	0,2%
	12 lat	1,4%	0,6%
	13 lat	1,6%	2,3%
	14 lat	2,6%	2,3%
	15 lat	7,7%	4,5%
	16 lat lub więcej	8,9%	9,3%
	Nigdy	73,8%	78,8%
	Brak odpowiedzi	2,1%	1,9%
Ecstasy	9 lat	0,0%	0,2%
	10 lat	0,7%	0,0%
	11 lat	0,2%	0,0%
	12 lat	0,5%	0,0%
	13 lat	0,7%	0,0%
	14 lat	0,2%	0,4%
	15 lat	0,2%	0,2%
	16 lat lub więcej	0,9%	1,0%
	Nigdy	93,4%	96,1%
	Brak odpowiedzi	3,0%	2,1%
Alkohol tabletkami	9 lat	0,7%	0,2%
	10 lat	0,0%	0,0%
	11 lat	0,5%	0,0%
	12 lat	0,5%	0,2%
	13 lat	0,7%	0,4%
	14 lat	0,7%	1,2%
	15 lat	0,5%	2,3%
	16 lat lub więcej	2,1%	4,3%
	Nigdy	91,1%	89,5%
	Brak odpowiedzi	3,3%	1,9%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014 N=930

Najrzadziej kontakt z narkotykami mieli uczniowie szkół podstawowych, natomiast najczęściej młodzież ze szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych.

Tabela 41. Wiek pierwszego spróbowania poszczególnych narkotyków. Rodzaj szkoły [uczniowie] – 2019

2019		Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła ponadpodstawowa / ponadgimnazjalna
Środki uspokajające (bez pozwolenia lekarza)	9 lat	0,2%	0,0%	0,3%
	10 lat	0,2%	0,0%	0,3%
	11 lat	0,7%	1,9%	0,0%
	12 lat	1,2%	1,9%	1,3%

2019		Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła ponadpodstawowa /ponadgimnazjalna
	13 lat	1,5%	1,9%	0,6%
	14 lat	0,8%	0,0%	2,5%
	15 lat	0,0%	13,5%	4,1%
	16 lat lub więcej	0,0%	0,0%	10,8%
	Nigdy	95,5%	80,8%	80,0%
Amfetamina	9 lat	0,0%	0,0%	0,0%
	10 lat	0,0%	0,0%	0,0%
	11 lat	0,0%	0,0%	0,0%
	12 lat	0,0%	0,0%	0,3%
	13 lat	0,0%	0,0%	0,3%
	14 lat	0,5%	0,0%	0,0%
	15 lat	0,0%	0,0%	1,6%
	16 lat lub więcej	0,0%	1,9%	3,2%
	Nigdy	99,5%	98,1%	94,6%
Marihuana	9 lat	0,0%	0,0%	0,3%
	10 lat	0,2%	0,0%	0,3%
	11 lat	0,0%	0,0%	0,6%
	12 lat	0,3%	1,9%	0,3%
	13 lat	1,2%	3,8%	1,0%
	14 lat	1,3%	3,8%	4,4%
	15 lat	0,7%	7,7%	11,1%
	16 lat lub więcej	0,2%	0,0%	23,8%
	Nigdy	96,1%	82,7%	58,1%
Ecstasy	9 lat	0,0%	0,0%	0,0%
	10 lat	0,0%	0,0%	0,0%
	11 lat	0,0%	0,0%	0,0%
	12 lat	0,0%	0,0%	0,0%
	13 lat	0,0%	0,0%	0,0%
	14 lat	0,5%	0,0%	1,0%
	15 lat	0,2%	0,0%	1,0%
	16 lat lub więcej	0,0%	1,9%	3,2%
	Nigdy	99,3%	98,1%	94,9%
Alkohol z tabletkami	9 lat	0,0%	0,0%	0,0%
	10 lat	0,0%	0,0%	0,0%
	11 lat	0,0%	0,0%	0,0%
	12 lat	0,0%	0,0%	0,0%
	13 lat	0,5%	0,0%	1,0%
	14 lat	0,5%	1,9%	1,6%

2019		Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła ponadpodstawowa /ponadgimnazjalna
	15 lat	0,2%	1,9%	2,9%
	16 lat lub więcej	0,0%	1,9%	8,3%
	Nigdy	98,8%	94,2%	86,3%
Dopalacze	9 lat	0,0%	0,0%	0,0%
	10 lat	0,0%	0,0%	0,0%
	11 lat	0,0%	0,0%	0,0%
	12 lat	0,2%	0,0%	0,0%
	13 lat	0,3%	0,0%	0,6%
	14 lat	0,3%	0,0%	1,3%
	15 lat	0,2%	0,0%	2,2%
	16 lat lub więcej	0,0%	1,9%	2,5%
	Nigdy	99,0%	98,1%	93,3%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Tabela 42. Wiek pierwszego spróbowania poszczególnych narkotyków. Rodzaj szkoły [uczniowie] – 2014

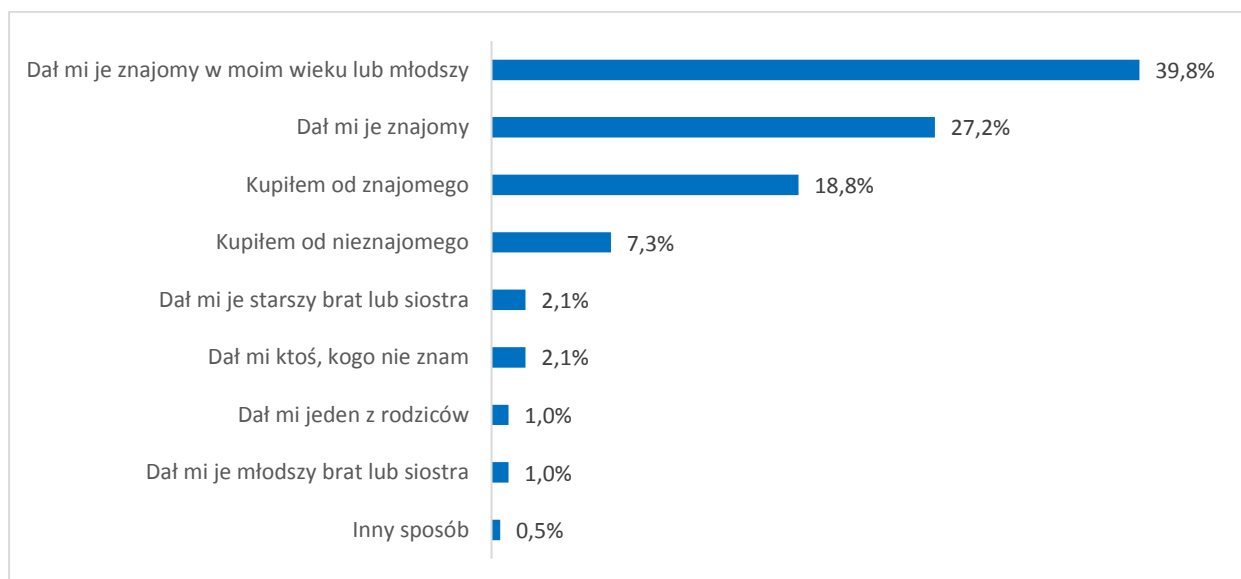
2014		Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła ponadgimnazjalna
Środki uspokajające (bez pozwolenia lekarza)	9 lat	0,0%	0,6%	0,6%
	10 lat	1,1%	0,0%	0,0%
	11 lat	0,0%	0,3%	0,2%
	12 lat	1,1%	1,3%	1,2%
	13 lat	0,0%	1,6%	1,0%
	14 lat	0,0%	2,9%	1,6%
	15 lat	0,0%	0,6%	4,0%
	16 lat lub więcej	0,0%	0,0%	6,2%
	Nigdy	97,9%	90,4%	82,1%
	Brak odpowiedzi	0,0%	2,3%	3,2%
Amfetamina	9 lat	0,0%	0,3%	0,6%
	10 lat	0,0%	0,0%	0,0%
	11 lat	0,0%	0,3%	0,0%
	12 lat	1,1%	0,3%	0,0%
	13 lat	0,0%	1,0%	0,2%
	14 lat	0,0%	0,0%	0,8%
	15 lat	0,0%	1,3%	1,4%
	16 lat lub więcej	0,0%	0,0%	4,2%
	Nigdy	98,9%	94,5%	89,9%
	Brak odpowiedzi	0,0%	2,3%	3,0%
Marihuana	9 lat	0,0%	0,3%	0,8%

	10 lat	0,0%	0,3%	0,0%
	11 lat	1,1%	0,6%	0,2%
	12 lat	2,1%	1,3%	0,6%
	13 lat	0,0%	2,9%	1,8%
	14 lat	0,0%	1,0%	3,8%
	15 lat	0,0%	3,2%	8,9%
	16 lat lub więcej	0,0%	0,0%	16,3%
	Nigdy	96,8%	88,7%	65,0%
	Brak odpowiedzi	0,0%	1,6%	2,6%
Ecstasy	9 lat	0,0%	0,0%	0,2%
	10 lat	0,0%	0,0%	0,6%
	11 lat	0,0%	0,3%	0,0%
	12 lat	1,1%	0,3%	0,0%
	13 lat	0,0%	1,0%	0,0%
	14 lat	0,0%	0,3%	0,4%
	15 lat	0,0%	0,3%	0,2%
	16 lat lub więcej	0,0%	0,0%	1,6%
	Nigdy	98,9%	95,5%	93,8%
	Brak odpowiedzi	0,0%	2,3%	3,2%
Alkohol z tabletkami	9 lat	1,1%	0,0%	0,6%
	10 lat	0,0%	0,0%	0,0%
	11 lat	0,0%	0,0%	0,4%
	12 lat	2,1%	0,3%	0,0%
	13 lat	0,0%	1,6%	0,0%
	14 lat	0,0%	1,3%	1,0%
	15 lat	0,0%	1,0%	2,0%
	16 lat lub więcej	0,0%	0,0%	5,8%
	Nigdy	96,8%	93,6%	87,1%
	Brak odpowiedzi	0,0%	2,3%	3,2%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

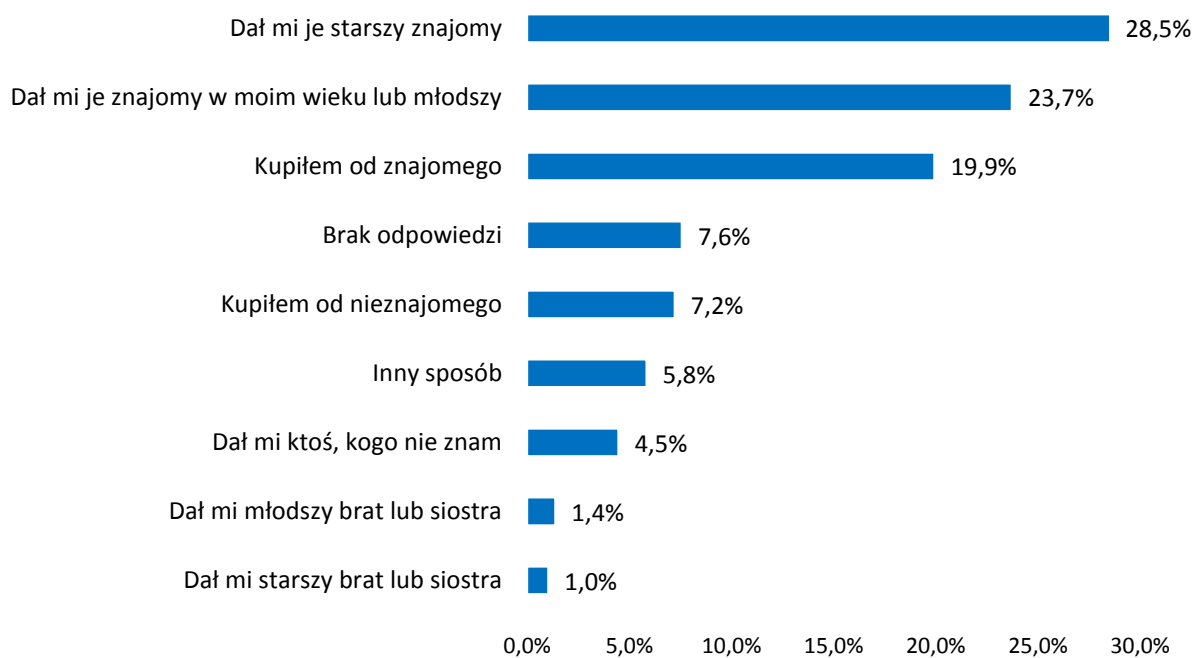
Wyniki pokazały, że młodzież deklarująca, że zażywała narkotyki chociaż raz, najczęściej pozyskuje je od znajomych. W 2014 roku najczęściej był to starszy znajomy (28,5%), a w 2019 – znajomy w wieku respondenta lub młodszy (39,8%). W 2019 roku 27,2% uczniów dostało narkotyki od znajomego, a 18,8% - kupiło je od znajomego.

Wykres 133. Źródła pozyskiwania narkotyków [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=191

Wykres 134. Źródła pozyskiwania narkotyków [uczniowie] – 2014

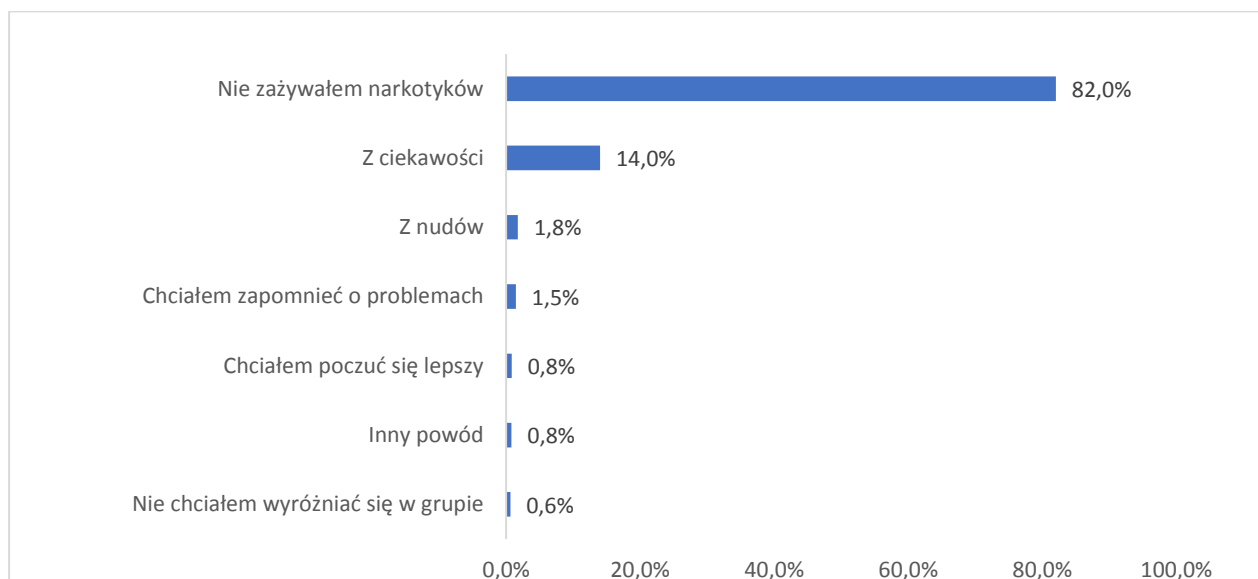

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014

Zdecydowana większość respondentów, którym zdarzyło się przyjmować narkotyki, twierdzi, że zrobiła to z ciekawości – jest to najczęściej wskazywana odpowiedź w 2014 i 2015 (poza wskazaniem „nie zażywałem narkotyków”). Niewielki odsetek badanych jako powód przyjęcia używki wskazywał chęć zapomnienia o problemach, nudę, a także chęć

poczucia się lepszym. Wśród innych odpowiedzi wskazywano na zabawę oraz rekreację jako powód przyjmowania narkotyków.

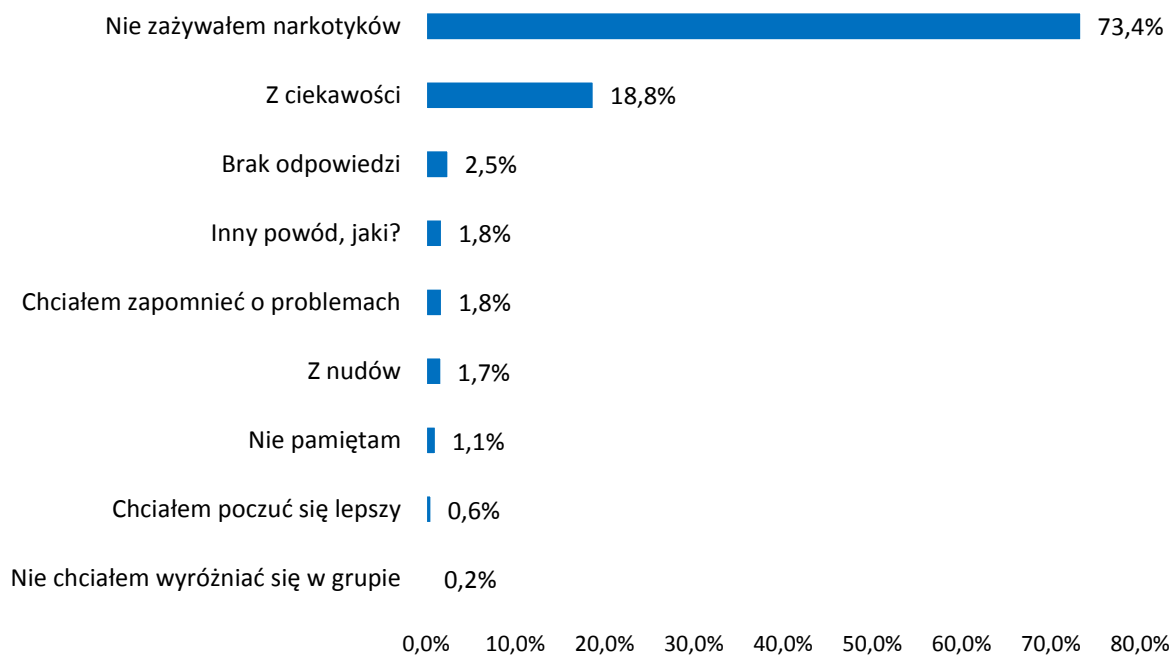
Wykres 135. Powód przyjmowania narkotyków [uczniowie] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

* odsetki wskazań poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź

Wykres 136. Powód przyjmowania narkotyków [uczniowie] – 2014

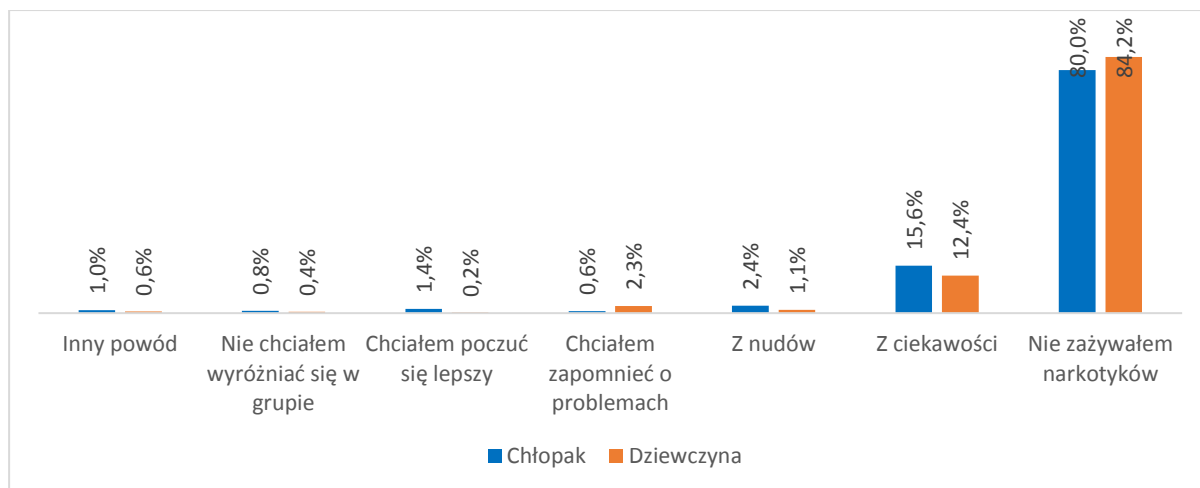

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

* odsetki wskazań poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź

Wyniki pokazują, że przypadki przyjmowania narkotyków pod wpływem innych osób (po to by się nie wyróżniać), są marginalne. Uczniowie wymieniający inne powody stosowania używek, wskazywali na ciekawość. Niemal co piąty chłopiec i co piąta dziewczyna twierdziła w 2014 roku, że zażyła narkotyki z ciekawości. W 2019 odpowiedź „z ciekawości” również była najczęściej wskazywanym powodem przyjmowania narkotyków, jednak odsetek zmniejszył się do 15,6% (chłopcy) i 12,4% (dziewczyny) w porównaniu do 2014.

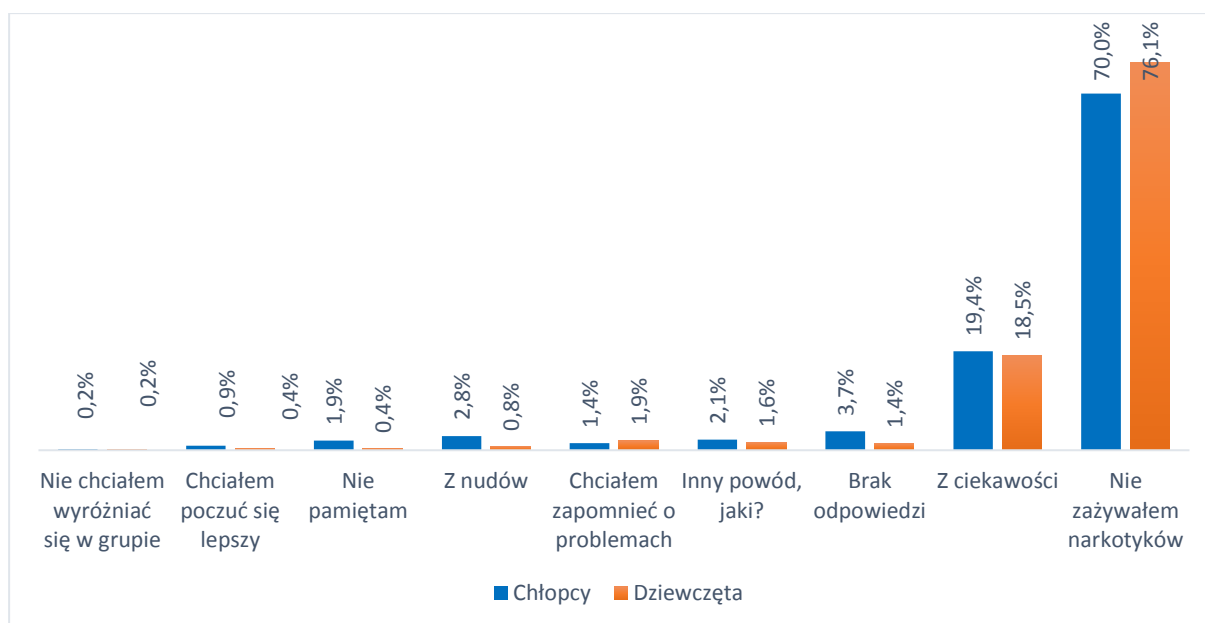
Wykres 137. Powód przyjmowania narkotyków. Podział na płeć [uczniowie] - 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

* odsetki wskazań poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź

Wykres 138. Powód przyjmowania narkotyków. Podział na płeć [uczniowie] - 2014

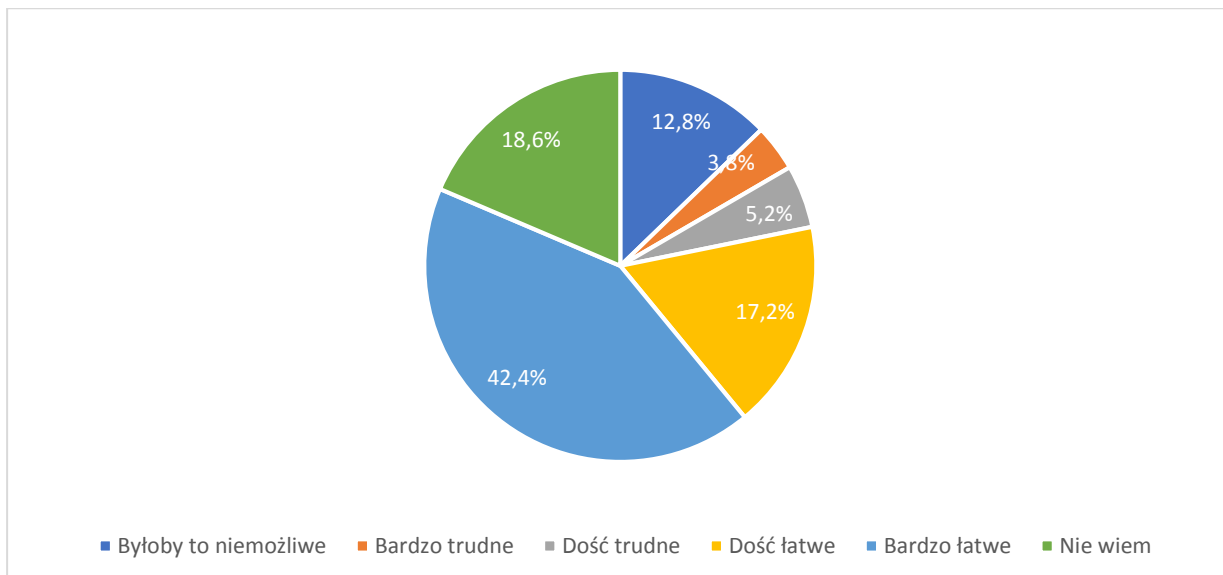
Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

* odsetki wskazań poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź

Palenie tytoniu

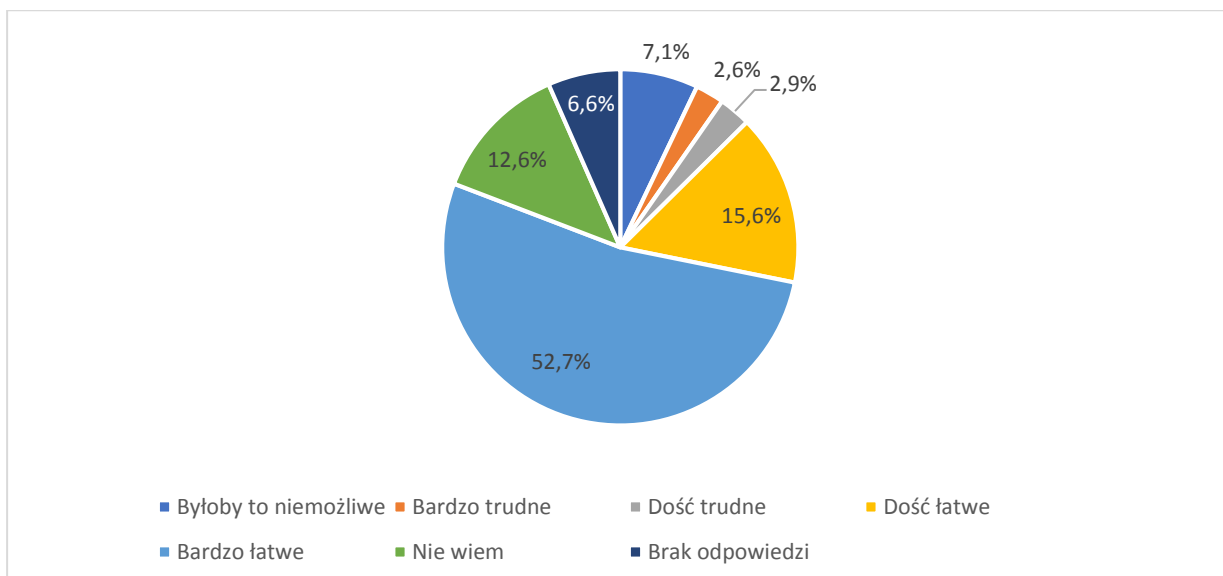
Uczniowie oceniają, że dostęp do papierosów jest bardzo łatwy lub dość łatwy – twierdzi tak w sumie 59,6% badanych. W porównaniu do 2014 jest to jednak spadek o 8,7 pkt. procentowe. Zwiększył się natomiast odsetek osób, które są uważają zdobycie papierosów za niemożliwe: z 7,1% w 2014 do 12,8% w 2019.

Wykres 139. Ocena możliwości zdobycia papierosów [uczniowie] - 2019

Źródło: *Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963*

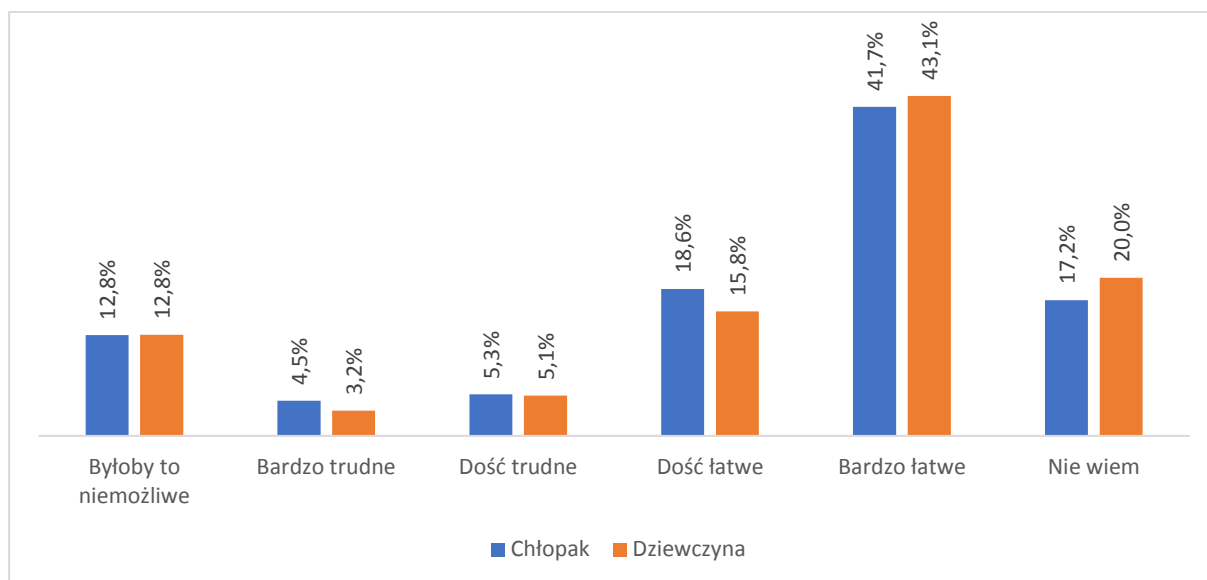
Wykres 140. Ocena możliwości zdobycia papierosów [uczniowie] - 2014

Źródło: *Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930*

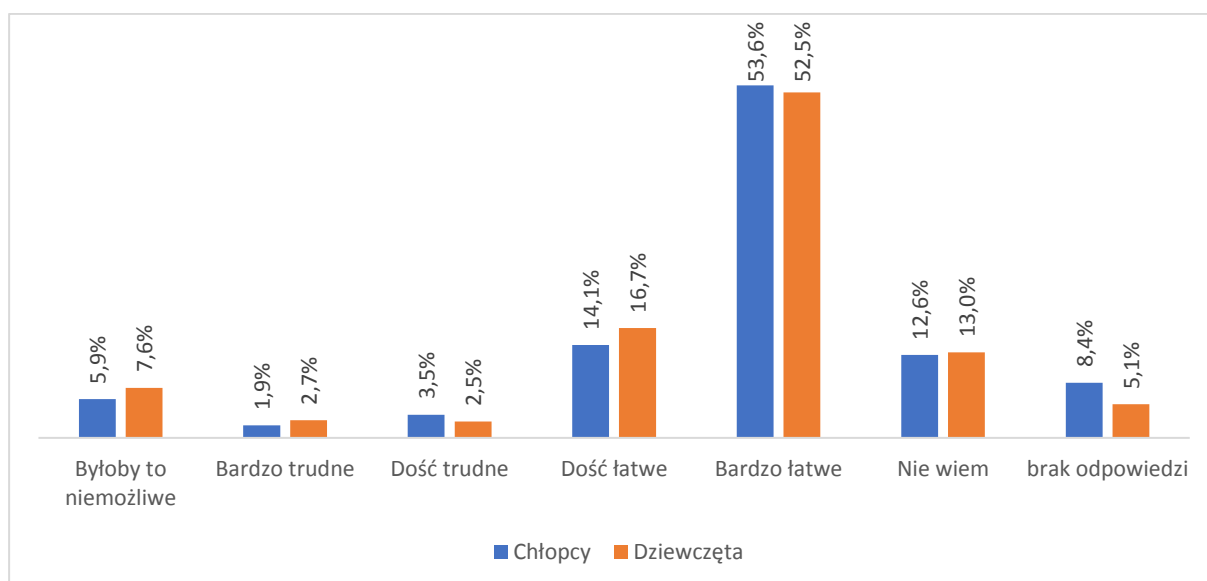
Ponad 40% chłopców i dziewcząt uczestniczących w badaniu nie widzi problemu w zdobywaniu papierosów (bardzo łatwo). Taki sam odsetek dziewcząt i chłopców uważa, że byłoby to niemożliwe (po 12,8%). W porównaniu z danymi z 2014 zmniejszył się odsetek dziewcząt i chłopców, którzy oceniają możliwość zdobycia papierosów jako „bardzo łatwe”: z 53,6% w 2014 do 41,7% w 2019 u chłopców i z 52,5% w 2014 do 43,1% w 2019 u dziewcząt.

Wykres 141. Ocena możliwości zdobycia papierosów. Podział na płeć [uczniowie] - 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

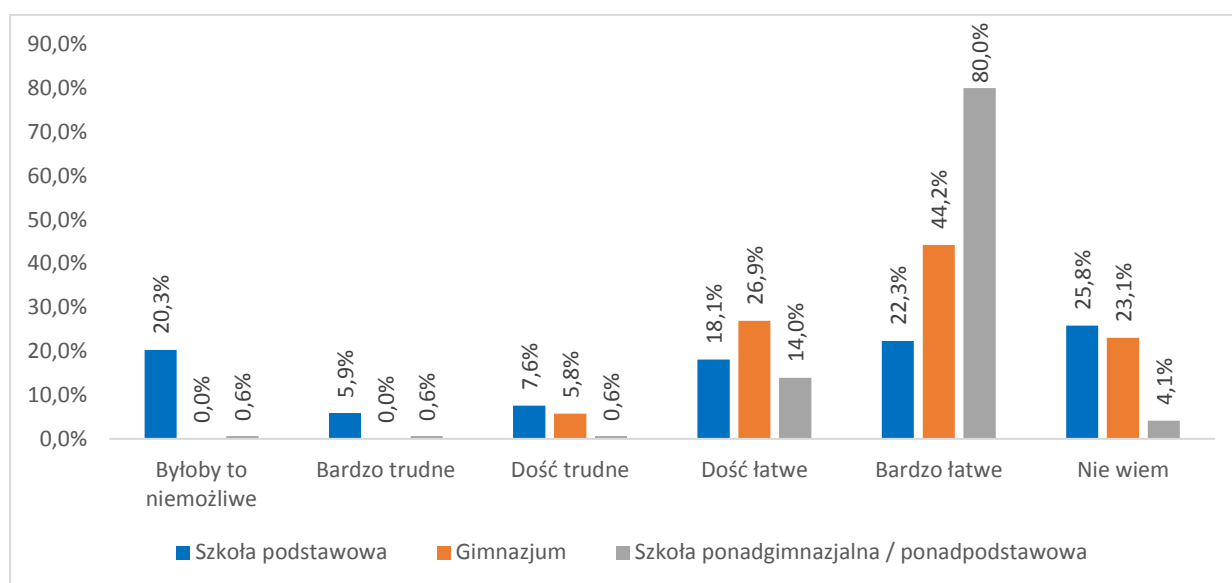
Wykres 142. Ocena możliwości zdobycia papierosów. Podział na płeć [uczniowie] - 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

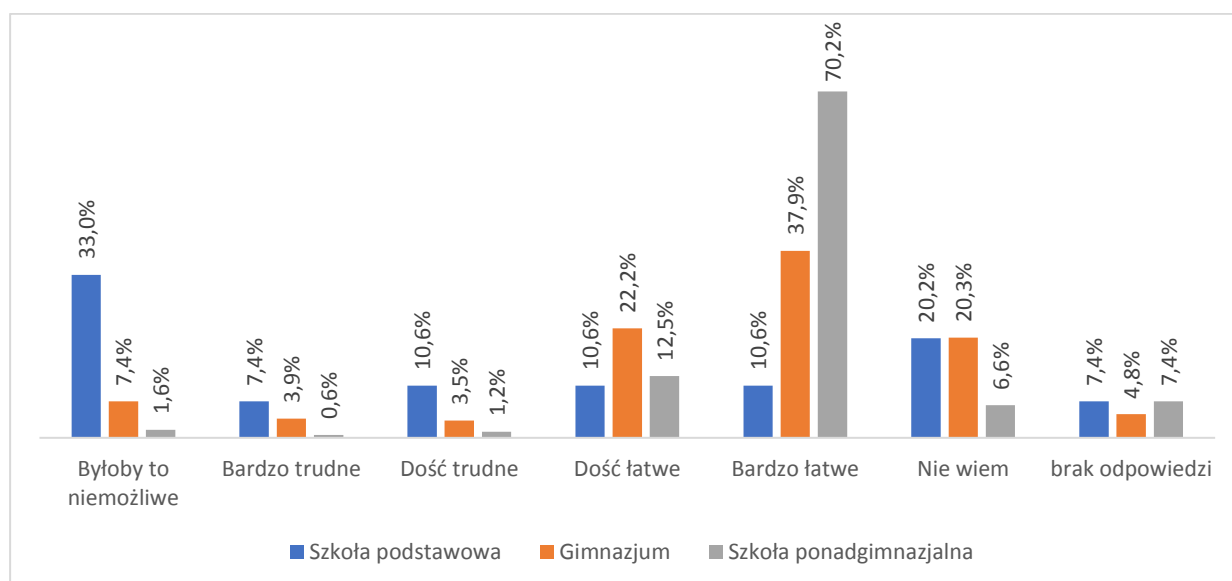
Na „bardzo łatwy” dostęp do papierosów wskazują uczniowie szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych (uważa tak w sumie 88,0% z nich). Najtrudniej jest zdobyć papierosy najmłodszym badanym, których 1/5 (20,3%) uznaje to za niemożliwe. Niemal połowa uczniów gimnazjów (44,2%) ocenia zdobycie papierosów za „bardzo łatwe”. W stosunku do 2014 zmniejszył się odsetek uczniów szkół podstawowych z 33,0% do 20,3%, którzy uważają, że zdobycie papierosów jest niemożliwe.

Wykres 143. Ocena możliwości zdobycia papierosów. Rodzaj szkoły [uczniowie] - 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

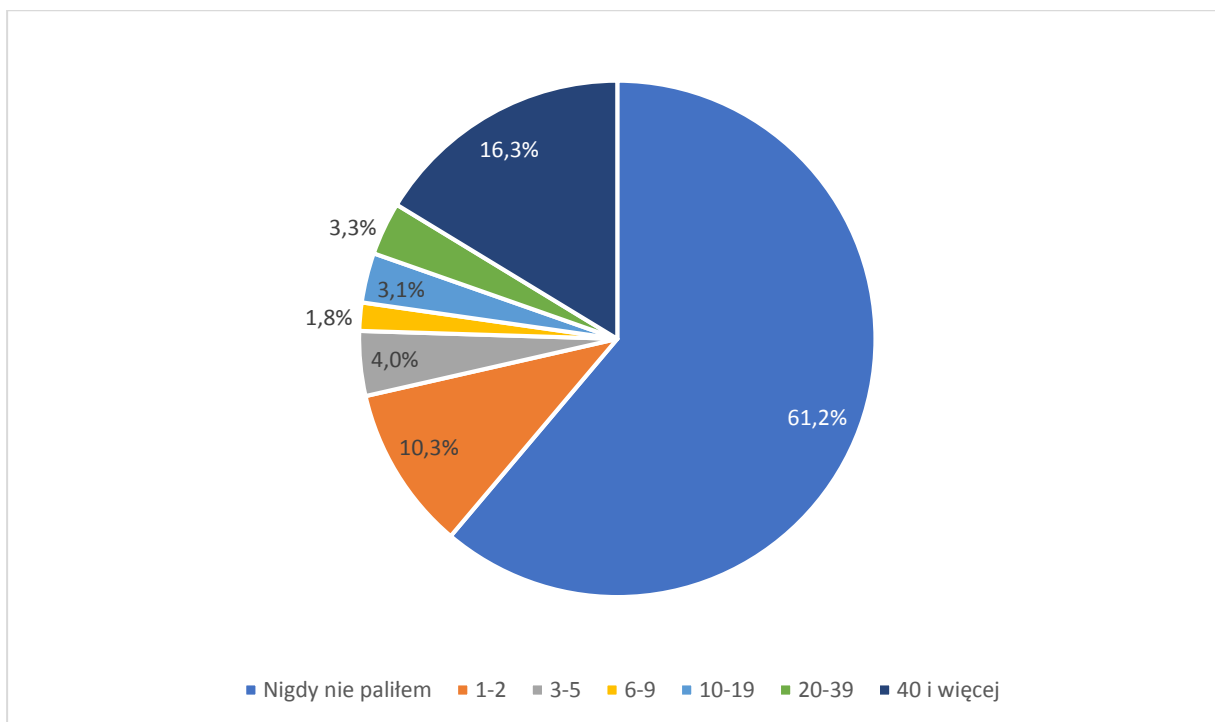
Wykres 144. Ocena możliwości zdobycia papierosów. Rodzaj szkoły [uczniowie] - 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

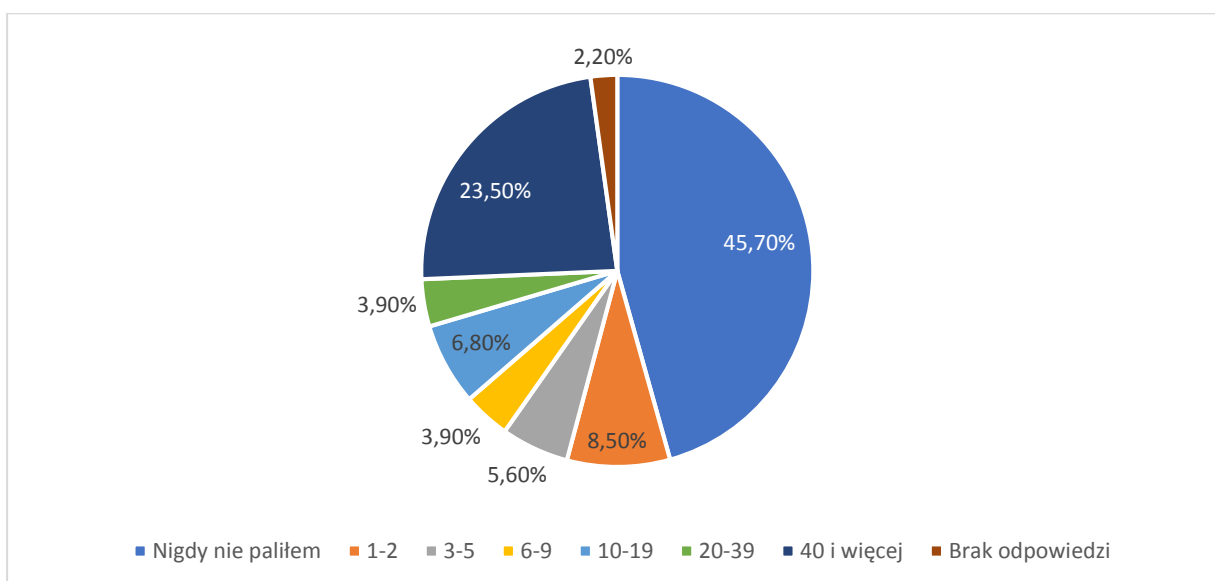
61,2% badanych twierdzi, że w swoim życiu nie wypaliła ani jednego papierosa (w 2014 było to 45,7%). 16,3% uczniów wypaliło ich co najmniej 40 (w 2014 takich deklaracji było o ponad 7,2 pkt. procentowych więcej – 23,5%). Trzecią pod względem liczebności grupę, stanowią uczniowie, którzy zapalili 1-2 razy 10,3%, podczas gdy w 2014 ta grupa stanowiła 8,5%.

Wykres 145. Liczba papierosów wypalonych przez ucznia w ciągu życia [uczniowie] - 2019

Źródło: *Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963*

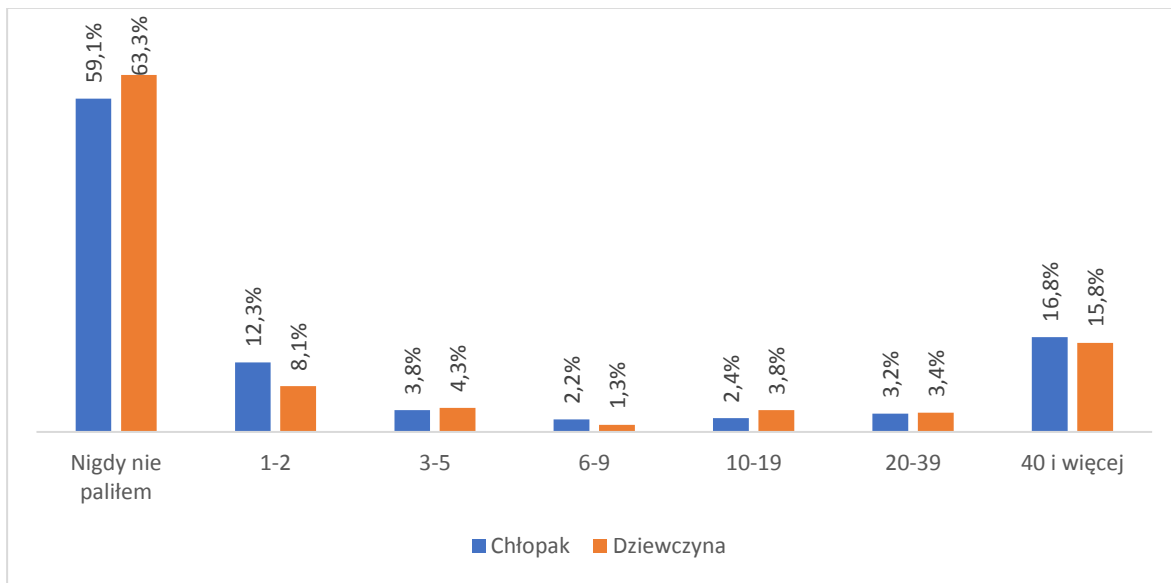
Wykres 146. Liczba papierosów wypalonych przez ucznia w ciągu życia [uczniowie] - 2014

Źródło: *Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930*

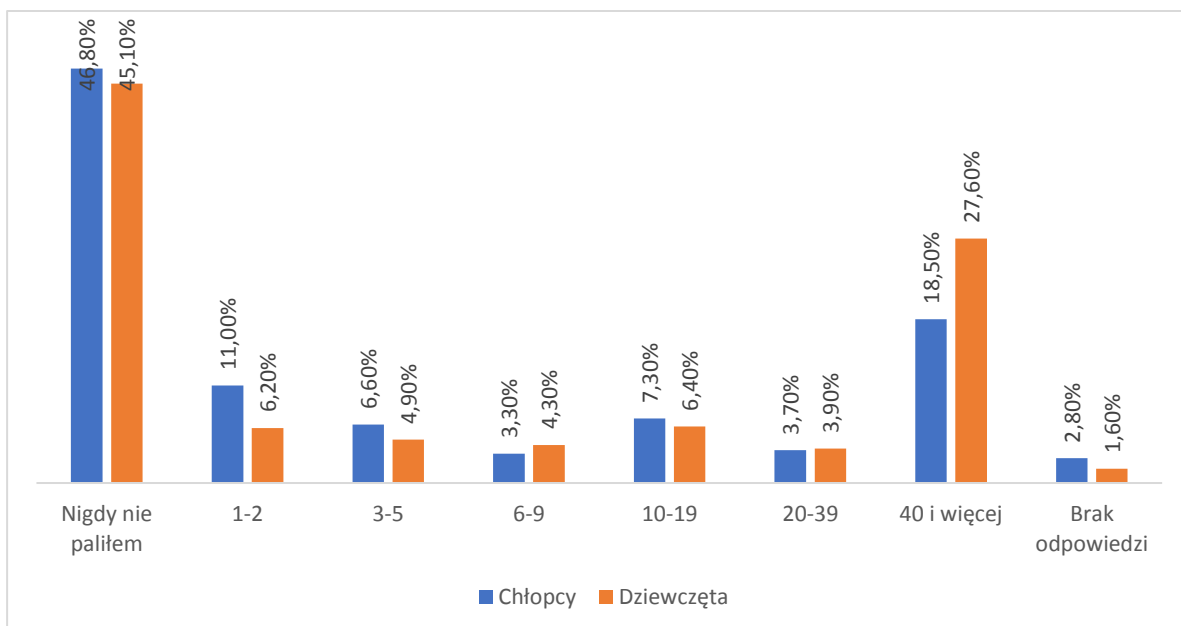
Ani jednego papierosa nie wypaliło 59,1% chłopców (w 2014 - 46,8%) oraz 63,3% dziewcząt (w 2014 - 45,1%). W porównaniu do 2014 mniej dziewcząt zadeklarowało wypalenie 40 i więcej papierosów – 15,8%, podczas gdy w poprzedniej edycji badania było 27,6%.

Wykres 147. Liczba papierosów wypalonych przez ucznia w ciągu życia. Podział na płeć [uczniowie] - 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

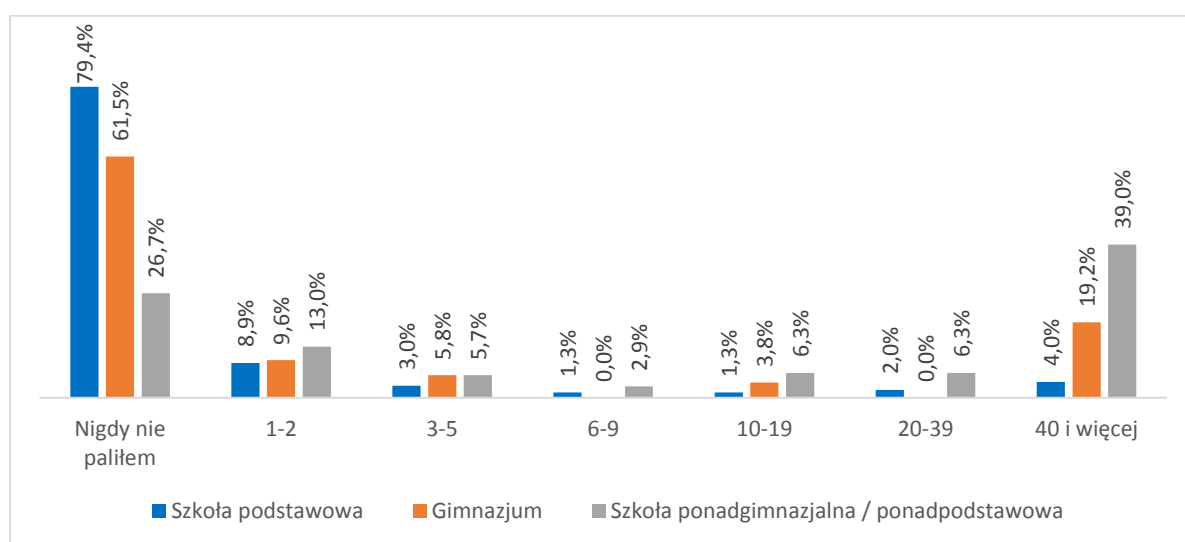
Wykres 148. Liczba papierosów wypalonych przez ucznia w ciągu życia. Podział na płeć [uczniowie] - 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

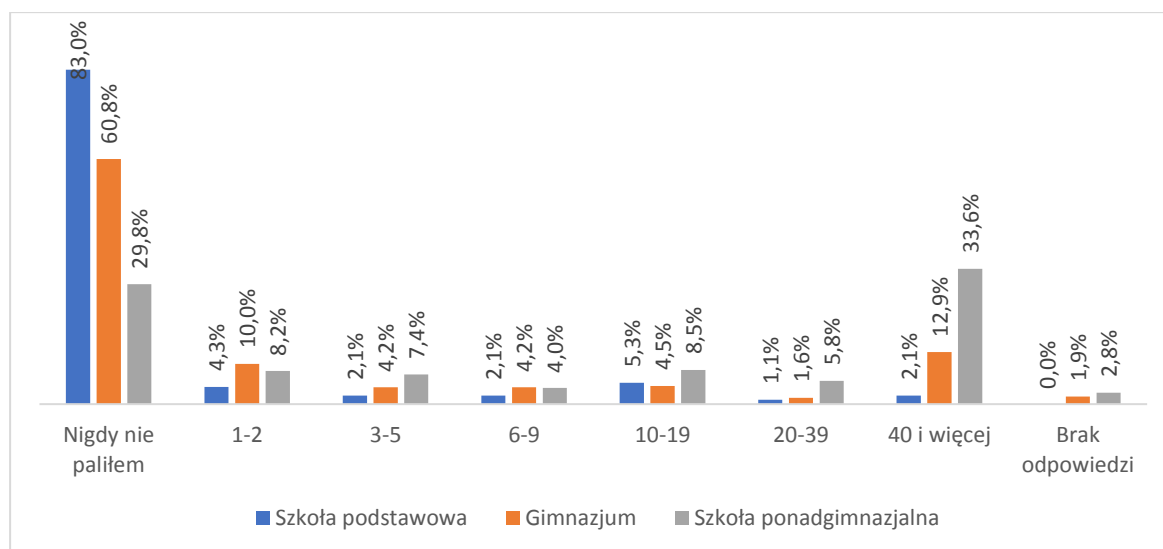
Podobnie jak w 2014, tak i ostatniej fali badania największy odsetek badanych, którzy nigdy nie palili w swoim życiu jest wśród uczniów szkół podstawowych, a najniższy w szkołach ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych. Odwrotna sytuacja jest w stosunku do wskazania dotyczącego wypalenia 40 i więcej papierosów: najniższy odsetek wskazań jest wśród uczniów szkół podstawowych, a najwyższy wśród młodzieży w szkołach ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych. Odsetek uczniów, którzy zadeklarowali, że wypalili 40 papierosów i więcej jest wyższy niż w 2014: wzrost w szkole podstawowej o 1,9 p. p., w gimnazjum o 6,3 p. p. i w szkole ponadpodstawowej / ponadgimnazjalnej o 5,4 p. p.

Wykres 149. Liczba papierosów wypalonych przez ucznia w ciągu życia. Rodzaj szkoły [uczniowie] - 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

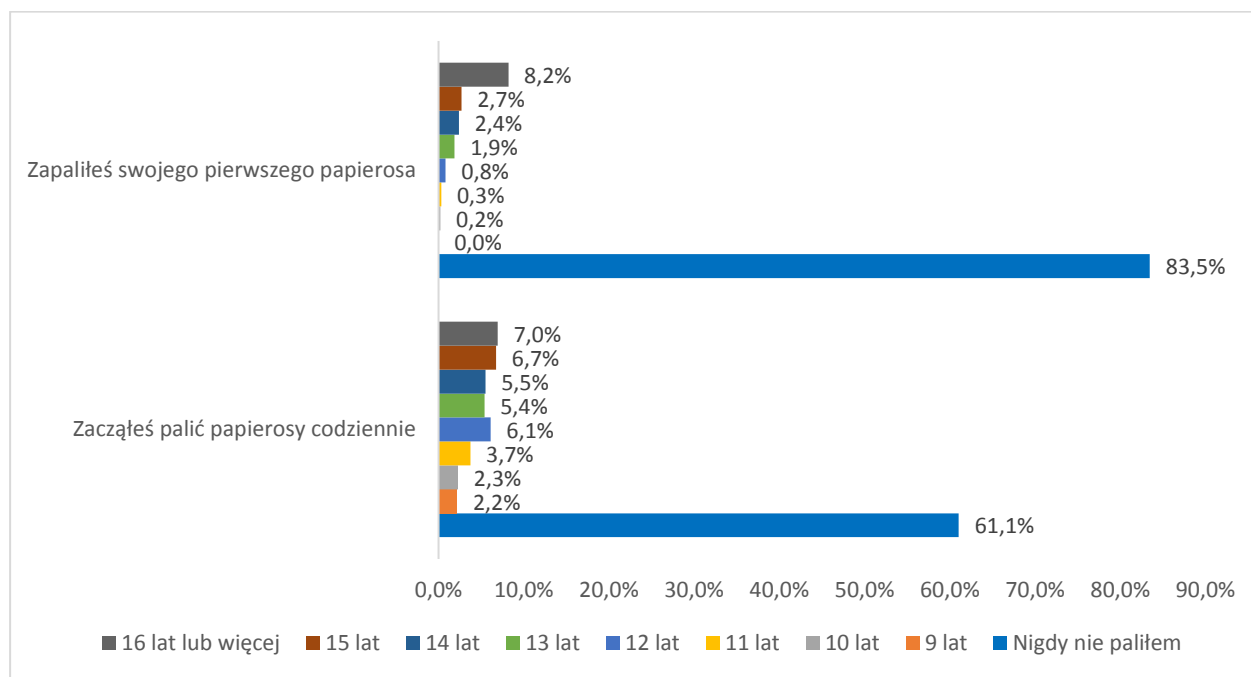
Wykres 150. Liczba papierosów wypalonych przez ucznia w ciągu życia. Rodzaj szkoły [uczniowie] - 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

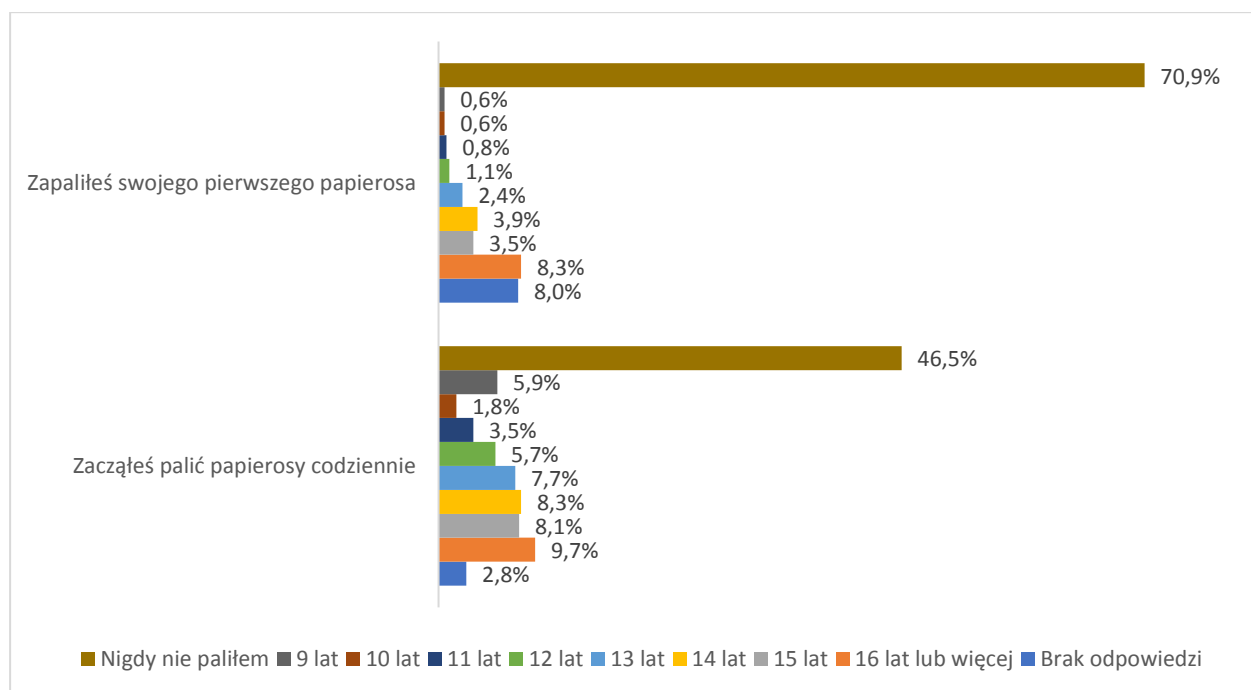
Ponad cztery piąte badanych w 2019 - w stosunku do ponad dwóch trzecich w 2014 - deklaruje, że do tej pory nie paliło papierosów. W stosunku do 2014 nastąpił wzrost deklaracji dotyczących tego, że uczniowie nigdy nie palili regularnie papierosów: z 46,5% do 61,1% w 2019.

Wykres 151. Wiek inicjacji palenia i rozpoczęcia palenia regularnego [uczniowie] - 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Wykres 152. Wiek inicjacji palenia i rozpoczęcia palenia regularnego [uczniowie] - 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

Chłopcy swojego pierwszego papierosa zapalili najczęściej w wieku 12 lat, podczas gdy dziewczyny w wieku 14 lat. W 2014 najwięcej dziewcząt i chłopców swojego pierwszego papierosa zapaliło mając co najmniej 16 lat. Badania zarówno z 2014 jak i 2019 wskazują, że również w wieku 16 lat lub więcej najczęściej rozpoczynano najczęściej regularne palenie.

Tabela 43. Wiek inicjacji palenia i rozpoczęcia palenia regularnego. Podział na płeć. [uczniowie] - 2019

2019		Chłopak	Dziewczyna
Zapaliłeś swojego pierwszego papierosa	9 lat	3,2%	1,1%
	10 lat	2,2%	2,3%
	11 lat	4,9%	2,6%
	12 lat	7,5%	4,7%
	13 lat	5,7%	5,1%
	14 lat	3,6%	7,5%
	15 lat	6,3%	7,2%
	16 lat lub więcej	7,3%	6,6%
	Nigdy nie paliłem	59,3%	62,9%
Zacząłeś palić regularnie	9 lat	0,0%	0,0%
	10 lat	0,4%	0,0%
	11 lat	0,4%	0,2%
	12 lat	1,0%	0,6%
	13 lat	1,4%	2,3%
	14 lat	2,0%	2,8%
	15 lat	2,2%	3,2%
	16 lat lub więcej	7,3%	9,2%
	Nigdy nie paliłem	85,2%	81,7%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Tabela 44. Wiek inicjacji palenia i rozpoczęcia palenia regularnego. Podział na płeć. [uczniowie] - 2014

2014		Chłopak	Dziewczyna
Zapaliłeś swojego pierwszego papierosa	9 lat	7,0%	5,1%
	10 lat	2,3%	1,2%
	11 lat	3,7%	3,3%
	12 lat	6,8%	4,1%
	13 lat	6,1%	9,1%
	14 lat	7,5%	9,3%
	15 lat	5,9%	10,3%
	16 lat lub więcej	8,7%	10,7%
	Nigdy nie paliłem	48,2%	44,9%
	Brak odpowiedzi	3,7%	2,1%
Zacząłeś palić regularnie	9 lat	0,9%	0,4%

2014		Chłopak	Dziewczyna
	10 lat	1,4%	0,0%
	11 lat	1,2%	0,4%
	12 lat	0,9%	1,2%
	13 lat	2,1%	2,5%
	14 lat	3,3%	3,9%
	15 lat	1,9%	5,1%
	16 lat lub więcej	6,3%	10,3%
	Nigdy nie paliłem	75,2%	67,1%
	Brak odpowiedzi	6,8%	9,1%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

Ostatnia fala badania wykazuje, że w porównaniu do 2014 dzieci i młodzież później sięgają po pierwszego papierosa. Zwiększyła się również średnia wieku dotycząca rozpoczęcia regularnego palenia papierosów.

Tabela 45. Wiek inicjacji palenia i rozpoczęcia palenia regularnego. Rodzaj szkoły [uczniowie] – 2019

2019		Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła ponadgimnazjalna /ponadpodstawowa
Zapaliłeś swojego pierwszego papierosa	9 lat	2,2%	0,0%	2,5%
	10 lat	2,0%	0,0%	3,2%
	11 lat	4,0%	0,0%	3,8%
	12 lat	5,4%	7,7%	7,3%
	13 lat	2,2%	1,9%	12,1%
	14 lat	3,0%	13,5%	8,9%
	15 lat	1,8%	13,5%	14,9%
	16 lat lub więcej	0,2%	1,9%	20,6%
	Nigdy nie paliłem	79,2%	61,5%	26,7%
Zacząłeś palić regularnie	9 lat	0,0%	0,0%	0,0%
	10 lat	0,2%	0,0%	0,3%
	11 lat	0,3%	0,0%	0,3%
	12 lat	0,7%	0,0%	1,3%
	13 lat	2,0%	1,9%	1,6%
	14 lat	1,7%	5,8%	3,2%
	15 lat	0,0%	1,9%	7,9%
	16 lat lub więcej	0,3%	7,7%	23,2%
	Nigdy nie paliłem	94,8%	82,7%	62,2%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

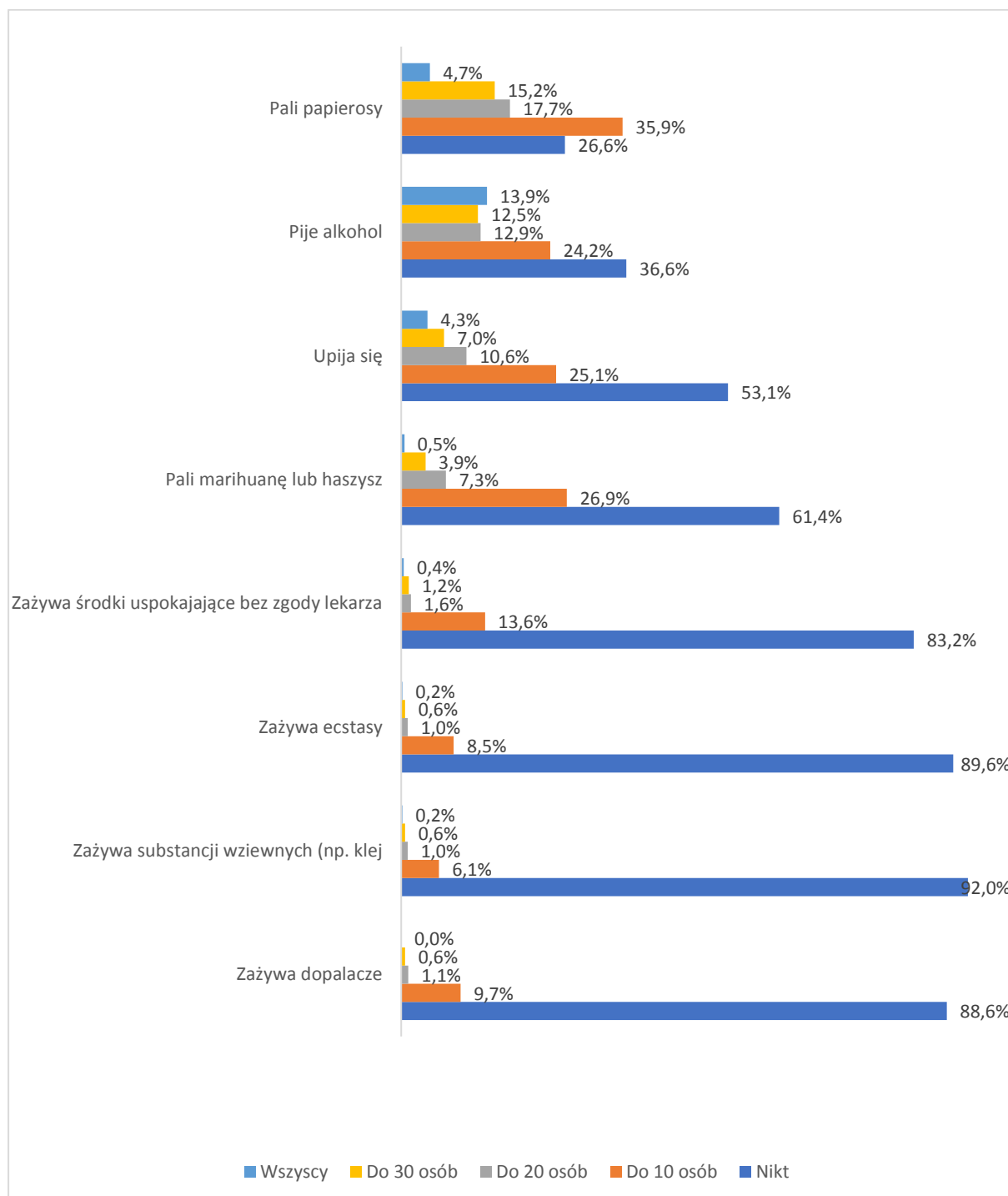
Tabela 46. Wiek inicjacji palenia i rozpoczęcia palenia regularnego. Rodzaj szkoły [uczniowie] – 2014

2014		Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła ponadgimnazjalna
Zapaliłeś swojego pierwszego papierosa	9 lat	8,5%	6,1%	5,6%
	10 lat	3,2%	1,0%	2,0%
	11 lat	3,2%	3,2%	3,6%
	12 lat	0,0%	6,1%	5,8%
	13 lat	1,1%	6,1%	10,1%
	14 lat	0,0%	8,0%	10,1%
	15 lat	0,0%	4,5%	12,1%
	16 lat lub więcej	0,0%	1,3%	16,7%
	Nigdy nie paliłem	84,0%	61,7%	30,2%
	Brak odpowiedzi	0,0%	1,9%	3,8%
Zacząłeś palić regularnie	9 lat	1,1%	1,0%	0,4%
	10 lat	2,1%	0,3%	0,6%
	11 lat	1,1%	0,6%	0,8%
	12 lat	0,0%	2,6%	0,4%
	13 lat	0,0%	2,3%	2,8%
	14 lat	0,0%	3,9%	4,0%
	15 lat	0,0%	1,9%	5,4%
	16 lat lub więcej	0,0%	0,3%	14,5%
	Nigdy nie paliłem	92,6%	81,0%	61,4%
	Brak odpowiedzi	3,2%	6,1%	9,7%

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=930

Uczniowie najczęściej deklarowali, że w ich otoczeniu nikt nie zażywa środków uspokajających bez zgody lekarza (83,2%), ecstasy (89,6%) i dopalaczy (88,6%) oraz substancji wziewnych (92,0%). Najczęściej spożywany jest jednak alkohol – zdaniem 13,9% badanych spożywa go każdy. Wszyscy upijają się nim według 4,3% badanych, a zdaniem ponad 1/4 z nich, robi to do 10 osób. Ponad 15% badanych jest zdania, że do 30 osób z jego otoczenia pali papierosy, a 4,7 % uczniów twierdzi, że palą wszyscy. Niemal co dziesiąta (9,7%) osoba wskazała, że do 10 osób w jej otoczeniu zażywa dopalacze.

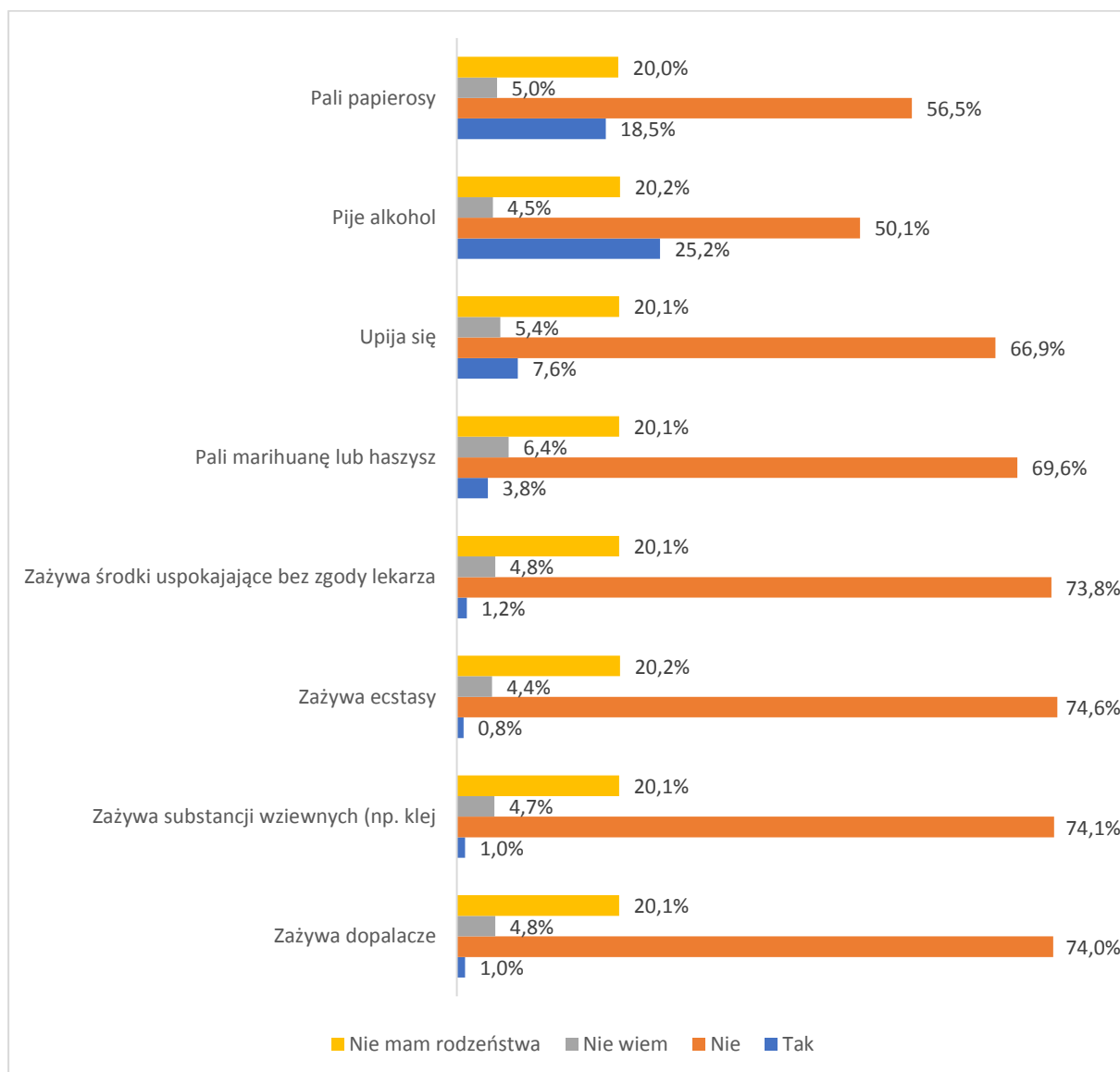
Wykres 153. Liczba osób stosujących używki w otoczeniu ucznia [uczniowie] - 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Badani zdają się być świadomi tego czy i z jakich używek korzysta ich rodzeństwo. Najczęściej spożywany jest ich zdaniem alkohol (25,2%) oraz palone są papierosy (18,5%). Najwięcej osób jest przekonanych, że ich brat lub siostra, nie zażywa środków uspokajających bez zgody lekarza, ecstasy oraz substancji wziewnych i dopalaczy. W przypadku 7,6% uczniów rodzeństwo upija się, a 3,8% deklaruje palenie marihuany lub haszyszu przez brata i/lub siostrę.

Wykres 154. Zachowanie rodzeństwa ucznia [uczniowie] - 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=963

Podsumowanie

Alkohol

- W porównaniu do 2014, w 2019 nastąpił wzrost uczniów, którzy zadeklarowali, że nigdy nie pili żadnego ze wskazanych w ankiecie alkoholi. Wiek inicjacji poszczególnych alkoholi nie uległ zmianom. Zarówno w badaniach z 2014, jak i w 2019 wykazano, że alkoholem, którego uczniowie spróbowali najwcześniej jest piwo.
- Analizując wiek inicjacji picia alkoholi zauważalnym jest, że chłopcy częściej niż dziewczęta swój pierwszy kontakt z piwem i winem mieli będąc w wieku 10 lat i niżej. Dziewczęta śmielej niż chłopcy sięgały po wódkę dopiero w wieku co najmniej 16 lat, a po inne napoje alkoholowe mając lat 15. W porównaniu do 2014, zmniejszył się odsetek osób najmłodszych (9 lat) mających swój pierwszy kontakt z alkoholem.
- Odsetek badanych deklarujących, że do momentu uczestnictwa w badaniu nigdy nie próbowali alkoholu (niezależnie od rodzaju), najwyższy był wśród uczniów szkół podstawowych (78,9%) – spadek w porównaniu do 2014 (z 84,0%). Uczniom szkół podstawowych najczęściej zdarzało się pić pierwsze piwo w wieku 9 lat (2,3%) i poniżej 9 lat (3,4%). 42,4% uczniów gimnazjum piło wino w wieku 14 lub 15 lat (po 21,2%). Najwyższy odsetek uczniów szkół podstawowych piło piwo pierwszy raz (po 3,7%) w wieku 13 i 14 lat. Uczniowie tych szkół nielicznie sięgnęli po wódkę. Pierwsze spożycie wódki ma za sobą większość badanych uczniów szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych, z których ponad co trzeci zrobił to mając 16 lat lub więcej.
- Biorąc pod uwagę dane z 2014 roku należy zauważyć, że zwiększył się odsetek chłopców i dziewcząt, które zadeklarowały, że nigdy nie piły alkoholu. Co piąty chłopiec spożywał alkohol do 7 dni przed badaniem. Jednak to dziewczęta częściej wskazywały na spożywanie alkoholu w okresie 8-14 dni oraz 15-30 dni od badania.
- Uczniowie szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych zdecydowanie częściej niż uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów, spożywali alkohol w okresie do 30 dni przed wzięciem udziału w badaniu ankietowym. Trzy czwarte uczniów (75,0%) szkół podstawowych oraz 42,3% uczniów gimnazjów deklaruje, że nigdy nie piło alkoholu, podczas gdy jedynie 10,2% badanych ze szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych wskazało taką odpowiedź.
- Podobnie jak w 2014, tak i w 2019 badani ostatni raz alkohol spożywali w swoim (15,2%) oraz w cudzym domu (14,0%). Niemal 8% badanych spożywało alkohol w ogólnodostępnym miejscu takim jak np. ulica czy park, natomiast odsetek wskazań innych miejsc nie przekroczył 4%. Uczniowie, którzy ostatni raz spożywali

alkohol w miejscach inne niż te wymienione w kwestionariuszu ankiety, wskazywali na takie miejsca, jak internat, działka, orlik. Ze względu na wyższy niż w 2014 odsetek osób deklarujących, że nigdy nie spożywało alkoholu, zmniejszył się udział odsetek osób wskazań dla poszczególnych lokalizacji.

- Badani uczniowie zapytani o rodzaj alkoholu, który pili najczęściej, wskazali piwo (26,0%) – spadek z 43,2% w 2014. Wódkę, inne napoje alkoholowe oraz wino, jako najczęściej spożywane alkohole, wskazało odpowiednio 8,8%, 6,7% i 6,3% badanych. Podział na płeć pozwala zauważyć, że chłopcy częściej sięgają po piwo oraz wódkę, podczas gdy dziewczęta chętniej spożywają napoje alkoholowe (drinki) i wino. Ponad połowa badanych zadeklarowała, że nie spożywała alkoholu (51,8%), podczas gdy w 2014 na taką odpowiedź wskazało 29,2% uczniów.
- Po piwo najczęściej sięgali uczniowie szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych, a najrzadziej dzieci i młodzież ze szkół podstawowych. Wino najczęściej spożywają uczniowie gimnazjum. W odniesieniu do wódki oraz drinków sytuacja wygląda podobnie jak ze spożyciem piwa – rośnie wraz z poziomem edukacji. Taki rozkład odpowiedzi ma oczywiście związek z piciem alkoholu w ogóle, co zadeklarowało więcej starszych uczniów.
- W 2014 roku prawie 2/3 badanych nie kupowało alkoholu na własne potrzeby w okresie 30 dni przed wzięciem udziału w badaniu. Wynik ten związany był z wysokim odsetkiem odpowiedzi, według których respondenci w ogóle nie piją alkoholu. W 2019 roku zauważalny jest wzrost odsetka wskazań tej odpowiedzi wśród wszystkich rodzajów alkoholi, a największy w przypadku piwa - o 13,6 p. p.
- Różnice pomiędzy częstotliwością nabywania alkoholu przez chłopców i dziewczęta nie były znaczne. W 2014 roku w okresie 30 dni przed udziałem w badaniu piwa w ogóle nie kupiło 63,5% chłopców oraz 60,9% dziewcząt, a w 2019 – 76,9% chłopców i 74,6% dziewcząt. Najwyższy odsetek chłopców, którzy nie kupowali danego alkoholu 30 dni przed badaniem, odnotowano w przypadku wina, dziewczęta natomiast najrzadziej (w ciągu 30 dni przed badaniem) kupowały wódkę oraz wino. W porównaniu do 2014 roku, widoczny jest wzrost odsetka dzieci, które nie zakupiły wódki w ciągu 30 dni przed badaniem.
- Z zakupem poszczególnych alkoholi związana jest ich dostępność. W 2014 roku, zdaniem ponad 1/3 badanych każdy z wymienionych rodzajów alkoholu było bardzo łatwo zdobyć, przy czym dotyczy to w szczególności piwa. W 2019 roku uczniowie deklarowali już mniejszą dostępność do tego trunku (spadek liczby wskazań odpowiedzi „bardzo łatwo” oraz wzrost odsetka wskazań odpowiedzi „niemożliwe”). Nieco więcej trudu może uczniom przysporzyć nabycie wódki, ale również w tym przypadku odnotowano wzrost wskazań odpowiedzi „niemożliwe” (z 15,7% do 32,0%). Również w przypadku wina uczniowie mają coraz większy

problem z jego zdobyciem (odpowiedź „niemożliwe” - 25,3% w 2019 roku w porównaniu do 13,4% w 2014 roku). Wzrost odsetka odpowiedzi „niemożliwe” nastąpił również w przypadku napojów alkoholowych (14,5% w 2014 roku; 28,0% w 2019 roku).

- Więcej niż połowa badanych w 2014 roku i ponad jedna czwarta w 2019 roku nigdy się nie upiła. Biorąc jednak pod uwagę pozostałe odpowiedzi widać, że odsetek uczniów, którzy takie zdarzenie mają już za sobą, malał wraz z wiekiem (za wyjątkiem 9-latków w 2014 roku i 2019 r oraz 11-latków i 14-latków w 2019 roku). Najwięcej uczniów pierwszy raz upiło się mając 16 lat i więcej (w obu falach badania).
- W 2014 roku chłopcy częściej niż dziewczęta, pierwszy raz upili się będąc w wieku 9-12 lat (przy czym – biorąc pod uwagę ten okres - najczęściej w wieku 12 lat). Dziewczęta natomiast, pierwsze upojenie alkoholem – częściej niż chłopcy – przeżyły mając co najmniej lat 15. W 2019 roku różnice pomiędzy płciami są znacznie mniejsze.
- W 2014 roku ponad 90% badanych spośród uczniów szkół podstawowych nigdy się nie upiło. Takiej odpowiedzi udzieliło 3/4 gimnazjalistów oraz 1/3 młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych. Najmłodszy uczestnik badania, pierwsze upojenie alkoholem przeżył najczęściej w wieku 9 lat (2,1%), uczniowie gimnazjów mając lat 15 (7,4%), zaś najstarsi respondenci w wieku 16 lat i więcej (29%). W porównaniu do 2104 zwiększył się odsetek uczniów szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych, którzy upili się po raz pierwszy w wieku 16 lat lub więcej – o 12 p. p. Warto jednak zwrócić uwagę, że w porównaniu do 2014 zwiększył się odsetek uczniów szkół podstawowych oraz uczniów gimnazjów, które nigdy się nie upiły, natomiast wśród osób uczęszczających do szkół ponadgimnazjalnych / ponadpodstawowych nastąpił spadek takich deklaracji: z 33,6% w 2014 do 29,5% w 2019.
- W 2014 roku co czwarty badany deklarował, że w ciągu ostatnich 30 dni (od daty badania) nie wystąpiły u niego objawy upojenia alkoholowego. Nieco więcej, bo 30,9% nie odnotowało takich objawów w ciągu ostatniego roku, a 42,6% badanych nie doświadczyło ich nigdy w życiu. W okresie do miesiąca przez udziałem w badaniu, u 17% respondentów objawy upojenia pojawiły się 1-2 razy (tę częstotliwość objawów upojenia w ciągu ostatniego roku wskazało 15,5% uczniów, zaś kiedykolwiek w życiu 11,2%). W 2019 roku w ciągu ostatnich 30 dni od dnia badania 7,5% uczniów zadeklarowało, że było w stanie upojenia alkoholowego 1-2 razy. W ostatnim roku w takim stanie było 1-2 razy 14,3% uczniów, 3-5 razy – 3,7% uczniów, a 6-9 razy – 1,6%. Co siódma (14,3%) osoba zadeklarowało

wystąpienie objawów upojenia alkoholowego 1-2 razy w swoim życiu, natomiast co 20 (5,1%) 3-5 razy w życiu.

- W 2019 roku, w porównaniu z poprzednią falą badania, zwiększył się odsetek osób deklarujących nie picie alkoholu w ogóle (np. w przypadku odpowiedzi „kiedykolwiek w życiu” w 2014 roku tą odpowiedź wskazało 35,6% chłopców i 34,4% dziewczyn, a w 2019 roku już 52,2% chłopców i 52,5% dziewczyn), co może świadczyć o zmniejszaniu się przedwczesnej inicjacji alkoholowej.
- W 2014 roku ponad połowa młodzieży nie doświadczała negatywnych skutków picia alkoholu. Jeżeli już takie problemy się pojawiły to najwyżej 1-2 razy i najczęściej dotyczyły problemów z rodzicami (6,9%), z przyjaciółmi (5,8%) oraz zaniedbywania obowiązków szkolnych (6,2%). 40 i więcej razy problemy związane z piciem alkoholu dotyczą mniej niż 1% respondentów. W 2019 roku również zdecydowana większość nie doświadczała negatywnych skutków picia alkoholu, a jeżeli takie problemy występowały, to podobnie jak w 2014, dotyczyły one zazwyczaj problemów z rodzicami, problemów z przyjaciółmi oraz zaniedbywania obowiązków szkolnych. Warto też zauważyć, że wzrósł odsetek osób, które deklarują, że nie piją alkoholu (o ok. 15 p. p.)
- Oceniając możliwość pojawienia się określonych konsekwencji spożycia alkoholu, uczniowie za najbardziej prawdopodobne uznali, że szkodzą sobie na zdrowiu. Ponadto za bardzo prawdopodobne uznali, że będą bardziej otwarci wobec innych osób, zapomną o problemach, poczują się szczęśliwi i zrelaksowani. Uczniowie, podobnie jak w 2014, w najmniejszym stopniu obawiają się tego, że mogą mieć kłopoty z policją oraz że może być im trudno przestać pić.
- Czynniki ryzyka: przebywanie wśród osób, w których stosuje się inne używki, rodzeństwo, które pali papierosy, pije alkohol lub pali marihuanę / haszysz, przeciętny lub niski poziom zadowolenia z kontaktów z rodziną, w tym z rodzicami, niepełna rodzina lub zrekonstruowana, spędzanie czasu poza domem, częste granie w gry komputerowe, zmiana szkoły (na ponadpodstawową / ponadgimnazjalną), doświadczenia z aktami przemocy lub wandalizmem, spożywanie alkoholu umotywowane chęcią odprężenia oraz łatwiejszym nawiązywaniem relacji, dostępność do alkoholu, zwłaszcza wśród uczniów szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych.
- Czynniki chroniące: dobre relacje z najbliższymi członkami rodziny, zadowolenie z kontaktów z rodzicami – zwłaszcza z matką, ocenianie siebie jako osobę wartościową, pozytywny stosunek do siebie, brak lub incydentalny kontakt z innymi używkami, częste uprawianie sportu, mała ilość osób otoczeniu (w tym rodzeństwo), która stosuje używki, świadomość negatywnych skutków spożywania alkoholu.

Narkotyki i inne substancje psychoaktywne

- W odniesieniu do częstotliwości zażywania poszczególnych narkotyków w 2014 najczęściej wskazywano na środki uspokajające, które 5,3% badanych zażyło 1 lub 2 razy, niespełna 2% od 3 do 5 razy, a 1,6% respondentów 10-19 razy. Niespełna 5% badanych uczniów 1- 2 razy mieszało alkohol z lekami, a 2% zrobiło to od 3 do 5 razy. Miały miejsce również przypadki zażywania amfetaminy (2,9% - 1 lub 2 razy) oraz LSD lub innych halucynogenów (2,2% - 1 lub 2 razy). W 2019 roku również na pierwszym miejscu w kwestii częstości przyjmowania substancji psychoaktywnych pojawiły się środki uspokajające.
- W 2014 roku zdecydowana większość respondentów deklarowała, że nigdy nie miała kontaktu z marihuaną i haszyszem. Badani którzy zażywali którąś z tych używek 1 lub 2 razy stanowili 3,2% i byli najliczniejszą grupą wśród tych którzy zażywali te narkotyki w ciągu ostatnich 30 dni. Odsetek tych osób był ponad dwa razy większy wśród respondentów palących marihuanę w ostatnim roku (7,4%) oraz kiedykolwiek w życiu (8,4%). Również w 2019 roku badani najczęściej deklarowali brak kontaktu z tymi substancjami – odsetek ten był nawet wyższy niż w 2014 roku i wahał się od 80,3% do 92,9% (w porównaniu w 2014 roku: od 72,7% do 85,3%).
- Najczęstszy kontakt z marihuaną lub haszyszem mieli uczniowie szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych (zarówno w 2014 jak i 2019 roku). Najrzadziej używki te stosowała młodzież ze szkół podstawowych. W 2019 – w porównaniu do 2014 – nastąpił spadek udziału uczniów gimnazjów oraz szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych, którzy nie mieli nigdy kontaktu z marihuaną lub haszyszem.
- W 2014 roku ponad 1/3 badanych była zdania, że marihuanę lub haszysz jest łatwo lub bardzo łatwo zdobyć. Odmiennego zdania był niemal co czwarty badany, a niespełna 15% uważała, że byłoby to wręcz niemożliwe. W 2019 roku diametralnie wzrósł odsetek odpowiedzi „byłoby to niemożliwe” (z 14,9% do 25,8%). Na przestrzeni lat marihuana i haszysz są trudniejsze do zdobycia. Odsetek odpowiedzi „nie wiem” zwiększył się z 27,3% w 2014 do 30,0% w 2019.
- Podobne problemy mieli respondenci dokonując oceny dostępności środków takich jak amfetamina, ekstazy czy środki uspokajające. Ich dostępność w ocenie badanych jest trudniejsza niż w 2014.
- W 2019 ocenie poddano również możliwość zdobycia dopalaczy. Niemal połowa (44,7%) ankietowanych deklaruje, że zdobycie dopalaczy jest niemożliwe, a co dziesiąty uważa, że ich zdobycie jest bardzo trudne. Łatwość zdobycia dopalaczy deklaruje łącznie 14,8% ankietowanych (suma odpowiedzi bardzo łatwo i dość łatwo). Ponad jedna piąta uczniów nie wie, jaką ma możliwość zdobycia dopalaczy.

- W 2014 roku badani uczniowie najliczniej próbowali narkotyków mając lat 16 i więcej, przy czym najczęściej była to marihuana (9%), w dalszej kolejności środki uspokajające (3,7%), alkohol wraz z tabletkami (3,4%), amfetamina (2,4%) oraz ecstasy (1%). Drugą, pod względem liczebności, grupą wiekową w której dochodziło do pierwszego kontaktu z narkotykami byli 15-latkowie, którzy również najczęściej próbowali marihuany. Wyraźnie widać, że im wcześniejszy wiek pierwszego kontaktu z narkotykami, tym mniejsza ilość wskazań, za wyjątkiem 9-latków. Kolejne pojawienie się informacji o tym, że młodzież w tym wieku częściej ma za sobą pierwszy kontakt z używkami niż koledzy w wieku 10-11 lat, potwierdza występowanie opisywanych zjawisk w rzeczywistości. W 2019 roku zaobserwowano podobną zależność – im starsi uczniowie, tym częściej deklarowali, że mieli kontakt z narkotykami.
- Wyniki pokazały, że młodzież deklarująca, że zażywała narkotyki chociaż raz, najczęściej pozyskuje je od znajomych. W 2014 roku najczęściej był to starszy znajomy (28,5%), a w 2019 – znajomy w wieku respondenta lub młodszy (39,8%). W 2019 roku 27,2% uczniów dostało narkotyki od znajomego, a 18,8% - kupiło je od znajomego.
- Zdecydowana większość respondentów, którym zdarzyło się przyjmować narkotyki, twierdzi, że zrobiła to z ciekawości – jest to najczęściej wskazywana odpowiedź w 2014 i 2015 (poza wskazaniem „nie zażywałem narkotyków”). Niewielki odsetek badanych jako powód przyjęcia używki wskazywał chęć zapomnienia o problemach, nudę, a także chęć pocucia się lepszym. Wśród innych odpowiedzi wskazywano na zabawę oraz rekreację jako powód przyjmowania narkotyków.
- Wyniki pokazują, że przypadki przyjmowania narkotyków pod wpływem innych osób (po to by się nie wyróżniać), są marginalne. Uczniowie wymieniający inne powody stosowania używek, wskazywali na ciekawość. Niemal co piąty chłopiec i co piąta dziewczyna twierdziła w 2014 roku, że zażyła narkotyki z ciekawości. W 2019 odpowiedź „z ciekawości” również była najczęściej wskazywanym powodem przyjmowania narkotyków, jednak odsetek zmniejszył się do 15,6% (chłopcy) i 12,4% (dziewczyny) w porównaniu do 2014.
- Czynniki ryzyka: przebywanie wśród osób, w których stosuje się inne używki, rodzeństwo, które pali papierosy, pije alkohol lub pali marihuanę / haszysz, przeciętny lub niski poziom zadowolenia z kontaktów z rodziną, w tym z rodzicami, niepełna rodzina lub zrekonstruowana, spędzanie czasu poza domem, częste granie w gry komputerowe, zmiana szkoły (na ponadpodstawową / ponadgimnazjalną), doświadczenia z aktami przemocy lub wandalizmem, stosunkowo łatwa dostępność do marihuany / haszyszu, zwłaszcza wśród uczniów szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych.

- Czynniki chroniące: dobre relacje z najbliższymi członkami rodziny, zadowolenie z kontaktów z rodzicami – zwłaszcza z matką, ocenianie siebie jako osobę wartościową, pozytywny stosunek do siebie, brak lub incydentalny kontakt z innymi użytkownikami, częste uprawianie sportu, mała ilość osób w otoczeniu (w tym rodzeństwo), która stosuje używki, świadomość negatywnych skutków spożywania skutków zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

Papierosy

- Uczniowie oceniają, że dostęp do papierosów jest bardzo łatwy lub dość łatwy – twierdzi tak w sumie 59,6% badanych. W porównaniu do 2014 jest to jednak spadek o 8,7 pkt. procentowe. Zwiększył się natomiast odsetek osób, które są uważają zdobycie papierosów za niemożliwe: z 7,1% w 2014 do 12,8% w 2019.
- Ponad 40% chłopców i dziewcząt uczestniczących w badaniu nie widzi problemu w zdobywaniu papierosów (bardzo łatwo). Taki sam odsetek dziewcząt i chłopców uważa, że byłoby to niemożliwe (po 12,8%). W porównaniu z danymi z 2014 zmniejszył się odsetek dziewcząt i chłopców, którzy oceniają możliwość zdobycia papierosów jako „bardzo łatwe”: z 53,6% w 2014 do 41,7% w 2019 u chłopców i z 52,5% w 2014 do 43,1% w 2019 u chłopców.
- Na „bardzo łatwy” dostęp do papierosów wskazują uczniowie szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych (uważa tak w sumie 88,0% z nich). Najtrudniej jest zdobyć papierosy najmłodszym badanym, których 1/5 (20,3%) uznaje to za niemożliwe. Niemal połowa uczniów gimnazjów (44,2%) ocenia zdobycie papierosów za „bardzo łatwe”. W stosunku do 2014 zmniejszył się odsetek uczniów szkół podstawowych z 33,0% do 20,3%, którzy uważają, że zdobycie papierosów jest niemożliwe
- 61,2% badanych twierdzi, że w swoim życiu nie wypaliła ani jednego papierosa (w 2014 było to 45,7%). 16,3% uczniów wypaliło ich co najmniej 40 (w 2014 takich deklaracji było o ponad 7,2 pkt. procentowych więcej – 23,5%). Trzecią pod względem liczebności grupę, stanowią uczniowie, którzy zapalili 1-2 razy 10,3%, podczas gdy w 2014 ta grupa stanowiła 8,5%.
- Podobnie jak w 2014, tak i ostatniej fali badania największy odsetek badanych, którzy nigdy nie palili w swoim życiu jest wśród uczniów szkół podstawowych, a najniższy w szkołach ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych. Odwrotna sytuacja jest w stosunku do wskazania dotyczącego wypalenia 40 i więcej papierosów: najniższy odsetek wskazań jest wśród uczniów szkół podstawowych, a najwyższy wśród młodzieży w szkołach ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych. Odsetek uczniów, którzy zadeklarowali, że wypalili 40 papierosów i więcej jest wyższy niż w 2014 (niezależnie od szkoły).

- Chłopcy swojego pierwszego papierosa zapalili najczęściej w wieku 12 lat, podczas gdy dziewczyny w wieku 14 lat. W 2014 najwięcej dziewcząt i chłopców swojego pierwszego papierosa zapaliło mając co najmniej 16 lat. Badania zarówno z 2014 jak i 2019 wskazują, że również w wieku 16 lat lub więcej najczęściej rozpoczynano najczęściej regularne palenie.
- Ostatnia fala badania wykazuje, że w porównaniu do 2014 dzieci i młodzież później sięgają po pierwszego papierosa. Zwiększyła się również średnia wieku dotycząca rozpoczęcia regularnego palenia papierosów.
- Czynniki ryzyka: przebywanie wśród osób, w których stosuje się inne używki, rodzeństwo, które pali papierosy, pije alkohol lub pali marihuanę / haszysz, przeciętny lub niski poziom zadowolenia z kontaktów z rodziną, w tym z rodzicami, niepełna rodzina lub zrekonstruowana, spędzanie czasu poza domem, częste granie w gry komputerowe, zmiana szkoły (na ponadpodstawową / ponadgimnazjalną), doświadczenia z aktami przemocy lub wandalizmem, spożywanie alkoholu umotywowane chęcią odprężenia oraz łatwiejszym nawiązywaniem relacji, łatwy dostęp do papierosów, zwłaszcza wśród uczniów szkół ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych.
- Czynniki chroniące: dobre relacje z najbliższymi członkami rodziny, zadowolenie z kontaktów z rodzicami – zwłaszcza z matką, ocenianie siebie jako osobę wartościową, pozytywny stosunek do siebie, brak lub incydentalny kontakt z innymi używkami, częste uprawianie sportu, mała ilość osób w otoczeniu (w tym rodzeństwo), która stosuje używki, świadomość negatywnych skutków spożywania skutków palenia papierosów.

Ponadto uczniowie najczęściej deklarowali, że w ich otoczeniu nikt nie zażywa środków uspokajających bez zgody lekarza (83,2%), ekstazy (89,6%) i dopalaczy (88,6%) oraz substancji wziewnych (92,0%). Najczęściej spożywany jest jednak alkohol – zdaniem 13,9% badanych spożywa go każdy. Wszyscy upijają się nim według 4,3% badanych, a zdaniem ponad 1/4 z nich, robi to do 10 osób. Ponad 15% badanych jest zdania, że do 30 osób z jego otoczenia pali papierosy, a 4,7 % uczniów twierdzi, że palą wszyscy. Niemal co dziesiąta (9,7%) osoba wskazała, że do 10 osób w jej otoczeniu zażywa dopalacze.

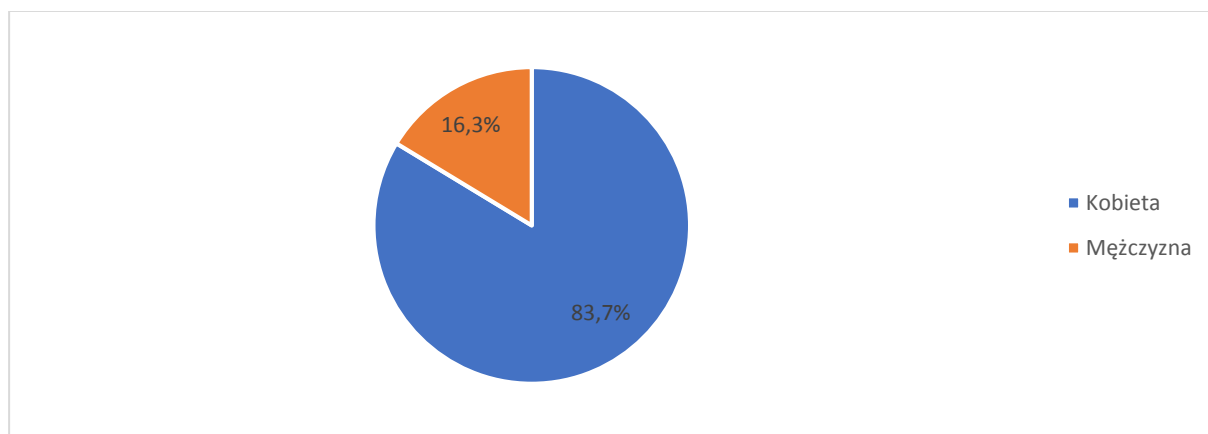
Badani zdają się być świadomi tego czy i z jakich używek korzysta ich rodzeństwo. Najczęściej spożywany jest ich zdaniem alkohol (25,2%) oraz palone są papierosy (18,5%). Najwięcej osób jest przekonanych, że ich brat lub siostra, nie zażywa środków uspokajających bez zgody lekarza, ekstazy oraz substancji wziewnych i dopalaczy. W przypadku 7,6% uczniów rodzeństwo upija się, a 3,8% deklaruje palenie marihuany lub haszyszu przez brata i/lub siostrę.

Badanie ilościowe z udziałem nauczycieli

Próba badawcza

W badaniu udział wzięło 49 nauczycieli pracujących w koszalińskich szkołach podstawowych oraz ponadgimnazjalnych. Większość – ponad 3/4 badanych – stanowiły kobiety.

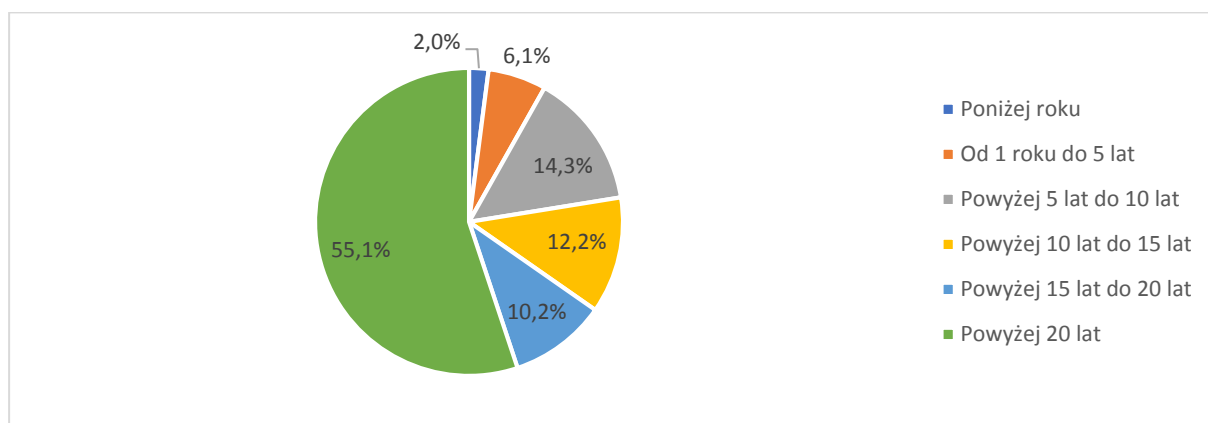
Wykres 155. Struktura próby w rozkładzie na płeć [nauczyciele] – 2019

Źródło: *Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49*

Nieco ponad połowę badanych stanowiły osoby z ponad 20-letnim doświadczeniem w pracy z dziećmi i młodzieżą szkolną. Co dziesiąty ankietowany ma doświadczenie od 15 do 20 lat pracy. Pracę z dziećmi od 5 do 15 lat zadeklarowało łącznie 26,5% ankietowanych, a pracę od 1 roku do 5 lat – 6,1%. Najmniej liczną grupą wśród badanych byli nauczyciele z doświadczeniem nie przekraczającym 5-ciu lat. Taki rozkład próby przekłada się na wysoką wartość uzyskiwanych informacji (a tym samym wysoką wartość i użyteczność całego badania), ze względu na zaangażowanie osób mogących pochwalić się wieloletnim doświadczeniem w pracy z młodzieżą i dziećmi.

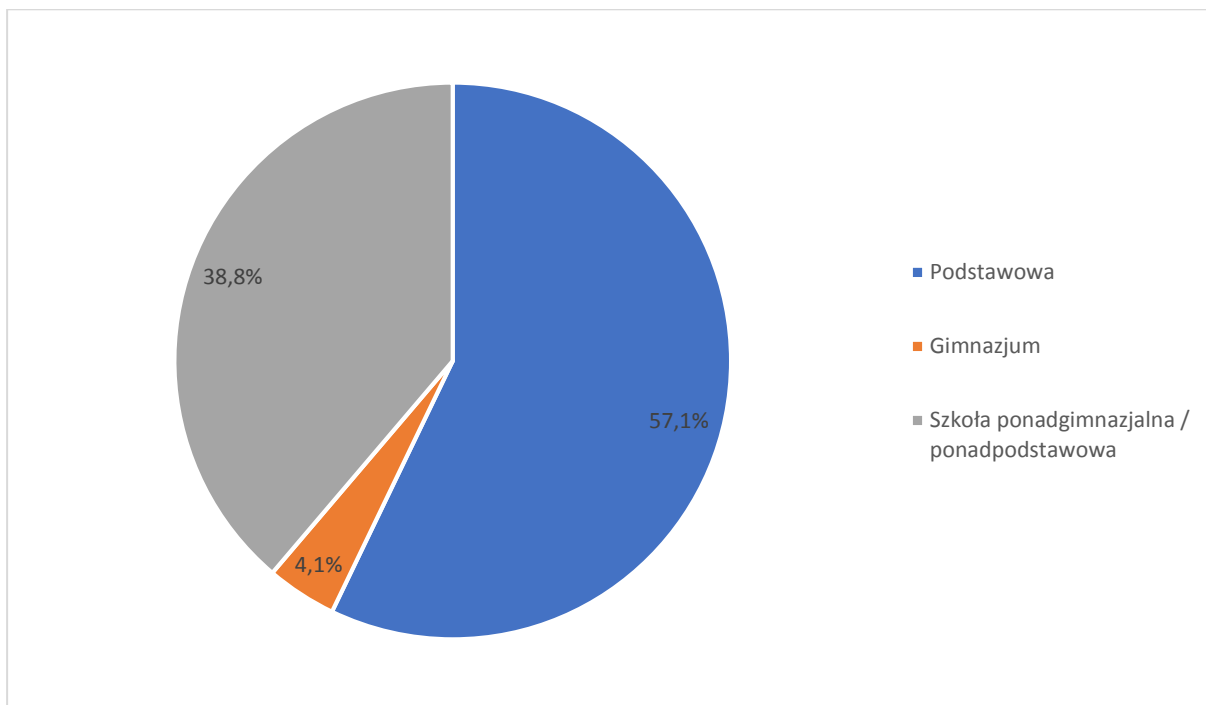
Wykres 156. Struktura próby w rozkładzie na doświadczenie respondenta w pracy z dziećmi i młodzieżą szkolną (w latach) [nauczyciele] – 2019

Źródło: *Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49*

Najliczniejszą grupą byli nauczyciele pracujący w szkołach podstawowych i gimnazjach (61,2%); osoby uczące w szkołach ponadpodstawowych stanowiły ponad 1/3 badanych.

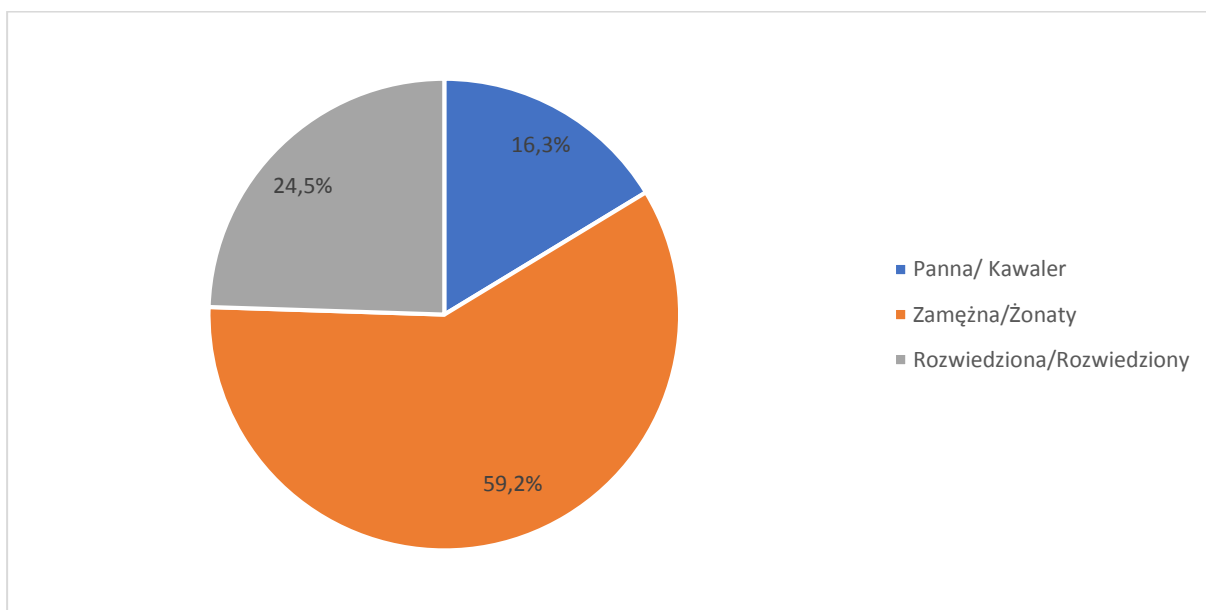
Wykres 157. Struktura próby w rozkładzie na rodzaj szkoły, w której uczy respondent [nauczyciele] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

Większość respondentów to osoby pozostające w związku małżeńskim (59,2%). Łączny udział osób deklarujących stan wolny oraz rozwiedzionych wyniósł 40,8%.

Wykres 158. Struktura próby w rozkładzie na stan cywilny respondenta [nauczyciele] – 2019

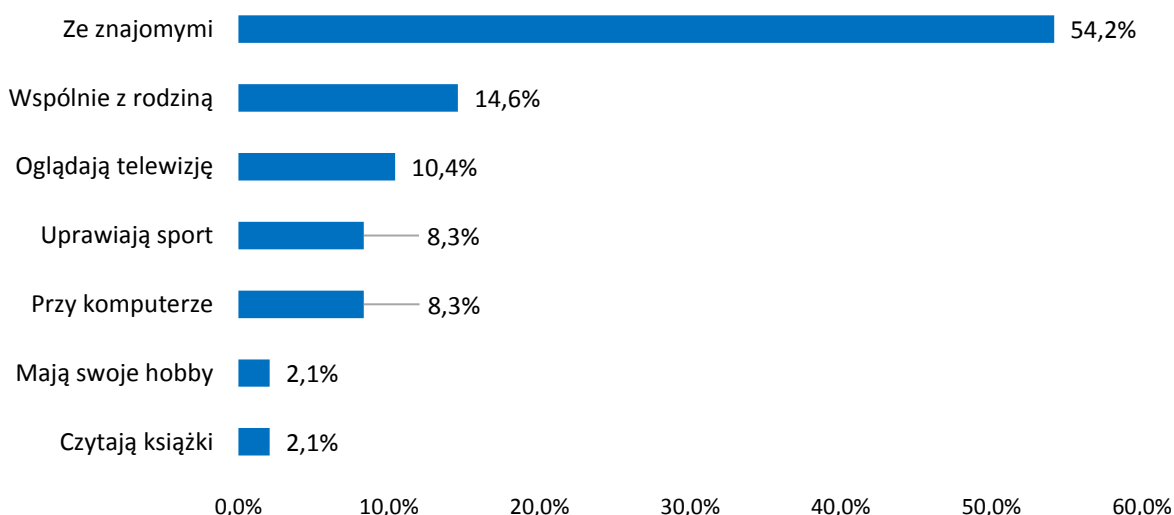
Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

Wyniki badania

Spędzanie czasu wolnego

Na początku respondenci zostali poproszeni o wskazanie form spędzania czasu wolnego, z jakich ich zdaniem najczęściej korzystają młodzi ludzie. W 2014 roku połowa badanych stwierdziła, że młodzi ludzie swój czas wolny spędzają przede wszystkim ze znajomymi. Drugą w kolejności najczęściej wskazywaną odpowiedzią było spędzanie czasu z rodziną, trzecią zaś oglądanie telewizji. Odpowiedzi te wskazało odpowiednio 14,6 i 10,4% nauczycieli. Widoczna jest zatem duża różnica pomiędzy wysokością odsetka wskazań pierwszej wymienionej formy spędzania czasu a częstością wskazywania pozostałych odpowiedzi. Taka sama liczba badanych była zdania, że młodzi ludzie spędzają czas przy komputerze oraz uprawiając sport (po 8,3% wskazań). Najrzadziej twierdzono, że młodzież w czasie wolnym poświęca się swojemu hobby oraz lekturze książek (po 2,1% wskazań).

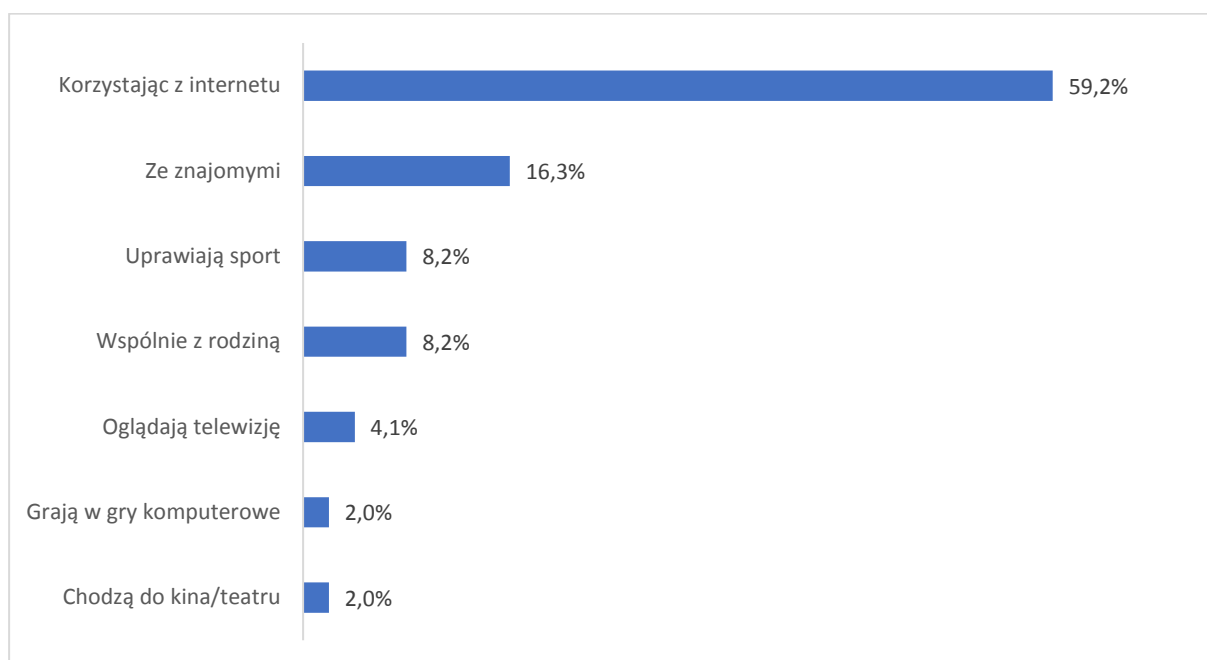
Wykres 159. Formy spędzania czasu wolnego przez młodych ludzi [nauczyciele] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

W 2019 roku na pierwszym miejscu pojawiła się odpowiedź, że młodzi ludzie najczęściej korzystają z internetu (59,2%), a spotkania ze znajomymi spadły na drugie miejsce (16,3%), co jest dość dużym spadkiem w stosunku do poprzedniej fali badania (54,2%). Na trzecim miejscu pojawił się sport i czas z rodziną (po 8,2%), a następnie: telewizja: 4,1% oraz gry komputerowe i kino/teatr (po 2,0%).

Wykres 160. Formy spędzania czasu wolnego przez młodych ludzi [nauczyciele] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

W 2014 roku nauczyciele zapytani o to, czy szkoła oferuje uczniom formy spędzania czasu wolnego po zakończeniu zajęć, zazwyczaj odpowiadali pozytywnie, tylko w nielicznych przypadkach (6,3%) twierdzono, że szkoła nie umożliwia swoim wychowankom spędzania czasu po zakończeniu zajęć lekcyjnych.

W 2014 szkoły najczęściej oferowały udział w zajęciach wyrównawczych, kółkach zainteresowań oraz pozalekcyjnych zajęciach przedmiotowych. Każda z tych form została wskazana przez co najmniej 70% badanych nauczycieli. Innymi dostępnymi dla uczniów formami spędzania wolnego czasu były w 2014 roku szkolne kluby sportowe (SKS) oraz zajęcia, których celem jest lepsze przygotowanie do egzamin końcowego. Część szkół udostępniała salę gimnastyczną (47,9%) i pracownię komputerową (29,2%), a uczniowie mniej zainteresowani sportem i komputerami, mogli uczestniczyć w pozalekcyjnych zajęciach artystycznych (35,4%).

Wykres 161. Oferowane przez szkołę formy spędzania czasu wolnego [nauczyciele] – 2014

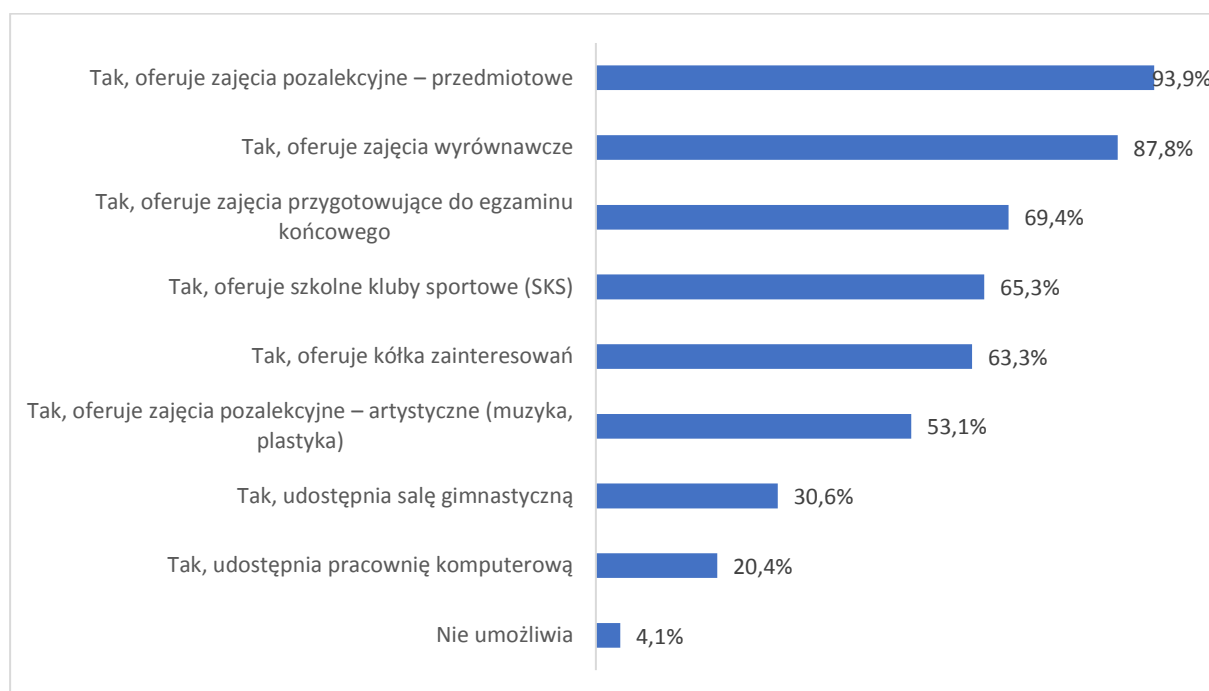

Źródło: *Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48*

* odsetki wskazań poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź

W 2019 roku na pierwszym miejscu uplasowały się natomiast zajęcia pozalekcyjne przedmiotowe – wskazane przez zdecydowaną większość nauczycieli (93,9%). W porównaniu z 2014 rokiem, zajęcia wyrównawcze spadły na drugie miejsce w zestawieniu, ale mają większy odsetek wskazań (87,8% w stosunku do 77,1% z 2014 roku). Podium zamykają zajęcia przygotowujące do egzaminu końcowego (69,4% wskazań). Następnie wybierano odpowiedzi: szkolne kluby sportowe (SKS) (65,3%), kółka zainteresowań (63,3%), zajęcia pozalekcyjne (artystyczne) – 53,1%), sale gimnastyczne (30,6%) i pracownie komputerowe (20,4%). Odsetek nauczycieli, którzy wskazali odpowiedź „nie umożliwia” zmniejszył się i wyniósł w 2019 roku 4,1% (6,3% w 2014).

Wykres 162. Oferowane przez szkołę formy spędzania czasu wolnego [nauczyciele] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

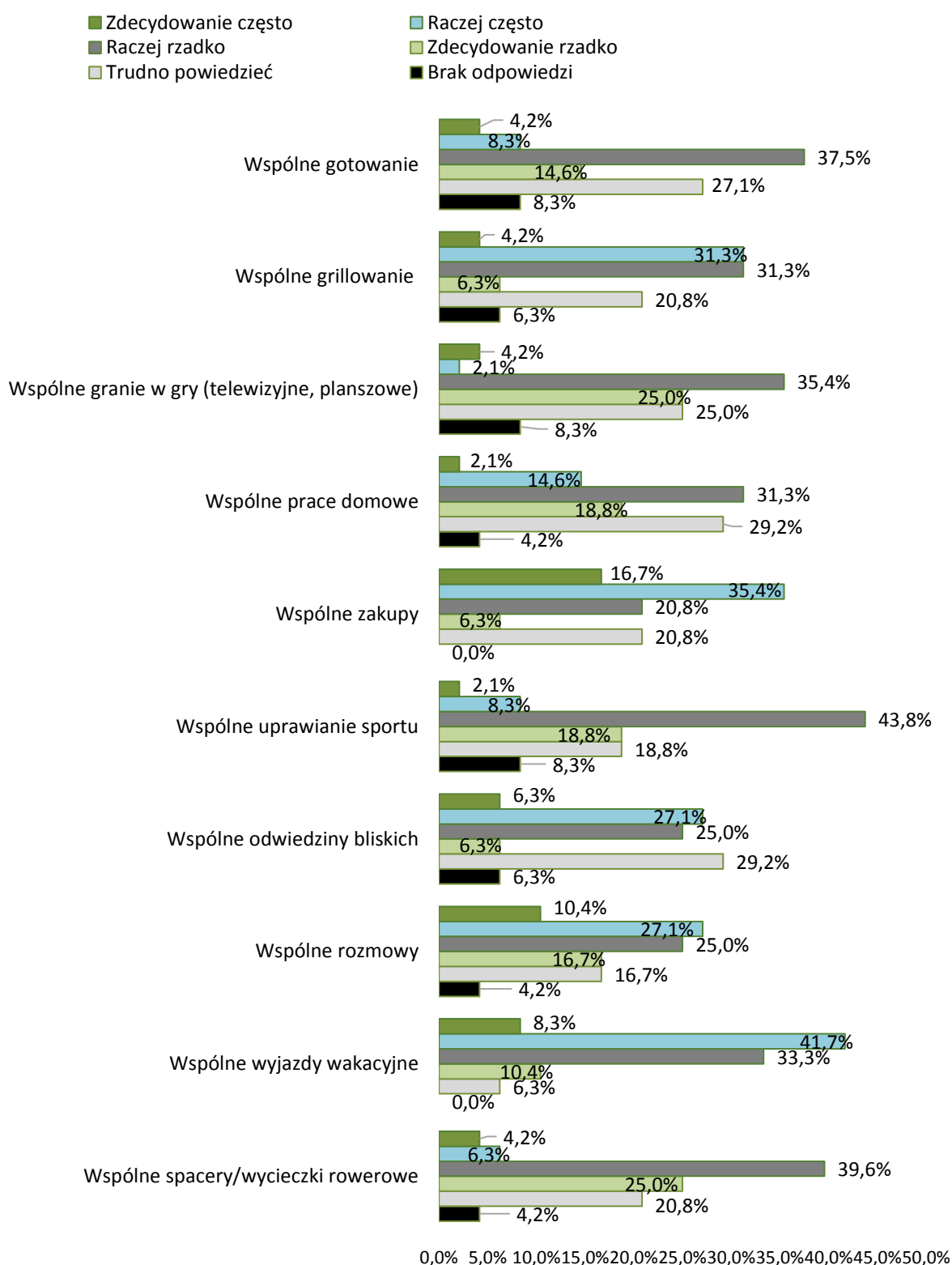
* odsetki wskazań poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź

W opiniach nauczycieli w 2014 roku uczniowie najczęściej (sumując odsetek wskazań odpowiedzi *zdecydowanie często* oraz *raczej często*) spędzali czas z rodziną podczas zakupów (52,1%) oraz wspólnych wyjazdów wakacyjnych (50%). Najrzadziej natomiast (sumując odsetek wskazań odpowiedzi *zdecydowanie rzadko* oraz *raczej rzadko*), wspólnie spacerując (64,6%) oraz uprawiając sport (62,6%). Najwięcej trudności sprawiło nauczycielom określenie, jak często uczniowie wraz z rodziną odwiedzali bliskich oraz wspólnie wykonywali prace domowe.

Podobnie było w 2019 roku – najwięcej wskazań odpowiedzi *zdecydowanie często* i *raczej często* uzyskały wspólne wyjazdy wakacyjne (51,0%) i wspólne zakupy (46,9%), a najwięcej wskazań odpowiedzi *zdecydowanie rzadko* i *raczej rzadko* – wspólne spacer/wycieczki rowerowe (67,3%) i wspólne uprawianie sportu (65,3%).

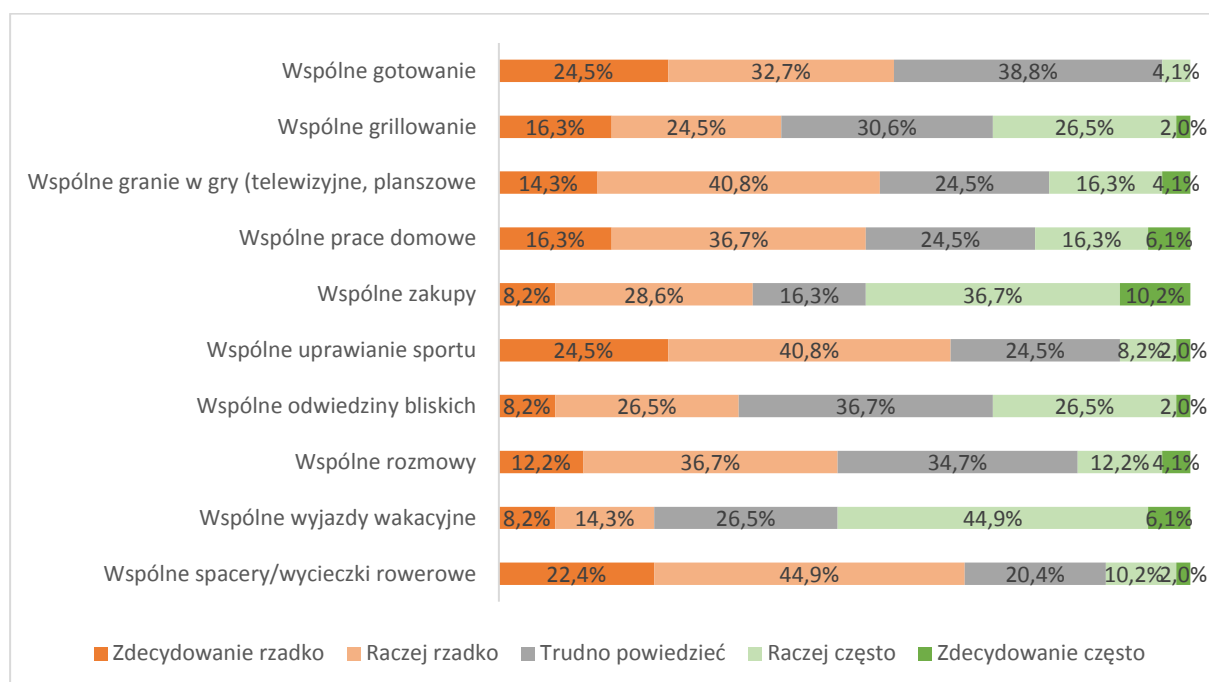
Warto zauważyć, że sposoby spędzania czasu wolnego z rodziną które wskazane zostały jako te podejmowane najczęściej (zarówno w 2014 i 2019 roku) (zakupy, wakacje) to formy, których uczniów prawdopodobnie nie mógłby podejmować samodzielnie (bez udziału rodziców), ponieważ wymagają one środków finansowych. Nie można tego stwierdzić w odniesieniu do takich form spędzania czasu jak spacerowanie, gra w gry (planszowe czy telewizyjne) czy uprawianie sportu, czyli tych które, zdaniem respondentów, podejmowane są najrzadziej.

Wykres 163. Formy w jakich uczniowie spędzają czas z rodziną [nauczyciele] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

Wykres 164. Formy w jakich uczniowie spędzają czas z rodziną [nauczyciele] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

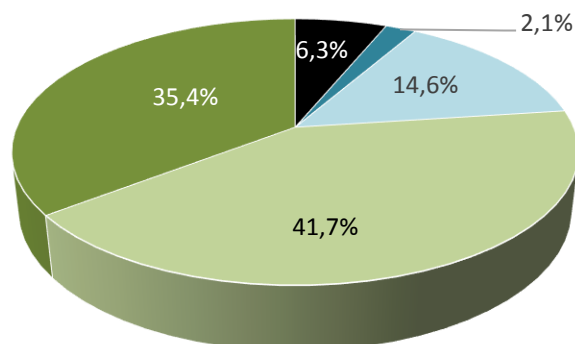
Stosowanie używek

Kolejnym zagadnieniem poruszonym w kwestionariuszu ankiety skierowanej do nauczycieli, były używki (alkohol, papierosy, dopalacze, narkotyki), ich dostępność dla uczniów oraz szkodliwość.

W pierwszej kolejności respondentów zapytano o to, czy w ich opinii w ostatnich latach nastąpił wzrost zainteresowania wśród młodzieży stosowaniem używek. W 2014 roku ponad połowa badanych była zdania, że taki wzrost nastąpił, natomiast w sumie 16,7% nauczycieli twierdziło, że nie zaobserwowało takiego zjawiska.

Wykres 165. Wzrost zainteresowania młodych ludzi używkami [nauczyciele] – 2014

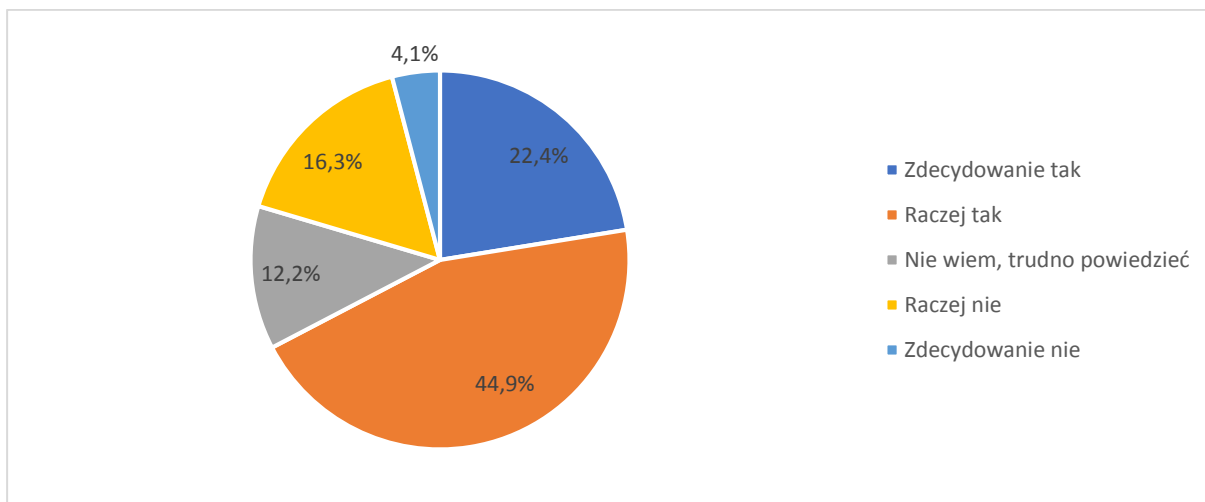
■ Nie wiem, trudno powiedzieć ■ Zdecydowanie nie ■ Raczej nie ■ Raczej tak ■ Zdecydowanie tak

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

W 2019 roku odpowiedź *zdecydowanie tak* uzyskała mniejszy odsetek wskazań (22,4% w stosunku do 35,4% w 2014 roku), a odpowiedź *raczej tak* – niewiele większy (44,9% w porównaniu do 41,7%). Łączny odsetek odpowiedzi *raczej nie* i *zdecydowanie nie* był wyższy w 2019 roku (26,4% w porównaniu do 16,7%).

Wykres 166. Wzrost zainteresowania młodych ludzi używkami [nauczyciele] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

W 2014 roku nauczyciele w większości odpowiadali, że wszystkie z wyżej wymienionych używek (tj. alkoholu, papierosów, narkotyków i dopalaczy) są równie szkodliwe. Biorąc pod uwagę rodzaj używki, nieznacznie częściej wskazywano na szkodliwość narkotyków (6,3%), zaś pozostałe używki uznane zostały za najmniej szkodliwe przez taką samą liczbę badanych (po 4,2% wskazań). Nieliczni respondenci nie byli w stanie udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Wykres 167. Ocena szkodliwości używek [nauczyciele] – 2014

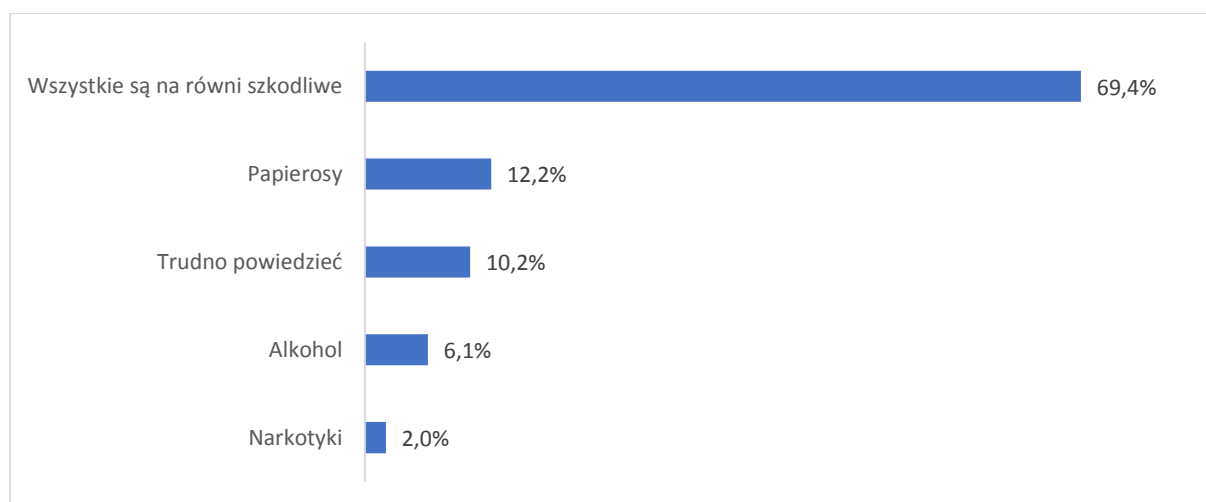

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

* odsetki wskazań poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź

W porównaniu do 2014 roku, niepokoić może zmniejszenie się odsetka badanych, którzy deklarują, że wszystkie używki są na równi szkodliwe (69,4% w porównaniu do 85,4%). Zmniejszyła się natomiast tolerancja dla takich używek jak papierosy (12,2% w porównaniu do 4,2%) czy też alkohol (6,1% w porównaniu do 4,2%). Zwiększył się również odsetek respondentów, którzy nie potrafili określić szkodliwości używek (10,2% w stosunku do 6,3%).

Wykres 168. Ocena szkodliwości używek [nauczyciele] – 2019

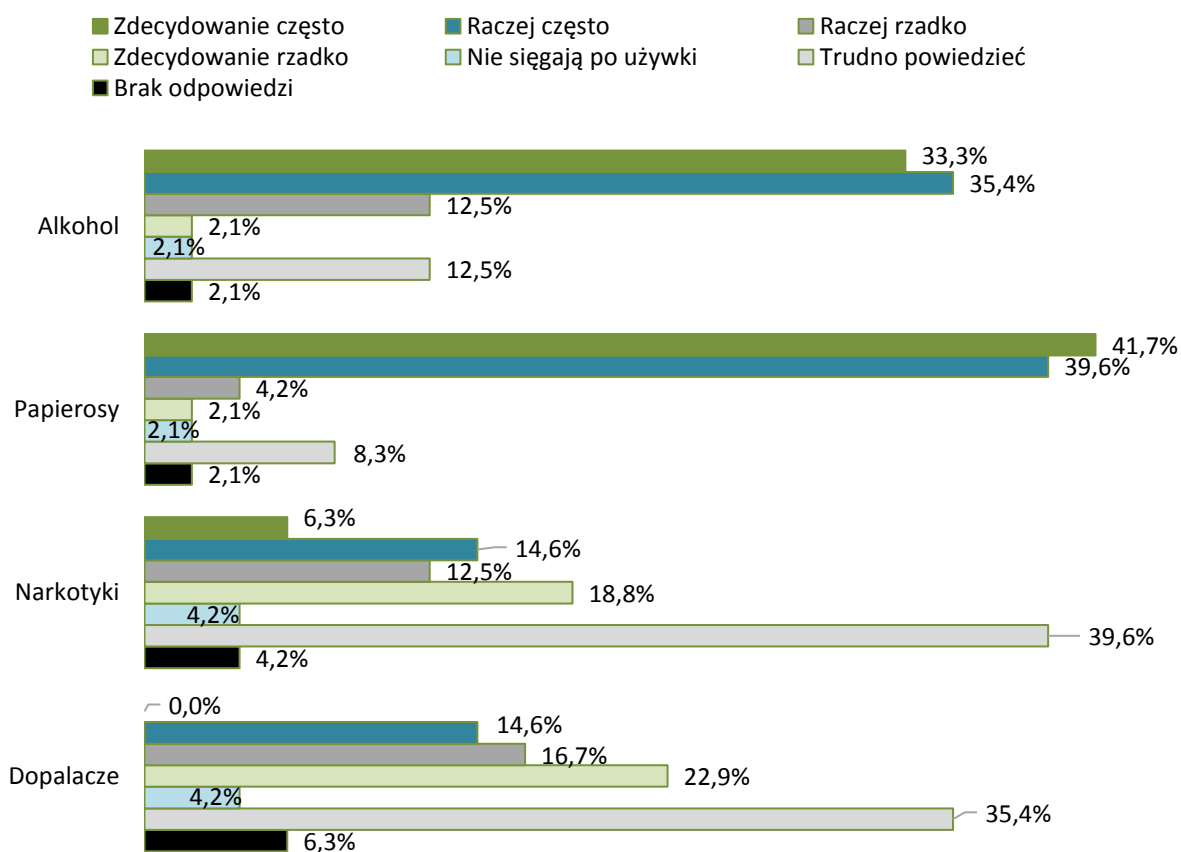
Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

W 2014 roku największe trudności w określeniu częstotliwości sięgania przez uczniów po poszczególne używki, respondenci mieli w przypadku narkotyków (39,6%) oraz dopalaczy (35,4%). Również w odniesieniu do tych dwóch używek, częściej niż w przypadku papierosów i alkoholu, nauczyciele twierdzili, że uczniowie nie sięgają po nie lub sięgają zdecydowanie rzadko.

Inaczej problem przedstawiał się w odniesieniu do alkoholu i papierosów – ponad połowa badanych była zdania, że uczniowie często piją i palą.

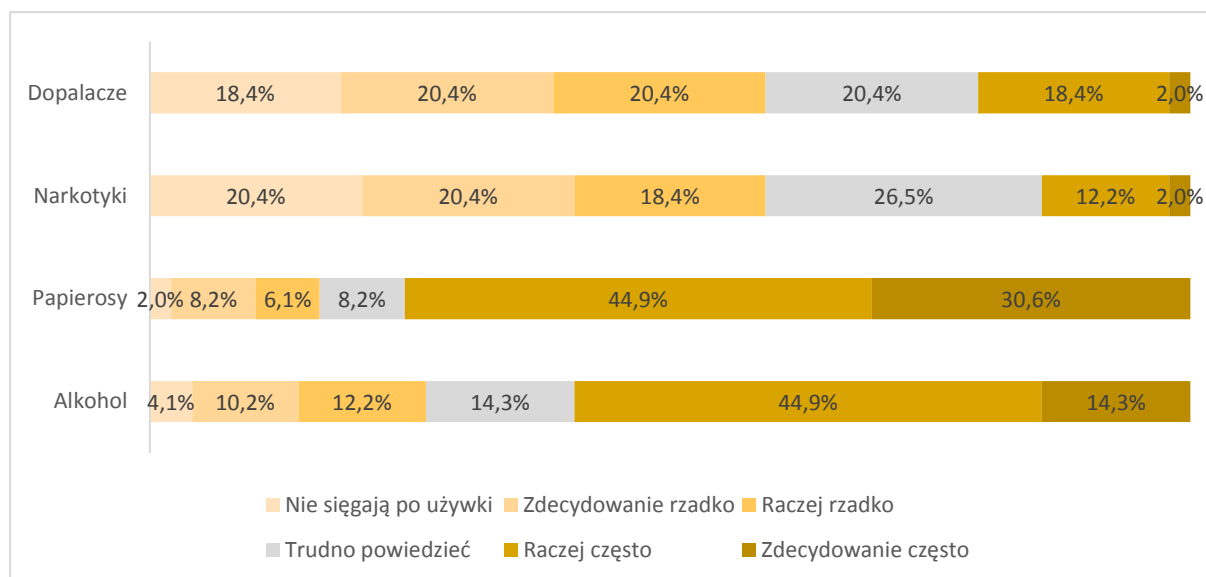
W 2019 roku zmniejszył się odsetek nauczycieli, którzy mieli problem z oceną częstotliwości korzystania z dopalaczy (20,4% w 2019 w porównaniu do 35,4% w 2014) i narkotyków (26,5% w 2019 w porównaniu do 39,6% w 2014) – ich zdaniem uczniowie obecnie, w porównaniu z 2014 rokiem, generalnie rzadziej korzystają z narkotyków i dopalaczy. W porównaniu z 2014 rokiem, w 2019 roku zmniejszył się odsetek wskazań odpowiedzi *zdecydowanie często* w przypadku papierosów (41,7% w 2014 w porównaniu do 30,6% w 2019) – częściej wskazywano odpowiedź *raczej często* (44,9% w 2019 w stosunku do 39,6% w 2014). Również w przypadku alkoholu spadł odsetek odpowiedzi *zdecydowanie często* (33,3% w 2014 vs 14,3% w 2019), a wzrósł odsetek odpowiedzi *raczej często* (35,4% w 2014 vs 44,9% w 2019).

Wykres 169. Częstotliwość z jaką uczniowie sięgają po poszczególne używki [nauczyciele] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

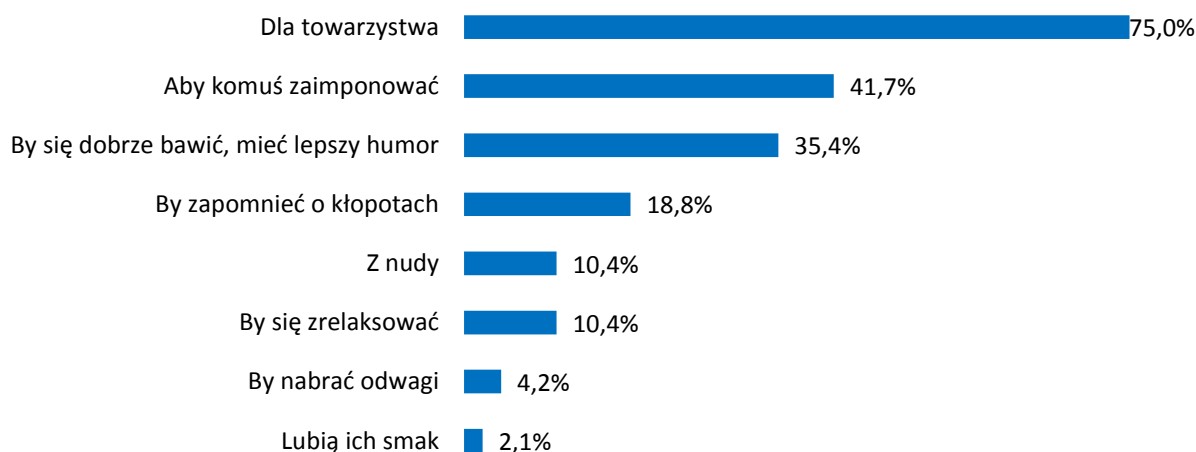
Wykres 170. Częstotliwość z jaką uczniowie sięgają po poszczególne używki [nauczyciele] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

Przyczyn sięgania po używki nauczyciele w 2014 roku upatrywali w najbliższym otoczeniu uczniów – część badanych była zdania, że robią to dla towarzystwa (75% wskazań) lub po to by komuś zaimponować (41,7% wskazań). Istotna była również dobra zabawa (35,4%) oraz to, by zapomnieć o kłopotach (18,8%). Zdaniem co dziesiątego respondenta uczniowie stosowali używki z braku innych, ciekawszych zajęć lub po to, aby się zrelaksować, zaś najrzadziej celem tych działań jest chęć nabrania odwagi lub upodobanie smaku stosowanego środka.

Wykres 171. Przyczyny sięgania po używki [nauczyciele] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

* odsetki wskazań poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź

Odwrotnie niż w 2014 roku, 2 2019 roku na pierwszym miejscu uplasował się powód chęci zaimponowania komuś (51,1%), a na drugim – towarzystwo (46,8%). Na trzecim miejscu ponownie pojawił się powód dotyczący chęci zabawy i poprawy humoru (38,3%). Wśród odpowiedzi „inne” pojawiły się 2 przyczyny: *aby nie być gorszym* od innych oraz *ciekawość*.

Wykres 172. Przyczyny sięgania po używki [nauczyciele] – 2019

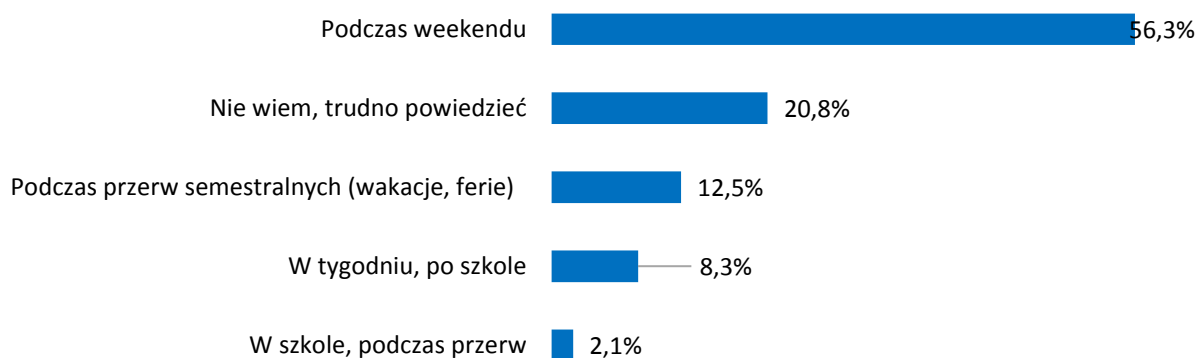

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

* odsetki wskazań poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź

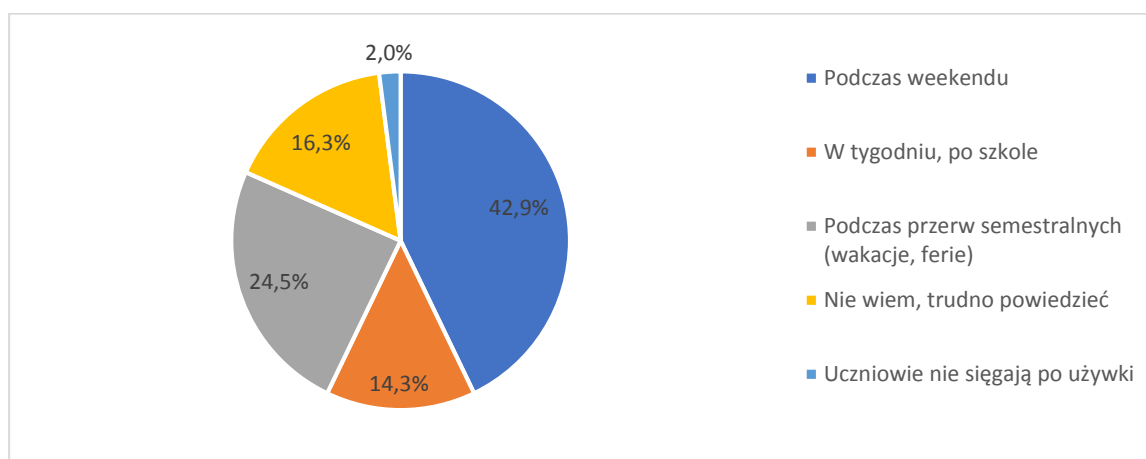
Okresem, w którym uczniowie najczęściej sięgają po używki, jest czas wolny od zajęć lekcyjnych tj. weekend (56,3% w 2014 roku i 42,9% w 2019 roku).

Wykres 173. Okoliczności sięgania po używki [nauczyciele] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

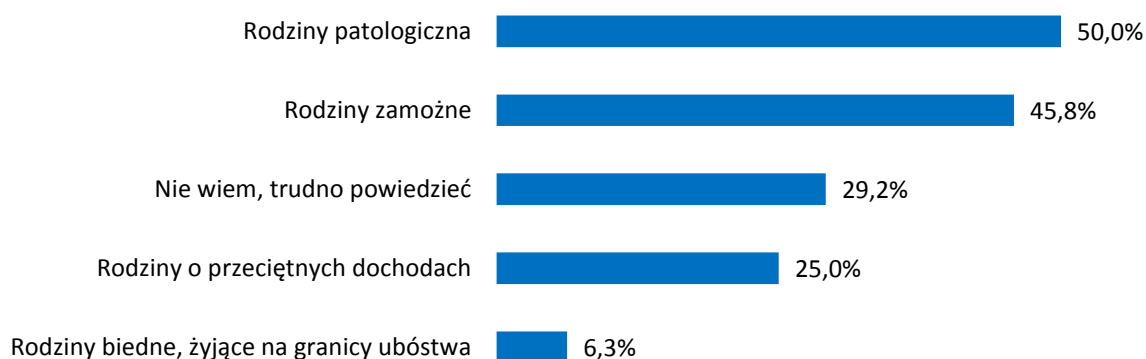
Wykres 174. Okoliczności sięgania po używki [nauczyciele] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

Opinie respondentów odnośnie rodzin z jakich uczniowie sięgają po używki najczęściej, nie są jednoznaczne, na co wskazują zarówno wyniki z 2014 jak i 2019 roku. Z jednej dużej części badanych stwierdziła, że problem ten najczęściej dotyka młodzież wychowującą się w rodzinach patologicznych, z drugiej zaś, wskazywano na rodziny zamożne. Oczywiście jedno nie wyklucza drugiego – nie można założyć, że do zjawisk patologicznych dochodzi wyłącznie w rodzinach o niskim statusie majątkowym. Problem alkoholizmu, narkomanii czy też przemocy, może dotyczyć zarówno rodzin majątnych, jak i ubogich. W pierwszym przypadku, na ogół mamy do czynienia z negatywnym wzorcem zachowania jaki prezentują rodzice lub jeden z nich, natomiast w drugim, z łatwym dostępem do środków finansowych umożliwiających zakup używek oraz chęcią zdobywania nowych doświadczeń, podczas gdy wszystkie potrzeby, zwłaszcza materialne, są już zaspokojone.

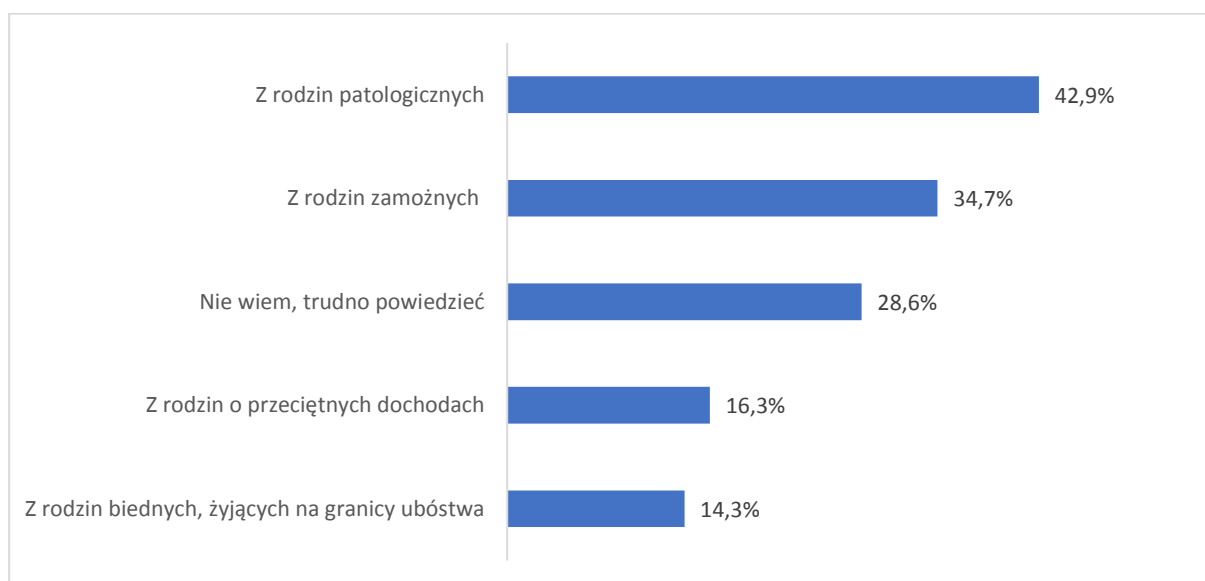
Wykres 175. Sięganie po używki a rodzina w jakiej wychowuje się uczeń [nauczyciele] - 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

* odsetki wskazań poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź

Wykres 176. Sięganie po używki a rodzina w jakiej wychowuje się uczeń [nauczyciele] - 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

** odsetki wskazań poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź*

Na wykresach 177-180 przedstawiono odpowiedzi nauczycieli na pytania o dostępność poszczególnych używek na terenie szkoły i poza nią z badania przeprowadzonego w 2014 roku.

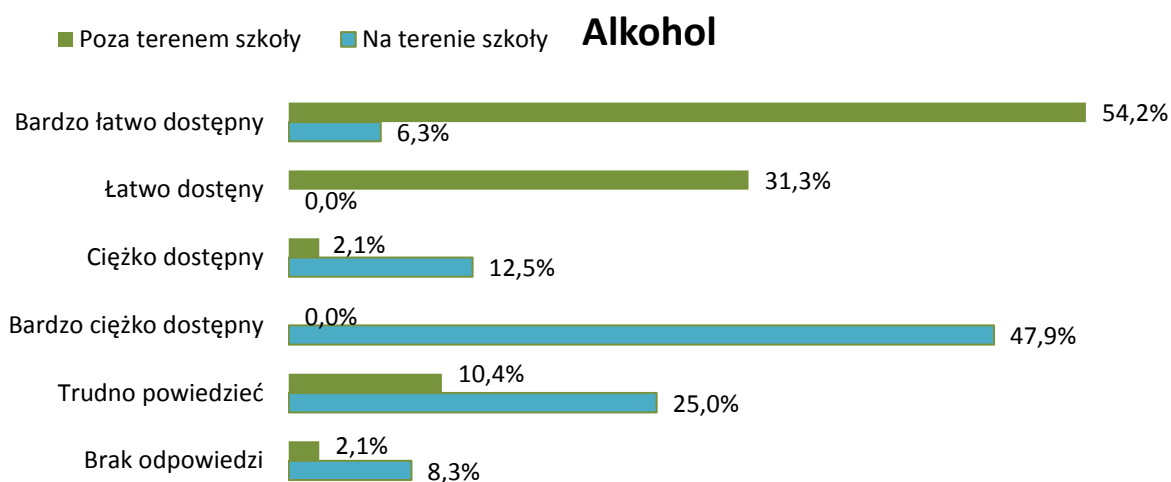
Za najłatwiej dostępną używkę na terenie szkoły, uznano wtedy papierosy (w sumie ponad 25% badanych jest zdania, że są one łatwo, a nawet bardzo łatwo dostępne). Na drugim miejscu znalazła się alkohol (6,3%), zaś narkotyki i dopalacze zostały uznane za łatwo dostępne jedynie przez 2,1% badanych.

Podobnie wypowiedziano się na temat dostępności używek poza terenem szkoły – tu również papierosy i alkohol uznano za najłatwiejsze do zdobycia, jednak odsetek wskazań był dużo wyższy niż w przypadku ich dostępności na terenie szkoły (w sumie 85,5% badanych uznało, że alkohol jest łatwo lub bardzo łatwo dostępny poza szkołą, zaś w przypadku papierosów odsetek ten wyniósł 87,5%). Dużo łatwiejszy dostęp do narkotyków i dopalaczy, uczniowie mają poza terenem szkoły – takiego zdania była 1/3 badanych.

Części respondentów trudno było określić dostępność poszczególnych używek, przy czym trudność ta była widoczna przede wszystkim w przypadku dostępności narkotyków i dopalaczy poza terenem szkoły – tu połowa badanych nie była w stanie udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Jak wspomniano, alkohol był najłatwiej dostępny poza terenem szkoły. Jednocześnie ponad połowa respondentów uznała, że alkohol jest ciężko lub bardzo ciężko dostępny na terenie szkoły.

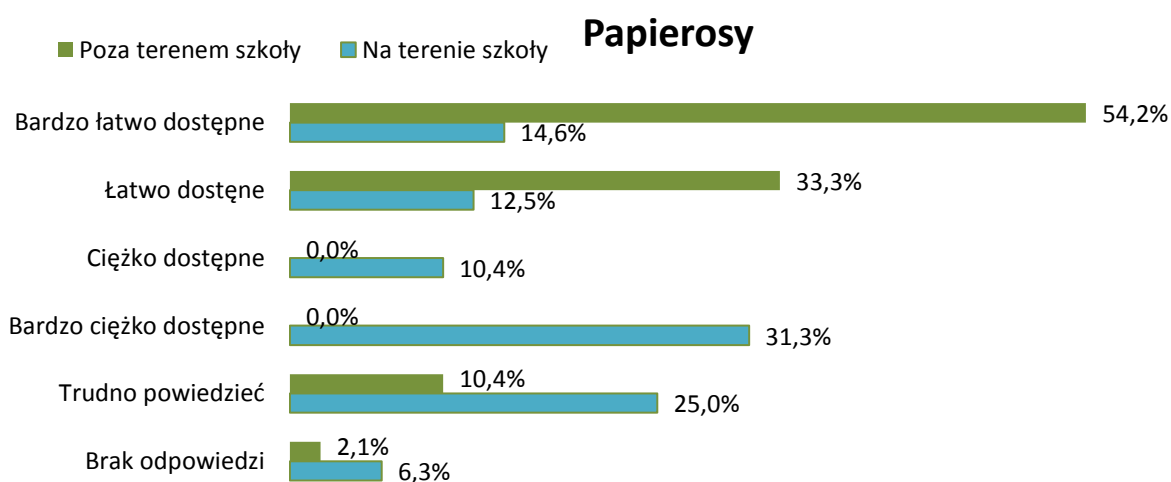
Wykres 177. Dostępność alkoholu na terenie szkoły i poza nim [nauczyciele] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

Jeszcze łatwiej dostępne niż alkohol były papierosy. W przypadku tej używki warto zauważyć, że żaden z respondentów nie uznawał jej za ciężko dostępną poza terenem szkoły, zaś odsetek osób wyrażających opinię, że papierosy są trudno dostępne w szkole, był mniejszy niż w przypadku alkoholu.

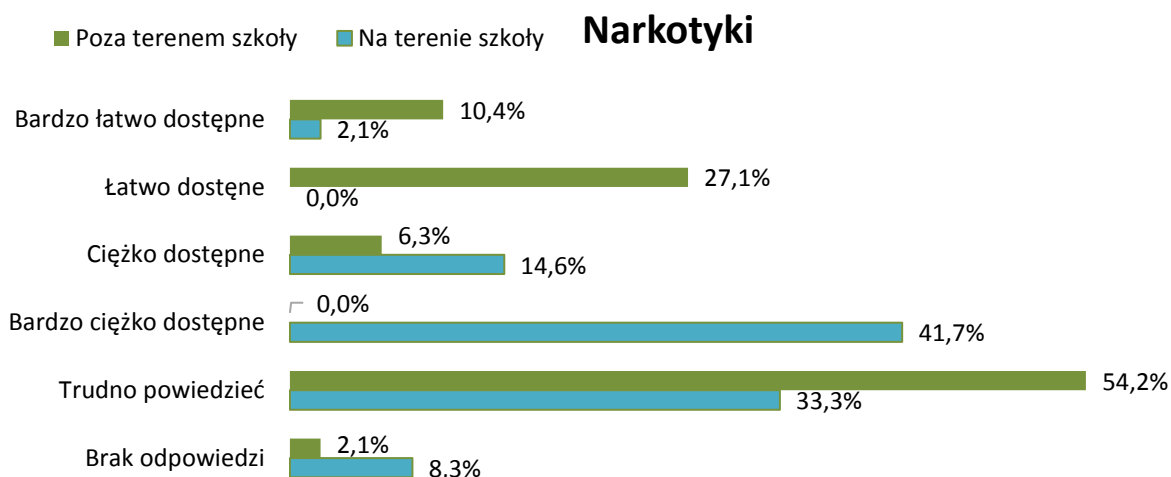
Wykres 178. Dostępność papierosów na terenie szkoły i poza nim [nauczyciele] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

W przypadku oceny dostępności narkotyków i dopalaczy, przede wszystkim widoczny jest duży spadek odpowiedzi wskazujących na łatwą dostępność tych używek – jedynie 2,1% uczestników badania stwierdziło, że są one łatwo dostępne na terenie szkoły, zaś ok. 1/3 respondentów była zdania, że narkotyki i dopalacze łatwo jest zdobyć poza nią.

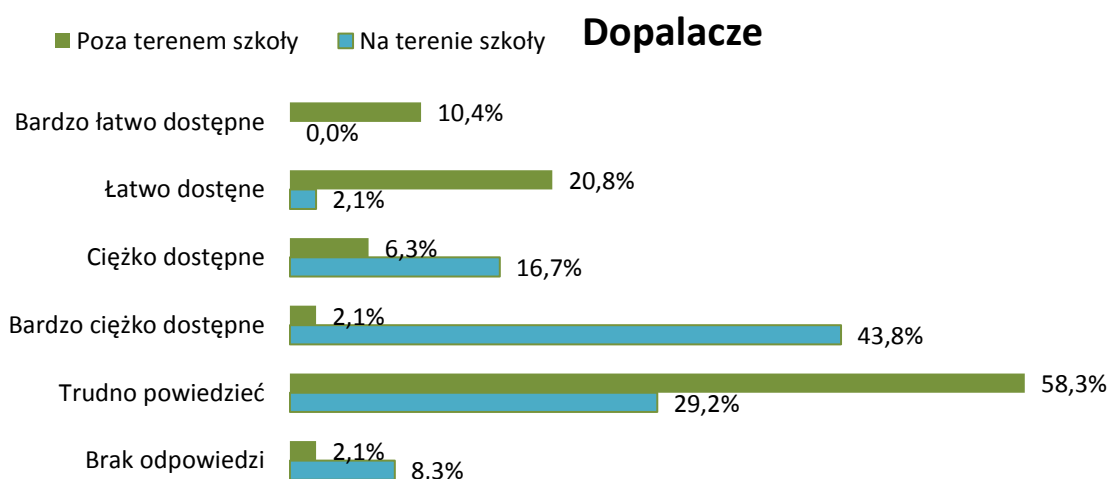
Wykres 179. Dostępność narkotyków na terenie szkoły i poza nią [nauczyciele] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

Odsetek odpowiedzi wskazujących, że narkotyki i dopalacze są trudno dostępne na terenie szkoły, kształtował się na poziomie ok. 56 – 60% (podobnie jak w przypadku alkoholu). Relatywnie niewielka liczba respondentów była zdania, że używki te trudno dostać poza terenem szkoły (6,3% w odniesieniu do narkotyków i 8,4% w odniesieniu do dopalaczy).

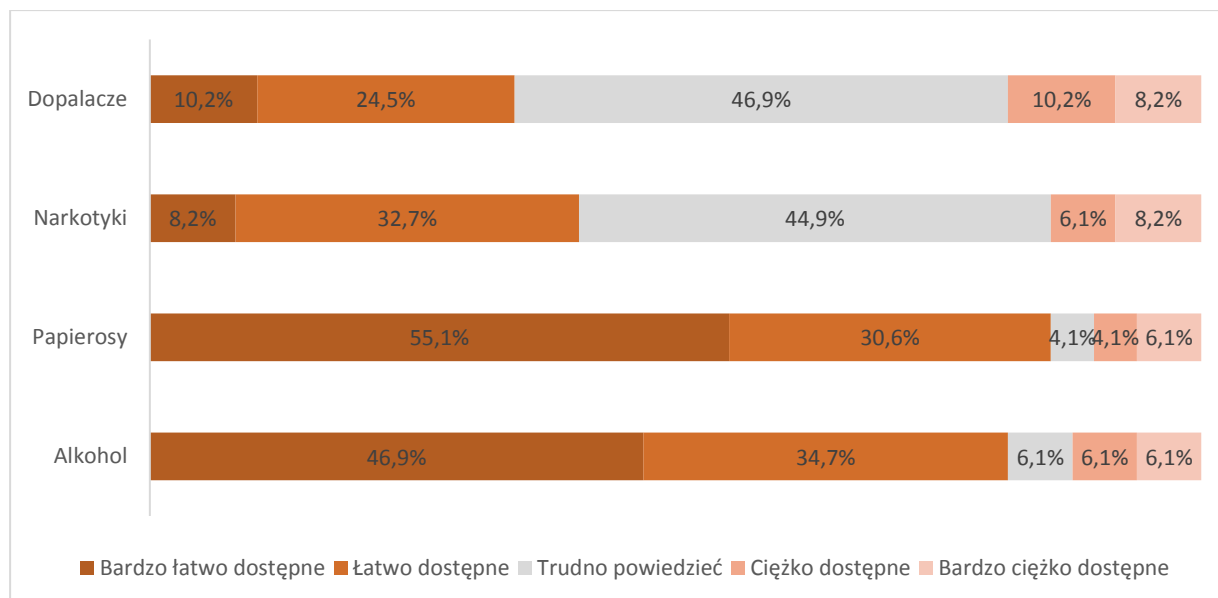
Wykres 180. Dostępność dopalaczy na terenie szkoły i poza nią [nauczyciele] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

W 2019 roku za najbardziej dostępne substancje psychoaktywne poza terenem szkoły uznano papierosy (85,7% - suma odpowiedzi „bardzo łatwo dostępne” i „łatwo dostępne” i alkohol (81,6% - suma odpowiedzi „bardzo łatwo dostępne” i „łatwo dostępne”). Nauczycielom najtrudniej jest ocenić dostępność narkotyków i dopalaczy (kolejno 44,9% i 46,9% wskazań odpowiedzi „trudno powiedzieć”).

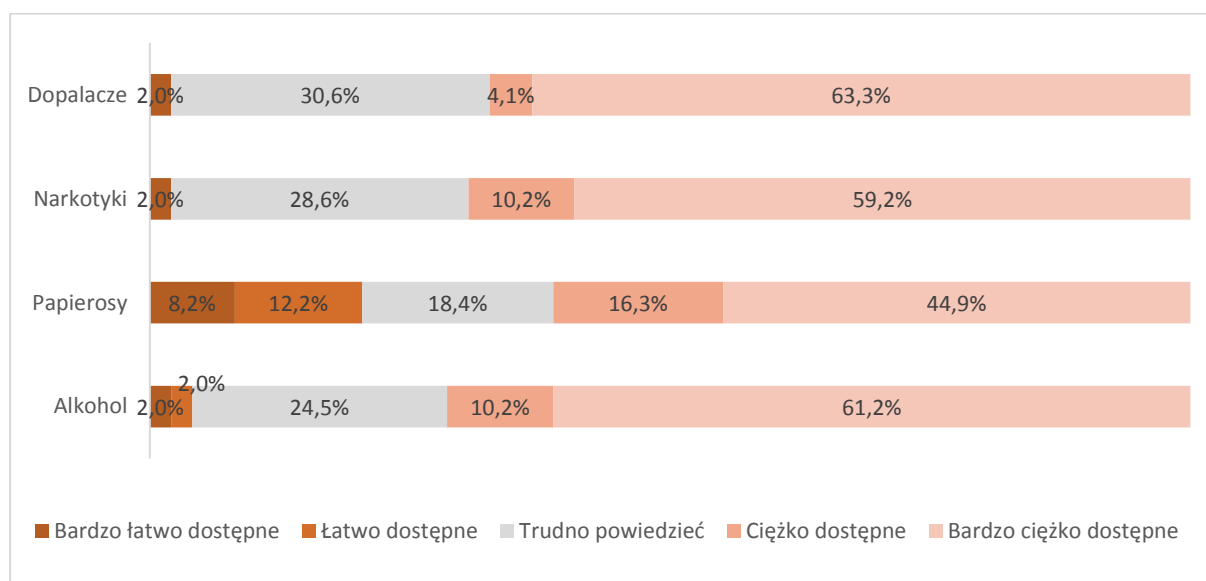
Wykres 181. Dostępność substancji psychoaktywnych poza terenem szkoły [nauczyciele] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

Nauczyciele są przekonani, że substancje psychoaktywne nie są łatwo dostępne na terenie szkoły – wyjątkiem są papierosy, które w opinii badanych są najłatwiej dostępne spośród wszystkich używek (suma odpowiedzi „bardzo łatwo dostępne” i „łatwo dostępne” wynosi 20,4%).

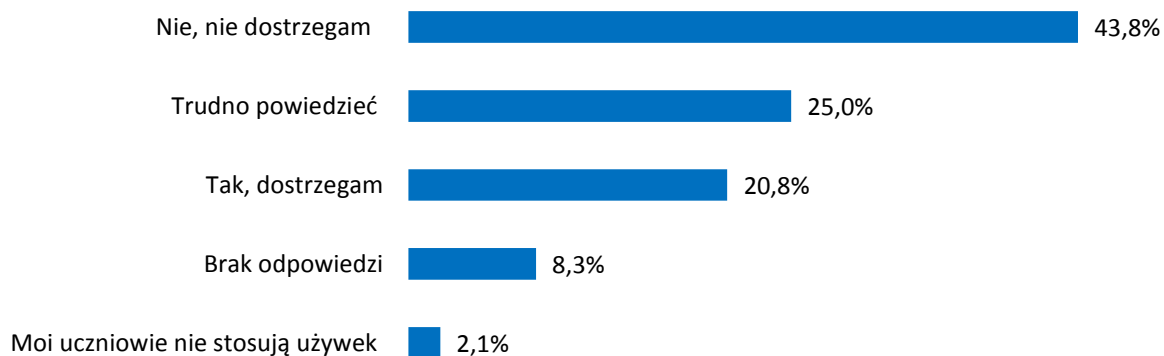
Wykres 182. Dostępność substancji psychoaktywnych na terenie szkoły [nauczyciele] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

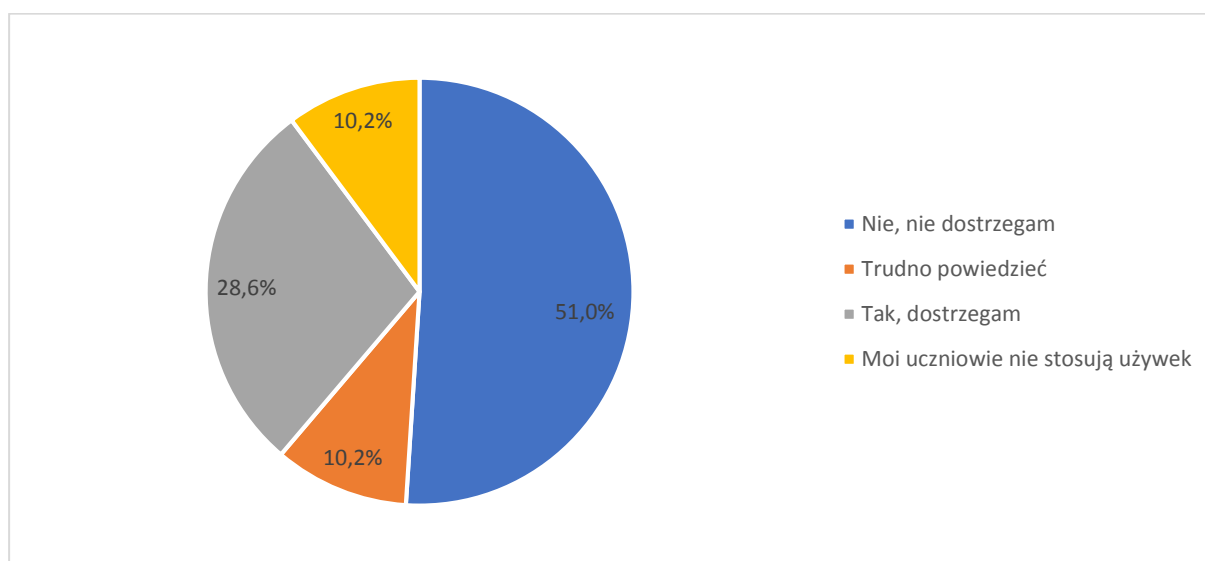
Nauczyciele najczęściej deklarują, że nie dostrzegają konsekwencji stosowania używek wśród ich uczniów (43,8% w 2014 roku i 51,0% w 2019 roku). Problem ten widział co czwarty respondent w 2014 roku (20,8%) – odsetek ten wzrósł w 2019 roku (28,6%).

Wykres 183. Dostrzeganie konsekwencji stosowania używek [nauczyciele] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

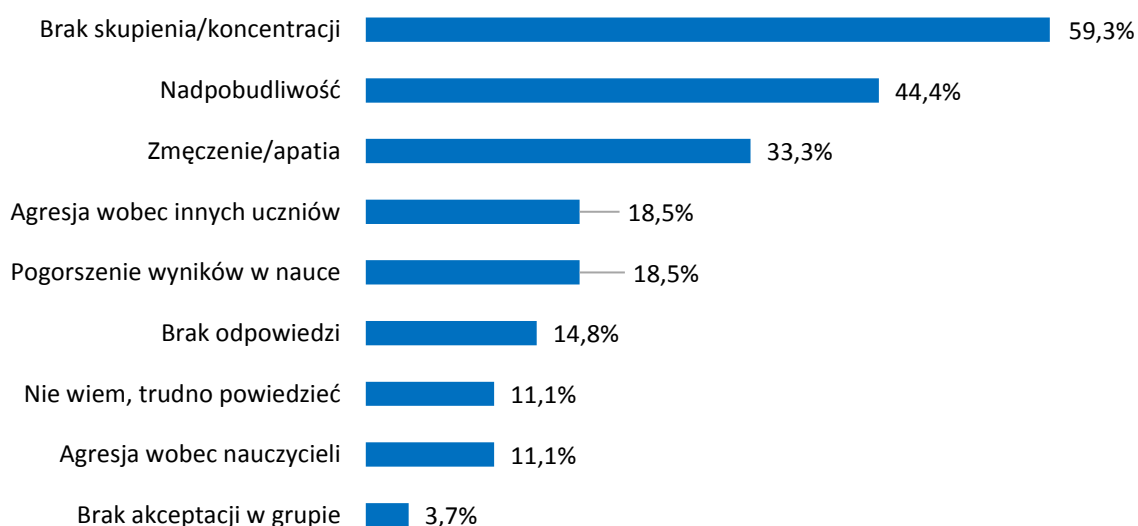
Wykres 184. Dostrzeganie konsekwencji stosowania używek [nauczyciele] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

W 2014 roku, konsekwencje stosowania używek przez uczniów najczęściej objawiały się, w opinii nauczycieli, którzy spotkali się z tym problemem, przede wszystkim brakiem skupienia/koncentracji (59,3%), nadpobudliwością (44,4%) oraz zmęczeniem/apatią (33,3%). Ponadto, respondenci zauważali przejawy agresji wobec innych uczniów (oraz nauczycieli – 11,1%) oraz gorsze wyniki w nauce (po 18,5%). Najrzadziej występującą konsekwencją jest brak akceptacji w grupie w stosunku do osoby stosującej używki.

Wykres 185. Konsekwencje stosowania używek przez uczniów [nauczyciele] – 2014

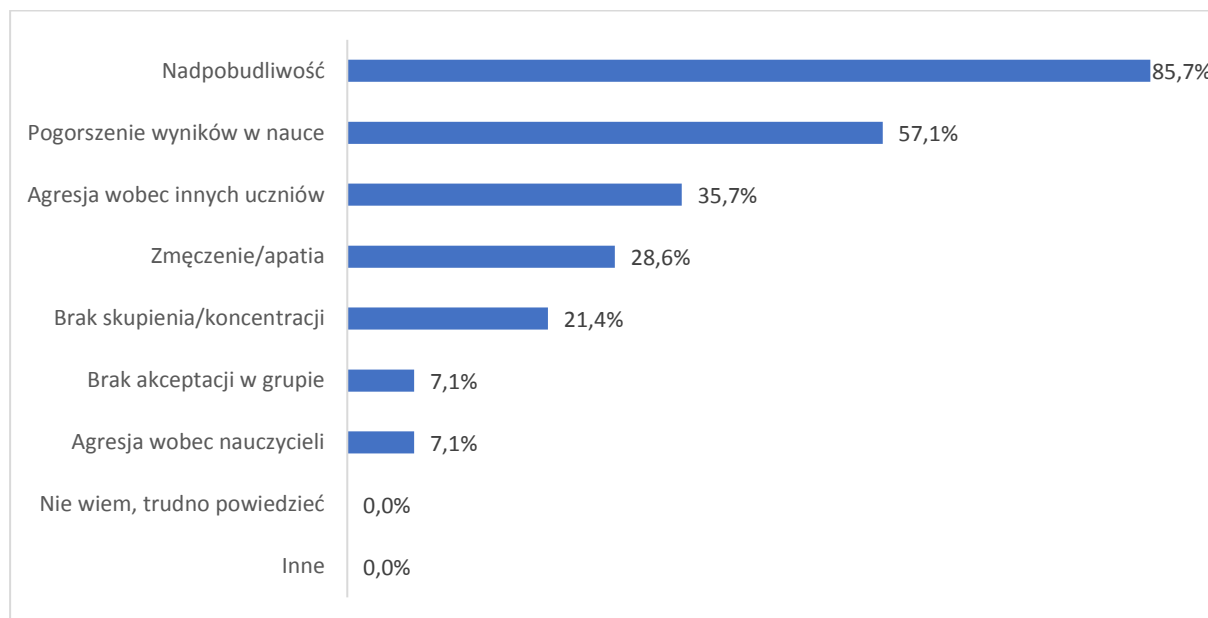

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

* odsetki wskazań poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź

W 2019 roku nauczyciele wskazywali najczęściej na nadpobudliwość uczniów (85,7%), pogorszenie wyników w nauce (57,1%) i agresję wobec innych uczniów (35,7%). Należy mieć na uwadze, że na to pytanie odpowiadali tylko CI nauczyciele, którzy wskazali, że dostrzegają konsekwencje używania substancji psychoaktywnych u swoich uczniów (N=14).

Wykres 186. Konsekwencje stosowania używek przez uczniów [nauczyciele] – 2019

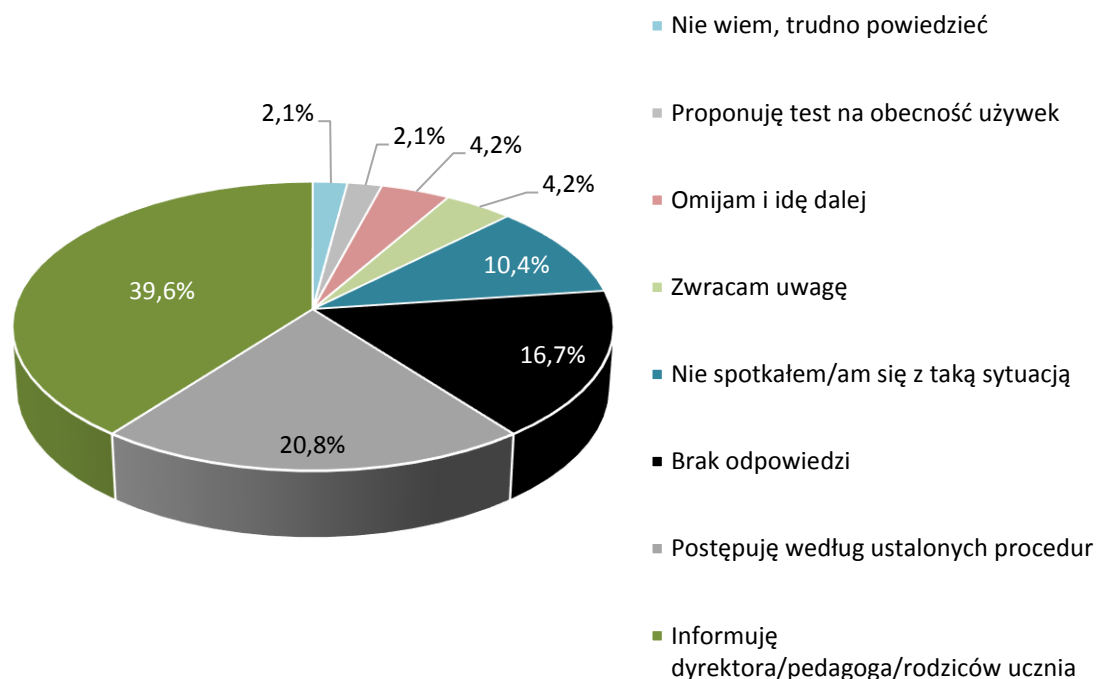

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

* odsetki wskazań poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź

Z poprzedniej fali badania wynikało, że najczęściej deklarowaną reakcją na spotkanie ucznia będącego pod wpływem używek, było poinformowanie o tym fakcie dyrektora szkoły, pedagoga oraz rodziców ucznia (39,6%). Co czwarty nauczyciel postępował w takiej sytuacji według ustalonych procedur, zaś co dziesiąty zwracał uczniowi uwagę. Zdarzały się przypadki, w których nauczyciel udawał, że taka sytuacja nie miała miejsca (4,2%), a nieliczni proponowali uczniowi przeprowadzenie testu na obecność używek (2,1%).

Wykres 187. Sposób reagowania na uczniów będących pod wpływem używek [nauczyciele] – 2014

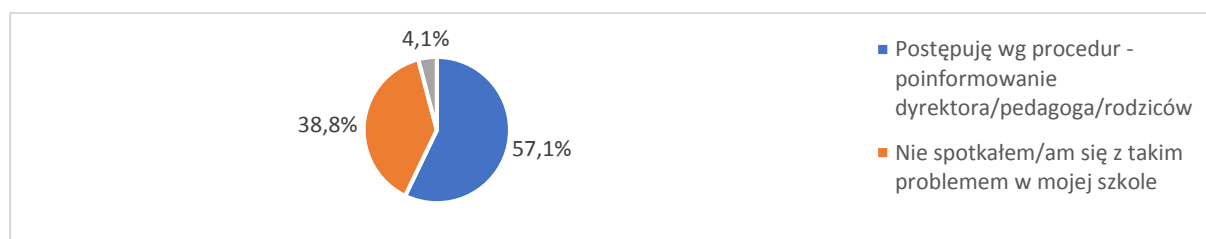

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

* kategoryzacja odpowiedzi na pytanie otwarte

W 2019 roku większość nauczycieli zadeklarowała postępowanie wg wyznaczonych procedur – tj. informowanie o zaistniałej sytuacji odpowiednie osoby (np. dyrektora, pedagoga, rodziców). Ponad jedna trzecia ankietowanych nie spotkała się jednak z takim problemem w swojej szkole. Obecnie nauczyciele mają lepszą wiedzę na temat określonego schematu postępowania w przypadku dzieci pod wpływem używek niż w 2014 roku.

Wykres 188. Sposób reagowania na uczniów będących pod wpływem używek [nauczyciele] – 2019

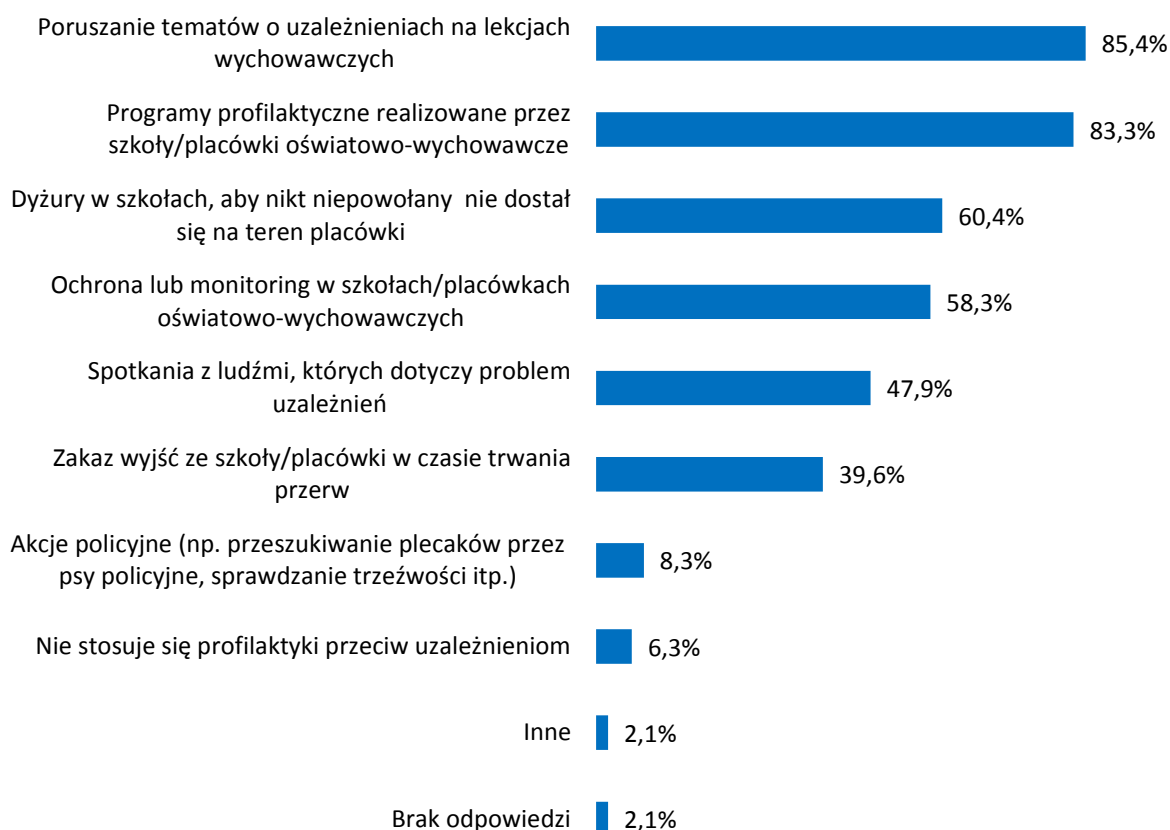

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

W 2014 roku ponad połowa nauczycieli zadeklarowała, że w szkołach w których pracowali, odbywały się dyżury mające na celu zapobieganie dostania się na teren placówki osób niepowołanych. Instalowany był również monitoring i zatrudniania ochrona.

Zniechęceniu młodzieży do stosowania używek miała służyć także organizacja spotkań z ludźmi, których dotknął problem uzależnienia oraz zakazy wyjść ze szkoły podczas przerw w lekcjach.

Wykres 189. Sposoby niwelowania problemu uzależnień/stosowania używek podejmowane w szkołach [nauczyciele] – 2014

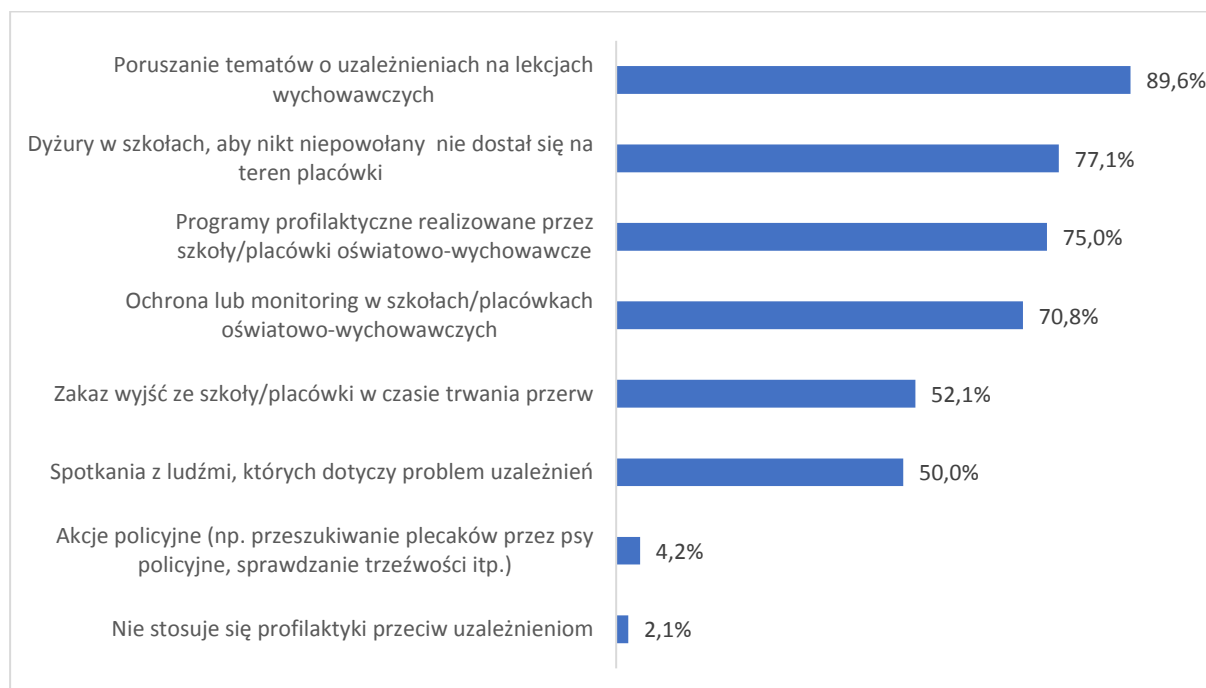

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

* odsetki wskazań poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź

Również w 2019 roku na pierwszym miejscu wskazano poruszanie tematów o uzależnieniach na lekcjach wychowawczych jako najczęstszy sposób na niwelowanie problemu uzależnień. W porównaniu z 2014 rokiem, w 2019 roku wzrosła rola dyżurów w szkołach (o 16,7 p. p.), a zmalała rola programów profilaktycznych (o 8,3 p. p.). Ochrona lub monitoring ponownie znalazły się na czwartym miejscu zestawienia.

Wykres 190. Sposoby niwelowania problemu uzależnień/stosowania używek podejmowane w szkołach [nauczyciele] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

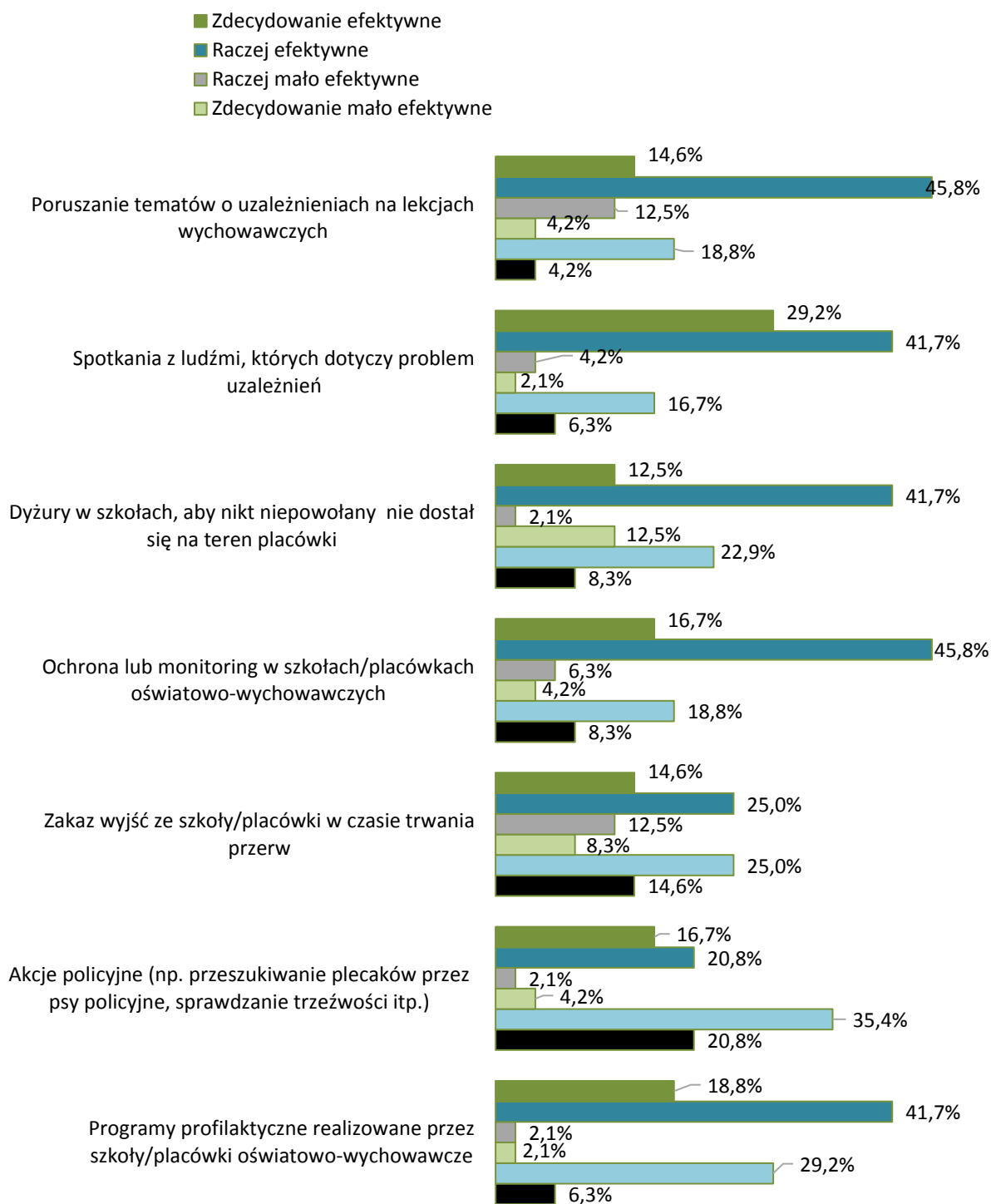
* odsetki wskazań poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź

Spośród wyżej wymienionych sposobów za najbardziej efektywne (najwyższy odsetek wskazań odpowiedzi *zdecydowanie efektywne* oraz *raczej efektywne*) uznano w 2014 roku spotkania z ludźmi, których dotyczy problem uzależnień (70,9%) oraz ochronę i monitoring w szkołach (62,5%). Dobrą opinią cieszyło się również poruszanie tematów o uzależnieniach na lekcjach wychowawczych i realizacja programów profilaktycznych.

Sposobem ocenionym jako najmniej efektywny (najwyższy odsetek wskazań odpowiedzi *zdecydowanie mało efektywne* oraz *raczej mało efektywne*) w niwelowaniu problemu uzależnień i stosowania używek wśród uczniów, był zakaz opuszczania szkoły podczas przerw w lekcjach.

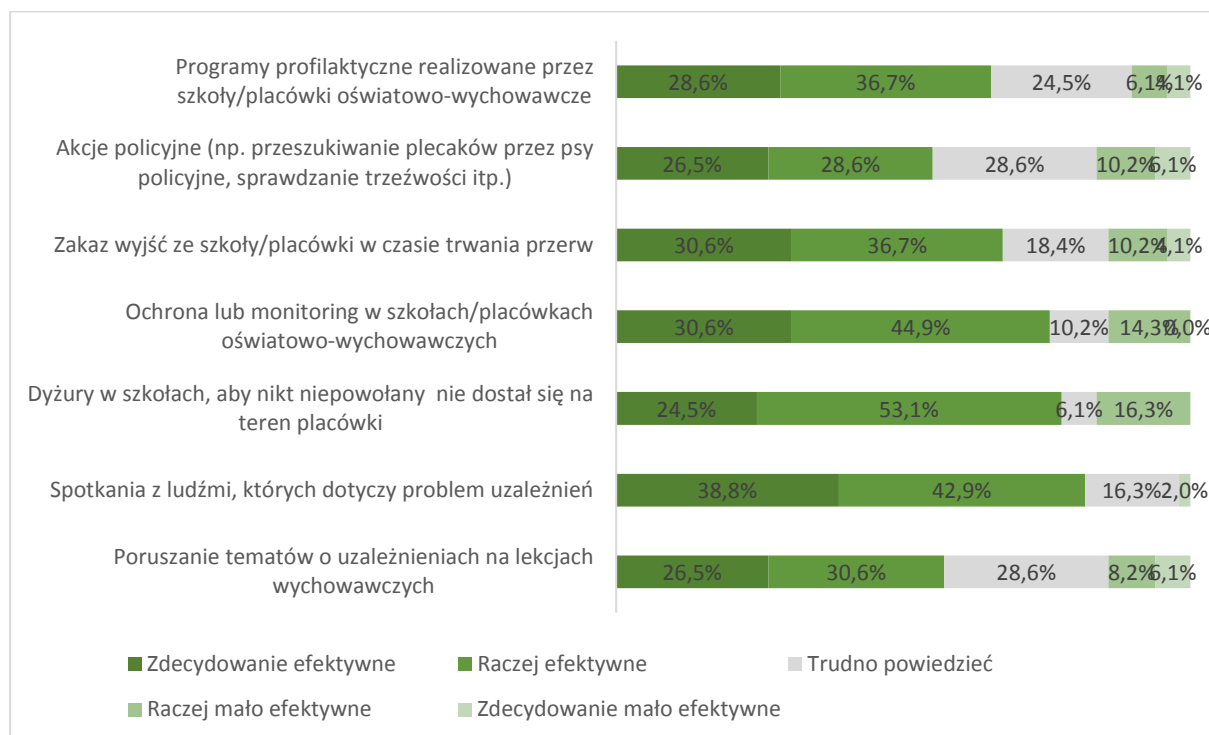
Również w 2019 roku za najbardziej efektywne uznano spotkania z ludźmi (81,6%). Na drugim miejscu pojawiły się jednak dyżury w szkołach, aby nikt nie powołany dostał się do placówki (77,6%), a ochrona i monitoring w szkołach spadły na 3 miejsce (75,5%).

Wykres 191. Ocena efektywności sposobów niwelowania problemu uzależnień/stosowania używek podejmowanych w szkołach [nauczyciele] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

Wykres 192. Ocena efektywności sposobów niwelowania problemu uzależnień/stosowania używek podejmowanych w szkołach [nauczyciele] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

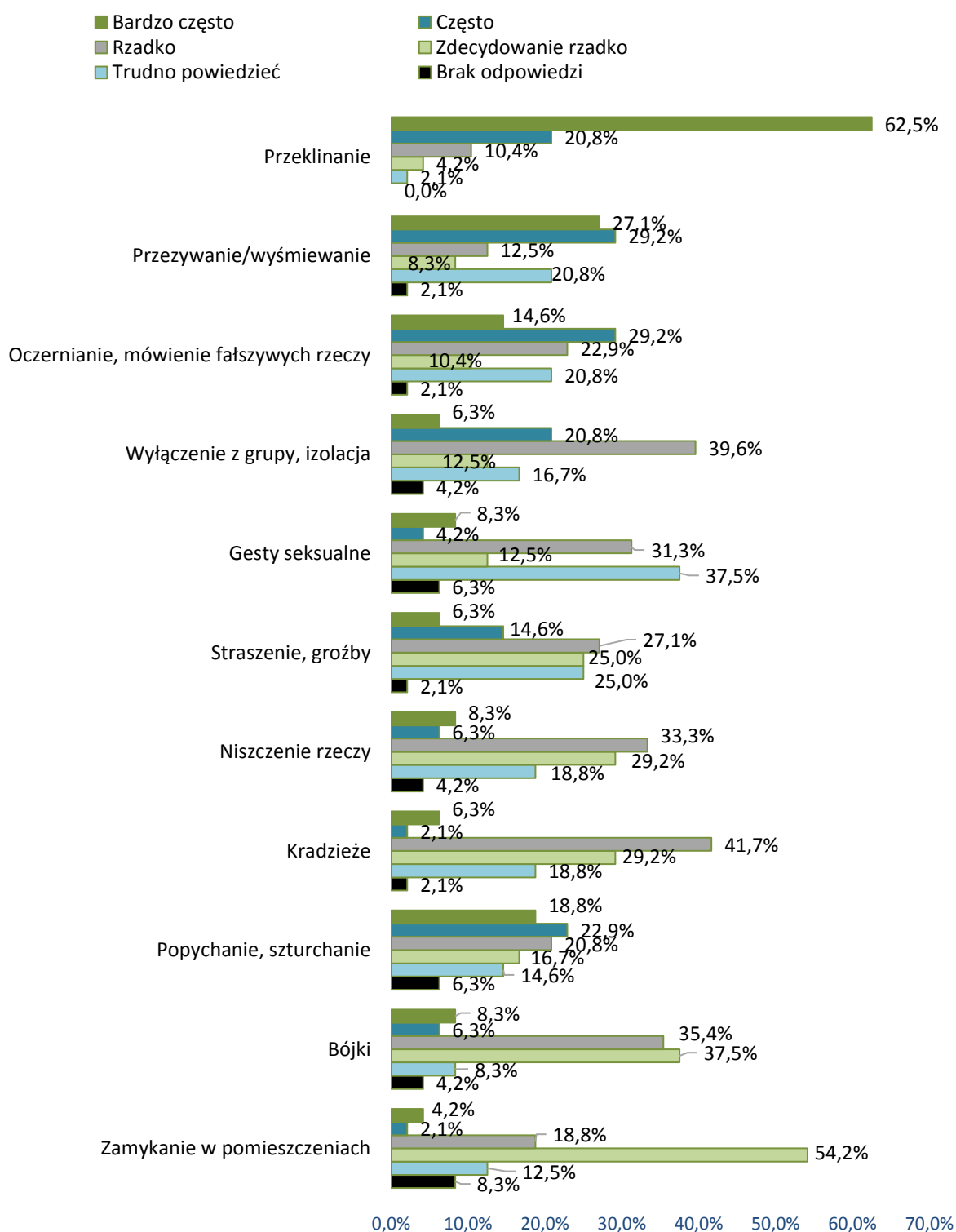
Zapytani o metody profilaktyki uzależnień i stosowania używek, których w szkołach brakuje, nauczyciele często wskazywali, że metod profilaktyki nie brakuje lub nie wiedzieli, co zaproponować. Kilka osób zaproponowało spotkania z osobami dotkniętymi problemami uzależnień. Jeden z nauczycieli uznał, że należy edukować nauczycieli, którzy nie wiedzą nic o narkotykach i nie umieją ich wykryć (np. po zapachu od ucznia), inni natomiast wspominali np. o indywidualnych rozmowach z uczniami i akcjach policyjnych.

Agresja i przemoc w szkole

Formy agresji z jakimi nauczyciele spotykają się w szkołach najczęściej (na podstawie wyników badań z 2014 i 2019 roku) to przeklinanie (83,2% w 2014 roku i 91,8% w 2019 roku - suma wskazań odpowiedzi wskazujących, że ta forma agresji występuje *bardzo często* oraz *często*) i przezywanie/wyśmiewanie (56,3% w 2014 roku i 77,6% w 2019 roku). Jako zachowania z którymi badani spotykają się najrzadziej, wskazano zamykanie w pomieszczeniach (w sumie 73% wskazań odpowiedzi *rzadko* oraz *zdecydowanie rzadko* w 2014 roku i 79,6% w 2019 roku), bójki (72,9%) oraz kradzieże (70,9% w 2014 roku o 75,5% w 2019 roku).

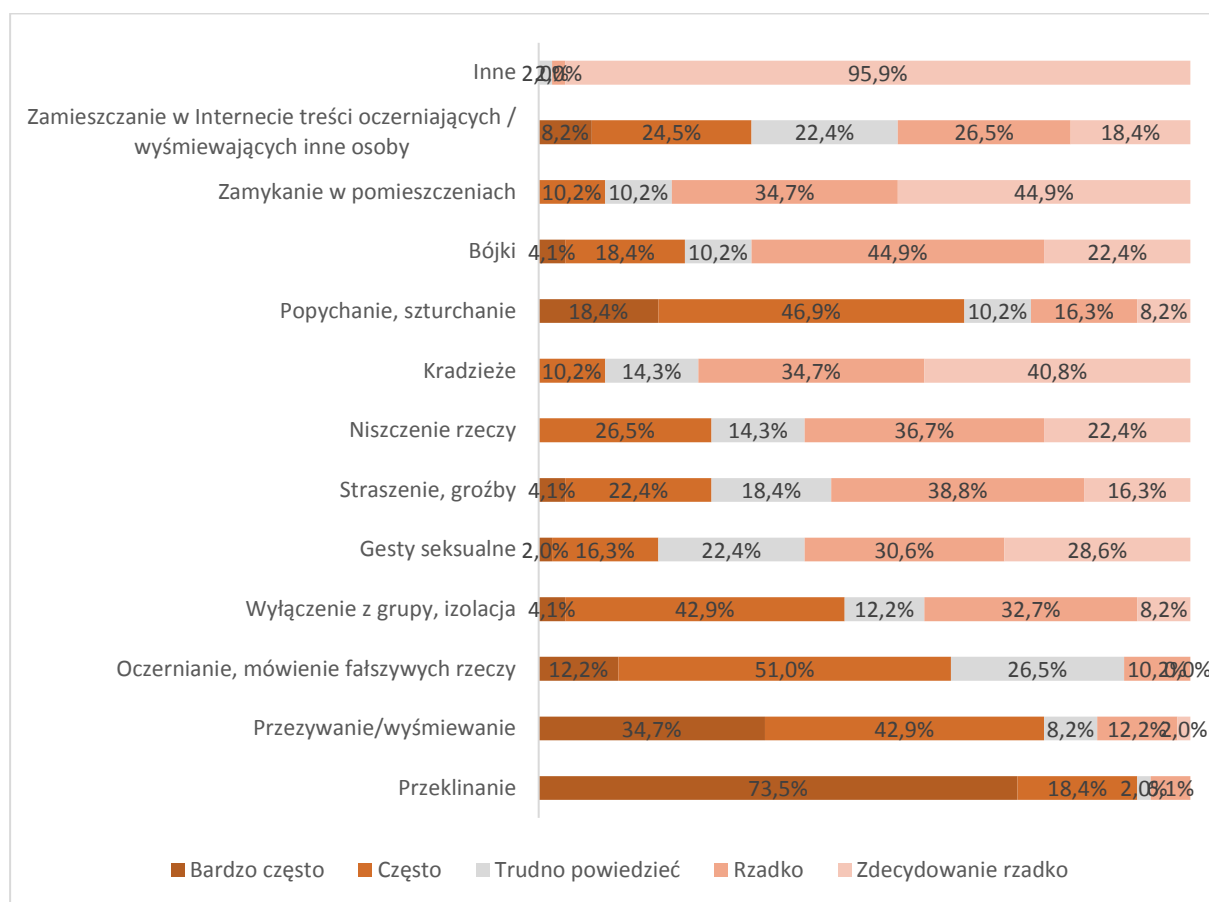
W 2014 roku respondenci największe trudności mieli z określeniem częstotliwości występowania gestów seksualnych, a w 2019 roku – z określeniem częstotliwości występowania oczerniania / mówienia fałszywych rzeczy.

Wykres 193. Częstotliwość występowania poszczególnych form agresji w szkołach [nauczyciele] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

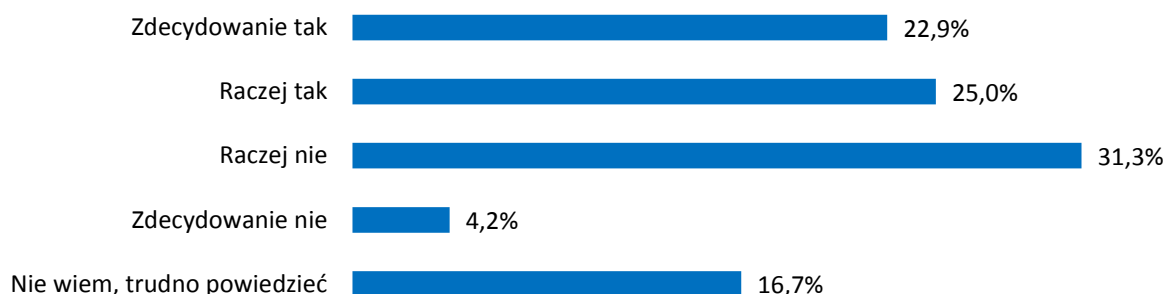
Wykres 194. Częstotliwość występowania poszczególnych form agresji w szkołach [nauczyciele] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

W 2014 roku według połowy badanych zjawisko przemocy w szkołach występuje częściej niż kiedyś. Odmiennego zdania było 35,5% respondentów, zaś 16,7% nie było w stanie udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

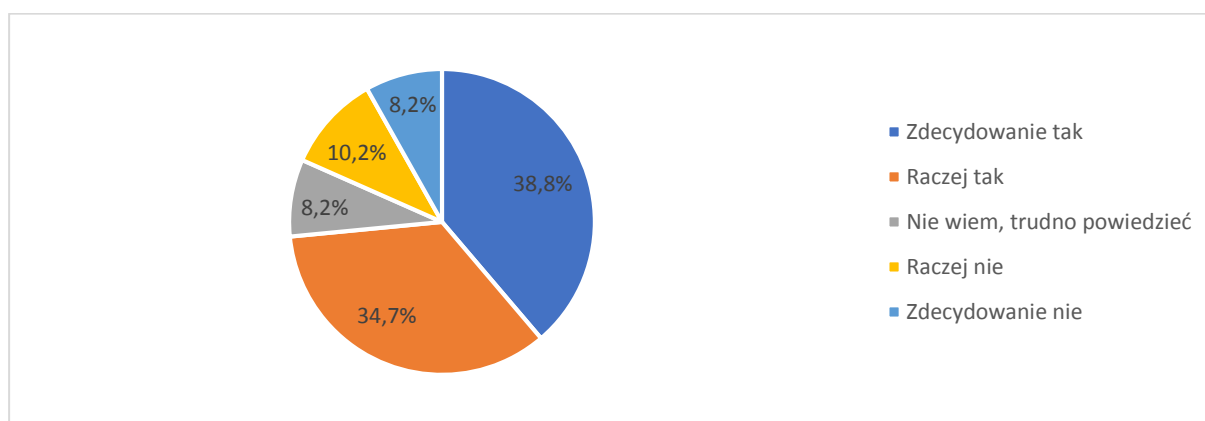
Wykres 195. Czy w obecnych czasach zjawisko przemocy występuje częściej [nauczyciele] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

W 2019 roku prawie trzy czwarte badanych stwierdziło, że zjawisko przemocy występuje częściej (73,5%) – jest to zdecydowany wzrost w porównaniu do 2014 roku.

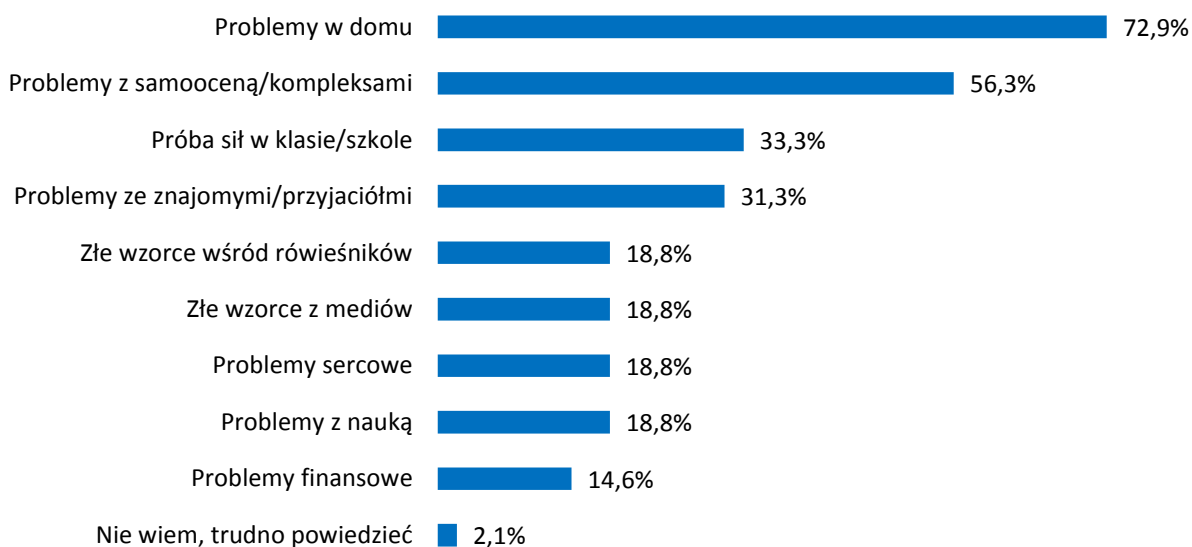
Wykres 196. Czy w obecnych czasach zjawisko przemocy występuje częściej [nauczyciele] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

Zdaniem badanych nauczycieli za zachowania agresywne oraz stosowanie przemocy wśród uczniów najczęściej stoją problemy w domu (72,9% respondentów w 2014 roku i 70,8% w 2019 roku). Drugą przyczyną, wskazywaną przez połowę badanych, jest chęć podniesienia własnej samooceny oraz pozbycie się kompleksów (56,3% w 2014 roku i 50,0% w 2019 roku). Według danych z 2014 roku, uczniowie również często próbują swoich sił w klasie bądź szkole – w 2019 roku na trzecim miejscu pojawiły się jednak złe wzorce z mediów (39,6%), które w poprzedniej fali badania nie były widziane jako aż tak istotny przyczynnik rozwoju agresji (18,8%).

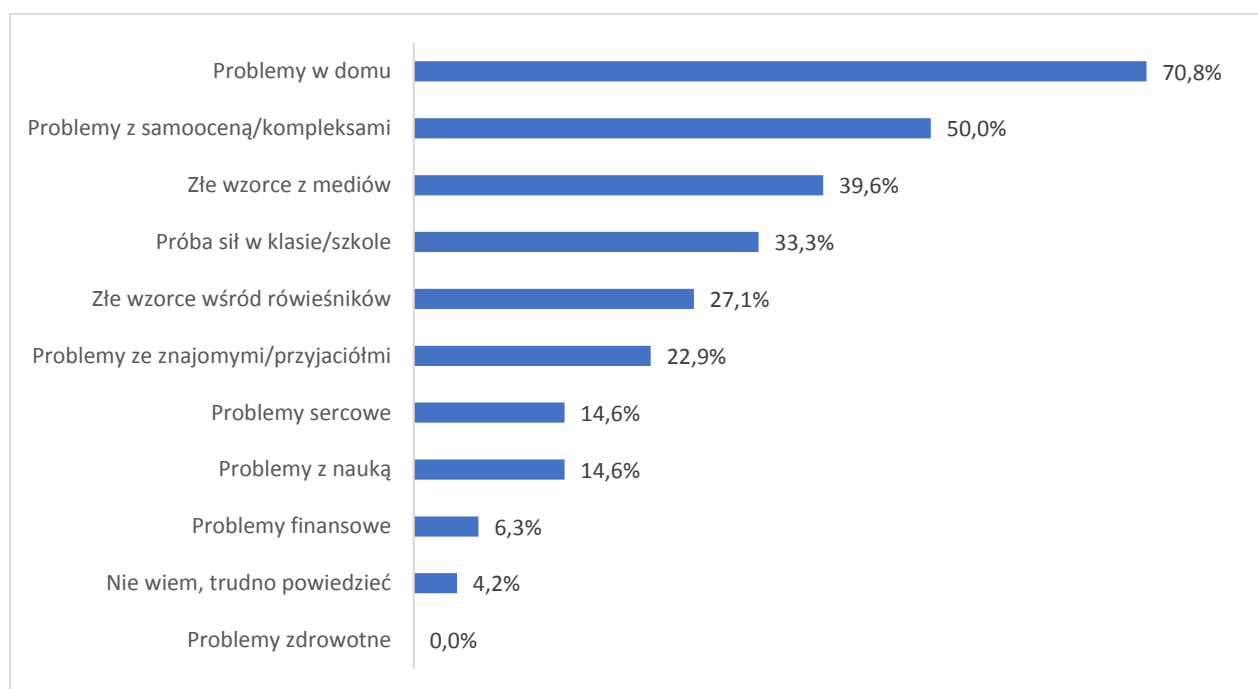
Wykres 197. Źródło przemocy/agresji wśród uczniów [nauczyciele] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

* odsetki wskazań poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź

Wykres 198. Źródło przemocy/agresji wśród uczniów [nauczyciele] – 2019

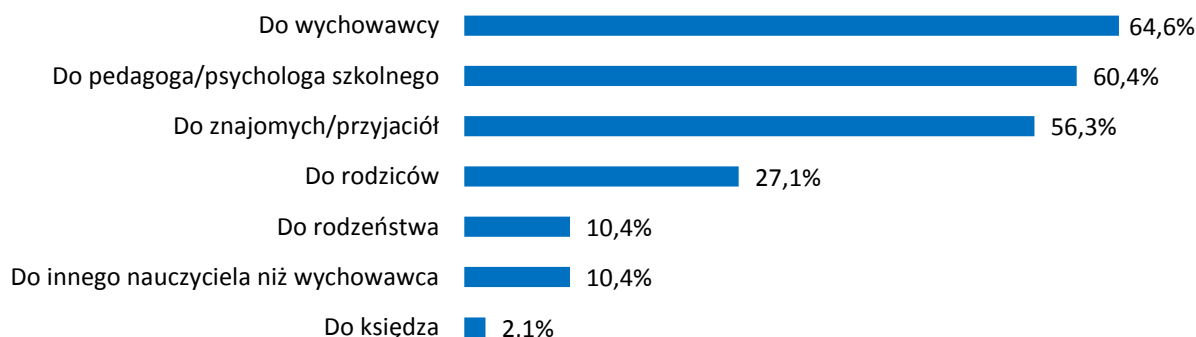

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

* odsetki wskazań poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź

Według badań z 2014 roku, osobą, do której uczniowie najczęściej zwracali się z problemem przemocy w szkole, według deklaracji 64,6% badanych nauczycieli, był wychowawca. Zaufaniem młodzieży cieszył się również szkolny psycholog/pedagog. O pomoc w tym zakresie uczniowie zwracają się chętnie także do znajomych i przyjaciół. W 2019 roku na pierwszy plan wyszedł pedagog/psycholog szkolny (32,7%), a na drugi – znajomi i przyjaciele (26,5%). Na trzecim miejscu uplasowali się rodzice (14,3%).

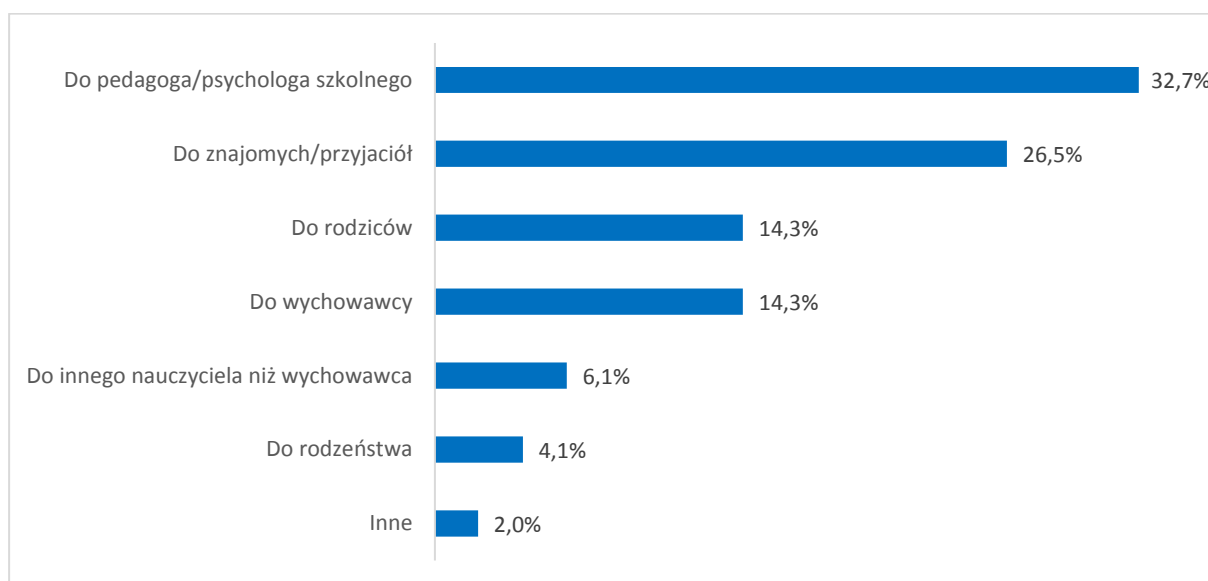
Wykres 199. Do kogo uczniowie najczęściej zwracają się z problemem przemocy [nauczyciele] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

* odsetki wskazań poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź

Wykres 200. Do kogo uczniowie najczęściej zwracają się z problemem przemocy [nauczyciele] – 2019

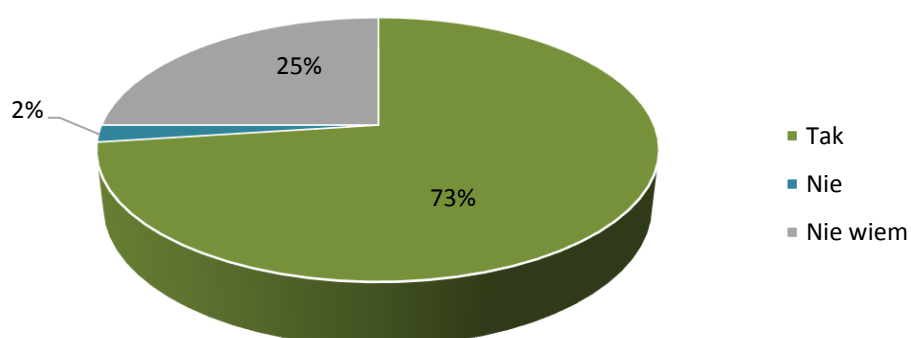

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

Programy profilaktyczne

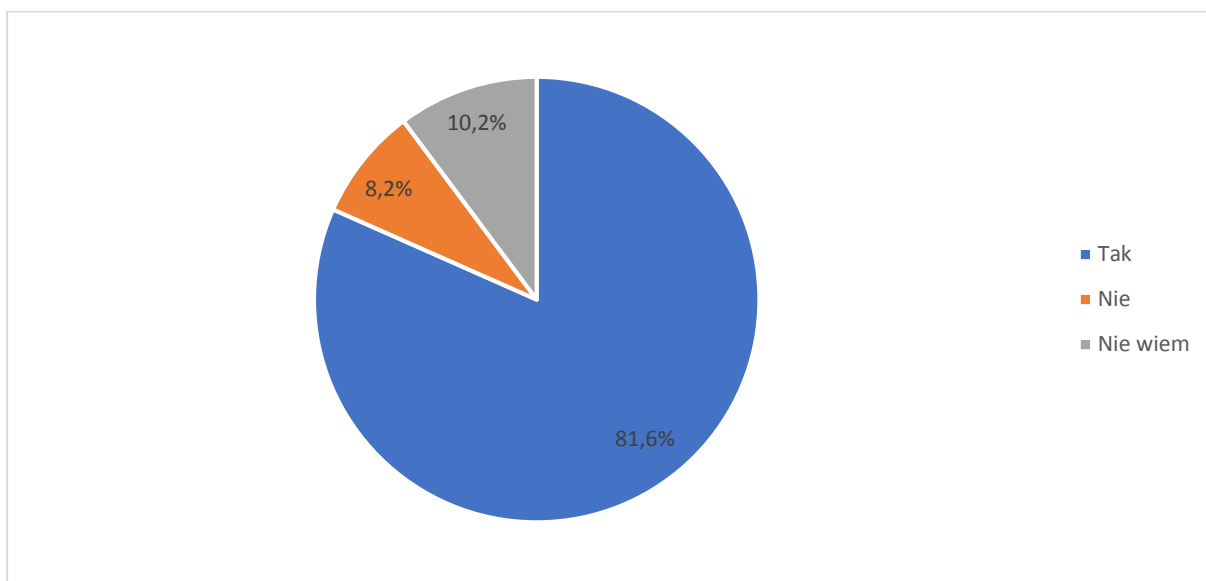
Z deklaracji nauczycieli wynika, że w większości szkół, realizowane są programy profilaktyczne dotyczące przeciwdziałaniu przemocy – odsetek świadomości istnienia tych problemów zwiększył się z 73% do 82%. Najczęściej osobą odpowiedzialną za zaprojektowanie szkolnego programu profilaktycznego jest pedagog szkolny.

Wykres 201. Czy na terenie szkoły realizowane są programy profilaktyczne związane z przeciwdziałaniem przemocy [nauczyciele] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

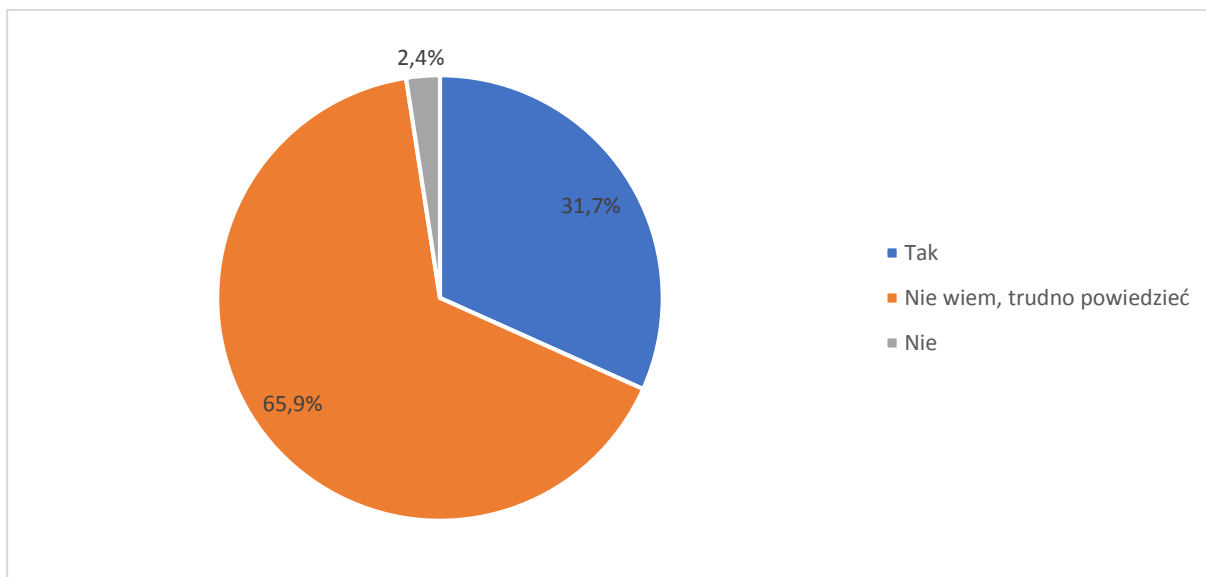
Wykres 202. Czy na terenie szkoły realizowane są programy profilaktyczne związane z przeciwdziałaniem przemocy [nauczyciele] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

Prawie jedna trzecia ankietowanych deklaruje, że programy profilaktyczne są poddawane ewaluacji – za pomocą badań ankietowych i wywiadów z uczniami.

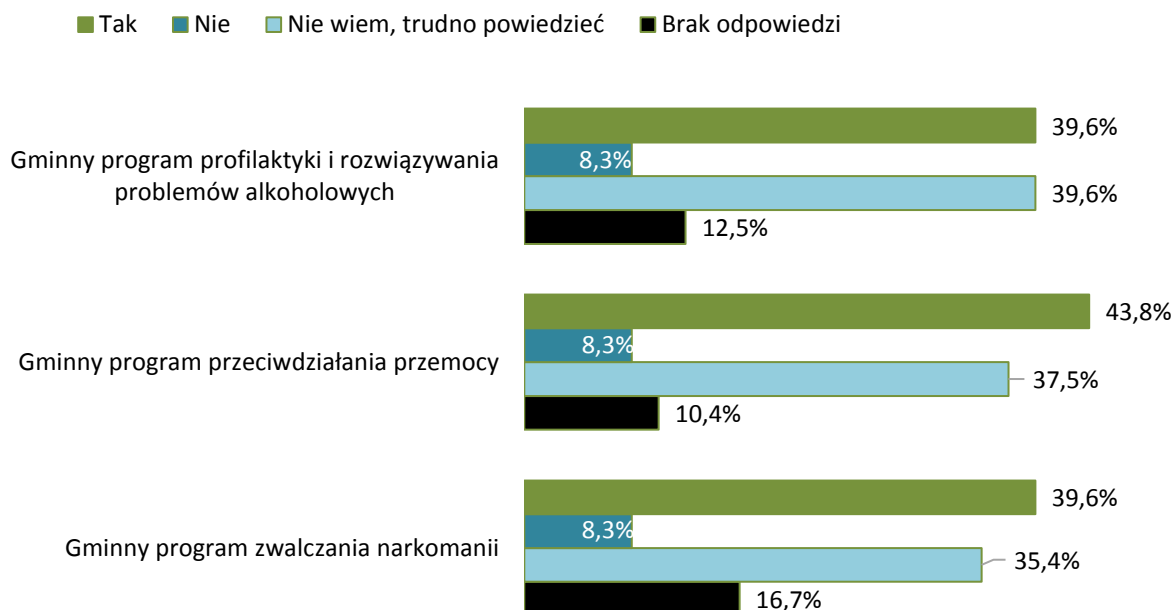
Wykres 203. Czy programy profilaktyczne są poddawane ewaluacji [nauczyciele] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

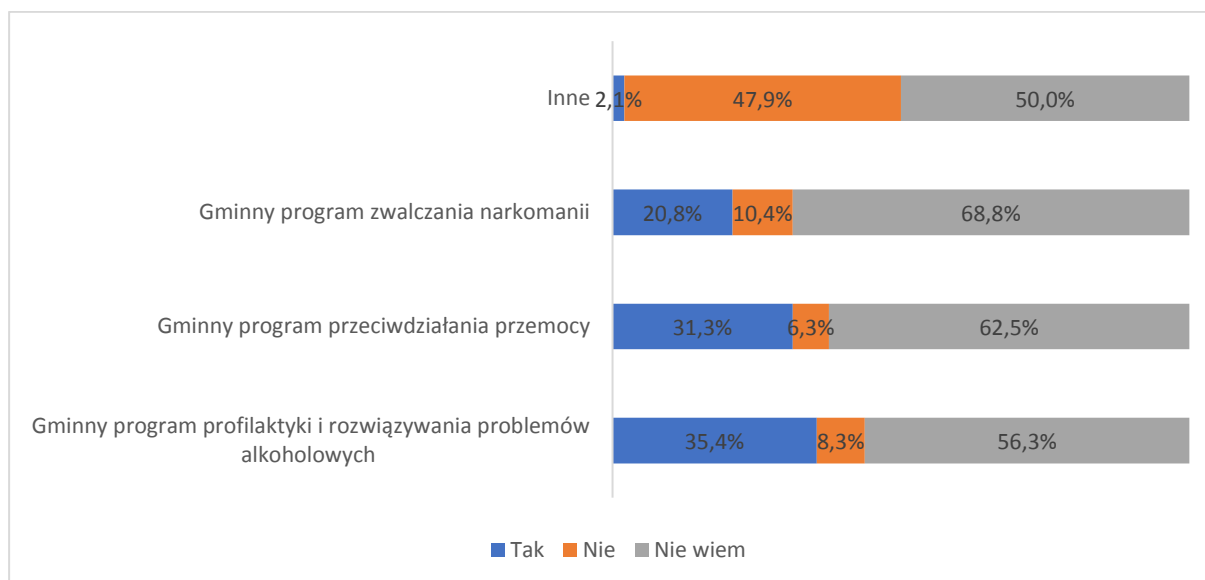
Poza wdrażaniem własnych programów, szkoły biorą udział w gminnych programach profilaktycznych. Jednak – jak wynika z badań (obie fale) – wielu nauczycieli, nie posiada wiedzy na temat tego czy szkoła, w której uczą, w takim programie uczestniczy – odsetek ten wzrósł w 2019 roku.

Wykres 204. Uczestnictwo w gminnych programach profilaktycznych [nauczyciele] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

Wykres 205. Uczestnictwo w gminnych programach profilaktycznych [nauczyciele] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

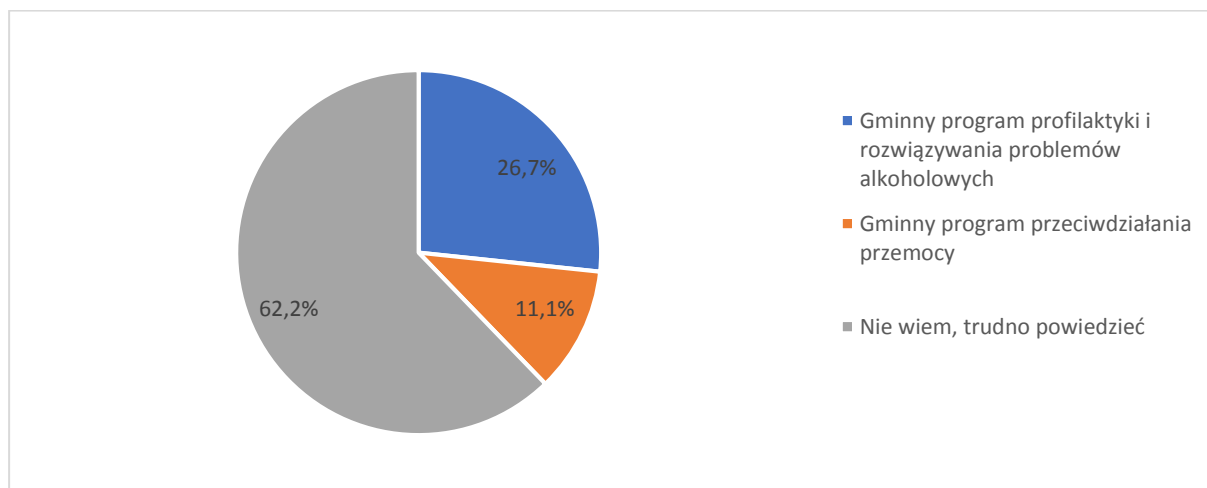
Brak wiedzy na temat realizowanych programów profilaktycznych przełożył się na trudności w ocenie ich skuteczności – 39,6% badanych nauczycieli nie było w stanie takiej oceny dokonać w 2014 roku, a w 2019 – 62,2%.

Wykres 206. Ocena skuteczności gminnych programów profilaktycznych [nauczyciele] – 2014

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2014, N=48

Wykres 207. Ocena skuteczności gminnych programów profilaktycznych [nauczyciele] – 2019

Źródło: Badania ilościowe, IB IPC, 2019, N=49

Podsumowanie

- W 2014 roku połowa badanych stwierdziła, że młodzi ludzie swój czas wolny spędzają przede wszystkim ze znajomymi. Drugą w kolejności najczęściej wskazywaną odpowiedzią było spędzanie czasu z rodziną, trzecią zaś oglądanie telewizji. Odpowiedzi te wskazało odpowiednio 14,6 i 10,4% nauczycieli. W 2019 roku na pierwszym miejscu pojawiła się odpowiedź, że młodzi ludzie najczęściej korzystają z internetu (59,2%), a spotkania ze znajomymi spadły na drugie miejsce (16,3%), co jest dość dużym spadkiem w stosunku do poprzedniej fali badania (54,2%). Na trzecim miejscu pojawił się sport i czas z rodziną (po 8,2%), a następnie: telewizja: 4,1% oraz gry komputerowe i kino/teatr (po 2,0%).
- Nauczyciele zapytani o to czy szkoła oferuje uczniom formy spędzania czasu wolnego po zakończeniu zajęć, zazwyczaj odpowiadali pozytywnie. W 2019 roku na pierwszym miejscu uplasowały się zajęcia pozalekcyjne przedmiotowe – wskazane przez zdecydowaną większość nauczycieli (93,9%). W porównaniu z 2014 rokiem, zajęcia wyrównawcze spadły na drugie miejsce w zestawieniu, ale mają większy odsetek wskazań (87,8% w stosunku do 77,1% z 2014 roku). Podium zamykają zajęcia przygotowujące do egzaminu końcowego (69,4% wskazań). Następnie wybierano odpowiedzi: szkolne kluby sportowe (SKS) (65,3%), kółka zainteresowań (63,3%), zajęcia pozalekcyjne (artystyczne) – 53,1%, sale gimnastyczne (30,6%) i pracownie komputerowe (20,4%). Odsetek nauczycieli, którzy wskazał odpowiedź „nie umożliwia” zmniejszył się i wyniósł w 2019 roku 4,1%.
- W opiniach nauczycieli w 2014 roku uczniowie najczęściej (sumując odsetek wskazań odpowiedzi *zdecydowanie często* oraz *raczej często*) spędzali czas z rodziną podczas zakupów (52,1%) oraz wspólnych wyjazdów wakacyjnych (50%). Najrzadziej natomiast (sumując odsetek wskazań odpowiedzi *zdecydowanie rzadko* oraz *raczej rzadko*), wspólnie spacerując (64,6%) oraz uprawiając sport (62,6%). Podobnie było w 2019 roku) – najwięcej wskazań odpowiedzi *zdecydowanie często* i *raczej często* uzyskały wspólne wyjazdy wakacyjne (51,0%) i wspólne zakupy (46,9%), a najwięcej wskazań odpowiedzi *zdecydowanie rzadko* i *raczej rzadko* – wspólne spacer/wycieczki rowerowe (67,3%) i wspólne uprawianie sportu (65,3%).
- W 2014 roku ponad połowa badanych była zdania, że nastąpił wzrost zainteresowania wśród młodzieży stosowaniem używek, natomiast w sumie 16,7% nauczycieli twierdziło, że nie zaobserwowało takiego zjawiska. W 2019 roku odpowiedź *zdecydowanie tak* uzyskała mniejszy odsetek wskazań (22,4% w stosunku do 35,4% w 2014 roku), a odpowiedź *raczej tak* – niewiele większy

(44,9% w porównaniu do 41,7%). Łączny odsetek odpowiedzi *raczej nie* i *zdecydowanie nie* był wyższy w 2019 roku (26,4% w porównaniu do 16,7%).

- W 2014 roku nauczyciele w większości odpowiadali, że wszystkie z wymienionych używek (tj. alkohol, papierosy, narkotyki i dopalacze) są równie szkodliwe. Biorąc pod uwagę rodzaj używki, nieznacznie częściej wskazywano na szkodliwość narkotyków (6,3%), zaś pozostałe używki uznane zostały za najmniej szkodliwe przez taką samą liczbę badanych (po 4,2% wskazań). Nieliczni respondenci nie byli w stanie udzielić jednoznacznej odpowiedzi. W porównaniu do 2014 roku, niepokoić może zmniejszenie się odsetka badanych, którzy deklarują, że wszystkie używki są na równi szkodliwe (69,4% w porównaniu do 85,4%). Zmniejszyła się natomiast tolerancja dla takich używek jak papierosy (12,2% w porównaniu do 4,2%) czy też alkohol (6,1% w porównaniu do 4,2%). Zwiększył się również odsetek respondentów, którzy nie potrafili określić szkodliwości używek (10,2% w stosunku do 6,3%).
- W 2014 roku największe trudności w określeniu częstotliwości sięgania przez uczniów po poszczególne używki, respondenci mieli w przypadku narkotyków (39,6%) oraz dopalaczy (35,4%). Również w odniesieniu do tych dwóch używek, częściej niż w przypadku papierosów i alkoholu, nauczyciele twierdzili, że uczniowie po nie nie sięgają lub sięgają zdecydowanie rzadko. W 2019 roku zmniejszył się odsetek nauczycieli, którzy mieli problem z oceną częstotliwości korzystania z dopalaczy (20,4% w porównaniu do 35,4%) i narkotyków (26,5% w porównaniu do 39,6%) – ich zdaniem uczniowie obecnie, w porównaniu z 2014 rokiem, generalnie rzadziej korzystają z narkotyków i dopalaczy. W porównaniu z 2014 rokiem, w 2019 roku zmniejszył się odsetek wskazań odpowiedzi *zdecydowanie często* w przypadku papierosów (41,7% w porównaniu do 30,6%) – częściej wskazywano odpowiedź *raczej często* (44,9% w stosunku do 39,6%). Również w przypadku alkoholu spadł odsetek odpowiedzi *zdecydowanie często* (33,3% vs 14,3%), a wzrósł odsetek odpowiedzi *raczej często* (35,4% vs 44,9%).
- Przyczyn sięgania po używki nauczyciele w 2014 roku upatrywali w najbliższym otoczeniu uczniów – część badanych była zdania, że robią to dla towarzystwa (75% wskazań) lub po to by komuś zaimponować (41,7% wskazań). Istotna była również dobra zabawa oraz to by zapomnieć o kłopotach. Zdaniem co dziesiątego respondenta uczniowie stosowali używki z braku innych, ciekawszych zajęć lub po to by się zrelaksować, zaś najrzadziej celem tych działań jest chęć nabrania odwagi lub upodobanie smaku stosowanego środka. Odwrotnie niż w 2014 roku, w 2019 roku na pierwszym miejscu uplasował się powód chęci zaimponowania komuś (51,1%), a na drugim – towarzystwo (46,8%). Na trzecim miejscu ponownie pojawił się powód dotyczący chęci zabawy i poprawy humoru (38,3%).

- Okresem, w którym uczniowie najczęściej sięgają po używki, jest czas wolny od zajęć lekcyjnych tj. weekend (56,3% w 2014 roku i 42,9% w 2019 roku).
- Opinie respondentów odnośnie rodzin z jakich uczniowie sięgają po używki najczęściej, nie są jednoznaczne, na co wskazują zarówno wyniki z 2014 jak i 2019 roku. Z jednej duży część badanych stwierdziła, że problem ten najczęściej dotyka młodzież wychowującą się w rodzinach patologicznych, z drugiej zaś, wskazywano na rodziny zamożne.
- Nauczyciele są przekonani, że substancje psychoaktywne nie są łatwo dostępne na terenie szkoły – wyjątkiem są papierosy, które w opinii badanych są najłatwiej dostępne spośród wszystkich używek (suma odpowiedzi „bardzo łatwo dostępne” i „łatwo dostępne” wynosi 20,4%).
- Nauczyciele najczęściej deklarują, że nie dostrzegają konsekwencji stosowania używek wśród ich uczniów (43,8% w 2014 roku i 51,0% w 2019 roku). Problem ten widział co czwarty respondent w 2014 roku (20,8%) – odsetek ten wzrósł w 2019 roku (28,6%).
- W 2014 roku, konsekwencje stosowania używek przez uczniów najczęściej objawiały się, w opinii nauczycieli, którzy spotkali się z tym problemem, przede wszystkim brakiem skupienia/koncentracji (59,3%), nadpobudliwością (44,4%) oraz zmęczeniem/apatią (33,3%). Ponadto, respondenci zauważali przejawy agresji wobec innych uczniów (oraz nauczycieli – 11,1%) oraz gorsze wyniki w nauce (po 18,5%). Najrzadziej występującą konsekwencją jest brak akceptacji w grupie w stosunku do osoby stosującej używki. W 2019 roku nauczyciele wskazywali najczęściej na nadpobudliwość uczniów (85,7%), pogorszenie wyników w nauce (57,1%) i agresję wobec innych uczniów (35,7%). Należy mieć na uwadze, że na to pytanie odpowiadali tylko Ci nauczyciele, którzy wskazali, że dostrzegają konsekwencje używania substancji psychoaktywnych u swoich uczniów (N=14).
- Z poprzedniej fali badania wynikało, że najczęściej deklarowaną reakcją na spotkanie ucznia będącego pod wpływem używek, było poinformowanie o tym fakcie dyrektora szkoły, pedagoga oraz rodziców ucznia (39,6%). Co czwarty nauczyciel postępował w takiej sytuacji według ustalonych procedur, zaś co dziesiąty zwracał uczniowi uwagę. Zdarzały się przypadki, w których nauczyciel udawał, że taka sytuacja nie miała miejsca (4,2%), a nieliczni proponowali uczniowi przeprowadzenie testu na obecność używek (2,1%). W 2019 roku większość nauczycieli zadeklarowała postępowanie wg wyznaczonych procedur – tj. informowanie o zaistniałej sytuacji odpowiednie osoby (np. dyrektora, pedagoga, rodziców). Ponad jedna trzecia ankietowanych nie spotkała się jednak z takim problemem w swojej szkole. Obecnie nauczyciele mają lepszą wiedzę na temat

określonego schematu postępowania w przypadku dzieci pod wpływem używek niż w 2014 roku.

- W 2019 roku jako najczęstszy sposób na niwelowanie problemu uzależnień na pierwszym miejscu wskazano poruszanie tematów o uzależnieniach na lekcjach wychowawczych. W porównaniu z 2014 rokiem, w 2019 roku wzrosła rola dyżurów w szkołach (o 16,7 p. p.), a zmalała rola programów profilaktycznych (o 8,3 p. p.). Ochrona lub monitoring ponownie znalazły się na czwartym miejscu zestawienia.
- Spośród wyżej wymienionych sposobów za najbardziej efektywne (najwyższy odsetek wskazań odpowiedzi *zdecydowanie efektywne* oraz *raczej efektywne*) uznano w 2014 roku spotkania z ludźmi, których dotyczy problem uzależnień (70,9%) oraz ochronę i monitoring w szkołach (62,5%). Również w 2019 roku za najbardziej efektywne uznano spotkania z ludźmi (81,6%). Na drugim miejscu pojawiły się jednak dyżury w szkołach, aby nikt nie powołany dostał się do placówki (77,6%), a ochrona i monitoring w szkołach spadły na 3 miejsce (75,5%).
- Formy agresji z jakimi nauczyciele spotykają się w szkołach najczęściej (na podstawie wyników badań z 2014 i 2019 roku), to przeklinanie (83,2% w 2014 roku i 91,8% w 2019 roku - suma wskazań odpowiedzi wskazujących, że ta forma agresji występuje *bardzo często* oraz *często*) i przezywanie/wyśmiewanie (56,3% w 2014 roku i 77,6% w 2019 roku). Jako zachowania z którymi badani spotykają się najrzadziej, wskazano zamykanie w pomieszczeniach (w sumie 73% wskazań odpowiedzi *rzadko* oraz *zdecydowanie rzadko* w 2014 roku i 79,6% w 2019 roku), bójki (72,9%) oraz kradzieże (70,9% w 2014 roku o 75,5% w 2019 roku).
- W 2014 roku respondenci największe trudności mieli z określeniem częstotliwości występowania gestów seksualnych, a w 2019 roku – z określeniem częstotliwości występowania oczerniania/mówienia fałszywych rzeczy.
- W 2019 roku prawie trzy czwarte badanych stwierdziło, że zjawisko przemocy występuje częściej (73,5%) – jest to zdecydowany wzrost w porównaniu do 2014 roku.
- Zdaniem badanych nauczycieli za zachowaniami agresywnymi oraz stosowaniem przemocy wśród uczniów najczęściej stoją problemy w domu (72,9% respondentów w 2014 roku i 70,8% w 2019 roku). Drugą przyczyną, wskazywaną przez połowę badanych, jest chęć podniesienia własnej samooceny oraz pozbycie się kompleksów (56,3% w 2014 roku i 50,0% w 2019 roku). Według danych z 2014 roku, uczniowie również często próbują swoich sił w klasie bądź szkole – w 2019 roku na trzecim miejscu pojawiły się jednak złe wzorce z mediów (39,6%), które w poprzedniej fali badania nie były widziane jako aż tak istotny przyczynek rozwoju agresji (18,8%).
- Według badań z 2014 roku, osobą, do której uczniowie najczęściej zwracali się z problemem przemocy w szkole, według deklaracji 64,6% badanych nauczycieli,

był wychowawca. Zaufaniem młodzieży cieszył się również szkolny psycholog/pedagog. O pomoc w tym zakresie uczniowie zwracają się chętnie także do znajomych i przyjaciół. W 2019 roku na pierwszy plan wyszedł pedagog/psycholog szkolny (32,7%), a na drugi – znajomi i przyjaciele (26,5%). Na trzecim miejscu uplasowali się rodzice (14,3%).

- Z deklaracji nauczycieli wynika, że w większości szkół, realizowane są programy profilaktyczne dotyczące przeciwdziałaniu przemocy – odsetek świadomości istnienia tych problemów zwiększył się z 73 do 82%. Najczęściej osobą odpowiedzialną za zaprojektowanie szkolnego programu profilaktycznego jest pedagog szkolny.
- Prawie jedna trzecia ankietowanych deklaruje, że programy profilaktyczne są poddawane ewaluacji – za pomocą badań ankietowych i wywiadów z uczniami.
- Poza wdrażaniem własnych programów, szkoły biorą udział w gminnych programach profilaktycznych. Jednak jak wynika z badań (obie fale), wielu nauczycieli, nie posiada wiedzy na temat tego czy szkoła, w której uczą, w takim programie uczestniczy – odsetek ten wzrósł w 2019 roku.
- Brak wiedzy na temat realizowanych programów profilaktycznych przełożył się na trudności w ocenie ich skuteczności – 39,6% badanych nauczycieli nie było w stanie takiej oceny dokonać w 2014 roku, a w 2019 – 62,2%.

Rekomendacje

Niniejsze opracowanie wskazuje spektrum zjawisk związanych ze stosowaniem środków psychoaktywnych przez mieszkańców Koszalina. W oparciu o pozyskane dane można podjąć próbę stworzenia kompleksowego zestawu środków zaradczych, który pomoże ograniczyć częstotliwość tych zjawisk i zwalczyć problem nadmiernego korzystania z substancji psychoaktywnych przez mieszkańców Koszalina – zarówno dorosłych, jak i dzieci i młodzież.

Ważnym elementem będzie tutaj współpraca wielu instytucji, których zintegrowane działania pomogą zmieniać postawy osób dotkniętych analizowanymi w niniejszym opracowaniu problemami. Tylko wielopłaszczyznowa aktywna i twórcza współpraca wielu organów pozwoli wypracować kompleksowe i holistyczne rozwiązania, które osiągną dużą efektywność i pomogą ograniczyć występowanie tego zjawiska.

Działania, które należałoby podjąć powinny skupiać się na trzech płaszczyznach:

1. Profilaktyki i zapobieganiu nadmiernego korzystania z substancji psychoaktywnych.
2. Pomocy osobom, które dotknął problem uzależnienia od substancji psychoaktywnych.
3. Pomocy osobom, które wyszły z uzależnienia, by mogły powrócić do normalnego funkcjonowania w życiu społecznym.

Poczynając od strony profilaktycznej należy wskazać, że koszt działań tego typu jest niewspółmiernie mniejszy od kosztów, które ponoszone są w momencie leczenia czy terapii osoby uzależnionej. Profilaktyka przekłada się nie tylko na ekonomię, ale również na fakt, że osoby świadome działania substancji psychoaktywnych mają większą szansę, by uchronić swoje zdrowie, a często nawet życie przed niekorzystnym ich wpływem. Aby działalność tego typu była możliwie jak najbardziej skuteczna powinna skupiać się nie tylko na osobach zdrowych, które wykazują niską tendencję do sięgania po substancje psychoaktywne, ale również do osób znajdujących się w grupie „ryzyka”, jak również do osób, które w nałogu już się znalazły, ponieważ istnieje ryzyko, że powrócą do nałogu – jest więc potrzeba by ustawicznie je doksztalać i uświadamiać w tym aspekcie.

Działalność profilaktyczną należy wdrożyć oraz rozpropagować:

- w placówkach oświatowych (należy edukować już na poziomie szkoły podstawowej, by zapobiegać takim zjawiskom pojawiającym się w dorosłym życiu);
- w placówkach opieki medycznej (by edukować przy okazji wizyty u lekarza lub korzystania z pomocy ambulatoryjnej);

- w ośrodkach terapeutycznych (by przestrzegać przed konsekwencjami używania substancji psychoaktywnych);
- w mediach – zwłaszcza mediach społecznościowych, które stają się coraz popularniejsze; rekomenduje się potraktowanie Internetu jako jednego z głównych kanałów dotarcia zwłaszcza do młodych osób, które wykazują dużą tendencję do sięgania po substancje psychoaktywne.

Z drugą płaszczyzną działań – pomocą osobom dotkniętym uzależnieniem – łączy się również działalność profilaktyczna. Profilaktykę można włączać w proces leczenia i terapii np. w ramach grupy wsparcia lub prywatnych sesji terapeutycznych w dedykowanych do tego ośrodkach lub u wyspecjalizowanych do tego osób. Dodatkowym elementem winna być tutaj pomoc osobom bezpośrednio związanym z osobom uzależnionym – partnerom/małżonkom, dzieciom, rodzicom, tak by holistycznie zadbać o wszystkie osoby dotknięte nałogiem.

Trzeci element, czyli pomoc w powrocie do normalnego funkcjonowania osób uzależnionych, które zakończyły leczenie i terapię sukcesem zakładałby m.in. proces przywracania takich osób na rynek pracy (przy współpracy z Urzędami Pracy, Ośrodkami Aktywizacji Zawodowej itp.), czy pomoc w odzyskaniu utraconych relacji rodzinnych czy przyjacielskich (przy współpracy z psychologami, terapeutami, mediatorami).

Zgodnie z powyższym proponuje się realizację celów ukierunkowanych na przeciwdziałanie przeciwdziałania alkoholizmowi na narkomanii na terenie m. Koszalina:

1. Cele główne

1.1 Zapobieganie i przeciwdziałanie uzależnieniom od alkoholu i narkotyków na terenie m. Koszalin.

1.2 Podniesienie poziomu wiedzy oraz świadomości mieszkańców Koszalina (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży) na temat skutków zdrowotnych i społecznych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

2. Cele strategiczne

2.1 Zintensyfikowanie działań w obszarze edukacji i profilaktyki w zakresie zagrożeń wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych.

2.2 Zwiększenie skuteczności działań edukacyjnych i profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i narkotyków.

2.3 Ukierunkowania działań z zakresu zapobiegania i przeciwdziałania uzależnieniom w podziale na grupy niskiego ryzyka, grupy wysokiego ryzyka oraz grupy osób uzależnionych.

2.4 Zmniejszenie popytu na używanie substancji psychoaktywnych.

3. Cele operacyjne

3.1 Upowszechnienie informacji na temat dostępu do działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie uzależnieniom, a także zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych.

3.2 Realizacja działań ukierunkowanych pomoc osobom współuzależnionym.

3.3 Wprowadzenie ograniczonej dostępności alkoholu i papierosów na terenie m. Koszalin dla młodzieży poprzez edukację i kontrolę sprzedawców.

3.4 Ukierunkowanie na rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii poprzez podnoszenie ich kompetencji.

3.5 Realizacja programów profilaktycznych wdrażanych w palcówkach oświatowych oraz w szkołach, w ośrodkach opiekuńczo-wychowawczych.

3.6 Wspieranie działalności profilaktycznej i wychowawczej w świetlicach socjoterapeutycznych i ogniskach wychowawczych.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Płeć respondentów – 2019.....	7
Wykres 2. Wiek respondentów – 2019.....	7
Wykres 3. Wykształcenie respondentów – 2019.....	8
Wykres 4. Stan cywilny respondentów - 2019	8
Wykres 5. Łączny dochód w gospodarstwie domowym (netto) respondentów – 2019	8
Wykres 6. Sytuacja ekonomiczna respondentów – 2019	9
Wykres 7. Grupa zawodowa respondentów – 2019	9
Wykres 8. Spędzanie wolnego czasu przez respondentów – 2019	10
Wykres 9. Spędzanie wolnego czasu przez respondentów – porównanie roku 2014 i 2019	11
Wykres 10. Spożywanie napojów alkoholowych przez respondentów – 2014	12
Wykres 11. Spożywanie napojów alkoholowych przez respondentów – 2019	13
Wykres 12. Częstotliwość spożywania napojów alkoholowych przez respondentów – 2014	14
Wykres 13. Częstotliwość spożywania napojów alkoholowych przez respondentów – 2019	14
Wykres 14. Miejsca, w których respondenci najczęściej spożywają napoje alkoholowe – 2014.....	15
Wykres 15. Miejsca, w których respondenci najczęściej spożywają napoje alkoholowe – 2019.....	16
Wykres 16. Osoby, z którymi respondenci najczęściej spożywają alkohol – 2014	17
Wykres 17. Osoby, z którymi respondenci najczęściej spożywają alkohol – 2019	17
Wykres 18. Powody, dla których respondenci najczęściej spożywają napoje alkoholowe - 2014.....	18
Wykres 19. Powody, dla których respondenci najczęściej spożywają napoje alkoholowe – 2019.....	19
Wykres 20. Spożywanie konkretnych rodzajów alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni - 2014	19
Wykres 21. Spożywanie konkretnych rodzajów alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni – 2019	20
Wykres 22. Spożywanie konkretnych rodzajów alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni w dekompozycji na płeć respondentów – 2019	20
Wykres 23. Spożywanie poszczególnych rodzajów alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni – 2014	21
Wykres 24. Spożywanie piwa w ciągu ostatnich 30 dni – 2019	21

Wykres 25. Spożywanie wina w ciągu ostatnich 30 dni – 2019	22
Wykres 26. Spożywanie wódki w ciągu ostatnich 30 dni – 2019.....	22
Wykres 27. Spożywanie drinków w ciągu ostatnich 30 dni – 2019.....	23
Wykres 28. Odczuwane skutki fizyczne i psychiczne spożycia alkoholu - 2014	25
Wykres 29. Odczuwane skutki fizyczne spożycia alkoholu – 2019	25
Wykres 30. Odczuwane skutki psychiczne spożycia alkoholu - 2019	26
Wykres 31. Wpływ spożywania alkoholu na relacje respondentów z otoczeniem - 2019 ..	27
Wykres 32. Wpływ spożywania alkoholu na relacje z otoczeniem w dekompozycji na płeć respondentów – 2019	27
Wykres 33. Częstotliwość „upicia się” i urwania się filmu” wśród respondentów – 2014 ..	28
Wykres 34. Częstotliwość „upicia się” alkoholem wśród respondentów - 2019	28
Wykres 35. Częstotliwość zjawiska „urwania się filmu” wśród respondentów – 2019	29
Wykres 36. Podejście do spożywania alkoholu – 2014	30
Wykres 37. Podejście do spożywania alkoholu – 2019	30
Wykres 38. Sięganie po środki odurzające/narkotyki – 2014	31
Wykres 39. Sięganie po środki odurzające/narkotyki – 2019	31
Wykres 40. Częstotliwość sięgania po środki odurzające/narkotyki – 2014.....	32
Wykres 41. Częstotliwość sięgania po środki odurzające/narkotyki – 2019.....	32
Wykres 42. Używanie konkretnych rodzajów narkotyków przez respondentów – 2014...33	
Wykres 43. Używanie konkretnych rodzajów narkotyków przez respondentów – 2019...34	
Wykres 44. Powody spożywania środków odurzających/narkotyków – 2014.....	34
Wykres 45. Powody spożywania środków odurzających/narkotyków – 2019.....	35
Wykres 46. Powody spożywania środków odurzających/narkotyków w dekompozycji na płeć respondentów – 2019.....	35
Wykres 47. Okoliczności pierwszego kontaktu ze środkami odurzającymi/narkotykami – 2014.....	36
Wykres 48. Okoliczności pierwszego kontaktu ze środkami odurzającymi/narkotykami – 2019.....	36
Wykres 49. Odczuwane skutki fizyczne i psychiczne spożycia środków odurzających – 2014	37
Wykres 50. Odczuwane skutki fizyczne spożycia środków odurzających – 2019	37
Wykres 51. Odczuwane skutki psychiczne spożycia środków odurzających – 2019	38
Wykres 52. Wpływ spożywania środków odurzających na relacje respondentów z otoczeniem – 2019	38
Wykres 53. Wpływ spożywania środków odurzających na relacje z otoczeniem w dekompozycji na płeć respondentów – 2019	39
Wykres 54. Podejście respondentów do spożywania narkotyków/dopalaczy – 2014.....	40
Wykres 55. Podejście respondentów do spożywania narkotyków/dopalaczy – 2019.....	40

Wykres 56. Palenie papierosów wśród respondentów – 2014.....	41
Wykres 57. Palenie papierosów wśród respondentów – 2019.....	41
Wykres 58. Palenie papierosów w dekompozycji na wiek respondentów - 2019	42
Wykres 59. Palenie nałogowe papierosów wśród respondentów 2014 rok N=94.....	42
Wykres 60. Palenie nałogowe papierosów wśród respondentów – 2019	42
Wykres 61. Palenie nałogowe papierosów w dekompozycji na wiek – 2019	43
Wykres 62. Ilość wypalanych przez respondentów papierosów w skali dnia oraz tygodnia – 2014.....	43
Wykres 63. Ilość wypalanych przez respondentów papierosów w skali dnia oraz tygodnia – 2019.....	44
Wykres 64. Źródła informacji, z których respondenci korzystają by dowiedzieć się na temat konsekwencji spożywania alkoholu, palenia papierosów oraz używania narkotyków – 2014	44
Wykres 65. Źródła informacji, z których respondenci korzystają by dowiedzieć się na temat konsekwencji spożywania alkoholu, palenia papierosów oraz używania narkotyków – 2019	45
Wykres 66. Osoba/instytucja, do której respondenci zwróciliby się o pomoc w razie problemu z nałogiem – 2014.....	45
Wykres 67. Osoba/instytucja, do której respondenci zwróciliby się o pomoc w razie problemu z nałogiem – 2019.....	46
Wykres 68. Palenie e-papierosów wśród respondentów – 2014.....	47
Wykres 69. Palenie e-papierosów wśród respondentów – 2019.....	47
Wykres 70. Opinia o szkodliwości/nieszkodliwości e-papierów dla zdrowia – 2019.....	48
Wykres 71. Struktura próby w rozkładzie na płeć [uczniowie]	52
Wykres 72. Struktura próby w rozkładzie na rodzaj szkoły [uczniowie].....	53
Wykres 73. Struktura próby w rozkładzie na wiek [uczniowie].....	53
Wykres 74. Struktura próby w rozkładzie na miejsce zamieszkania [uczniowie].....	54
Wykres 75. Struktura rodziny [uczniowie]	54
Wykres 76. Posiadanie rodzeństwa [uczniowie]	55
Wykres 77. Zamieszkiwanie z dziadkami/innymi członkami dalszej rodziny [uczniowie].	55
Wykres 78. Poziom zadowolenia z kontaktów respondenta z poszczególnymi osobami w rodzinie [uczniowie].....	56
Wykres 79. Formy spędzania czasu przez młodzież [uczniowie].....	59
Wykres 80. Częstotliwość realizacji hobby [uczniowie]	60
Wykres 81. Obraz własnej osoby [uczniowie]	61
Wykres 82. Problemy młodzieży uczestniczącej w badaniu [uczniowie].....	62
Wykres 83. Negatywne zdarzenia w życiu młodzieży w okresie 12 miesięcy przed badaniem [uczniowie].....	63

Wykres 84. Wiek inicjacji picia poszczególnych alkoholi [uczniowie] -2019.....	64
Wykres 85. Wiek inicjacji picia poszczególnych alkoholi [uczniowie] – 2014	65
Wykres 86. Okres ostatniego spożycia alkoholu [uczniowie] - 2019	71
Wykres 87. Okres ostatniego spożycia alkoholu [uczniowie] - 2014	71
Wykres 88. Miejsce ostatniego spożycia alkoholu [uczniowie] – 2019.....	74
Wykres 89. Miejsce ostatniego spożycia alkoholu [uczniowie] - 2014	74
Wykres 90. Najczęściej spożywany alkohol [uczniowie] - 2019	75
Wykres 91. Najczęściej spożywany alkohol [uczniowie] - 2014	75
Wykres 92. Ilość zakupów alkoholu na własne potrzeby w ciągu 30 dni przed badaniem [uczniowie] – 2019	77
Wykres 93. Ilość zakupów alkoholu na własne potrzeby w ciągu 30 dni przed badaniem [uczniowie] - 2014	78
Wykres 94. Dostępność alkoholu. Piwo [uczniowie] – 2019	81
Wykres 95. Dostępność alkoholu. Piwo [uczniowie] – 2014	81
Wykres 96. Dostępność alkoholu. Wódka [uczniowie] – 2019	82
Wykres 97. Dostępność alkoholu. Wódka [uczniowie] – 2014	82
Wykres 98. Dostępność alkoholu. Wino [uczniowie] – 2019	83
Wykres 99. Dostępność alkoholu. Wino [uczniowie] – 2014	83
Wykres 100. Dostępność alkoholu. Napoje alkoholowe (drinki) [uczniowie] – 2019	84
Wykres 101. Dostępność alkoholu. Napoje alkoholowe (drinki) [uczniowie] – 2014	84
Wykres 102. Wiek w który uczeń upił się po raz pierwszy [uczniowie] – 2019	85
Wykres 103. Wiek w który uczeń upił się po raz pierwszy [uczniowie] – 2014	85
Wykres 104. Wiek w który uczeń upił się po raz pierwszy. Podział na płeć [uczniowie] – 2019.....	86
Wykres 105. Wiek w który uczeń upił się po raz pierwszy. Podział na płeć [uczniowie] – 2014.....	86
Wykres 106. Wiek w który uczeń upił się po raz pierwszy. Rodzaj szkoły [uczniowie] - 2019	87
Wykres 107. Wiek w który uczeń upił się po raz pierwszy. Rodzaj szkoły [uczniowie] - 2014	87
Wykres 108. Częstotliwość wstępowania objawów upojenia alkoholowego (trudności z poruszaniem się, trudności z mówieniem, niepamiętanie niektórych wydarzeń) u młodzieży [uczniowie] – 2019	88
Wykres 109. Częstotliwość wstępowania objawów upojenia alkoholowego (trudności z poruszaniem się, trudności z mówieniem, niepamiętanie niektórych wydarzeń) u młodzieży [uczniowie] – 2014	89
Wykres 110. Doświadczania poszczególnych problemów związanych z piciem alkoholu [uczniowie] – 2019	92

Wykres 111. Doświadczania poszczególnych problemów związanych z piciem alkoholu [uczniowie] – 2014	93
Wykres 112. Częstotliwość zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych wśród młodzieży [uczniowie] – 2019	96
Wykres 113. Częstotliwość zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych wśród młodzieży [uczniowie] – 2014	97
Wykres 114. Liczba kontaktów z marihuaną lub haszyszem [uczniowie] – 2019	98
Wykres 115. Liczba kontaktów z marihuaną lub haszyszem [uczniowie] – 2014	99
Wykres 116. Liczba kontaktów z marihuaną lub haszyszem kiedykolwiek w życiu. Podział na płeć [uczniowie] – 2019	100
Wykres 117. Liczba kontaktów z marihuaną lub haszyszem kiedykolwiek w życiu. Podział na płeć [uczniowie] – 2014	100
Wykres 118. Liczba kontaktów z marihuaną lub haszyszem kiedykolwiek w życiu. Rodzaj szkoły [uczniowie] – 2019	101
Wykres 119. Liczba kontaktów z marihuaną lub haszyszem kiedykolwiek w życiu. Rodzaj szkoły [uczniowie] – 2014	101
Wykres 120. Postrzegana możliwość zdobycia marihuany lub haszyszu [uczniowie] – 2019	102
Wykres 121. Postrzegana możliwość zdobycia marihuany lub haszyszu [uczniowie] – 2014	102
Wykres 122. Postrzegana możliwość zdobycia marihuany lub haszyszu. Rodzaj szkoły [uczniowie] – 2019	103
Wykres 123. Postrzegana możliwość zdobycia marihuany lub haszyszu. Rodzaj szkoły [uczniowie] – 2014	103
Wykres 124. Postrzegana możliwość zdobycia amfetaminy [uczniowie] – 2019	104
Wykres 125. Postrzegana możliwość zdobycia amfetaminy [uczniowie] – 2014	104
Wykres 126. Postrzegana możliwość zdobycia ekstazy [uczniowie] – 2019	105
Wykres 127. Postrzegana możliwość zdobycia ekstazy [uczniowie] – 2014	105
Wykres 128. Postrzegana możliwość zdobycia środków uspokajających [uczniowie] – 2019	106
Wykres 129. Postrzegana możliwość zdobycia środków uspokajających [uczniowie] – 2014	106
Wykres 130. Postrzegana możliwość zdobycia dopalaczy [uczniowie] – 2019	107
Wykres 131. Wiek pierwszego spróbowania poszczególnych narkotyków [uczniowie] – 2019	108
Wykres 132. Wiek pierwszego spróbowania poszczególnych narkotyków [uczniowie] – 2014	109
Wykres 133. Źródła pozyskiwania narkotyków [uczniowie] – 2019	116

Wykres 134. Źródła pozyskiwania narkotyków [uczniowie] – 2014.....	116
Wykres 135. Powód przyjmowania narkotyków [uczniowie] – 2019.....	117
Wykres 136. Powód przyjmowania narkotyków [uczniowie] – 2014.....	117
Wykres 137. Powód przyjmowania narkotyków. Podział na płeć [uczniowie] - 2019	118
Wykres 138. Powód przyjmowania narkotyków. Podział na płeć [uczniowie] - 2014	118
Wykres 139. Ocena możliwości zdobycia papierosów [uczniowie] - 2019	119
Wykres 140. Ocena możliwości zdobycia papierosów [uczniowie] - 2014	119
Wykres 141. Ocena możliwości zdobycia papierosów. Podział na płeć [uczniowie] - 2019	120
Wykres 142. Ocena możliwości zdobycia papierosów. Podział na płeć [uczniowie] - 2014	120
Wykres 143. Ocena możliwości zdobycia papierosów. Rodzaj szkoły [uczniowie] - 2019	121
Wykres 144. Ocena możliwości zdobycia papierosów. Rodzaj szkoły [uczniowie] - 2014	121
Wykres 145. Liczba papierosów wypalonych przez ucznia w ciągu życia [uczniowie] - 2019	122
Wykres 146. Liczba papierosów wypalonych przez ucznia w ciągu życia [uczniowie] - 2014	122
Wykres 147. Liczba papierosów wypalonych przez ucznia w ciągu życia. Podział na płeć [uczniowie] - 2019	123
Wykres 148. Liczba papierosów wypalonych przez ucznia w ciągu życia. Podział na płeć [uczniowie] - 2014	123
Wykres 149. Liczba papierosów wypalonych przez ucznia w ciągu życia. Rodzaj szkoły [uczniowie] - 2019	124
Wykres 150. Liczba papierosów wypalonych przez ucznia w ciągu życia. Rodzaj szkoły [uczniowie] - 2014	124
Wykres 151. Wiek inicjacji palenia i rozpoczęcia palenia regularnego [uczniowie] - 2019	125
Wykres 152. Wiek inicjacji palenia i rozpoczęcia palenia regularnego [uczniowie] - 2014	125
Wykres 153. Liczba osób stosujących używki w otoczeniu ucznia [uczniowie] - 2019...	129
Wykres 154. Zachowanie rodzeństwa ucznia [uczniowie] - 2019.....	130
Wykres 155. Struktura próby w rozkładzie na płeć [nauczyciele] – 2019	139
Wykres 156. Struktura próby w rozkładzie na doświadczenie respondenta w pracy z dziećmi i młodzieżą szkolną (w latach) [nauczyciele] – 2019	139
Wykres 157. Struktura próby w rozkładzie na rodzaj szkoły, w której uczy respondent [nauczyciele] – 2019	140

Wykres 158. Struktura próby w rozkładzie na stan cywilny respondenta [nauczyciele] – 2019.....	140
Wykres 159. Formy spędzania czasu wolnego przez młodych ludzi [nauczyciele] – 2014	141
Wykres 160. Formy spędzania czasu wolnego przez młodych ludzi [nauczyciele] – 2019	142
Wykres 161. Oferowane przez szkołę formy spędzania czasu wolnego [nauczyciele] – 2014	143
Wykres 162. Oferowane przez szkołę formy spędzania czasu wolnego [nauczyciele] – 2019	144
Wykres 163. Formy w jakich uczniowie spędzają czas z rodziną [nauczyciele] – 2014	145
Wykres 164. Formy w jakich uczniowie spędzają czas z rodziną [nauczyciele] – 2019	146
Wykres 165. Wzrost zainteresowania młodych ludzi używkami [nauczyciele] – 2014...	146
Wykres 166. Wzrost zainteresowania młodych ludzi używkami [nauczyciele] – 2019...	147
Wykres 167. Ocena szkodliwości używek [nauczyciele] – 2014.....	148
Wykres 168. Ocena szkodliwości używek [nauczyciele] – 2019.....	148
Wykres 169. Częstotliwość z jaką uczniowie sięgają po poszczególne używki [nauczyciele] – 2014	149
Wykres 170. Częstotliwość z jaką uczniowie sięgają po poszczególne używki [nauczyciele] – 2019	150
Wykres 171. Przyczyny sięgania po używki [nauczyciele] – 2014.....	150
Wykres 172. Przyczyny sięgania po używki [nauczyciele] – 2019.....	151
Wykres 173. Okoliczności sięgania po używki [nauczyciele] – 2014.....	151
Wykres 174. Okoliczności sięgania po używki [nauczyciele] – 2019.....	152
Wykres 175. Sięganie po używki a rodzina w jakiej wychowuje się uczeń [nauczyciele] - 2014.....	152
Wykres 176. Sięganie po używki a rodzina w jakiej wychowuje się uczeń [nauczyciele] - 2019.....	153
Wykres 177. Dostępność alkoholu na terenie szkoły i poza nim [nauczyciele] – 2014..	154
Wykres 178. Dostępność papierosów na terenie szkoły i poza nim [nauczyciele] – 2014	154
Wykres 179. Dostępność narkotyków na terenie szkoły i poza nim [nauczyciele] – 2014	155
Wykres 180. Dostępność dopalaczy na terenie szkoły i poza nim [nauczyciele] – 2014	155
Wykres 181. Dostępność substancji psychoaktywnych poza terenem szkoły [nauczyciele] – 2019	156
Wykres 182. Dostępność substancji psychoaktywnych na terenie szkoły [nauczyciele] – 2019.....	157

Wykres 183. Dostrzeganie konsekwencji stosowania używek [nauczyciele] – 2014	157
Wykres 184. Dostrzeganie konsekwencji stosowania używek [nauczyciele] – 2019	158
Wykres 185. Konsekwencje stosowania używek przez uczniów [nauczyciele] – 2014...	158
Wykres 186. Konsekwencje stosowania używek przez uczniów [nauczyciele] – 2019...	159
Wykres 187. Sposób reagowania na uczniów będących pod wpływem używek [nauczyciele] – 2014	160
Wykres 188. Sposób reagowania na uczniów będących pod wpływem używek [nauczyciele] – 2019	160
Wykres 189. Sposoby niwelowania problemu uzależnień/stosowania używek podejmowane w szkołach [nauczyciele] – 2014	161
Wykres 190. Sposoby niwelowania problemu uzależnień/stosowania używek podejmowane w szkołach [nauczyciele] – 2019	162
Wykres 191. Ocena efektywności sposobów niwelowania problemu uzależnień/stosowania używek podejmowanych w szkołach [nauczyciele] – 2014	163
Wykres 192. Ocena efektywności sposobów niwelowania problemu uzależnień/stosowania używek podejmowanych w szkołach [nauczyciele] – 2019	164
Wykres 193. Częstotliwość występowania poszczególnych form agresji w szkołach [nauczyciele] – 2014	165
Wykres 194. Częstotliwość występowania poszczególnych form agresji w szkołach [nauczyciele] – 2019	166
Wykres 195. Czy w obecnych czasach zjawisko przemocy występuje częściej [nauczyciele] – 2014	166
Wykres 196. Czy w obecnych czasach zjawisko przemocy występuje częściej [nauczyciele] – 2019	167
Wykres 197. Źródło przemocy/agresji wśród uczniów [nauczyciele] – 2014	167
Wykres 198. Źródło przemocy/agresji wśród uczniów [nauczyciele] – 2019	168
Wykres 199. Do kogo uczniowie najczęściej zwracają się z problemem przemocy [nauczyciele] – 2014	168
Wykres 200. Do kogo uczniowie najczęściej zwracają się z problemem przemocy [nauczyciele] – 2019	169
Wykres 201. Czy na terenie szkoły realizowane są programy profilaktyczne związane z przeciwdziałaniem przemocy [nauczyciele] – 2014	169
Wykres 202. Czy na terenie szkoły realizowane są programy profilaktyczne związane z przeciwdziałaniem przemocy [nauczyciele] – 2019.....	170
Wykres 203. Czy programy profilaktyczne są poddawane ewaluacji [nauczyciele] – 2019	170
Wykres 204. Uczestnictwo w gminnych programach profilaktycznych [nauczyciele] – 2014	171

Wykres 205. Uczestnictwo w gminnych programach profilaktycznych [nauczyciele] – 2019	171
Wykres 206. Ocena skuteczności gminnych programów profilaktycznych [nauczyciele] – 2014.....	172
Wykres 207. Ocena skuteczności gminnych programów profilaktycznych [nauczyciele] – 2019.....	172

SPIS TABEL

Tabela 1. Spędzanie wolnego czasu w podziale na wiek respondentów – 2019	12
Tabela 2. Spożywanie napojów alkoholowych w dekompozycji na wiek i płeć respondentów – 2019	14
Tabela 3. Częstotliwość spożywania napojów alkoholowych w dekompozycji na wiek i płeć respondentów - 2019	15
Tabela 4. Miejsca, w których respondenci najczęściej spożywają napoje alkoholowe w dekompozycji na wiek i płeć respondentów – 2019	16
Tabela 5. Osoby, z którymi respondenci najczęściej spożywają alkohol w dekompozycji na wiek i płeć respondentów - 2019	18
Tabela 6. Spożywanie poszczególnych rodzajów alkoholu w dekompozycji na płeć respondentów – 2019	24
Tabela 7. Odczuwane skutki fizyczne i psychiczne spożycia alkoholu w dekompozycji na płeć respondentów – 2019.....	26
Tabela 8. Częstotliwość zjawiska „urwania się filmu” w dekompozycji na płeć respondentów – 2019	29
Tabela 9. Podejście do spożywania alkoholu w dekompozycji na wiek i płeć respondentów – 2019	31
Tabela 10. Sięganie po środki odurzające/narkotyki w dekompozycji na płeć i wiek respondentów – 2019	32
Tabela 11. Spożywanie poszczególnych narkotyków przez respondentów – 2019.....	33
Tabela 12. Podejście respondentów do spożywania narkotyków/dopalaczy w dekompozycji na płeć i wiek respondentów - 2019.....	41
Tabela 13. Osoba/instytucja, do której respondenci zwróciliby się o pomoc w razie problemu z nałogiem w dekompozycji na płeć i wiek respondentów – 2019.....	46
Tabela 14. Palenie e-papierosów w dekompozycji na płeć i wiek respondentów – 2019..	48
Tabela 15. Palenie e-papierosów i papierosów wśród respondentów – 2014	48
Tabela 16. Poziom zadowolenia z kontaktów respondenta z poszczególnymi osobami w rodzinie [uczniowie].....	56

Tabela 17. Średni poziom oceny zadowolenia z kontaktów z poszczególnymi osobami [uczniowie]	57
Tabela 18. Średni poziom oceny zadowolenia respondenta z kontaktu z poszczególnymi osobami. Podział na płeć [uczniowie]	57
Tabela 19. Średni poziom oceny zadowolenia respondenta z kontaktu z poszczególnymi osobami. Rodzaj szkoły [uczniowie]	58
Tabela 20. Wiek inicjacji picia poszczególnych alkoholi. Podział na płeć [uczniowie]	66
Tabela 21. Wiek inicjacji picia poszczególnych alkoholi. Podział na płeć [uczniowie]	66
Tabela 22. Wiek inicjacji picia poszczególnych alkoholi. Podział na płeć [uczniowie]	67
Tabela 23. Wiek inicjacji picia poszczególnych alkoholi. Rodzaj szkoły [uczniowie] - 2019	68
Tabela 24. Wiek inicjacji picia poszczególnych alkoholi. Rodzaj szkoły [uczniowie] - 2014	69
<i>Tabela 25. Okres ostatniego spożycia alkoholu. Podział na płeć [uczniowie] – 2019</i>	<i>72</i>
Tabela 26. Okres ostatniego spożycia alkoholu. Podział na płeć [uczniowie] - 2014.....	72
Tabela 27. Okres ostatniego spożycia alkoholu. Rodzaj szkoły [uczniowie] – 2019	73
Tabela 28. Okres ostatniego spożycia alkoholu. Rodzaj szkoły [uczniowie] - 2014.....	73
Tabela 29. Najczęściej spożywany alkohol. Podział na płeć [uczniowie] – 2019.....	75
Tabela 30. Najczęściej spożywany alkohol. Podział na płeć [uczniowie] - 2014	76
Tabela 31. Najczęściej spożywany alkohol. Podział na rodzaj szkoły [uczniowie] – 2019	76
Tabela 32. Najczęściej spożywany alkohol. Podział na rodzaj szkoły [uczniowie] - 2014.	76
Tabela 33. Ilość zakupów alkoholu na własne potrzeby w ciągu 30 dni przed badaniem. Podział na płeć [uczniowie] – 2019	79
Tabela 34. Ilość zakupów alkoholu na własne potrzeby w ciągu 30 dni przed badaniem. Podział na płeć [uczniowie] – 2014	80
Tabela 35. Częstotliwość wstępowania objawów upojenia alkoholowego (trudności z poruszaniem się, trudności z mówieniem, niepamiętanie wydarzeń) u młodzieży. Podział na płeć [uczniowie] – 2019	90
Tabela 36. Częstotliwość wstępowania objawów upojenia alkoholowego (trudności z poruszaniem się, trudności z mówieniem, niepamiętanie wydarzeń) u młodzieży. Podział na płeć [uczniowie] – 2014	90
Tabela 37. Ocena prawdopodobieństwa wystąpienia konsekwencji spożycia alkoholu [uczniowie] - 2019	94
Tabela 38. Ocena prawdopodobieństwa wystąpienia konsekwencji spożycia alkoholu [uczniowie] - 2014	94
Tabela 39. Wiek pierwszego spróbowania poszczególnych narkotyków. Podział na płeć. [uczniowie] – 2019	110

Tabela 40. Wiek pierwszego spróbowania poszczególnych narkotyków. Podział na płeć. [uczniowie] – 2014	111
Tabela 41. Wiek pierwszego spróbowania poszczególnych narkotyków. Rodzaj szkoły [uczniowie] – 2019	112
Tabela 42. Wiek pierwszego spróbowania poszczególnych narkotyków. Rodzaj szkoły [uczniowie] – 2014	114
Tabela 43. Wiek inicjacji palenia i rozpoczęcia palenia regularnego. Podział na płeć. [uczniowie] - 2019	126
Tabela 44. Wiek inicjacji palenia i rozpoczęcia palenia regularnego. Podział na płeć. [uczniowie] - 2014	126
Tabela 45. Wiek inicjacji palenia i rozpoczęcia palenia regularnego. Rodzaj szkoły [uczniowie] – 2019	127
Tabela 46. Wiek inicjacji palenia i rozpoczęcia palenia regularnego. Rodzaj szkoły [uczniowie] – 2014	128